

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

วิทยานิพนธ์

ของ

นริศรา ภูมทอง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

วิทยานิพนธ์

ของ

นริศรา ภูมทอง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

DEVELOPMENT OF A TRAINING CURRICULUM TO ENHANCE DISCIPLINE
AND INTEGRITY OF MATHAYOMSUKSA 2 STUDENTS IN SCHOOLS
OF PRATHATMAHACHAI CLUSTER UNDER THE SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 22

BY
NARISARA PHUTOMTHONG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
The Master of Education Degree in Educational Administrative Innovation
At Sakon Nakhon Rajabhat University

May 2020

All Rights Reserved by Sakon Nakhon Rajabhat University

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวัตกรรมการบริหารการศึกษา

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ นริศรา ภูถมทอง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการสอบกรรมการสอบและ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วโร เพ็งสวัสดิ์) (ดร.พรเทพ เสถียรนพเก้า) ประธานที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

.....กรรมการสอบกรรมการสอบและ
(ดร.เอกลักษณ์ เพ็ญสา) แต่งตั้งเพิ่มเติม (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ นันทะศรี) กรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

.....กรรมการสอบ
(ดร.นิภาพร แสนเมือง) ผู้ทรงคุณวุฒิ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรับรองแล้ว

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.วโร เพ็งสวัสดิ์)
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพ็ชรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เมื่อวันที่ 7 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2563
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาให้คำแนะนำปรึกษา วิทยานิพนธ์จาก ดร.พรเทพ เสถียรนพแก้ว และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ นันทะศรี กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วาโร พึ่งสวัสดิ์ ประธานกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้อง ของวิทยานิพนธ์ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ นางรุ่งนภา แสนแก้ว จ.ส.ต.พีระพัฒน์ ไวแสน นายสุระกัณฑ์ ตองเดช นายนรินทร์ แสนแก้ว นางจรีนารถ วงคะฮาด ผู้เชี่ยวชาญที่อนุเคราะห์ในการตรวจสอบร่างหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่กรุณาให้ ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล คณะวิทยากร ที่ทำให้การฝึกอบรมสำเร็จลุล่วง เป็นไปได้ด้วยดี ขอใจนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณ เพื่อนร่วมรุ่นทุก ๆ คนที่ให้กำลังใจมาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์ของรายงานการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณแต่บิดามารดาและบูรพาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

นริศรา ภูถมทอง

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
ผู้วิจัย	นริศรา ภูมทอง
กรรมการที่ปรึกษา	ดร.พรเทพ เสถียรนพแก้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ นันทะศรี
ปริญญา	ค.ม. (นวัตกรรมการบริหารการศึกษา)
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปีที่พิมพ์	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 2) เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาเอกสารและข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินหลักสูตร และระยะที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนมหาชัยวิทยาคม จำนวนนักเรียน 20 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้วิจัย ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์ มีค่าความเที่ยงตรง 1.00 ค่าความยาก ระหว่าง 0.45–0.79 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.23–0.90 และค่าความเชื่อมั่น 0.92 2) แบบประเมินพฤติกรรมด้านวินัยและความซื่อสัตย์ มีค่าความเที่ยงตรง 1.00 และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรม มีค่าความเที่ยงตรง 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมาย 2) โครงสร้างเนื้อหา 3) กิจกรรมการเรียนรู้ และ 4) การวัดและประเมินผล

2. ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า

2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 พฤติกรรมด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น หลังการฝึกอบรม 1 เดือน สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรม, วินัย, ความซื่อสัตย์

TITLE	Development of a Training Curriculum to Enhance Discipline and Integrity of Mathayomsuksa 2 Students in Schools of Prathatmahachai Cluster under the Secondary Educational Service Area Office 22
AUTHOR	Narisara Phutomtong
ADVISORS	Dr. Pornthep Steannopakao Asst. Prof. Dr. Wanphen Nanthasri
DEGREE	M.Ed. (Educational Administrative Innovation)
INSTITUTION	Sakon Nakhon Rajabhat University
YEAR	2020

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop a training curriculum to enhance discipline and integrity of Mathayomsuksa 2 students and 2) to investigate the effectiveness of the training curriculum enhance discipline and integrity of Mathayomsuksa 2 students. The research process was divided into 4 phases: phase 1 was the study of documents and fundamental information, phase 2 was the development of the training curriculum, phase 3 was the try-out and evaluation of the curriculum, and phase 4 was the curriculum improvement. The sample group of in the present study were 20 Mathayomsuksa 2 students at Mahachai Witthayakhom School. They were obtained through cluster random sampling. The instruments used in this research consisted were: 1) a multiple-choice test of knowledge and understanding about discipline and integrity, which provided the content validity index at 1.00, difficulty index between 0.45–0.79, discrimination index at 0.23–0.90 and the reliability value was 0.92; 2) an evaluation form on students' students' behaviors in discipline and integrity, which provided the content validity index at 1.00, and 3) an evaluation form on students' satisfactions towards the training curriculum, which provided the content validity index at 1.00. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation and t-test (Dependent Samples).

The results were:

1. The training curriculum to enhance discipline and integrity consisted 4 components: 1) objectives; 2) content structure; 3) learning activities; and 4) measurement and evaluation.

2. The effectiveness of the training curriculum to enhance discipline and integrity of Mathayomsuksa 2 students were:

2.1 Knowledge and understanding about discipline and integrity of Mathayomsuksa 2 students after training was higher than before training with statistical significance at .05.

2.2 Students' behaviors indicated that the discipline and integrity of Mathayomsuksa 2 students, who attended the 1 month training, after training was higher than before training with statistical significance at .05.

2.3 The students' satisfactions towards the training curriculum to enhance discipline and integrity of Mathayomsuksa 2 students were at the highest level

Keywords: training curriculum, discipline, integrity

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	คำถามของการวิจัย	4
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
	สมมติฐานของการวิจัย	5
	ความสำคัญของการวิจัย	6
	ขอบเขตของการวิจัย	6
	กรอบแนวคิดของการวิจัย	7
	นิยามศัพท์เฉพาะ	10
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
	หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	15
	แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม	19
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความมีวินัย	33
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์	50
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร	66
	แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม	84
	แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ	94
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	100
3	วิธีดำเนินการวิจัย	111
	ระยะที่ 1 การศึกษาเอกสารและข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนา หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์	112
	ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง ด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน	116

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
	ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง ด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน 124
	ระยะที่ 4 ปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม 129
4	การวิเคราะห์ข้อมูล 133
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 133
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 134
	ระยะที่ 1 การศึกษาเอกสารและข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 134
	ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง ด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน 143
	ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินหลักสูตรฝึกอบรม 153
	ระยะที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม 158
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 159
	ความมุ่งหมายของการวิจัย 159
	สมมติฐานของการวิจัย 159
	วิธีดำเนินการวิจัย 160
	สรุปผลการวิจัย 162
	อภิปรายผล 164
	ข้อเสนอแนะ 170
	บรรณานุกรม 173

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	189
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	191
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	195
ภาคผนวก ค สรุปผลการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	239
ภาคผนวก ง สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	255
ภาคผนวก จ หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัย และความซื่อสัตย์ของนักเรียน	261
ภาคผนวก ฉ ภาพประกอบการวิจัย	273
ภาคผนวก ช ประวัติย่อผู้วิจัย	281

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	สรุบบทประกอบคุณลักษณะผู้ที่มีวินัยจากการสังเคราะห์ ของนักการศึกษา	41
2	สรุบบทประกอบคุณลักษณะของผู้ที่มีความซื่อสัตย์จากการสังเคราะห์ ของนักการศึกษา	59
3	แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาระดับการปฏิบัติตาม คุณธรรมจริยธรรม และความต้องการในการฝึกอบรม	113
4	แบบแผนดำเนินการทดลอง	124
5	แผนการดำเนินการวิจัย	131
6	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	135
7	ระดับการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน	135
8	ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม	142
9	ผลการประเมินความสอดคล้องของร่างหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน	149
10	การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างควมมีวินัยในตนเอง	151
11	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง	153
12	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัย และความซื่อสัตย์ ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 คน	154
13	ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบแสดงถึงพฤติกรรมการมีวินัยและความซื่อสัตย์ ของนักเรียน ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม 1 เดือน	155
14	ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรม	156

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
15	ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามการปฏิบัติตามหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ 241
16	ดัชนีความสอดคล้องของร่างหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ 246
17	ดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัย และความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้เชี่ยวชาญ 249
18	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินพฤติกรรมที่แสดงถึง การมีวินัยและความซื่อสัตย์ 251
19	ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้เชี่ยวชาญ 252
20	ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน 253
21	เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ ก่อนการฝึกอบรม และหลังการฝึกอบรมของนักเรียน 257
22	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์ ของนักเรียน 259

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	9
2 รูปแบบกระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวความคิดของ Tyler	73
3 รูปแบบกระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ Taba	75
4 รูปแบบกระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ สังกัด	76
5 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ Beauchamp	77
6 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบตามรูปแบบประเมิน หลักสูตรของ Tyler	78
7 แสดงขั้นตอนการประเมินหลักสูตรตามรูปแบบของ Provus	80
8 ระยะในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม	130

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศเมื่อปลายศตวรรษที่ 20 ได้ส่งผลให้โลก มีลักษณะเป็นโลกไร้พรมแดน เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นแรงผลักดันสำคัญให้เกิดขบวนการโลกาภิวัตน์และโลกได้วิวัฒนาการเข้าสู่ยุคสังคมสารสนเทศ (Global Information Society) และการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้สังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยม พึ่งพาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวันมากขึ้นการหลั่งไหลของวัฒนธรรมต่างชาติ ทำให้ค่านิยมและประเพณีดั้งเดิมที่ดั้งเดิมถูกทำลาย สังคมไทยเผชิญวิกฤติความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีการแสวงหารายได้เพื่อสนองการบริโภค การช่วยเหลือเกื้อกูลกันลดลง ขาดความมีน้ำใจ เกิดการแก่งแย่งเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ขาดความสามัคคี มีความขัดแย้งทางความคิดอย่างรุนแรง ไม่เคารพสิทธิผู้อื่น และขาดการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม (แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (2555-2559) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2555, หน้า 16) และในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดนโยบายสำคัญส่วนหนึ่ง คือให้มีการพัฒนาบุคคลเพื่อยกระดับมาตรฐานชีวิต สาระสำคัญคือการปลูกฝังลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้แก่บุคคลให้เป็นผู้มีจริยธรรมสูง มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีระเบียบวินัย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของบุคคล ชุมชน สังคม และของชาติในที่สุด

คุณธรรมจริยธรรม เป็นรากฐานแห่งความเจริญรุ่งเรืองมั่นคง และความสงบสุขของทุกคนในสังคมและประเทศชาติ ทุกประเทศมีแนวโน้มนโยบายให้ประชาชนมีคุณธรรมจริยธรรมอันดี เป็นหลักประการแรก การพัฒนาทางเศรษฐกิจ การศึกษาทางวิชาการและการเมืองซึ่งไม่มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นหลักยึดแล้วยอมให้โทษมากกว่าให้คุณ คนมีความรู้ที่ไม่มีคุณธรรมจริยธรรม จึงมักเป็นคนที่ก่อความรำคาญหรือความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น การพัฒนาบ้านเมืองต้องพัฒนาที่จิตใจของคนก่อน ดังนั้น จริยธรรมในสังคมจึงควรได้รับการพิจารณาเป็นอันดับแรก หากจริยธรรมของคนในสังคมดีขึ้น เศรษฐกิจและ

ปากท้องของประชาชนจะดีขึ้นทันที ที่เศรษฐกิจต้องเชื่อมโยงโทรคมนาคมประชาชนบางส่วนต้อง
 หิวโหยนั้น เพราะคนบางส่วนของสังคมนั่นเองละเลยคุณธรรมจริยธรรม กอบโกยเอา
 ทรัพย์สินไว้เป็นประโยชน์ส่วนตัวมากเกินไป ความเห็นแก่ตัว ขาดเมตตาปราณี ซึ่งเป็น
 สัญลักษณ์ของการขาดคุณธรรมจริยธรรม ดังในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
 แห่งชาติ, 2560, หน้า 65) ระบุว่า คนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม
 และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ
 และกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่หลังไหลเข้าสู่ประเทศไทยในสังคมที่เป็นยุคดิจิทัล
 ซึ่งส่งผลให้ค่านิยมในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คนไทยบางส่วน ไม่สามารถ
 เลือกรับปรับใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งผลให้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่
 เป็นรากเหง้าของคนไทยถูกกลืนโดยวิถีชีวิตแบบใหม่ มีค่านิยมยึดตัวเอง เป็นหลักมากกว่า
 การคำนึงถึงสังคมส่วนรวม รักสนุกและความสบาย เชื่อข่าวลือ ขาดวินัย ขาดความอดทน
 วัตถุนิยม ยอมรับคนที่ฐานะมากกว่าคนดีมีคุณธรรม

เยาวชน เป็นวัยซึ่งเป็นช่วงต่อระหว่างเด็กกับวัยผู้ใหญ่ เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อที่
 สำคัญ อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ อีกทั้งสภาพสังคม
 ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามกระแสโลกาภิวัตน์วิถีชีวิต ความเป็นอยู่และ
 ความรู้สึกนึกคิดของเยาวชนได้รับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดประเด็นปัญหาที่
 น่าพิจารณาตามมามีคือ การมีปรากฏการณ์ทางสังคมและข้อเท็จจริงต่าง ๆ จำนวนมาก
 ระบุให้เห็นถึงปัญหาวิกฤตต่อคุณภาพของเยาวชนไทย และมีปัจจัยหลายด้านที่เป็นปัญหา
 อุปสรรค การสร้างคุณภาพชีวิตของเยาวชน จนกระทั่งไม่สนใจคุณธรรมจริยธรรม ส่งผล
 ให้เยาวชนไม่สามารถปรับตัวให้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเหล่านี้
 การประทุพตติในทางที่เสื่อมเสียและปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนได้เพิ่ม
 ความซับซ้อนขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่ง ยากต่อการเสริมสร้างและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม
 การพัฒนาส่งเสริมจริยธรรม ความรู้แก่เยาวชนเพื่อเป็นแนวทางประพฤติดีประพฤติชอบนั้น
 เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากหลายสถาบันในสังคม
 (รุ่งรวี คำเหมือน, 2557, หน้า 2)

การจัดการศึกษานับเป็นปัจจัยสำคัญ สำหรับพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในประเทศเพราะการศึกษาช่วยสร้างคนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมือกันอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรมมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อ ว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ การพัฒนาที่สำคัญ คือ การพัฒนาที่สมดุลอย่างเป็นองค์รวมทุกด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีพื้นฐานทางจริยศาสตร์ความเป็นคนดีทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาตนเองเพื่อเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย และมีจิตสำนึกสาธารณะที่ดีงาม เป็นคนมีปัญญา ในการใช้ทักษะชีวิต การคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหาและการใช้เทคโนโลยี และเป็นคนมีความสุขในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง โดยอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 29)

โรงเรียน เป็นสถาบันทางสังคมสถาบันหนึ่ง ที่มีบทบาทอย่างสูงในการสร้างคนในชาติ ให้เป็นคนมีคุณภาพ ให้สามารถนำความรู้ประสบการณ์ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ กล่าวคือ โรงเรียนนอกจากจะสอนวิชาความรู้ต่าง ๆ ให้กับนักเรียนแล้ว โรงเรียน ยังทำหน้าที่ปลูกฝังและเสริมสร้างคุณความดีที่ควรประพฤติปฏิบัติ หรืออีกนัยหนึ่งคือ จริยธรรมให้แก่สมาชิกในสังคมด้วยหน้าที่ดังกล่าว โรงเรียนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์และพัฒนาการเพียงพอที่จะออกไปเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมได้และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศ การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้หลักสูตรการฝึกอบรมจัดได้ว่าเป็นวิธีการที่ก่อประโยชน์สูงสุดแนวทางหนึ่ง เนื่องจากการฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญ และทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนกระทั่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์

จากการศึกษาเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง 203 คน ถึงระดับการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 8 ด้าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของนักเรียนโรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาราชย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 (โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาราชย์, 2559, หน้า 10-12) พบว่าค่าเฉลี่ยด้านวินัยและความซื่อสัตย์ อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าด้านอื่น จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาให้มีความเหมาะสมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นตัวขับเคลื่อนอย่างรวดเร็วทำให้เกิดการส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาราชย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบใช้เป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาต่อไป

คำถามของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาราชย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาราชย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 - 2.1 เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์ก่อนและหลังฝึกอบรม
 - 2.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์ก่อนและหลังฝึกอบรม 1 เดือน
 - 2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรม

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม
2. พฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น หลังการฝึกอบรม 1 เดือนสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมาก

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ได้หลักสูตรการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านวินัยและความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในรูปแบบต่าง ๆ
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในแต่ละรายวิชาของโรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัยหรือโรงเรียนอื่น ๆ ต่อไป
3. ได้สารสนเทศที่โรงเรียนใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยและความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียนโรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม 2 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านวินัย 2) ความซื่อสัตย์

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 431 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมหาชัยวิทยาคม ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยการจับสลากห้องเรียน ได้ห้องเรียนที่ 2/1 มีจำนวนนักเรียน 20 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรในการศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น คือ หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

3.2 ตัวแปรตาม คือ

3.2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์

3.2.2 พฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์

3.2.3 ความพึงพอใจในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์

4. เวลาที่ใช้ในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมฝึกอบรม 2 วัน รวม 12 ชั่วโมง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านความมีวินัยและด้านความซื่อสัตย์

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านวินัยและความซื่อสัตย์แล้วนำมาบูรณาการด้านความคิด เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ออซูเบล (Ausubel, 1965, pp. 459–460 อ้างถึงใน, ยุภา เกิดศิริ, 2558, หน้า 15); ญัฎฐ์พร สตาภรณ์ (2540, หน้า 19); สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540, หน้า 3); จิราพร อรุณพูลทรัพย์ (2541, หน้า 4–5); ไชยา พรหมวิชิตรกุล (2541, หน้า 20–21); กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ (2542 ก, หน้า 35); อำนาจ จันทร์มหา (2542, หน้า 30); สนิ่นาฏ สุทธิจินดา (2543, หน้า 19); ชาญวิทย์ โสภิตะชา (2546, หน้า 18); กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ (2550, หน้า 16); ประเทิน มหาจันทร์ (2521, หน้า 7 อ้างถึงใน, เนาวรัตน์ ทองโสภิตา, 2558, หน้า 15); กระทรวงศึกษาธิการ (2526, หน้า 60 อ้างถึงใน,

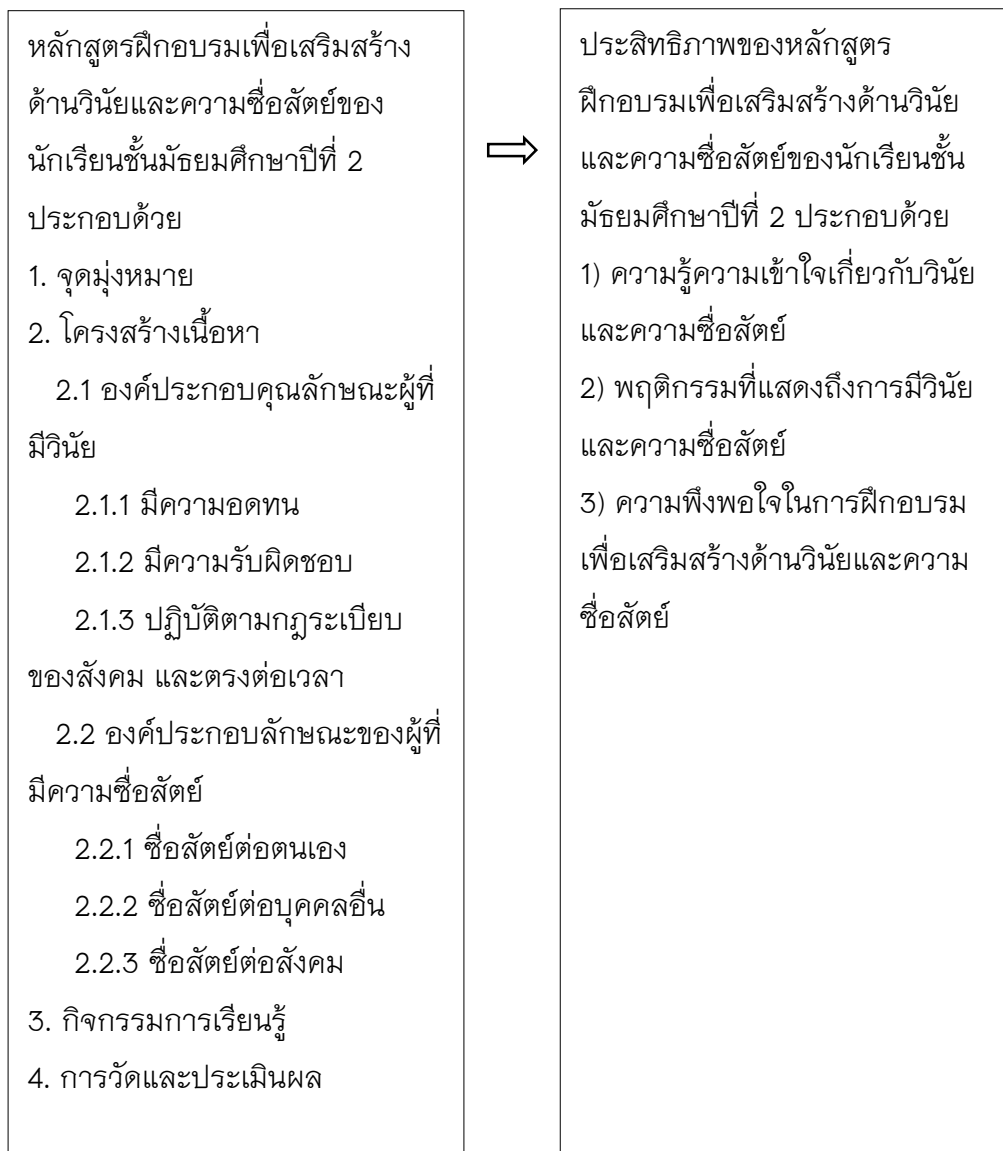
นฤดี สมิทธิ์ปรีชา, 2553, หน้า 14); ประภาศรี สีหอำไพ (2540, หน้า 24); กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 48); ดาวนภา กิตติสาโร (2546, หน้า 8);
งามนิตย์ สิริ-พงษ์ (2547, หน้า 24); เทพวาทณี วิณิชกำธร (2548, หน้า 12);
สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (2548, หน้า 15); กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 14);
สิริภัทร ขจรสมบัติ (2553, หน้า 21-22); รุ่งรวี คำเหมือน (2557, หน้า 10); จุฑณญา
จินาศรีพูล (2558, หน้า 11)

2. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.1 องค์ประกอบของหลักสูตร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี ผลการวิจัย
นำมาสรุปมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมาย 2) โครงสร้างเนื้อหา 3) กิจกรรมการ
เรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล Taba (1962, pp. 20-21); Kerr (1989, pp. 19 อ้างถึงใน,
สาลินี อุดมผล, 2542, หน้า 19); สุมน อมรวิวัฒน์ (2542, หน้า 6-7 อ้างถึงใน,
ศิริมาศ พงษ์สนั่น, 2543, หน้า 23-24); พิสนุ พงศ์ศรี (2549, หน้า 134-135);
บุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 11)

2.2 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและ
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler (1950, pp. 11); Taba (1962, pp.
422-425); Beauchamp (1968, pp. 45); สังัด อุทรานันท์ (2532, หน้า 37-38);
ปราโมทย์ จันทรเรือง (2548, หน้า 50) สรุปกระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อ
เสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน
ในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
มีขั้นตอน ดังนี้ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 2) การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร
3) การนำหลักสูตรไปใช้ และ 4) การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อ
การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 แสดงดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิตยสารศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิตยสารศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการจัดทำบทเรียนที่สร้างขึ้นใหม่ซึ่งประกอบด้วย 1) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 2) การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร 3) การนำหลักสูตรไปใช้และ 4) การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

2. หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ หมายถึง บทเรียนที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อใช้ในการอบรมนักเรียนด้านวินัยและความซื่อสัตย์ ซึ่งประกอบด้วย

2.1. จุดมุ่งหมาย หมายถึง ความมุ่งหวังของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ต้องการ และเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดและประเมินได้ โดยคาดหวังว่าถ้าดำเนินการตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ พฤติกรรม และเกิดความพึงพอใจ

2.2 โครงสร้างเนื้อหา หมายถึง สาระสำคัญของความรู้ที่นำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมาย ประกอบด้วย วินัยและความซื่อสัตย์ ดังนี้

2.2.1 วินัย หมายถึง การปฏิบัติตนในขอบเขตกฎ ระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน องค์กร และประเทศ โดยที่ตนยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจ ยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติรวมถึงการมีวินัยทั้งต่อตนเองและสังคม ซึ่งมีองค์ประกอบคุณลักษณะผู้ที่มีวินัย ดังนี้

2.2.1.1 มีความอดทน หมายถึง สามารถทำกิจกรรมหรืองานให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง ความเข้มแข็ง ความหนักแน่นของจิตใจในการควบคุมอารมณ์ จิตใจ และร่างกายให้สามารถเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ และทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้

2.2.1.2 มีความรับผิดชอบ หมายถึง ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความเพียรพยายามอย่างละเอียดรอบคอบ และยอมรับผลแห่งการกระทำของตนด้วยความเต็มใจ

2.2.1.3 ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม และตรงต่อเวลา หมายถึง การปฏิบัติตามกติกาสังคมนั้น ๆ ที่ได้วางไว้ และปฏิบัติหน้าที่กิจกรรมต่าง ๆ ได้ทันระยะเวลาที่กำหนดไว้

2.2.2 ความซื่อสัตย์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกที่มีความสุจริตใจเป็นที่ตั้งไม่กระทำการใด ๆ ที่บ่งบอกถึงการทำทุจริต ไม่เอาเปรียบและเอาผลประโยชน์ของบุคคลอื่นมาเป็นของตนเองโดยองค์ประกอบคุณลักษณะผู้ที่มีความซื่อสัตย์ ดังนี้

2.2.2.1 ซื่อสัตย์ต่อตนเอง หมายถึง มีความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดี มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการทำความผิด ยึดมั่นและเชื่อมั่นในการทำดีของตัวเอง

2.2.2.2 ซื่อสัตย์ต่อบุคคลอื่น หมายถึง การไม่กระทำการใด ๆ ที่เป็นการละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น ประพฤติตนอย่างสุจริตชน ยึดมั่นในสัญญาที่ได้ให้ไว้กับบุคคลอื่นทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษร

2.2.2.3 ซื่อสัตย์ต่อสังคม หมายถึง การเคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ไม่กระทำการใด ๆ ที่ทำให้สังคมเกิดปัญหา ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองด้วยความสุจริต ซื่อตรงต่อการคาดหวังของคนในสังคม ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง

3. กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ขั้นตอนในการจัดการฝึกอบรมแก่ผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์เป็นจุดหมายปลายทาง ซึ่งหมายถึง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนให้ดีขึ้น

4. การวัดและประเมินผล หมายถึง การประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน ภายหลังจากการนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างโดยประเมินผลที่เกิดขึ้นครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ พฤติกรรม และความพึงพอใจ

5. ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง คุณภาพของหลักสูตร ฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่มีความเหมาะสมและมีความสอดคล้องโดยการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

5.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมในการจดจำ การรับรู้ ข้อเท็จจริงการ ถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจ มีความสามารถในการแก้ปัญหา สามารถพิจารณาเนื้อหา ออกเป็นส่วนย่อย ๆ รวบรวมความอย่างเป็นระบบ ตัดสินคุณค่าหรือหาทางเลือกเกี่ยวกับ เรื่องคุณธรรมจริยธรรม จากแบบทดสอบวัดพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5.2 พฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์ หมายถึง ความสามารถในการควบคุมความประพฤติของตนเองทั้งด้านกาย วาจา ใจ และปฏิบัติ ตามกฎระเบียบของสังคมอีกทั้งประพฤติตนเป็นบุคคลที่สุจริต มีความซื่อตรงต่อบุคคลอื่น

5.3 ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนที่ เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ โดยประเมินจากแบบประเมิน ความพึงพอใจชนิดประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. นักเรียนระดับมัธยมศึกษา หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปี พ.ศ. 2562

7. โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย หมายถึง โรงเรียนที่สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ประกอบด้วย โรงเรียนนครพนมวิทยาคม, โรงเรียนปลาปากวิทยา, โรงเรียนกุตาไก้วิทยาคม, โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 1 นครพนม, โรงเรียนธรรมโฆสิตวิทยา, โรงเรียนโคกสว่างประชาสรรค์, โรงเรียนมหาชัย วิทยาคม

8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 หมายถึง หน่วยงาน ราชการ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่เสริมสร้างการจัดการศึกษาในระดับ ชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 81 โรงเรียน ในจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษา ตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)
 - 1.1 หลักการ
 - 1.2 จุดหมาย
 - 1.3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 1.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 1.5 ตัวบ่งชี้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ที่จำเป็นสำหรับนักเรียน
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม
 - 2.1 ความหมายของคุณธรรม
 - 2.2 ความหมายของคำว่า จริยธรรม (Ethics)
 - 2.3 ความสำคัญของจริยธรรม
 - 2.4 องค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรม
 - 2.5 แนวคิด ทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรม
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความมีวินัย
 - 3.1 แนวคิดเกี่ยวกับวินัย
 - 3.2 ประเภทของวินัย
 - 3.3 คุณลักษณะของผู้มีวินัย
 - 3.4 ความหมายของวินัยนักเรียน
 - 3.5 ความสำคัญของวินัยนักเรียน

- 3.6 สาเหตุที่นักเรียนขาดวินัย
- 3.7 การเสริมสร้างและพัฒนาวินัยนักเรียน
- 4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์
 - 4.1 ความหมายของความซื่อสัตย์
 - 4.2 ประเภทของความซื่อสัตย์
 - 4.3 ความสำคัญของความซื่อสัตย์
 - 4.4 ประโยชน์ของความซื่อสัตย์
 - 4.5 ลักษณะของผู้ที่มีความซื่อสัตย์
 - 4.6 การปลูกฝังความซื่อสัตย์
- 5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร
 - 5.1 ความหมายของหลักสูตร
 - 5.2 ความสำคัญของหลักสูตร
 - 5.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
 - 5.4 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร
 - 5.5 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร
 - 5.6 การประเมินหลักสูตร
 - 5.7 การปรับปรุงหลักสูตร
- 6. แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม
 - 6.1 ความหมายของการฝึกอบรม
 - 6.2 ความสำคัญของการฝึกอบรม
 - 6.3 วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม
 - 6.4 ประเภทของการฝึกอบรม
 - 6.5 เทคนิคการฝึกอบรม
- 7. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
 - 7.1 ความหมายของความพึงพอใจ
 - 7.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ
- 8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 8.2 งานวิจัยในประเทศ
 - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกายความรู้คุณธรรมมีจิตสำนึกในความเป็น พลเมืองไทยและเป็นพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขมีความรู้ และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบ อาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 4)

1.1 หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

- 1.1.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะเจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
- 1.1.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
- 1.1.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
- 1.1.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
- 1.1.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.1.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

1.2 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้ เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1.2.1 มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตัวเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2.2 มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต

1.2.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย

1.2.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.2.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

1.3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสารเป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตัวเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตัวเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัด และลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจน การเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตัวเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตัวเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตัวเอง การเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์ อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรม ไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตัวเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตัวเอง และสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม มีคุณธรรม

1.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1.4.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

1.4.2 ซื่อสัตย์สุจริต

1.4.3 มีวินัย

1.4.4 ใฝ่เรียนรู้

1.4.5 อยู่อย่างพอเพียง

1.4.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

1.4.7 รักความเป็นไทย

1.4.8 มีจิตสาธารณะ

1.4.9 กล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตัวเอง

1.5 ตัวบ่งชี้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ที่จำเป็นสำหรับนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 12) ได้กำหนดมาตรฐานการจัดมาตรฐานคุณภาพการเรียนรู้ มาตรฐานคุณภาพผู้สอน และคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษาในส่วนของมาตรฐานคุณภาพผู้เรียน ทั้งระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มี 9 มาตรฐาน 20 ตัวบ่งชี้ โดยมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีสุข กำหนดไว้ในมาตรฐานที่ 8 มีตัวบ่งชี้สำคัญสรุปได้ 4 ประการ คือ ตัวบ่งชี้ที่ 1 ความเมตตากรุณา ปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข ตัวบ่งชี้ที่ 2 ความซื่อสัตย์ ซื่อตรงต่อหน้าที่ ตัวบ่งชี้ที่ 3 ความประหยัด มัธยัสถ์ อุดมอม ตัวบ่งชี้ที่ 4 ความรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานด้านปัจจัย รวมทั้งสิ้น 14 มาตรฐาน มีมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ด้วยกันคือ

ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา

ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีความซื่อสัตย์ สุจริต

ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ตัวบ่งชี้ที่ 4 มีความประหยัด (ใช้สิ่งของและทรัพย์สินทั้งของตนเองและส่วนรวมตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและคุ้มค่า) นอกจากนั้นหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ได้กำหนดจุดหมายให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สำคัญในข้อแรกคือการเห็นคุณค่าของตนเองปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาให้กับเยาวชน และผลิตผู้จบการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ เจตคติ ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ ครอบคลุมตามหลักสูตรและตามความคาดหวังของสังคม ทั้งในด้านการประกอบอาชีพและการเตรียมพร้อมสำหรับการศึกษาต่อในระดับสูง คุณลักษณะต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ โดยมีการบริหารงานโรงเรียนให้สอดคล้องกับหลักการ วัตถุประสงค์ นโยบายการจัดการศึกษา ความต้องการและความสนใจของนักเรียน และมุ่งหวังให้เป็นสมาชิกที่มีคุณภาพต่อสังคมต่อไป

2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม

นักวิชาการได้ให้ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม ไว้ดังนี้

2.1 ความหมายของคุณธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2548, หน้า 7-8) ให้ความหมายไว้ว่า คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่สังคมว่าดีควรทำ จริยธรรมตามความหมายทางจิตวิทยา หมายถึง ระบบการทำความดีละเว้นความชั่ว นอกจากนี้คำว่า จริยธรรม ยังใช้ครอบคลุมคำว่า คุณธรรม ค่านิยม กฎหมายกฎระเบียบ หลักศาสนา กฎจรรยาบรรณมาตรฐานของสังคม

ลิขิต ธีรเวคิน (2548, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของ “คุณธรรม” ไว้ว่า หมายถึงจิตวิญญาณของปัจเจกบุคคล ศาสนาและอุดมการณ์ เป็นดวงวิญญาณของปัจเจกบุคคลและสังคม ด้วยปัจเจกบุคคลต้องมีวิญญาณ สังคมต้องมีจิตวิญญาณ คุณธรรมของปัจเจกบุคคลอยู่ที่การกล่อมเกลาเรียนรู้โดยพ่อ-แม่ สถาบันการศึกษา ศาสนา พรรคการเมือง และองค์กรของรัฐ

วศิน อินทสระ (2549, หน้า 199) ได้กล่าวถึง คุณธรรม ไว้ว่าหมายถึงอุปนิสัยอันดีงามซึ่งสั่งสมอยู่ในดวงจิต อุปนิสัยนี้ได้มาจากความพยายาม และความประพฤติที่ติดต่อกันมาเป็นเวลานาน

ประกาศรี สิริอำไพ (2550, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของคำว่า “คุณธรรม” หมายถึงหลักธรรมจริยาที่สร้างความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดีทางศีลธรรมมีคุณงามความดีภายในจิตใจจนเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข ความยินดีการกระทำที่ดีย่อมได้รับผลของความดีคือความชื่นชมยกย่องในขณะที่การกระทำชั่วย่อม ได้รับผลของความชั่วคือความเจ็บปวดหรือความทุกข์ต่าง ๆ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, หน้า 36) ให้ความหมายไว้ว่า คุณธรรม หมายถึง ความประพฤติดีจนเคยชินในด้านใดด้านหนึ่ง เช่น คุณธรรม แห่งความยุติธรรม ความกตัญญู เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา

พุทธทาสภิกขุ (2553, หน้า 3) ได้ให้บรรณอธิบายคำว่า คุณธรรม ไว้ว่า คุณ หมายถึง ค่าที่มีอยู่ในแต่ละสิ่ง ซึ่งเป็นที่ตั้งแห่งความยึดถือ เป็นไปได้ทั้งทางดีและทางร้าย คือ ไม่ว่าจะทำให้จิตใจยินดีหรือยินร้าย ก็เรียกว่า “คุณ” ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติของมัน ส่วนคำว่า ธรรม มีความหมาย 4 อย่าง คือ

1. ธรรมะ คือ ธรรมชาติ
2. ธรรมะ คือ กฎของธรรมชาติที่เรามีหน้าที่ต้องเรียนรู้
3. ธรรมะ คือ หน้าที่ตามกฎของธรรมชาติ เรามีหน้าที่ต้องปฏิบัติ
4. ธรรมะ คือ ผลจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น เรามีหน้าที่จะต้องมี

หรือใช้มันอย่างถูกต้อง

สรุปได้ว่า คุณธรรม เป็นลักษณะของความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ทางจิตใจ เป็นสภาพ คุณงามความดีที่สั่งสมอยู่ในจิตใจ เป็นตัวกระตุ้น ให้มีการประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบ ที่ดีงาม คุณธรรมเป็นสิ่งที่ดีงามทางจิตใจ เป็นคุณค่าของชีวิตในการทำเพ็ญประโยชน์ ช่วยเหลือเกื้อกูลแก่เพื่อนมนุษย์

2.2 ความหมายของคำว่า จริยธรรม (Ethics)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546, หน้า 291) ได้ให้ความหมายของคำว่า “จริยธรรม” หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ

ไพฑูริย์ สินลารัตน์ (2542, หน้า 88) กล่าวถึง ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรมแยกออกเป็น จริยะ + ธรรม คำว่า จริยะ หมายถึง ความประพฤติหรือกิริยาที่ควรประพฤติ ส่วนคำว่าธรรม มีความหมายหลายอย่าง เช่น คุณความดีหลักคำสอนของศาสนา หลักปฏิบัติ เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันเป็นจริยธรรมจึงได้ความหมายตามตัวอักษรว่า หลักแห่งความประพฤติ หรือแนวทางของการประพฤติ

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต, 2543, หน้า 9) ให้ความหมายไว้ว่า จริยธรรม คือ การนำความรู้ในความจริง หรือกฎของธรรมชาติมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตที่ดีงามที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเองและสังคม

จุมพล พูลภัทรชีวิน (2548, หน้า 11-12) กล่าวว่าคำว่าคุณธรรมจริยธรรม จะเรียกโดยรวมหรือจะแยกคุณธรรมออกจากจริยธรรมก็ยังคงค่อนข้างจะเป็นนามธรรมสูง คุณธรรมโดยภาพรวม เป็นเรื่องของความดีความงามความถูกต้องถ้าคุณธรรมเป็นตัว ความคิด คิดดีคิดถูก จริยธรรม จะเป็นพฤติกรรมเป็นการปฏิบัติคุณธรรมเน้นความคิด คิดดี คิดงามคิดถูกส่วนจริยธรรมเน้นการปฏิบัติ ปฏิบัติดีปฏิบัติงามปฏิบัติถูก

พุทธทาสภิกขุ (2553, หน้า 95) ได้อธิบายความหมายของคำว่า “จริยธรรม” แปลว่าเป็นสิ่งที่พึงประพฤติจะต้องประพฤติในส่วนศีลธรรมนั้นหมายถึงสิ่งที่ กำลังประพฤติอยู่หรือประพฤติแล้ว จริยธรรมหรือ Ethics อยู่ในรูปของปรัชญาคือสิ่งที่ต้อง คิดต้องนึก ส่วนเรื่องศีลธรรม Morality นี้ ต้องทำอยู่จริง ๆ เพราะเป็นปัญหา เฉพาะหน้า

ยนต์ ชุ่มจิต (2553, หน้า 261-262) ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง ธรรมชาติของความดี ลักษณะของความดี หรือสภาพของความดีที่มีอยู่ในตัวบุคคลใด บุคคลหนึ่ง

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง แนวทางของการประพฤติ ปฏิบัติตนให้เป็นคนดี เพื่อประโยชน์ของตัวเองและสังคมส่วนรวมเป็นการประพฤติ ปฏิบัติที่เป็นสิ่งที่ดีงาม ถูกต้องตามมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของสังคม

ดังนั้นจึงสรุปรวมความหมายของคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง กระบวนการคิดที่ดีที่ถูกต้อง และแนวทางที่พึงควรปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

2.3 ความสำคัญของจริยธรรม

คุณธรรมและจริยธรรม เป็นเรื่องสำคัญยิ่งในปัจจุบัน โดยเฉพาะในสังคมไทย ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษาและวัฒนธรรม อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ข่าวสารสามารถส่งผ่านได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลกระทบต่อสภาพทางด้านร่างกายและจิตใจของประชาชนก่อให้เกิดปัญหา เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมขึ้น ดังนั้น การพัฒนาคนในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลาย ๆ ด้านนั้น จึงจำเป็นต้องเน้นให้คนมีคุณธรรมจริยธรรม มากขึ้น

สมพร เทพสิทธา (2542, หน้า 3-11) กล่าวถึงสิ่งที่เกี่ยวกับความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมต่อบุคคล ไว้ดังนี้

1. ทุกคนย่อมปรารถนาความสำเร็จ และความสุข พรที่พระสงฆ์มักจะให้แก่ฆราวาสและพรที่ชาวบ้านมักจะอวยพรให้แก่กันมีโอกาสต่าง ๆ ได้แก่พร 4 ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ

2. พละ หรือพลัง จึงเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา เพราะการมีพลังจะทำให้ได้รับสิ่งที่ต้องการได้รับความสำเร็จ ได้รับความสุข

3. พลังที่ทำให้เกิดความสำเร็จ และความสุข มีหลายประการ พลังที่สำคัญมี 5 ประการ คือ

3.1 พลังกาย มีสุขภาพที่สมบูรณ์ แข็งแรง พลังความรู้ มีความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม เป็นผู้สนใจใฝ่พัฒนา ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ

3.2 พลังความคิด มีความคิดที่ถูกต้อง เป็นประโยชน์สร้างสรรค์ ไม่มีความคิดฟุ้งซ่าน ความคิดที่ผิดไม่เป็นประโยชน์

3.3 พลังจิตหรือพลังสมาธิ มีจิตที่มั่นคงแน่วแน่ เป็นสมาธิ

3.4 พลังธรรมะ มีธรรมะเป็นพลังและประทีปของชีวิต

จตุพร ศิลาเดช (2543, หน้า 11-12) ได้ให้ความสำคัญของจริยธรรมว่าเป็นพื้นฐานของการแสดงออก ซึ่งพฤติกรรมการกระทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตัวเองและผู้อื่นอันจะเป็นแบบแผนของการปฏิบัติตนที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

วศิน อินทสระ (2549, หน้า 6-9) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของจริยธรรม ดังนี้

1. จริยธรรมเป็นรากฐานอันสำคัญแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคงและความสงบ ความสุขของปัจเจกชน สังคมและประเทศชาติอย่างยิ่ง รัฐควรส่งเสริมประชาชนให้มีจริยธรรมเป็นอันดับแรก เพื่อให้เป็นแกนกลางของการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ทั้งเศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง การปกครอง ฯลฯ การพัฒนาที่ขาดจริยธรรมเป็นหลักยึดย่อมเกิดผลร้าย มากกว่าผลดี เพราะผู้มีความรู้ แต่ขาดคุณธรรมย่อมก่อความเสื่อมเสียได้มากกว่าผู้ด้อยความรู้ โดยกล่าวว่า ผู้มีความรู้ แต่ไม่รู้วิธีที่จะประพฤติก่อความเสื่อมเสียได้มากกว่าผู้มีความรู้น้อย ถ้าเปรียบความรู้เหมือนดิน จริยธรรมย่อมเหมือนน้ำ ดินที่ไม่มีน้ำยึดเหนี่ยวเกาะกุมย่อมเป็นฝุ่นละออง ทำให้ความร่ำคาญมากกว่าให้ประโยชน์ คนที่มีความรู้แต่ไม่มีจริยธรรม มักเป็นคนที่ก่อให้ความร่ำคาญหรือเดือดร้อนให้ผู้อื่นอยู่เนือง ๆ

2. การพัฒนาบ้านเมืองต้องพัฒนาด้านจิตใจคนก่อนหรืออย่างน้อยก็ให้พร้อม ๆ กันไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาวิชาการอื่น ๆ เพราะการพัฒนาที่ไม่มีจริยธรรมเป็นแกนนำนั้นจะสูญเปล่าและเกิดผลเสียเป็นอันมาก ทำให้บุคคลลุ่มหลงในวัตถุและอบายมุขมากขึ้น เศรษฐกิจต้องเสื่อมโทรม ประชาชนทุกข์ยาก เพราะคนในสังคมละเลยจริยธรรม กอบโกยเอาทรัพย์สินไว้เป็นประโยชน์ส่วนตัวมากเกินไปขาดความเมตตาปราณีแล้งน้ำใจในการดำเนินชีวิตซึ่งกันและกัน

3. จริยธรรม มิได้หมายถึง การถือศีล กินเพล เข้าวัดฟังธรรม จำศีลภาวนาโดยไม่ช่วยเหลือทำประโยชน์ให้แก่สังคม แต่จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติ การกระทำ และ ความคิดที่ถูกต้องเหมาะสม การทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องสมบูรณ์ เว้นสิ่งควรเว้น ทำสิ่งควรทำ ด้วยความฉลาดรอบคอบ รู้เหตุ รู้ผล ถูกต้องตามกาลเทศะ และบุคคล ดังนั้น จะเห็นว่า จริยธรรมจึงจำเป็นและมีคุณค่าสำหรับทุกคนในทุกวิชาชีพ ทุกสังคม สังคมจะอยู่รอดก็ด้วยจริยธรรม

4. การทุจริต การคดโกง การเบียดเบียนกันในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นเหตุให้สังคมเสื่อมโทรม มีสาเหตุมาจากการขาดจริยธรรมของคนในสังคมทรัพยากรธรรมชาติในโลกนี้น่าจะพอเลี้ยงชาวโลกไปได้อีกนาน ถ้าชาวโลกช่วยกันละทิ้งความละโมภโลภมากแล้ว มาใช้ชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย ช่วยกันสร้างสรรค์สังคมยึดเอาจริยธรรมเป็นทางดำเนินชีวิต ไม่ใช่ยึดลาภยศ ความมีหน้ามีตาในสังคมเป็นจุดหมาย ถ้าสิ่งนั้นจะเกิดขึ้นก็ขอให้ถือเป็นเพียงผลพลอยได้ และนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการประพฤติธรรม เช่นอาศัยลาภผลเป็นเครื่องมือในการบำเพ็ญ สาธารณประโยชน์ อาศัยยศและความมีหน้ามีตามีเกียรติในสังคมเป็นเครื่องมือในการจูงคน ผู้เคารพนับถือเข้าหาธรรม

5. จริยธรรมสอนให้เลิกดูหมิ่นกดขี่คนจน ให้เอาใจใส่ดูแลเอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นบุพการีของชาติ สอนให้ถ่อมตัวเพื่อเข้ากันได้ดีกับคนทั้งหลาย และไม่วางตัวโอหัง อวดดี หรือ ก้าวร้าวผู้อื่น สอนให้ลดทิฐิมานะลงให้มาก ๆ เพื่อจะได้มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง ไม่หลงสำคัญตัวว่ารู้ดีกว่า มีความสามารถกว่าใคร ผู้นำที่มีจริยธรรมสูงย่อมเป็นที่เคารพกราบ ไหว้ของผู้คนทั้งหลายได้อย่างสนิทใจ จึงควรเลือกผู้นำที่สามารถนำความสงบสุขทางใจมาสู่มวลชนได้ด้วย เพื่อสันติสุขจะเกิดขึ้นทั้งภายใน และภายนอก ความแข็งแกร่ง ทางกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังอาวุธนั้นถ้าปราศจากความแข็งแกร่งทางกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังอาวุธนั้น ถ้าปราศจากความแข็งแกร่ง

ทางจริยธรรมเสียแล้ว บุคคลหรือประเทศชาติจะเจริญมั่นคง หรือตึกที่แข็งแรงเขาใช้คอนกรีตเสริมเหล็ก แม้เหล็กจะไม่ปรากฏออกมาให้เห็นภายนอก แต่มีความสำคัญอยู่ภายใน นายช่างย่อมรู้ดีที่ทำงานของตัวเองกันกับบัณฑิตย่อมมองเห็นอย่างแจ่มแจ้งว่าจริยธรรมมีความสำคัญในสังคมเพียงใด

สมคิด บางโม (2549, หน้า 12 อ้างถึงใน พันธุ์ทิพย์ คัมแหน, 2552, หน้า 11) ได้ให้ความเห็นถึงความสำคัญของความสำคัญของจริยธรรม ว่าจริยธรรมมีคุณค่าต่อชีวิตมนุษย์ ดังนี้

1. จริยธรรมช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้มนุษย์มีชีวิตที่ดี มีสุขภาพดีทั้งสุขภาพจิตและสุขภาพกาย มีชีวิตที่สมบูรณ์
2. จริยธรรมช่วยให้มนุษย์รู้จักตนเอง มีความสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคม ต่อประเทศชาติ ต่อหน้าที่การงาน
3. จริยธรรมเป็นวิถีแห่งปัญญา ทำให้มนุษย์มีเหตุผล รู้จักใช้สติปัญญาแก้ปัญหาชีวิตโดยนำเอาหลักจริยธรรมมาเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาชีวิต มีความเชื่อว่าการกระทำความดีเป็นสิ่งที่ดี ไม่หลงงมงายในสิ่งที่ปราศจากกฎหมาย
4. จริยธรรมช่วยสร้างสันติภาพในสังคมและสร้างสันติภาพในโลก
5. จริยธรรมช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีระเบียบ เป็นระบบ รู้สึกมีความอบอุ่น ปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีสันติภาพ
6. จริยธรรมช่วยให้มนุษย์สามารถปรับตัวเข้าได้กับบุคคลอื่น ๆ และสังคมอย่างมีระบบเป็นระเบียบ สามารถครองคน ครองงาน ครองตน ครองเรือน ฯลฯ
7. จริยธรรมช่วยให้มนุษย์มีเครื่องมือยึดเหนี่ยวและเป็นหลักปฏิบัติ เพื่อป้องกันการเบียดเบียน การเอาเปรียบกันในทางส่วนตัวและสังคม
8. จริยธรรมช่วยให้มนุษย์เป็นคนหนักแน่น อดทน ชยัน ต่อสู้ เพื่อเอาชนะด้วยตนเองเป็นที่พึ่งของตนเอง ไม่ต้องรอโชคชะตา
9. จริยธรรมช่วยให้มนุษย์สามารถกำหนดเป้าหมายของชีวิต ดำเนินและพัฒนาชีวิตให้สำเร็จตามเป้าหมาย
10. จริยธรรมช่วยให้มนุษย์สามารถแก้ปัญหาชีวิต และสามารถทำให้ความทุกข์หมดไปได้

ตามที่กล่าวมาข้างต้นจึงพอสรุปได้ว่า คุณธรรมจริยธรรม มีความสำคัญต่อชีวิตส่วนบุคคลที่จะประพฤติปฏิบัติต่าง ๆ ว่าสิ่งใดควรกระทำหรือสิ่งใดควรงดเว้น อันเนื่องมาจากสิ่งที่จะกระทำเหล่านั้นได้พิจารณาไตร่ตรองดูแล้วว่า จะส่งผลต่อตนเองหรือสังคมอย่างไร คุณธรรมจึงกลายเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ ให้กระทำแต่สิ่งที่ดีงาม

2.4 องค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรม

นักจิตวิทยาและนักวิชาการหลายท่าน ได้จำแนกองค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรม ได้ดังนี้

ประกาศรี สืออำไพ (2540, หน้า 48) แบ่งองค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรมเป็น 3 ประการ คือ

1. ระเบียบวินัย หมายถึง ความประพฤติที่เป็นไปตามข้อตกลง สิ่งที่ดีควรปฏิบัติ หรือกฎเกณฑ์ จารีตและประเพณี
2. สังคม คือ การที่คนมาอยู่ร่วมกัน อันเป็นเหตุให้ต้องมีกฎเกณฑ์ มีระเบียบและวิธีการปฏิบัติที่ดีต่อกัน
3. อิสรเสรี หมายถึง การที่คนในสังคม สามารถเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามตามทำนองคลองธรรมสำหรับการปกครองตัวเองและต่อสังคม

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2542, หน้า 91) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรม มี 4 องค์ประกอบ โดยสรุปดังนี้

1. ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ที่มีส่วนกำหนดโครงสร้างของจริยธรรมในการยึดถือกฎแห่งความดีว่าเป็นอย่างไร เช่น เชื่อว่ามนุษย์เต็มไปด้วยความเห็นแก่ตัว ระบบสังคมก็จะไปในลักษณะห้ามการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน
2. ความเชื่อเกี่ยวกับอุดมคติหรือความดีสูงสุดซึ่งจะให้ความสมเหตุสมผลแก่ระบบจริยธรรม เช่น การทำจิตให้แจ่มใส ทำใจให้ผ่องแผ้ว หรือความเป็นพระพุทธรเจ้าเป็นอุดมคติของบุคคลในสังคม
3. ระเบียบปฏิบัติหรือแนวทางแห่งการดำเนินชีวิต ซึ่งจะชี้แนะว่า ควรทำอย่างไรที่จะทำให้ชีวิตสู่จุดมุ่งหมายสูงสุด คือ ทางชี้แนะว่าการใดควร หรือ ไม่ควรกระทำเพื่อเป็นแนวทางไปสู่ความดี
4. เหตุจูงใจให้คนปฏิบัติดีและเลิกการปฏิบัติมิชอบ ทำให้คนดำเนินตามหลักจริยธรรมหรือกฎศีลธรรม มี 3 ประการ คือ

4.1 ผลประโยชน์ส่วนตน อันเป็นเหตุจูงใจทำความดี มีจริยธรรม เช่น การไม่อยากถูกลงโทษหรือตำหนิจากบุคคลและสังคม หรือหวังผลตอบแทนทางดีสู่ตน เช่น หวังสวรรค์ในภายภาคหน้า

4.2 การปฏิบัติจนเป็นกิจนิสัยหรือความศรัทธา ตามระเบียบปฏิบัติ ในหลักธรรมที่นับถือ เช่น พฤติกรรมที่ถูกฝึกปฏิบัติที่ดีมาแต่เด็ก ๆ

4.3 ความเป็นผู้มีน้ำใจต่อผู้อื่น หรือเป็นคนดีมีศีลธรรมประจำใจ
ธีราพร กุลน่านันน์ (2544, หน้า 9) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของ คุณธรรมจริยธรรมว่ามี 3 มิติ ดังนี้

1. มิติของความรู้ (Knowledge) อันเป็นส่วนของความรู้ความเข้าใจทาง จริยธรรมที่ใช้ในการประเมินตัดสินว่า พฤติกรรมใดดี ถูกและควร พฤติกรรมใดไม่ดี ไม่ถูกหรือไม่ควร

2. มิติของความรู้สึก (Feeling) เป็นส่วนของความรู้สึกต่อพฤติกรรม ทางจริยธรรมว่าพอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ

3. มิติด้านความประพฤติ (Conduct) เป็นส่วนของการแสดงพฤติกรรม ต่อตัวเอง ผู้อื่น หรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถแสดงออกให้เห็นว่าถูกหรือไม่ถูก ควรหรือไม่ควรเพียงใด

สรุปได้ว่า องค์ประกอบคุณธรรมจริยธรรม เป็นเครื่องมือกำหนดแนวทาง ในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และเป็นแบบแผนในการประพฤติที่ดีงามของบุคคล ในสังคม

2.5 แนวคิด ทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรม

การพิจารณาการปฏิบัติตนของคนคนหนึ่งในด้านคุณธรรมจริยธรรม มีหลาย องค์ประกอบที่ต้องพิจารณา โดยเฉพาะด้านสติปัญญา และกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ซึ่งในเรื่องนี้มีนักจิตวิทยาได้ศึกษา ไว้ดังนี้

2.5.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory)

ประภาศรี สีหอำไพ (2540, หน้า 29-30) กล่าวว่าจริยธรรมกับมโนธรรม เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มนุษย์อยู่ในสังคมกลุ่มใดก็จะเรียนรู้ความรับผิดชอบชั่วดีจาก สิ่งแวดล้อมในสังคมนั้น จนมีลักษณะพิเศษของแต่ละสังคมที่เรียกว่า เอกลักษณ์เป็น กฎเกณฑ์ ให้ประพฤติปฏิบัติตามข้อกำหนดโดยอัตโนมัติ คนที่ทำชั่วแล้วรู้สึกสำนึก

เกิดหิริโอตตัปปะ ละอายใจตัวเอง ถือว่าได้รับการลงโทษด้วยตัวเอง เมื่อสำนึกแล้วพึงละเว้น ไม่ปฏิบัติอีกโดยไม่ต้องมีสิ่งควบคุมจากภายนอก เป็นการสร้างมโนธรรมขึ้นมาโดยไม่จำเป็นต้องสนใจองค์ประกอบของลำดับขั้นตอนการพัฒนาการทางจริยธรรม

2.5.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

ประกาศรี สี่ห่อไฟ (2540, หน้า 29-30) ได้อธิบายการเกิดจริยธรรมว่าเป็น กระบวนการสังคมประกิตโดยการซึมซาบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ จากสังคมที่เติบโตมารับเอาหลักการเรียนรู้เชื่อมโยงกับหลักการเสริมแรง และการทดแทนสิ่งเร้า รับแนวคิดของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ เป็นรูปแบบ โดยยึดถือว่า การเรียนรู้คือการสังเกตเลียนแบบจากผู้ใกล้ชิดเพื่อนฝูงจูงใจ คือเป็นคนที่รักที่ยอมรับในกลุ่มพวกเดียวกับกลุ่มต้นแบบ เพื่อเป็นพวกเดียวกัน

2.5.3 ทฤษฎีการกระจ่างค่านิยม (Value Classification Theory)

ทิตนา แชมมณี (2546, หน้า 10) ได้สรุปทฤษฎีวิธีการกระจ่างค่านิยมที่พัฒนาโดย แรทส์ ได้อธิบายว่า ทฤษฎีนี้เสนอโดย นาซส์, แฮทมิน, และซิมอน (Raths, Hatmin, & Simon) ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ว่า การทำค่านิยมให้กระจ่างนั้น คือ กระบวนการที่บุคคลสามารถเลือกค่านิยมโดยอาศัยความรู้สึกและการวิเคราะห์พฤติกรรมว่าจะเลือกแสดงพฤติกรรมอย่างไร เมื่ออยู่ในภาวะที่ต้องเลือกและช่วยในการกำหนดว่าการเลือกพฤติกรรม เช่นนั้นมีเหตุผลหรือไม่ หรือเป็นผลของการวางเงื่อนไขในครั้งก่อน ๆ เพราะการทำค่านิยมให้กระจ่างนี้เป็นแนวความคิดในกลุ่มมนุษยนิยม ที่มองว่าค่านิยมเป็นตัวชี้นำพฤติกรรมบุคคลจะสามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่าสำหรับคน ถ้าผู้นั้นมีค่านิยมประจำตัวอย่างเด่นชัด ซึ่งเกณฑ์ในการตัดสินใจกระจ่างของบุคคลมี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. บุคคลเลือกกระทำอย่างอิสระเสรี ไม่มีการบังคับ
2. บุคคลเลือกจากตัวเลือกหลายตัว
3. บุคคลเลือกจากการพิจารณาผลที่จะตามมาทั้งทางบวกและทางลบ
4. บุคคลมีความยินดีและภูมิใจ ในการเลือกกระทำสิ่งนั้น
5. บุคคลยืนยันการตัดสินใจเลือกของตนอย่างเปิดเผย
6. บุคคลกระทำตามที่ตนตัดสินใจเลือกและชักชวนผู้อื่นเมื่อมีโอกาส
7. บุคคลกระทำพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ แม้ว่าผู้อื่นจะไม่ทำตาม

2.5.4 ทฤษฎีพัฒนาทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg)

ประธานาธิบดี วอร์สวาลด์ (2542, หน้า 14-15) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีนี้เริ่มศึกษาจากเด็กอายุ 10-16 ปี ต่อมาได้ศึกษาผู้ใหญ่ด้วยและยังได้ศึกษาแบบข้ามวัฒนธรรมหลายประเทศ เช่น ไต้หวัน สหรัฐอเมริกา จากผลการวิจัยทำให้แบ่งขั้นตอนของการพัฒนาทางจริยธรรมได้ 3 ระดับ และในแต่ละระดับยังแบ่งออกเป็น 3 ระดับ 2 ชั้น รวมทั้งหมด 6 ชั้น โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นต่ำสุดจนถึงขั้นสูงสุด ดังนี้ คือ

ระดับที่ 1 ระดับก่อนเกณฑ์ พัฒนาการทางจริยธรรมในระดับนี้พบในช่วงอายุ 2-10 ปี เด็กวัยนี้จะพิจารณาในสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับการลงโทษหรือได้รับรางวัล เช่น พ่อ แม่ ครู พัฒนาการทางจริยธรรมระดับก่อนเกณฑ์แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ 1 ชั้นหลบหลีกการลงโทษ เช่น กลัวดี มิใช่กลัวผิด เด็กช่วงนี้อายุ 2-7 ปี ชั้นที่ 2 ชั้นอยากได้รับรางวัล (instrumental) ในขั้นนี้เด็กจะทำดีตามกฎเกณฑ์เพราะเห็นว่า จะทำให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ ขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมขั้นนี้ได้แก่ลักษณะการแลกเปลี่ยน เช่น ถ้าฉันทำอย่างนี้ให้เธอ เธอต้องหาอย่างนั้นตอบแทนเด็กช่วงนี้อายุ 7-10 ปี

ระดับที่ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ (conventional level) พัฒนาการทางจริยธรรม ในระดับนี้เด็กจะไม่ทำอะไรเพื่อหวังผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับ หรือเพราะกลัวถูกลงโทษ แต่เด็กจะรู้จักรักษากฎเกณฑ์เพราะเห็นแก่กลุ่ม หรือความรับผิดชอบต่อสังคมเด็กไม่ยอมทำตามผิด เพราะต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม เด็กพร้อมที่จะทำตามบุคคลที่ตนรัก ยึดตัวบุคคลหรือกลุ่ม เป็นเกณฑ์พัฒนาการทางจริยธรรมในระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 ชั้นทำตามความเห็นชอบของผู้อื่น หรือชั้นอยากเป็นเด็กดี เด็กน่ารัก (interpersonal concordance or good boy nice girl imitation) ในขั้นนี้เด็กจะทำดีเพื่อให้บุคคลอื่นพอใจ หรือเพราะต้องการยอมรับจากกลุ่ม เด็กจึงปฏิบัติตามกฎของส่วนรวมตามแบบฉบับของสังคมไม่ต้องแย่งหรือสงสัย ต้องการที่จะเป็นเด็กดีของกลุ่ม เด็กช่วงนี้อายุ 10-13 ปี ชั้นที่ 2 ชั้นทำตามหน้าที่ (law and order orientation) ในขั้นนี้กฎเกณฑ์บรรทัดฐานของสังคมเป็นสิ่งที่เด็กคิดว่ามีค่า ยิ่ง และคิดว่าตนมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามค่านิยมและรักษากฎเกณฑ์ไว้เพื่อประโยชน์แก่กลุ่มสังคมเป็นสมาชิกอยู่ เด็กจะทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของกลุ่มเด็กช่วงนี้อายุ 13-16 ปี

ระดับที่ 3 ระดับเหนือเกณฑ์ (post conventional level) ระดับนี้บุคคลจะเข้าใจค่านิยม คุณค่าทางจริยธรรมหลักเกณฑ์โดยไปใช้พิจารณากันสถานภาพที่แตกต่างกันได้อย่างเหมาะสมและเที่ยงธรรมการพิจารณาถึงเรื่องความถูกต้อง ความดี ความชั่ว

จะลึกซึ้ง กว้างขวางมีเหตุผลไม่ยึดหลักเกณฑ์ตายตัว ไม่ยึดถือตัวบุคคล หรือค่านิยมเฉพาะกลุ่ม เหมือน ระดับที่ 2 ในระดับสูงกว่ากฎเกณฑ์นี้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 2 ชั้น คือชั้นที่ 1 การมีเหตุผลและการเคารพตัวเอง (social contract realistic orientation) ในชั้นนี้ความถูกต้องเป็นเรื่องพิจารณาถึงค่านิยมเฉพาะบุคคล สิทธิและตัวบุคคล สภาพและกฎเกณฑ์ที่มีเหตุผล ซึ่งคนส่วนใหญ่ยอมรับเคารพในวิธีลงความเห็นแบบประชาธิปไตย ไม่ใช่ยึดหลักเกณฑ์ตายตัว เด็กช่วงนี้อายุ 16 ปี ขึ้นไป ชั้นที่ 2 อุดมคติสากล (universal ethical principientation) ในชั้นนี้ความถูกต้อง คือ ความสำนึกถึงคุณค่าของความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่บุคคลนั้นพิจารณาเลือก แล้วโดยคำนึงถึงเหตุผล อย่างกว้างขวางรับเอาความคิดเห็นที่เป็นสากลของผู้เจริญแล้วมาพิจารณา คำนึงถึงประโยชน์ของมนุษยชาติ ไม่ใช่เพราะกลุ่มคนยึดถือและปฏิบัติตามความถูกต้องนั้นอย่างมั่นคง โดยไม่หวั่นไหวกับสิ่งใด ๆ บุคคล ที่พัฒนาถึงขั้นนี้จะมีอุดมคติที่เป็นคุณธรรมประจำใจ มีความละเอียดต่อความชั่วแม้ไม่มีคนเห็น บุคคลในขั้นนี้แม้โอกาสเปิดให้กระทำผิดก็เลือกไม่ทำ คุณธรรมขั้นนี้อธิบายได้ยากเพราะเป็นลักษณะนามธรรม เช่น การยอมรับคุณค่าของมนุษย์ทุกคน การยอมรับว่าทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในความเป็นมนุษย์ แต่ละคนอาจแตกต่างกันได้แต่ไม่ใช่เงาของความเป็นมนุษย์ (human being) บุคคลในขั้นนี้ จะไม่ดูถูกเหยียดหยามคนอื่น แม้เขาจะด้อยกว่าในด้านใดก็ตาม พัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นนี้จะพบในวัยผู้ใหญ่ที่มีความเจริญทางสติปัญญา มีประสบการณ์ และความรู้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของสังคมทั่วโลก ซึ่งน้อยคนที่มีพัฒนาการถึงขั้นที่ 6 นี้

2.5.5 ทฤษฎีพัฒนาการทางความคิดหรือปัญญาของเพียเจต์ (Piaget)

สุชาติ น้ำประสานใจ (2542, หน้า 13-14) กล่าวว่า เพียเจต์ เป็นนักชีววิทยาที่ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องพัฒนาการทางความรู้ความคิดและสติปัญญา โดยเสนอทฤษฎีว่าความรู้ คิดและปัญญาของมนุษย์นั้น มีขั้นตอนของพัฒนาการจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยากตามลำดับจาก รูปธรรม (concrete) ไปสู่นามธรรม (abstract) ทฤษฎีพัฒนาการทางความรู้ ความคิดนี้ มีประโยชน์ต่อการเข้าใจการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งเพียเจต์ อธิบายว่าพัฒนาการของเชาวน์ปัญญา (intelligence) มาจากการที่บุคคลปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมที่ละขั้นตอนของพัฒนาการเชาวน์ปัญญา ประกอบด้วยวิธีสำคัญ 2 อย่าง คือ

1. การรับไว้ (assimilation) คือ การที่มนุษย์-รับสิ่งที่ตนประสบเข้าใจเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างของจิตใจตนสร้างเป็นแผนผังความคิด (schema)

2. การปรับตัว (accommodation) คือ วิธีการที่มนุษย์เรียนรู้โดยปรับตัว คือ ปรับแผนผังความคิด เมื่อพบประสบการณ์ใหม่ที่ไม่สามารถรับสิ่งนั้นไว้ได้ เพราะสิ่งนั้นไม่เข้ากับความคิดรวบยอด (concept) ขึ้นมาใหม่ คือการเรียนรู้ใหม่เกิดขึ้นมานั่นเอง

พระมหาวิบูลย์ สิริภัสสรโรทัย (2545, หน้า 26-29) ได้กล่าวถึงพัฒนาการของปัญญาว่าประกอบด้วย 3 ลำดับขั้นตอน โดยเริ่มจากวัยทารกจนถึงวัยรุ่น ได้แก่

1. วัยแรกเกิดถึง 2 ขวบ เรียกว่า ปัญญาระดับการเรียนรู้สัมผัส และการเคลื่อนไหว (sensor motor intelligence)
2. วัย 2-11 ปี เรียกว่า วัยของการเตรียมตัวและการรู้จักคิดเชิงรูปธรรม (preparation and organization of concrete operation)
3. วัย 11-15 ปี เรียกว่า วัยของการใช้ความคิดเชิงนามธรรม (formal or abstract formation) แม้ว่าจะมีอายุกำหนดไว้แต่ขั้นตอนของการพัฒนาการในแต่ละวัยเป็นไปตามลำดับขั้นเป็นสำคัญ

ประสานศรี วงศ์สวัสดิ์ (2542, หน้า 1-8) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางความคิดและปัญญา ในแต่ละขั้นตอน มีดังนี้ คือ

1. ขั้นการเรียนรู้สัมผัสและการเคลื่อนไหว (sensor motor intelligence period) ตั้งแต่อายุแรกเกิดถึง 2 ขวบ ทารกแรกเกิดแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบต่อสิ่งแวดล้อม โดร์แพลิกซ์ ทางกล้ามเนื้อ และประสาทสัมผัส (motor and sensory reflex) โดยการรับรู้สภาพแวดล้อม ทารกใช้สิ่งที่ติดตัวมา (inmate endowment) ในการแสดงออกต่อสิ่งแวดล้อมเมื่ออายุมากขึ้น ทารกจะเรียนรู้วิธีอื่นในการปรับตัว เช่น กราสรีเฟล็กซ์ ในทารกทำให้ทารกสัมผัสสิ่งของต่าง ๆ และทำให้ได้เรียนรู้ลักษณะของสิ่งนั้น ๆ

2. ขั้นการเตรียมตัวการเรียนรู้เชิงรูปธรรม (preparation and organization of concrete operation period) แบ่งเป็นขั้นตอนย่อย 2 ขั้น คือ ขั้นเตรียมตัวในขั้นความคิด (preoperational thought period) และขั้นใช้ความคิดเชิงรูปธรรม (concrete operation)

- 2.1 ขั้นเตรียมตัวในขั้นความคิด (preoperational thought period) อายุ 2-7 ปี ในวัยนี้เด็กจะรับเอาความรู้ต่าง ๆ ที่ได้เรียนจากการใช้ประสาทสัมผัสและกล้ามเนื้อเข้าไว้ในตน ซึ่งเป็นการเตรียมตัวในการที่จะเปลี่ยนการเรียนรู้ โดยการกระทำไปสู่การเรียนรู้ในการรู้จักคิด

2.2 ขั้นการใช้ความคิดเชิงรูปธรรม (concrete operation)

อายุ 7-11 ปี เด็กเริ่มรวบรวมและเสริมสร้างความคิดให้เป็นระบบ พยายามแปลความหมายและจัดระเบียบของการรับรู้ในปัจจุบัน โดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ผ่านมาแล้วในอดีตแล้วผสมผสานความคิดต่าง ๆ ให้เป็นรูปแบบปัจจุบัน

3. ขั้นการใช้ความคิดเชิงนามธรรม (formal or abstract operation) อายุ 11-15 ปี พัฒนาการทางความคิดขั้นนี้ เป็นการใช้ความคิดขั้นสูง คนบางกลุ่มอาจไม่พัฒนาถึงขั้นนี้ แม้จะมีระดับเชาวน์ปัญญาที่ไม่ต่ำ อาจเกิดจากการขาดการกระตุ้นจากสภาพแวดล้อมหรือมีประสบการณ์ด้านการเรียนรู้ที่น้อย ในบางคนอาจมีพัฒนาการถึงระดับหนึ่งแล้ว แต่พวกนั้นอาจมีความถนัดหรือความสนใจเบนไปสู่การเรียนรู้ในรูปแบบอื่นก็ได้ เด็กในวัยนี้สามารถใช้ความคิด เชิงนามธรรม คือ การรู้จักคิดด้วยเหตุผล สามารถคิดได้โดยไม่ต้องใช้วัตถุเป็นสื่อ สามารถมีความคิดรวบยอดได้ รู้จักวิเคราะห์ตีความหมายและทดสอบสมมติฐานได้

ทฤษฎีพัฒนาการทางความคิดหรือปัญญาของเพียเจต์ นั้น ได้ย้ำในประเด็นที่ว่า พัฒนาการจำเป็นต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอน แต่อัตราของการพัฒนาอาจแตกต่างกันได้

2.5.6 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของบันดูรา (Bandura)

ซูติมา ปัญญาพิณิจนุกร (2540, หน้า 24) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของบันดูรา แบ่งออกเป็น 4 ประการด้วยกัน คือ

1. สิ่งที่เราเรียนรู้ คือความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจากผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำ เมื่อมนุษย์เรียนรู้สิ่งเหล่านี้จะกลายเป็นความเชื่อมั่น มีผลในการควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ เมื่อประสบเหตุการณ์หนึ่งมนุษย์ก็จะมี ความคาดหวัง (expectancy)

2. วิธีการเรียนรู้ การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรงที่เกิดขึ้นโดยวิธีการเรียนรู้หลายรูปแบบ ทำให้มนุษย์เรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว

3. ความเชื่อ ผลของการเรียนรู้ของมนุษย์จะพัฒนาเป็นความเชื่อ ความเชื่อของมนุษย์จะเห็นได้จากตัวอย่างการยอมอดทนต่อความทุกข์ยากลำบากด้วยความเชื่อว่า จะทำให้มีความสุขในอนาคต

4. การควบคุมพฤติกรรมด้วยความคิด มนุษย์สามารถคิดในเชิงประเมินว่า พฤติกรรมหนึ่ง ๆ จะทำให้เกิดผลกิจกรรมอะไรบ้าง และผลกิจกรรมต่าง ๆ มีความเท่าปรารภมากน้อยเพียงใดในเชิงประเมินจะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมหนึ่งและนำไปสู่การบังคับตัวเองให้ประพฤติปฏิบัติตามที่ตนตั้งไว้

สรุปได้ว่า อิทธิพลของสังคมและระดับสติปัญญา มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนา จริยธรรมของบุคคล สามารถทำให้บุคคลดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม มีความเข้าใจต่อบทบาทและหน้าที่ต่อตัวเองและสังคม ผลจากการพัฒนาทางจริยธรรมของบุคคลนี้ จะช่วยทำให้เกิดความสงบสุขและความเจริญทั้งด้านวัตถุและจิตใจในสังคมและโลกส่วนรวม

2.5.7 ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2548, หน้า 7) เสนอทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมมีใจความสำคัญว่า ถ้าเปรียบพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนดี คนเก่ง เปรียบเหมือนผลไม้บนต้น เช่น ผลมะม่วง การที่จะได้ผลมะม่วงหวานอร่อยบนต้นนี้ ลำต้นและรากจะต้องสมบูรณ์ ลักษณะทางด้านจิตใจ 5 ประการ จึงเปรียบเสมือนต้นไม้อจริยธรรม ซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรม คือ

1. ทศนคติ คุณธรรม ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของคนดี และคนเก่ง
2. เหตุผลเชิงจริยธรรม หรือการเห็นแก่ผู้อื่นส่วนรวม และหลักสากลมากกว่าเห็นแก่ตัว
3. ลักษณะมุ่งอนาคต สามารถคาดการณ์ไกล และสามารถควบคุมตัวเองได้อย่างเหมาะสม
4. ความเชื่ออำนาจในตนว่าทำดีได้ดี ทำชั่วจะต้องได้รับโทษ
5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หรือความมานะบากบั่นฝ่าฟันอุปสรรคจนได้รับประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้เป็นลักษณะทางจิตใจ

ทั้ง 5 ประการนี้ ถ้ามีมากในบุคคลได้บุคคลนั้น จะเป็นผู้มีพฤติกรรมของคนดี และคนเก่งอย่างสม่ำเสมอ แต่ถ้าขาดลักษณะหลายประการมากเท่าใด บุคคลนั้นก็จะเป็นผู้ที่ไม่สามารถเป็นคนดีและเก่งได้ นอกจากลักษณะทางจิต 5 ประการ ที่ลำต้นของต้นไม้อจริยธรรมแล้ว พฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง จะเกิดได้ก็ต่อเมื่อบุคคลมีลักษณะทางจิตที่เป็นพื้นฐานทางจิตใจ 3 ประการ คือ

1. สติปัญญา คือ ความเฉลียวฉลาดเหมาะสมกับอายุ เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็มีความสามารถทางการคิด ที่เป็นนามธรรมขั้นสูงได้
2. ประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง การเข้าใจมนุษย์และสังคม รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา
3. มีสุขภาพจิตที่ดี หมายถึง การมีความวิตกกังวลเล็กน้อยหรือปริมาณที่เหมาะสมกับเหตุการณ์

กล่าวสรุปได้ว่าลักษณะพื้นฐานทางจิตทั้ง 3 ประการนี้ เป็นสาเหตุสำคัญของการพัฒนาลักษณะทางจิต 5 ประการ ที่ลำต้นและพฤติกรรมของคนดี คนเก่ง ซึ่งเป็นไม้บงต้น ในทางทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมนั้น มีลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่ต้องเสริมตั้งแต่เด็ก 2 ขวบขึ้นไป ควรพัฒนาการฝึกให้กระทำพฤติกรรมที่ดีงามจนเป็นนิสัย

จากแนวคิดทฤษฎีที่ได้กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลนั้นมีได้มีมาแต่เกิดแต่เป็นการพัฒนาที่เกิดขึ้นภายหลัง โดยได้มาจากการผ่านกระบวนการขัดเกลาและเรียนรู้ทางสังคมและจะเป็นไปตามลักษณะที่มีขั้นตอน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีที่กล่าวมาทั้งหมด ได้แก่ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ทฤษฎีการกระจ่ายค่านิยม ทฤษฎีพัฒนาทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ทฤษฎีพัฒนาการทางความคิด ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของบันดูรา ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการสร้างเป็นหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในด้านวินัยและความซื่อสัตย์

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัย

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับวินัย

การที่บุคคลจะมีวินัยนั้นนักทฤษฎีทางจิตวิทยาและสังคมวิทยาเชื่อว่าต้องมีพื้นฐานมาจากวัยแรกเริ่มซึ่งเกิดจากการปลูกฝังวินัยในตนเองเป็นลักษณะที่มีความสำคัญต่อการแสดงออกทางจริยธรรมและคุณธรรมของบุคคลในสังคม คำว่า “วินัย” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Discipline พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 44)

สำนักงานคณะกรรมการการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของวินัยไว้ว่า วินัย หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจ และพฤติกรรมที่ช่วยให้สามารถควบคุมตนเองและปฏิบัติตามระเบียบเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม ซึ่งคนส่วนมากเห็นว่าวินัยเกิดจากการดูแลควบคุมในระยะแรกที่เด็กยังเยาว์ การทำคนเป็นแบบอย่างที่ดี และการแนะนำบอกกล่าวด้วยเหตุผล โดยไม่รู้สึกรู้ว่าถูกต้องนับว่าเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเคยชินที่ดีและเกิดความเคยชินที่ดีและเกิดความเต็มใจที่จะปฏิบัติตาม ส่วนมากการใช้วินัยภายนอกมักเกิดในลักษณะภาวะจำยอม เกรงกลัวอำนาจ และการลงโทษ มักถูกควบคุมให้ปฏิบัติหรือเสริมแรง เช่น ให้อ่านหนังสือหรือลงโทษ ทำให้เด็กตกอยู่ในภาวะจำใจและไม่เต็มใจ

กรมวิชาการ (2542, หน้า 21) ให้ความหมายของวินัย ว่าเป็นระเบียบ กฎเกณฑ์ข้อตกลงที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางให้บุคคลประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิต ร่วมกันเพื่อให้อยู่อย่างราบรื่น มีความสุข ความสำเร็จ โดยอาศัยฝึกให้รู้จักปฏิบัติตน รู้จักควบคุมตนเอง

หัสตินทร์ เซาวนปรีชา (2542, หน้า 285) ได้กล่าวว่า วินัยมีความหมาย 2 นัย คือ

1. วินัย หมายถึง กฎระเบียบ กติกา ข้อปฏิบัติที่ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อให้สมาชิกในสังคมยึดถือปฏิบัติร่วมกัน เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสงบสุขของการอยู่ร่วมกันในสังคม

2. วินัย หมายถึง ความสามารถในการบังคับตนเองให้อยู่ในกฎระเบียบ ข้อบังคับของหมู่กลุ่ม หรือสังคมที่ตนอาศัยอยู่ได้ ผู้ที่ควบคุมตนเองให้อยู่ในกฎระเบียบได้น้อยก็เป็นผู้มีวินัยน้อย ในความหมายอย่างนี้เราเรียกว่า การมีวินัยในตนเอง

รัตนภรณ์ พลชา (2544, หน้า 21) ให้ความหมายของวินัยว่า วินัย หมายถึง ข้อปฏิบัติตนสำหรับควบคุมความประพฤติของบุคคลเพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

พระสมชาย ฐานวุฑฺโฒ (2545, หน้า 72) ให้ความหมายของวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่มีอยู่ในตัวบุคคล ที่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเอง ให้ประพฤติปฏิบัติ ตามกฎหมาย และระเบียบแบบแผนที่สังคมกำหนดไว้โดยไม่ถือว่าเป็นการบังคับให้กระทำ

ดังนั้น จากการศึกษาความหมายของวินัย พอสรุปได้ว่า วินัย หมายถึง การปฏิบัติตนในขอบเขต กฎ ระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน องค์กร และประเทศ โดยที่ตนยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติ รวมถึงการมีวินัยทั้งต่อตัวเองและสังคม

3.2 ประเภทของวินัย

นักการศึกษาได้แบ่งประเภทของวินัย ออกเป็นหลายประเภทด้วยกัน แต่ก็มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน ซึ่งมีประเภทของวินัย ดังนี้

ประถม แสงสว่าง (2542, หน้า 78); สุชา จันทรเฒ และสุรางค์ จันทรเฒ (2542, หน้า 79) ได้กล่าวถึงประเภทของวินัยไว้สอดคล้องกันว่า หากจะแบ่งประเภทของวินัย โดยยึดเอาผู้ประพฤติตามวินัยเป็นสำคัญ แบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. วินัยสำหรับตนเอง คือ กระบวนการหรือวิธีการควบคุมพฤติกรรมของตนเองโดยตนเป็นผู้แนะนำตนเองให้ประพฤติตามแนวทางที่เลือกกว่าดี วินัยประเภทนี้เป็นวินัยที่เราสร้างขึ้นเองและตัวเราเองเป็นคนปฏิบัติตามข้อบังคับนั้น ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อให้พฤติกรรมของคนเราดำเนินไปตามทางที่เรามุ่งหมายไว้ วินัยสำหรับตนเองนี้ เป็นวินัยชั้นเลิศที่ทุกคนควรสร้างขึ้นสำหรับบังคับพฤติกรรมของตนเอง การสร้างนิสัยสำหรับบังคับตนเองนั้น ทำได้หลายอย่าง เช่น

1.1 สร้างวินัยในการนอน การตื่น การดูหนังสือ การออกกำลังกาย การทำงานและการพักผ่อนให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสมในแต่ละวัน

1.2 สร้างวินัยให้ทำในสิ่งที่ดีบางอย่าง และละเว้นสิ่งที่เราคิดว่าเป็นความชั่วแถมจะขัดแย้งกับความนิยมในสังคม เช่น การบังคับตนเองให้เป็นคนประหยัด ไม่สูบบุหรี่และไม่ดื่มสุรา ดัดผมสั้นและแต่งกายให้ถูกต้องกับระเบียบของสถานศึกษาอยู่เสมอ

1.3 สร้างวินัยให้ปฏิบัติงานต่างๆ ตรงตามเวลานัดหมาย

2. วินัยสำหรับหมู่คณะ คือ การใช้ระเบียบข้อบังคับเป็นเครื่องมือในการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้สมาชิกทุกคนในหมู่นั้นปฏิบัติตามหรือควบคุมพฤติกรรมของหมู่คณะได้ตั้งไว้ เช่น วินัยในสถานศึกษา วินัยทหาร วินัยของตำรวจ วินัยของสงฆ์ วินัยข้าราชการพลเรือนและวินัยครู เป็นต้น วินัยของแต่ละหมู่ แต่ละคณะจะต้องคำนึงถึงการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขยึดความเป็นประชาธิปไตยเป็นสำคัญ ได้แก่ สามัคคีธรรม คารวะธรรม และปัญญาธรรม

รุจิร ภูสาระ และคณะ (2551, หน้า 17) ได้แบ่งประเภทของวินัย ดังนี้

1. วินัยส่วนตัว หมายถึง กฎเกณฑ์ แนวปฏิบัติ หรือคติประจำใจ ซึ่งแต่ละคนจะแตกต่างกันไป เพราะแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะตัวไม่เหมือนกันสิ่งที่ทำให้วินัยส่วนตัวแตกต่างกันออกไป ได้แก่ เพศ วัย สถานะทางสังคม ระดับการศึกษา หน้าที่การงาน หรือค่านิยม

2. วินัยในหน้าที่ หมายถึง กฎเกณฑ์ แนวปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การงาน เช่น วินัยของครอบครัวที่ทุกคนในบ้านต้องปฏิบัติในฐานะบิดามารดาลูกหลาน หรือผู้อาศัยวินัยของโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เช่น การแต่งกาย การทำความเคารพ เป็นต้น

3. วินัยทางสังคม ได้แก่ แนวปฏิบัติอันดีที่ทุกคนในสังคมยึดถือปฏิบัติเหมือนกันมีลักษณะเหมือนวินัยส่วนตัวและวินัยในหน้าที่ แต่วินัยทางสังคมมีความหมายที่กว้างกว่า ทั้งนี้วินัยทั้งสองเกี่ยวข้องกับกลุ่มเล็กกว่าวินัยทางสังคม ตัวอย่างวินัยทางสังคม เช่น มารยาท กฎหมาย จารีตประเพณี หลักปฏิบัติทางศาสนา เป็นต้น

จากประเภทของวินัยที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่า ประเภทของวินัยคือวินัยภายนอกและวินัยในตนเอง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. วินัยภายนอก หมายถึง การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนข้อบังคับที่บุคคลหรือสังคมกำหนดโดยการเสริมแรงการควบคุมการบังคับ

2. วินัยในตนเอง หมายถึง การรู้จักควบคุมตนเองทั้งร่างกายจิตใจอารมณ์ให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนข้อบังคับ โดยไม่ต้องมีการควบคุมจากภายนอก

3.3 คุณลักษณะของผู้มีวินัย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีการกล่าวถึงลักษณะของผู้มีวินัยในตนเองไว้ดังนี้

ณัฐพร สตาภรณ์ (2540, หน้า 19) ได้สรุปองค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ทหารและพลเรือน ดังนี้

1. การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม
2. ความเชื่อมั่นในตนเอง
3. ความรับผิดชอบ
4. ความตั้งใจจริง

5. ความเป็นผู้นำ

6. ความอดทน

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540, หน้า 3) ได้สรุป
คุณลักษณะของผู้มีวินัย ไว้ดังนี้

1. สามารถควบคุมตนเองทางกาย วาจา ใจ รักษาความเจริญไม่พุดบด
2. สามารถพึ่งตนเอง เช่น การรับผิดชอบในกิจวัตรประจำวัน
3. สามารถทำกิจกรรมหรืองานให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง
4. สามารถจัดเก็บสิ่งของให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
5. รู้จักรักษาสิ่งของของตนเองและผู้อื่น
6. มีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา
7. ปฏิบัติตามข้อตกลงและกติกาได้อย่างถูกต้อง
8. แสดงความคิดเห็นของตนเอง และรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น
9. เคารพในสิทธิและหน้าที่ของกันและกัน

จิราพร อรุณพลทรัพย์ (2541, หน้า 4-5) ได้ศึกษาวินัยในตนเอง
อันประกอบด้วยลักษณะ ดังนี้

1. ความรับผิดชอบ
2. ความอดทน
3. การเคารพในสิทธิของผู้อื่น
4. การเคารพระเบียบของโรงเรียน
5. การยอมรับการกระทำของตน

ไชยา พรหมวิชิตกุล (2541, หน้า 20-21) ได้บอกลักษณะของวินัยในตนเอง
บางประการที่เหมาะสมกับวัยรุ่นอายุ 13-18 ปี บางลักษณะ ดังนี้

1. ความรับผิดชอบ
2. ความอดทน
3. การเคารพในสิทธิของผู้อื่น
4. การเคารพกฎระเบียบ
5. การยอมรับการกระทำของตนเอง

อำนาจ จันทร์มหา (2542, หน้า 30) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้มีวินัย
ในตนเองควรประกอบด้วยพฤติกรรมที่สำคัญ ดังนี้

1. มีความซื่อสัตย์
2. มีความรับผิดชอบ
3. มีความตั้งใจ
4. การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม
5. ความเป็นผู้นำ
6. มีความตรงต่อเวลา
7. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
8. มีความอดทน
9. มีความเสียสละ

สินีนานู สุทธิจินดา (2543, หน้า 19) สรุปไว้ว่า คุณลักษณะของผู้ที่มีวินัยใน
ตนเอง ก็คือผู้ที่สามารถควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่มุ่งหวัง
โดยบุคคลนั้นจะต้องมีคุณลักษณะต่าง ๆ ที่สำคัญดังนี้ คือ

1. การปฏิบัติตามระเบียบของสังคม
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. มีความตั้งใจจริง
4. สามารถควบคุมอารมณ์ได้
5. มีความอดทน
6. ตรงต่อเวลา
7. มีความรับผิดชอบ
8. ความเป็นผู้นำ

ชาญวิทย์ ไสภิตะชา (2546, หน้า 18) ได้สรุปคุณลักษณะของความมีวินัยและ
บุคคลที่มีวินัยในตนเองจะต้องมีพฤติกรรมที่แสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตนให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสังคม หมายถึง การ
ประพฤติปฏิบัติโดยไม่ขัดต่อกฎข้อบังคับของสังคม
2. มีความรับผิดชอบ หมายถึง มีความสนใจ ตั้งใจที่จะทำงานและติดตาม
ผลงานที่ได้กระทำแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จได้ด้วยดี ยอมรับในผลการทำงานทั้งใน
ด้านดีและด้านเสีย

3. มีความตรงต่อเวลา หมายถึง การทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตรงเวลา

4. เคารพสิทธิของบุคคลอื่น ๆ ไม่ล่วงล้ำ ก้าวกาย หน้าที่การงานและสิทธิส่วนตัวของบุคคลอื่น ๆ

5. มีความเป็นผู้นำ สามารถชักจูง แก้ปัญหา กลุ่มหรือบุคคล ให้ทำงานไปสู่เป้าหมายได้

6. มีความเชื่อมั่นในตนเอง อย่างถูกต้องและมีเหตุผล

7. มีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่หาผลประโยชน์ในทางมิชอบและเอาเปรียบผู้อื่นและการกล่าวหา

8. รู้จักเสียสละและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

9. มีความอดทนขยันหมั่นเพียร

10. มีลักษณะมุ่งหวังอนาคต ว่าต้องดีขึ้นกว่าปัจจุบัน

กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ (2550, หน้า 16) ได้สรุปคุณลักษณะของวินัย ดังนี้

1. มีความรับผิดชอบ

2. มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม

3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง

4. มีความรู้สึกรับผิดชอบ

5. ไม่กังวลใจ

6. ความตั้งใจจริง

7. มีลักษณะความเป็นผู้นำ

8. ตรงต่อเวลา

9. มีความซื่อสัตย์จริงใจ

10. เสียสละ

11. มีเหตุผล กลาคิด กลาพูด กลาทำ

12. มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

13. มีความอดทน

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ (2542 ก หน้า 35 อ้างถึงใน มยุรี เผ่าพงษ์, 2550, หน้า 52) ได้สรุปไว้ว่า บุคคลที่มีวินัยในตนเอง ควรประกอบด้วย พฤติกรรมที่สำคัญ ดังนี้

1. ความรู้สึกรับผิดชอบ
2. ความเชื่อมั่นในตนเอง
3. ความตั้งใจ
4. ความอดทน
5. ความเป็นผู้นำ
6. ความซื่อสัตย์
7. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม

อซุเบล (Ausubel 1965, pp. 459-460 อ้างถึงใน ยุภา เกิดศิริ 2558, หน้า 15) ได้เสนอว่า ผู้มีวินัยในตนเองจะมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม
2. เชื่อมั่นในตนเอง
3. พึ่งตนเองได้
4. ควบคุมอารมณ์ได้
5. อดทน

ตาราง 1 (ต่อ)

แนวคิด/งานวิจัย คุณลักษณะ ผู้ที่มีวินัย	คุณลักษณะ											
	ออสซูเบล (Ausubel 1965)	ณัฐพร สตาภรณ์ (2540)	สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540)	จิราพร อรุณพูลทรัพย์ (2541)	ไชยา พรหมวิจิตรกุล (2541)	กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ (2542 ก)	อำนาจ จันทร์มहा (2542)	สิรินาฏ สุทธิจินดา (2543)	ชาญวิทย์ โสภิตตะชา (2546)	กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ (2550)	ความถี่	ร้อยละ
11.แสดงความ คิดเห็นของตนเอง และรับฟังความ คิดเห็นของคนอื่น			✓	✓							2	20
12.เคารพในสิทธิ และหน้าที่ของกัน และกัน			✓		✓				✓		3	30
13.การเคารพ ระเบียบของ โรงเรียน			✓								1	10
14.การยอมรับ การกระทำของตน			✓		✓						2	20
15.มีความซื่อสัตย์ สุจริต						✓	✓		✓	✓	4	40
16.มีความ เสียสละ							✓		✓	✓	3	30
17.ลักษณะมุ่งหวัง อนาคต ว่าต้องดี ขึ้นกว่าปัจจุบัน									✓		1	10
18.มีเหตุผล กล้า คิด กล้าพูด กล้า ทำ										✓	1	10
19.มีความเห็นอก เห็นใจผู้อื่น										✓	1	10

จากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดคุณลักษณะด้านวินัยโดยเลือกองค์ประกอบคุณลักษณะด้านวินัยที่มีความถี่ร้อยละ 80 ขึ้นไป กำหนดเป็นองค์ประกอบ ดังนี้ 1) มีความอดทน หมายถึง สามารถทำกิจกรรมหรืองานให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง ความเข้มแข็ง ความหนักแน่นของจิตใจในการควบคุมอารมณ์ จิตใจและร่างกายให้สามารถเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ และทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ 2) มีความรับผิดชอบ หมายถึง ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนเองด้วยความเพียรพยายามอย่างละเอียดรอบคอบ และยอมรับผลแห่งการกระทำของตนด้วยความเต็มใจ 3) ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม และตรงต่อเวลา หมายถึง การปฏิบัติตามกติกาสังคมนั้น ๆ ที่ได้วางไว้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามจุดหมายปลายทางที่ได้วางไว้และปฏิบัติหน้าที่กิจกรรมต่าง ๆ ได้ทันระยะเวลาที่กำหนดไว้

3.4 ความหมายของวินัยนักเรียน

ดิษฐ คำมา (2546, หน้า 13) ได้ให้ความหมายของวินัยนักเรียน หมายถึง ข้อกำหนดในการให้นักเรียนยึดถือในการบังคับ ควบคุมตนเองทั้งกาย วาจา ใจ ให้ประพฤติปฏิบัติได้เหมาะสมกับสถานการณ์ เวลา และเป็นไปตามเงื่อนไข กฎเกณฑ์ กติกา หรือข้อตกลง ที่โรงเรียนกำหนดไว้ด้วยความเต็มใจ โดยไม่ต้องมีการลงโทษ หรือควบคุม และนักเรียนที่มีวินัยนั้นจะเป็นผู้รู้จักกาลเทศะรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมและแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะที่สังคมยอมรับทั้งต่อหน้าและลับหลัง

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ม.ป.ป., หน้า 73 อ้างถึงใน สุชาติ ร่มโพธิ์สระ, 2547, หน้า 13) ได้ให้ความหมายของวินัยนักเรียน (Student discipline) หมายถึง ความประพฤติของนักเรียนโดยนักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งหรือระเบียบข้อบังคับของทางโรงเรียน นอกจากนี้ยังรวมถึงการให้นักเรียนรู้จักควบคุมตนเอง เห็นพ้องกันกับข้อบังคับที่กำหนดให้ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย อันจะนำมาซึ่งความเสมอภาคและเกิดความสันติสุขแก่สมาชิกในโรงเรียน

นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคณะ (2538, หน้า 255 อ้างถึงใน สุชาติ ร่มโพธิ์สระ, 2547, หน้า 14) อธิบายถึง วินัยนักเรียนว่า วินัยนั้นมิใช่การควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน ให้เป็นไปตามแนวทางที่ผู้ใหญ่ต้องการ แต่จุดมุ่งหมายที่แท้จริงคือให้นักเรียนเกิดความต้องการที่จะกระทำสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์แก่สังคมด้วยตนเอง วินัยที่ดีต้อง

เกิดขึ้นจากแรงผลักดันภายในตัวเองมากกว่าแรงบังคับจากภายนอก คือ ความมีวินัยในตนเอง

ดังนั้น ความหมายของวินัยนักเรียน จึงสรุปได้ว่าหมายถึง กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนข้อบังคับที่โรงเรียนกำหนดขึ้นใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับหลักคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544

3.5 ความสำคัญของวินัยนักเรียน

วินัยเป็นข้อปฏิบัติที่ใช้ควบคุมความประพฤติตน เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบในสังคม ดังนั้น วินัยจึงเป็นสิ่งสำคัญซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของวินัยนักเรียน ไว้ดังนี้

เชาวิ มณีวงศ์ (ม.ป.ป., หน้า 168) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของวินัยนักเรียน เป็นการช่วยให้นักเรียนควบคุมดูแลตนเองและสังคมส่วนรวมได้ด้วยความสะดวกเกิดสภาพแวดล้อมที่ดีในการเล่าเรียนการทำงานช่วยนำคนไปสู่การทำมาหากินความเจริญเว้นข้อห้ามทำตามคำสั่งบางประการเพิ่มพลังในการทำงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน สังคมเป็นสุขร่มเย็น วินัยจึงช่วยให้คนมีระเบียบในตนเอง ลดความขัดแย้ง เกิดความสามัคคี ดำรงอยู่ในสังคมและทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

อรรถนพ อุ่นจะนำ (2541, หน้า 25) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวินัยนักเรียน ดังนี้

1. ช่วยสร้างและรักษาสภาพการณ์อันจำเป็นต่อความองอาจของนักเรียนและความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน ถ้านักเรียนขาดวินัย การดำเนินงานทุกอย่างจะไม่ราบรื่นและมีผลเสียต่อตัวนักเรียนเอง

2. วินัยเป็นเครื่องเตรียมตัวสำหรับนักเรียนเพื่อเป็นการดำรงชีวิตในภายหน้า เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต้องรับผิดชอบต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของตนเอง และสมาชิกในครอบครัว และการร่วมมือในการแก้ปัญหาของสังคม การมีวินัยในโรงเรียนเป็นการสร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

3. วินัยเป็นเครื่องปลูกฝัง การรู้จักควบคุมบังคับใจตัวเองไปที่ละน้อย โรงเรียนมีหน้าที่ปลูกฝัง อบรม ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม ในฐานะพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย โรงเรียนจะต้องทำอยู่ตลอดเวลาและสม่ำเสมอ โดยการ

มอบหน้าที่ให้ทำและให้ควบคุมตนเอง ให้ปฏิบัติหน้าที่นั้น ๆ ให้ดีที่สุด ตามกำลังและความสามารถ โรงเรียนต้องฝึกอบรมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของความดี ความงามและความจำเป็นที่จะควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตนในทางที่ชอบจนเป็นนิสัย มีลักษณะนิสัยที่จะนำความเจริญมาสู่ตนเองและสังคม ทั้งนี้ นักเรียนจะต้องรู้จักนำตนเองให้ประพฤติและปฏิบัติการทำงานในทางที่ถูกที่ควร

พนัส หันนาคินทร์ (2542, หน้า 38) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีระเบียบวินัย ดังนี้

1. ทำให้ป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นในชีวิต
2. ทำให้ได้รับการยอมรับและไว้วางใจจากคนอื่น
3. ทำให้สังคมสงบสุข
4. ทำให้บุคคลที่มีระเบียบวินัยดี สามารถเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปสู่ทางที่ดี

ได้ง่าย

อชชูเบล (Ausubel, 1956, p. 239 อ้างถึงใน สุชาติ ร่มโพธิ์สระ, 2547, หน้า 15) กล่าวถึงความสำคัญของวินัย ว่าวินัย เป็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมซึ่งทำหน้าที่สำคัญในการฝึกฝนเยาวชน 5 ประการ ดังนี้

1. วินัย มีความสำคัญต่อกระบวนการทางสังคม เพื่อให้เรียนรู้การยอมรับมาตรฐานของสังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ ของสังคม
2. วินัย มีความจำเป็นต่อการสร้างคนให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม และมีวุฒิภาวะ เช่น ฝึกให้มีการควบคุมตนเอง การพึ่งตนเอง เป็นต้น
3. วินัย ฝึกให้คนมีศีลธรรม เชื่อฟัง พัฒนาความรู้สึกผิดชอบชั่วดี และความมีเหตุผล
4. วินัย มีความสำคัญต่อความรู้สึกที่ปลอดภัยของเด็กและมีความจำเป็นต่อการออกกฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ด้วย
5. วินัย สอนให้เกิดความรู้ความชำนาญ ที่จะร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นในสังคม โดยเฉพาะความรู้ความชำนาญที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเพื่อนในสังคม ให้เกิดความรู้ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่จะทำให้การปฏิบัติต่อผู้อื่นเป็นไปอย่างราบรื่น ยังผลให้เกิดประโยชน์สมความมุ่งหมาย

ดังนั้น สรุปความสำคัญของวินัยนักเรียนได้ คือ การช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีศักยภาพดำเนินชีวิตอย่างเป็นคนที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของสังคม

3.6 สาเหตุที่นักเรียนขาดวินัย

การขาดวินัยของนักเรียน มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงสาเหตุของการขาดวินัย ดังนี้

เชาว มณีวงศ์ (ม.ป.ป., หน้า 170-174) สาเหตุที่นักเรียนขาดวินัย คือ

1. ตัวนักเรียนเอง เช่น ร่างกายผิดปกติ ความพิการ สุขภาพอ่อนแอ ขาดความรัก ความอบอุ่น ขาดการเอาใจใส่ ตลอดจนสติปัญญาไม่ดี
2. กลุ่มเพื่อนนักเรียนเช่นเพื่อนฝูงชักชวนก่อการวิวาทหรือสร้างบรรยากาศตึงเครียดเกิดขึ้นในโรงเรียน
3. โรงเรียน เช่น ปัญหาจากครู อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ไม่ได้กฎระเบียบของโรงเรียน
4. ทางบ้านและสิ่งแวดล้อมที่เด็กอาศัยอยู่ เช่น ทางบ้านที่มีภูมิหลังไม่ดี สังคมรอบ ๆ บ้านไม่ดี
5. สภาพสังคมโดยรวมของบ้านเมืองอยู่ในสภาพไม่ดี ก็มีส่วนทำให้นักเรียนพลอยไม่ดี ขาดวินัยไปด้วย

กิติมา ปรีดีติลล (2545, หน้า 171-172) พบสาเหตุที่นักเรียนขาดวินัย ดังต่อไปนี้

1. ตัวนักเรียนเอง เช่น มีความผิดปกติทางร่างกาย จิตใจ การสังคม ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์ ตลอดจนการสอบตก และความรู้สึกขาดความมั่นคงในโรงเรียน
2. เกี่ยวกับเพื่อนนักเรียน เช่น เพื่อนฝูงชักชวนกันก่อการวิวาท หรือสร้างบรรยากาศตึงเครียดเกิดขึ้นในโรงเรียน
3. เกี่ยวกับครู เช่น ทศนคติของครูที่มีต่อนักเรียน ซึ่งอาจเป็นไปได้ในทางไม่ดี ตลอดเวลาจนเป็นเหตุให้นักเรียนไม่มีความสุขในโรงเรียน สภาพทั่วไปในห้องเรียน วิธีสอนของครูความเข้าใจในวิชาที่ครูสอน และการแตกแยกกันในหมู่ครูที่นักเรียนเห็น
4. ทางบ้านและสิ่งแวดล้อมที่เด็กอาศัยอยู่ เช่น ทางบ้านที่มีภูมิหลังไม่ดี สังคมรอบ ๆ บ้านไม่ดี เป็นต้น
5. สภาพสังคมโดยรวมของบ้านเมืองอยู่ในสภาพไม่ดีก็มีส่วนทำให้นักเรียนพลอยไม่ดี และขาดวินัยไปด้วย

กล่าวสรุปได้ว่า สาเหตุของการขาดวินัยนักเรียนอาจเกิดได้หลาย ๆ สาเหตุ เช่น ปัญหาทางด้านร่างกายของตัวนักเรียนเอง ปัญหาอื่น ๆ ที่มาจากสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่อยู่ใกล้ตัว เช่น ครอบครัว เพื่อน ๆ โรงเรียน ฯลฯ จากการไม่สามารถควบคุมตนเองได้

3.7 การเสริมสร้างและพัฒนาวินัยนักเรียน

ในการสร้างระเบียบวินัยให้นักเรียนนั้น มีผู้เสนอวิธีการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540, หน้า 21) ให้แนวคิดในการสร้างวินัยไว้ 5 ประการ คือ

1. การทำให้เกิดความเคยชินโดยให้บุคคลรู้เห็นและปฏิบัติพฤติกรรมที่ดี เพื่อเป็นพื้นฐานและปฏิบัติต่อเนื่องจนเกิดเป็นพฤติกรรมเคยชินที่ดี
2. การใช้วัฒนธรรมในสังคม เป็นแนวปฏิบัติ ผสมผสานกับหลักการทำให้เป็นพฤติกรรมเคยชิน เช่น การทำความเคารพด้วยการไหว้เมื่อพบผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่เด็กทำได้โดยง่าย แต่การเข้าแถวไม่ไหว้วัฒนธรรมไทยเด็กไม่เห็นแบบอย่างที่ดีอยู่เสมอเหมือนดังเช่น การไหว้ของไทย ดังนั้น การไหว้จึงง่ายต่อการปฏิบัติมากกว่าการเข้าแถว
3. การใช้องค์รวม เป็นความสัมพันธ์ระหว่างจิตใจ พฤติกรรม และสติปัญญาซึ่งเป็นหลักการทางการศึกษาและหลักการพัฒนาจริยธรรม คือมีความเข้าใจในความสำคัญของสิ่งที่จะกระทำมีความพอใจและยอมรับในสิ่งที่จะกระทำ ยอมนำไปสู่ความพร้อมในการกระทำ
4. การใช้แรงหนุนสภาพจิต เป็นการตั้งความมุ่งมั่น หรืออุดมการณ์ และพยายามปฏิบัติตามเป้าหมายที่มุ่งมั่นไว้ซึ่งอาจทำให้การเปรียบเทียบแมคความภาคภูมิใจในผลการปฏิบัติหากใช้มากเกินไปจะกลายเป็นดูถูกดูหมิ่นผู้อื่นอันเกิดการเปรียบเทียบ และพึงพากำลังใจจากภายนอก
5. การใช้กฎเกณฑ์บังคับ เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้เกิดวินัยได้ชั่วขณะหนึ่ง เมื่อไม่มีผู้ใดควบคุมวินัยก็จะหายไปจึงเป็นวิธีที่ไม่ถูกต้อง

พิสมัย ทินเต (2545, หน้า 16) กล่าวว่า การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนนั้นครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมาก ดังนั้นครูควรใช้วิธีการดังต่อไปนี้

1. จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ดีทั้งในบริเวณโรงเรียนอาคารสถานที่และห้องเรียน

2. จัดกิจกรรม การเรียนการสอน ตามความถนัดและความสามารถของครู
3. จัดบริเวณแนะแนวขึ้นในโรงเรียนอันจะช่วยเป็นสื่อเชื่อมโยงให้ครูและนักเรียนเข้าใจกันได้ดี ช่วยเหลือกันได้สะดวก
4. ส่งเสริมให้เด็กปกครองตนเองสามารถแสดงความคิดเห็นและทำประโยชน์ต่อหมู่คณะ
5. จัดกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตร เป็นการช่วยผ่อนคลายความเครียดของนักเรียนและครูในโรงเรียน
6. สร้างระเบียบวินัยวางรากฐานให้แน่นอนทุก ๆ เรื่อง แล้วประกาศชี้แจงให้นักเรียนทราบโดยทั่วกัน
7. พยายามไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงกระทำที่ไม่ดีด้วยความเอาใจใส่ซึ่งมีวิธีการดังต่อไปนี้
 - 7.1 สร้างแนวปฏิบัติ ชั้นแรกของการสร้างวินัยในตนเอง คือ ให้ผู้เรียนรู้จักพฤติกรรมที่ดี ความสนใจตั้งใจจริงของครูที่จะให้ผู้เรียนสังเกตแยกแยะพฤติกรรมของผู้เรียนวิธีการให้ผู้เรียนได้สร้างแนวปฏิบัติตั้งแต่เริ่มต้น
 - 7.2 ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงตนเอง ครูต้องใช้ความมีเหตุผล ประกอบการแนะนำนักเรียนให้ได้รับความรู้สึกของเพื่อนของครูที่มีต่อความประพฤติที่เหมาะสมในแนวทางบวกเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีและทำให้การปรับปรุงตนเอง
 - 7.3 ใช้กฎเกณฑ์ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปสู่วินัยในตนเอง เมื่อมีคนทำผิดกฎหมายการพิจารณาร่วมกันระหว่างครูนักเรียน เป็นโอกาสที่จะช่วยสอนพื้นฐานของวินัยในตนเอง ครูช่วยให้ผู้เรียนพิจารณาว่าความประพฤติที่ยืดเพื่อแก้ไขในบางโรงเรียนครูอาจให้ผู้เรียน ดูแลรักษากฎระเบียบของห้องเรียน แต่การกระทำเช่นนี้ผู้เรียนควรมีความพร้อมพอ

อำนาจ ประสานชาติ (2545, หน้า 7-10) ได้เสนอแนวทางการเสริมสร้างวินัยไว้ดังนี้

1. จัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติตนเองภายในห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ทราบความคาดหวังพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งข้อตกลงต้องร่วมกันเห็นชอบระหว่างครูกับนักเรียนเมื่อมีการกระทำผิด ข้อตกลงก็มีการทบทวนด้วยวิธีใหม่ เพื่อจะได้ไม่ปน พุดซ้ำซากพู่่าเพื่อชวนให้เกิดการเหนียวหน่าย และมีอารมณ์อยากต่อต้าน
2. เมื่อมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเกิดขึ้น ศึกษาสาเหตุให้ชัดเจน แล้วช่วยกันคิดหาแนวทางแก้ไข มีวิธีทางแก้ปัญหาหลากหลาย โดยมุ่งไปสู่จุดหมายเดียวกันคือแก้ปัญหาเพื่อเป็นแนวทางให้เด็กคิดเป็นแก้ปัญหาเป็นได้ด้วยตนเองต่อไป พฤติกรรมที่เป็นปัญหาเกิดขึ้นได้ด้วยตลอดเวลา ถ้ากิจกรรมในชั้นเรียนทำสิ่งที่ไม่น่าสนใจ ฐานกว่าความสามารถของเด็ก หรือสูงกว่าความสามารถของเด็กที่จะทำสำเร็จได้ เด็กก็จะหาทางออกอย่างอื่น ที่ก่อให้เกิดปัญหาพฤติกรรมตามมา ดังนั้นจึงต้องหาสาเหตุของพฤติกรรมให้พบก่อนจึงจะแก้ปัญหาที่ตรงจุด
3. ครูเป็นแบบอย่างให้กับเด็ก ได้มีข้อตกลงกันอย่างไร ครูก็ควรทำเป็นตัวอย่างในเรื่องเหล่านั้นสำหรับเด็ก ไม่ใช่ครูแนะนำให้เด็กปฏิบัติอย่างหนึ่ง แต่ครูก็ปฏิบัติอีกอย่างตรงกันข้าม เช่น ครูสอนให้เด็กพูดจาดี ๆ กับเพื่อน รู้จักควบคุมไม่ให้โกรธเพื่อน ไม่ส่งเสียงดัง ไม่ทะเลาะกันเสียงดัง แต่เมื่อเด็กทำผิดครูเองจับเด็กเขยา ตะคอกขู่เด็ก เสียงดัง หรือครูมีปัญหาตัวเอง ทะเลาะกันเสียงดัง ชัดกับครูที่ได้แนะนำไว้ เด็กเกิดความสับสนว่าจะปฏิบัติอย่างไร
4. มีความสม่ำเสมอในการปฏิบัติต่อเด็กทุกคนโดยเท่าเทียมกัน มีความยุติธรรมในการแก้ไขปัญหาด้วยเหตุผลหลักการตามข้อตกลงเป็นจุดสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นลูกหลานของใครก็เอาจริง ทำจริงก็ได้ผล ถ้าครูทำได้เด็กก็จะศรัทธาในตัวครู วินัยก็จะเกิดตามมา บางครั้งมีกรณีทำผิดเกิดขึ้น นักเรียนกลุ่มหนึ่งถูกลงโทษอีกกลุ่มหนึ่งมีความผิดในกรณีเดียวกันครูเพิกเฉยเพราะว่ากลุ่มนั้นเป็นลูกผู้มีอิทธิพล ถ้าทำเช่นนี้เมื่อไรเด็กทั้งสองกลุ่มจะไม่เชื่อศรัทธาครู
5. ปรับเปลี่ยนเทคนิค ในการจัดการเรื่องวินัยให้เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ในแต่ละวัยมีความแตกต่างกัน เทคนิคเดิมที่ใช้มาแล้วอาจจะใช้ไม่ได้อีกวิธีหนึ่ง

6. ให้เด็กรู้แผนงานในแต่ละวัน แต่ละสัปดาห์ ช่วยเตรียมตัว เตรียมใจ รู้อะไรที่มีต่อตัวเขาในการเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนงานที่กำหนด หรือตามข้อตกลงที่กำหนด มีป้ายประกาศแจ้งให้ทราบประกอบกับการมีสัญญาณ สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยในการดำเนินงานตามแผนงาน

7. เมื่อมีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ที่เรียกรองความสนใจจากครู ตลอดเวลาครูอาจใช้วิธีเมินเฉย ไม่สนใจ การไม่ให้ความสนใจบางครั้งก็ช่วยลดพฤติกรรมนั้น ๆ ได้ดี

8. สิ่งแวดล้อมที่ดี จะช่วยในการจัดการเกี่ยวกับวินัยได้ดี สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่อบอุ่นเต็มไปด้วยความรัก ความเข้าใจ ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันจะช่วยทำให้เด็กมีจิตใจสงบทำงานต่าง ๆ ผานไปด้วยดี

9. มีมุมสงบ ให้เด็กไปนั่งสงบจิตสงบใจ เมื่อเกิดอารมณ์เสีย ไม่พอใจ หรือเป็นต้นเหตุให้เกิดความสับสนวุ่นวายในห้องเรียน โดยมุมนี้ไม่ใช่มุมทำโทษ แต่เป็นมุมที่เด็กเข้าไปนั่งทำใจให้สงบโดยไม่ให้ใครเข้าไปรบกวนสมาธิ

สรุปได้ว่า หลักการเสริมสร้างและพัฒนาวินัยนักเรียนนั้น มีอยู่หลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับบริบทและสิ่งแวดล้อม โดยทั่วไปแล้วการสร้างความสำเร็จโดยครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญ การสร้างแบบอย่างมีส่วนร่วมสำคัญในการสร้างนิสัยให้นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัย นอกจากนี้การฝึกอบรมก็มีส่วนสำคัญเพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางที่ต้องการ การฝึกอบรม โรงเรียนจะต้องทำอยู่ตลอดเวลาและสม่ำเสมอ ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของความคิด ความงามและความจำเป็นที่จะควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตนในทางที่ชอบจนเป็นนิสัย มีลักษณะนิสัยที่จะนำความเจริญมาสู่ตนเองและสังคม

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์

4.1 ความหมายของความซื่อสัตย์

การดำรงอยู่ของคนในสังคมที่ปกติสุขนั้น ย่อมมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การปฏิบัติตนเพื่อให้เกิดความเชื่อใจความไว้วางใจต่อกัน ความซื่อสัตย์จึงเป็นสิ่งสำคัญขั้นพื้นฐานที่คนในสังคมนั้นจะต้องปฏิบัติตนเอง

ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่าความซื่อสัตย์ ไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 402) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติตรงและจริงใจ ไม่คิดทรยศ ไม่คดและไม่โกงและไม่หลอกลวง

สามารถ กลางบุญเรือง (2547, หน้า 4) ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ว่า หมายถึงการประพฤติอย่างเหมาะสมและตรงกับความเป็นจริง ประพฤติอย่างตรงไปตรงมา ต่อตนเอง บุคคลหน้าที่ หรือส่วนรวม

สุภารัตน สิทองวัฒนา (2549, หน้า 24) ความซื่อสัตย์ หมายถึง การที่บุคคลได้ประพฤติปฏิบัติตนอย่างตรงไปตรงมาตามความเป็นจริงทั้งทางกาย วาจา ใจ โดยมีเจตนาที่บริสุทธิ์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติตนตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ

นงลักษณ์ วิรัชชัย และรุ่งนภา ตังจิตรเจริญกุล (2551, หน้า 38) ให้ความหมายของคำว่าความซื่อสัตย์สุจริต ว่าหมายถึง คุณลักษณะที่แสดงถึงการยึดมั่นความจริง ความถูกต้อง ดึงามเป็นหลักในการดำเนินชีวิตทั้งกาย วาจา และใจ มีความจริงใจ ไม่ปิดเป็นข้อมูล รู้จักรักษาความลับ หลีกเลี่ยงการหาผลประโยชน์ทับซ้อน มีความเกรงกลัวและละอายต่อการทำชั่ว

ธนาภรณ์ คำอุ่น (2552, หน้า 13) ให้ความหมายของคำว่า ความซื่อสัตย์ ว่า หมายถึง การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรม ที่เป็นจริง ทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเอง และต่อผู้อื่น มีความถูกต้องตามหลักศีลธรรมที่สังคมยอมรับว่าดี

อารีพรรณ อะทะวงษา (2553, หน้า 9) ให้ความหมายของคำว่า ความซื่อสัตย์สุจริตว่า หมายถึง การกระทำของบุคคลที่แสดงออกถึงการยึดมั่นความจริง ความถูกต้องดึงาม และความตรงไปตรงมา เป็นหลักในการดำเนินชีวิตทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อส่วนรวม

จากความหมายของความซื่อสัตย์ดังกล่าว สรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกที่มีความสุจริตใจเป็นที่ตั้งไม่กระทำการใด ๆ ที่บ่งบอกถึงการทำทุจริต ไม่เอาเปรียบและเอาผลประโยชน์ของบุคคลอื่นมาเป็นของตนเอง

4.2 ประเภทของความซื่อสัตย์

กรมวิชาการ (2542, หน้า 129-131) ได้วิเคราะห์โครงสร้างของความซื่อสัตย์ แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่

1. ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดี มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่

- 1.1 ไม่สับปลับกลับกลอก
- 1.2 ไม่คล้อยตามพวกที่ลากหรือชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย
- 1.3 มั่นคงต่อการกระทำความดี
- 1.4 ไม่คดโกงมีความตั้งใจจริง
- 1.5 ประพฤติตรงตามที่พูดและคิด

2. ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก ได้แก่

- 2.1 ไม่เอาเวลางานในหน้าที่ไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว
- 2.2 ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ทำประโยชน์ส่วนตัว

3. ความซื่อสัตย์ต่อบุคคล คือ มีความซื่อตรงต่อผู้อื่น ต่อมิตร ต่อหัวหน้างาน ต่อผู้มีพระคุณ พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่

- 3.1 ประพฤติตรงไปตรงมา ไม่คิดคดต่อผู้อื่น
- 3.2 ไม่ชักชวนไปในทางที่เสื่อมเสีย
- 3.3 ไม่สอพลอเพื่อหาประโยชน์ส่วนตน
- 3.4 ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ไม่คิดริษยาหรือกลั่นแกล้ง

4. ความซื่อสัตย์ต่อคณะ สังคม และประเทศชาติ พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่

- 4.1 ร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- 4.2 ไม่เห็นแก่ประโยชน์ของตน หรือเอาดีเข้าตน
- 4.3 ไม่ร่วมมือกันทำงานใด ๆ ที่ผิดกฎหมาย หรือผิดจากที่กล่าวมา

ข้างต้น

สรุปได้ว่า ประเภทของความซื่อสัตย์ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน ความซื่อสัตย์ต่อบุคคล และ ความซื่อสัตย์ต่อคณะ สังคม และประเทศชาติ

4.3 ความสำคัญของความซื่อสัตย์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานพระราชดำรัส และพระบรมราโชวาทให้กับประชาชนเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ในโอกาสต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อคิด และแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ, 2551, หน้า 4)

“...ความซื่อสัตย์เป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่าง เด็ก ๆ จึงต้องฝึกฝน อบรม ให้เกิดมีขึ้นในตนเอง เพื่อจักได้เติบโตขึ้นเป็นคนดีมีประโยชน์ และมีชีวิตที่สะอาด ที่เจริญ มั่นคง...” พระบรมราโชวาท พระราชทานเพื่อเชิญลงพิมพ์ในหนังสือวันเด็ก ปีพุทธศักราช 2531 วันที่ 18 พฤศจิกายน 2530

ในทรรคนะของ กীরติ บุญเจือ (2542, หน้า 89-90) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความซื่อตรง ไว้ดังนี้

1. ความซื่อตรงเสริมบุคลิกภาพ คนซื่อตรงย่อมมีความสมบูรณ์ในความคิด และการกระทำ เพราะไม่มีความขัดแย้งกันระหว่างความคิด คำพูด และการกระทำ
 2. ความซื่อตรงเสริมมิตรภาพทำให้ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเป็นไปอย่างราบรื่น คนไม่ซื่อซอมไม่ได้รับความไว้วางใจ ทำให้เสียผลประโยชน์ที่ควรจะได้ ทั้งตัวเองและสังคม
 3. ความซื่อตรงเสริมความมั่นคงแก่สังคม สังคมจะอยู่ได้เป็นปกแผ่นก็ เพราะสมาชิกมีความไว้วางใจกันเป็นส่วนมาก ถ้าหากไม่ไว้วางใจกันเลยจะออกกฎหมาย ควบคุมให้รัดกุมอย่างไรก็ไม่ได้ผล เพราะมีช่องโหว่ให้คนฉลาดปลิ้นปล้อนเอาไปใช้เอาเปรียบคนอื่นจนได้
 4. ความซื่อตรงทำให้ทุกฝ่ายสบายใจ ผู้มีความซื่อตรงอยู่เป็นประจำย่อมสบายใจ ไม่ต้องคอยจ้ำว่าพูดอะไรกับใครว่าอย่างไร และไม่ต้องคอยหวาดระแวงจะมีใครมาจับผิดหรือไม่ ผู้ที่ติดต่อบดาสมาคมด้วยก็ไม่ต้องขบคิดให้หนักสมองว่าจะมากันไม่ไหน
- สรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์นั้นมีความสำคัญทั้งต่อตนเองและผู้อื่นรวมทั้งสังคม และประเทศชาติ ในการพัฒนาให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างราบรื่นและมีความสุข

4.4 ประโยชน์ของความซื่อสัตย์

ประโยชน์ของความซื่อสัตย์ (มาลัย รอดประดิษฐ์ 2554, หน้า 37)

1. ส่งเสริมให้เกิดความเมตตาธรรม
2. ปราศจากความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน
3. เป็นพื้นฐานในการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคม
4. ส่งเสริมความรักและการให้เกียรติซึ่งกันและกัน
5. เป็นพฤติกรรมที่ปราศจากความหวาดระแวง
6. เป็นแนวทางในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข
7. นำไปสู่ความรักและเคารพในเกียรติของตนเองและบุคคลอื่น
8. เป็นการเคารพสิทธิในทรัพย์สินหรือความรู้สึกคนอื่น
9. ช่วยรักษา ปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง หรือองค์กร

อย่างตรงไปตรงมา

10. ช่วยสร้างความอบอุ่นแก่ตนเอง ครอบครัว และสังคม
11. ช่วยส่งเสริมความเป็นระเบียบและมีวินัยในตนเองและสังคม
12. ช่วยสร้างความจริงใจและไว้วางใจซึ่งกันและกันได้

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของบุคคลที่มีความซื่อสัตย์คือการได้รับความไว้วางใจ มีความน่าเชื่อถือและรักษาผลประโยชน์ของหน่วยงาน รักษากฎระเบียบและทรัพย์สินของส่วนรวมได้เป็นอย่างดี

4.5 ลักษณะของผู้ที่มีความซื่อสัตย์

หน่วยงานการศึกษาหรือนักวิชาการได้จำแนกหรือกำหนดคุณลักษณะของการประพฤติตนอย่างซื่อสัตย์ ไว้ดังนี้

ประภาศรี สีหอำไพ (2540, หน้า 24) กล่าวถึงพฤติกรรมของผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ไว้ดังนี้

1. ซื่อตรงต่อเวลา
2. ทำตามคำพูด
3. ไม่หลีกเลี่ยงงานในหน้าที่รับผิดชอบ
4. ปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายอย่างเคร่งครัด
5. ซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น
6. ไม่ลัทธิขโมย ไม่คดโกง และไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 48) ได้กำหนดลักษณะ พฤติกรรมของผู้ที่มีความซื่อสัตย์ ดังนี้

1. การพูดความจริง
2. การไม่ทุจริต
3. การตรงต่อเวลา
4. การยอมรับเมื่อทำความผิด
5. การไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง
6. การไม่เป็นคนหน้าไวหลังหลอก
7. การปฏิบัติตามข้อตกลงหรือสัญญา

ดาวนภา กิตติสาร (2546, หน้า 8) ได้ให้สรุปถึงคุณลักษณะของการ ประพฤติตนอย่างซื่อสัตย์ ไว้ดังนี้ การประพฤติตนอย่างเหมาะสม ไม่คดโกง มีความจริงใจ ต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อมิตรสหาย และมีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ ไม่คิดทรยศ ประกอบอาชีพในทางสุจริต ไม่ขโมยของผู้อื่น และปฏิบัติตามกฎที่กำหนด เช่น ตรงต่อเวลา พูดแต่ความจริง ละอายต่อบาป ไม่เอาเปรียบ ไม่ทุจริต มีความรับผิดชอบ ยุติธรรม ไม่หลอกลวง ไม่หาผลประโยชน์ในทางมิชอบ

งามนิตย์ สิริพงษ์ (2547, หน้า 24) ได้สรุปถึงคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ไว้ ว่า หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริงทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเอง และผู้อื่น พฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ คือ เป็นคนที่พูดความจริง การไม่ หลอกลวงผู้อื่น และการปฏิบัติตามสัญญา ไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่ไปใช้ทำประโยชน์ ส่วนตัว ไม่ใช้อำนาจทำประโยชน์ส่วนตัว มีความประพฤติตรงไปตรงมา ไม่คิดคดต่อผู้อื่น ทำการงานด้วยความซื่อสัตย์ และจริงใจทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น ขอยืมสิ่งของเพื่อนมาใช้แล้วต้องรีบคืนเพื่อนทันที ถ้าไม่ทำการบ้านมาไม่ให้โทษกว่าทำการบ้านมาส่ง ไม่ขโมย สมุด ดินสอ หรือของอื่น ๆ ของเพื่อน ยอมรับผิดเมื่อทำของคนอื่นเสียหาย ขอยืมของผู้อื่น ก่อนหยิบเสมอ ปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับครูว่าเวลาทำงานจะไม่ลอกเลียนแบบหรือแอบ ดูของเพื่อน

เทพวาทินี วินิจำทร (2548, หน้า 12) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของความ ซื่อสัตย์ ไว้ดังนี้ การแสดงออกถึงการไม่คดโกง การไม่หลอกลวง การไม่เอาของผู้อื่นมา เป็นของตนเอง การยอมรับในการกระทำของตนเอง การไม่พูดโกหก การรักษาคำพูด และ

คำมั่นสัญญา การประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องและสุจริตและการไม่แก่งแย่งและไม่เบียดบังผู้อื่นเพื่อความสำเร็จ

สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (2548, หน้า 15) ได้จำแนกลักษณะของบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตไว้ 6 ประการ คือ

1. ซื่อสัตย์ต่อตนเอง
2. ซื่อสัตย์ต่อวาจา
3. ซื่อสัตย์ต่อการทำงาน
4. ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่
5. ซื่อสัตย์ต่อบุคคล
6. ซื่อสัตย์ต่อคณะ

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 14) ได้กำหนดตัวชี้วัดของความซื่อสัตย์สุจริต เป็น 2 ตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 1 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งกาย วาจา ใจ ซึ่งมีพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

1. ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง
2. ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องละเอียดและเกรงกลัวต่อ

การกระทำผิด

3. ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา

ตัวชี้วัดที่ 2 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งกาย วาจา ใจ ซึ่งมีพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

1. ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง
2. ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง
3. ไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง

กระทรวงศึกษาธิการ (2526, หน้า 60 อ้างถึงใน นฤดี สมิทธิ์ปรีชา, 2553, หน้า 14) อธิบายความซื่อสัตย์ว่าเป็นคุณธรรมที่เน้นความซื่อตรงต่อตนเอง หน้าที่การทำงาน คำมั่นสัญญาแบบแผนกฎหมายและความถูกต้องอันดีงาม ลักษณะพฤติกรรม ได้แก่

1. ซื่อตรงต่อเวลา
2. ซื่อตรงต่องานของตนเองที่กำหนดไว้
3. ซื่อตรงต่อหน้าที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน

4. ชื่อตรงต่อคุณธรรมที่ยึดถือปฏิบัติ
5. ชื่อตรงต่อการณ์นัดหมาย
6. ชื่อตรงต่อการให้สัญญา
7. ชื่อตรงต่อทรัพย์สินของผู้อื่น
8. ชื่อตรงต่อหน้าที่การงานผู้อื่น
9. ชื่อตรงต่อระเบียบแบบแผนประเพณี
10. ชื่อตรงต่อหน้าที่เกี่ยวกับสังคม
11. ชื่อตรงต่องานที่ได้รับมอบหมาย
12. ชื่อตรงต่อข้อมูลปัจจุบัน โดยรู้จักจำแนกระหว่างข้อมูลและค่าประเมินของผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

สิริภัทร ขจรสมบัติ (2553, หน้า 21-22) สรุปได้ว่าบุคคลที่มีความซื่อสัตย์จะมีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นผู้มีจิตใจบริสุทธิ์
2. เป็นผู้ที่มีความจริงใจ ไม่คิดทรยศต่อผู้อื่น
3. ไม่คล้อยตามผู้ที่ชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย
4. ประพฤติตรงตามที่พูดและคิด
5. ไม่เห็นแก่ประโยชน์ของตน หรือเอาดีเข้าตน
6. ตรงต่อเวลา
7. รักษาความยุติธรรม
8. ไม่น้อราษฎ์บังหลวง

รุ่งริ คำเหมือน (2557, หน้า 10) ได้สรุปพฤติกรรมที่แสดงว่ามีความซื่อสัตย์มีดังนี้

1. ตรงต่อเวลานัดหมายแล้วมาตามนัดและตรงเวลามาโรงเรียนตรงเวลาไม่มาสาย
2. ไม่พูดปดพูดความจริงเสมอ
3. ไม่หน้าไหว้หลังหลอกต่อหน้าทำอย่างหนึ่งและลับหลังทำอีกอย่างหนึ่ง
4. ยอมรับผิดเมื่อทำผิดไม่ใส่ร้ายความผิดให้กับผู้อื่น
5. จ่ายเงินทุกครั้งเมื่อซื้อสิ่งของขึ้นรถประจำทางหรือโดยสารยานพาหนะอื่น ๆ หรือใช้บริการอื่น ๆ ที่ต้องเสียเงินค่าบริการ

6. ไม่หยิบฉวยสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตนจะใช้สิ่งของผู้อื่นต้องขออนุญาตก่อน

7. ไม่ลอกการบ้านเพื่อน ไม่แอบอ้างผลงานเพื่อนเป็นผลงานตัวเอง ไม่ลอกคำตอบเพื่อน

จรรยา จินาศรีพูล (2558, หน้า 11) ได้สรุปพฤติกรรมบ่งชี้ที่ใช้ในการนิยามความซื่อสัตย์ ซึ่งได้แก่

1. ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด
2. ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนในทางที่ไม่ถูกต้อง

3. ไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน

4. ไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น

5. รักษาคำพูดที่ให้ไว้กับผู้อื่น

6. ปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง

7. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย

ประเทิน มหาพันธ์ (2521 หน้า 7 อ้างถึงใน เนาวรัตน์ ทองโสภา, 2558, หน้า 15) ได้กล่าวถึงความซื่อสัตย์สุจริตของบุคคลจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ 3 ประการดังนี้

1. ไม่หาประโยชน์ใส่ตนเองโดยการโกง การหลอกลวงผู้อื่นแม้ว่าการกระทำนั้นจะไม่มีใครเห็นก็ตาม

2. ผู้ที่มีความสุจริตจะต้องเป็นบุคคลที่กล้ารับผิดชอบ ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะทำได้ด้วยความจริงใจหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ก็จะยอมรับในการกระทำของตน ไม่ซัดทอดไปถึงบุคคลอื่น

3. เมื่อให้สัญญาอย่างไร จะต้องทำตามสัญญานั้นโดยไม่บิดพลิ้ว

สรุปได้ว่าผู้ที่มีความซื่อสัตย์จะมีพฤติกรรมที่แสดงออกที่มีความสุจริตใจเป็นที่ตั้ง ไม่เอาเปรียบและไม่เอาผลประโยชน์ของบุคคลอื่นมาเป็นของตนเอง

ตาราง 2 สรุปลักษณะประกอบลักษณะของผู้ที่มีความซื่อสัตย์จากการสังเคราะห์
ของนักการศึกษา

แนวคิด/งานวิจัย	ลักษณะของผู้ที่มีความซื่อสัตย์												รวม	ร้อยละ
	ประทีน มทช. (2521)	กระทรวงศึกษาธิการ (2526)	ประกาศิ์ สิทธิ (2540)	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545)	ดวณภ กิตติลาโร (2546)	งมณิธิยั สิทธิพงษั (2547)	เทพวณิ วิณิจกัทร (2548)	สมเด็จพระมหากัรรวงศั (2548)	กระทรวงศึกษาธิการ (2553)	สิริภักทร ขจรสมบัติ (2553)	รุ่งริวิ ค่ำเหม็อน (2557)	จกณณภ จินนาศัรืพุล (2558)		
1.การพูดความจริง ไม่พูดโกหก				✓	✓	✓	✓				✓	✓	6	50
2.การไม่ทุจริต ไม่ลักขโมย ไม่ชอราชกรูรับั้ง หลวง ไม่หาประโยชน์ที่ ไม่ถูกต้อง ไม่เห็นแก่ประโยชน์ของตนเอง ซื่อตรงต่อทรัพย์สินของผู้อื่น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	11	92
3.การตรงต่อเวลา		✓		✓	✓					✓	✓		5	42
4.การยอมรับเมื่อทำ ความผิด ยอมรับการกระทำของตนเอง				✓		✓	✓				✓		4	33
5.การไม่เป็นคนหน้าไว้ หลังหลอก จริงใจทั้งต่อหน้าและลับหลัง ซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อหน้า และลับหลังผู้อื่น			✓	✓		✓			✓		✓		5	42
6.ซื่อตรงต่อเวลา ซื่อตรงต่อการนัดหมาย		✓	✓										2	17
7.การปฏิบัติตาม ข้อตกลงหรือสัญญา ทำตามคำพูดและคำมั่นสัญญา ซื่อสัตย์ต่อ วาจา	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓		9	75

ตาราง 2 (ต่อ)

แนวคิด/งานวิจัย ลักษณะ ของผู้ที่มี ความซื่อสัตย์	ประเทิน มหัทธินธ์ (2521)	กระทรวงศึกษาธิการ (2526)	ประภาศรี สิทธิอำไพ (2540)	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545)	ดาวนภา กิตติลาโร (2546)	งามนิษฐ์ สิริพงษ์ (2547)	เทพวาทณี วิมิคำธร (2548)	สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (2548)	กระทรวงศึกษาธิการ (2553)	สิริกัทร ขจรสมบัติ (2553)	รุ่งริ คำเหมื่อน (2557)	ชญณญา ฉินาศรีพูล (2558)	ความถี่	ร้อยละ
8.ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย อย่าง เคร่งครัด ซื่อตรง เกี่ยวกับหน้าที่สังคม		✓	✓		✓							✓	4	33
9.ให้ข้อมูลถูกต้องและ เป็นจริง ซื่อตรงต่อ ข้อมูลปัจจุบัน		✓							✓				2	17
10.การประพฤติตน อย่างเหมาะสม					✓	✓				✓			3	25
11.จงรักภักดีต่อ ประเทศชาติ					✓								1	8
12.ละอายต่อการทำ บาป เกรงกลัวต่อการ กระทำความผิด	✓				✓				✓				3	25
13.มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย					✓							✓	2	17
14.มีความยุติธรรม					✓					✓			2	17
15.ประกอบอาชีพ ในทางสุจริต					✓		✓						2	17
16.มีความจริงใจต่อ ตนเอง ครอบครัว และ มิตรสหาย					✓								1	8
17.ไม่คิดคดทรยศ ซื่อสัตย์ต่อบุคคลและ คณะ					✓		✓		✓				3	25

ตาราง 2 (ต่อ)

แนวคิด/งานวิจัย	ลักษณะของผู้ที่มีความซื่อสัตย์											ร้อยละ	
	ประเทิน มหัทธินธ์ (2521)	กระทรวงศึกษาธิการ (2526)	ประภาศรี สิทธิอำไพ (2540)	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545)	ดาวนภา กิตติลาโร (2546)	งามนิตย์ สิริพงษ์ (2547)	เทพวาทณี วิมิกำธร (2548)	สมเด็จพระมหากีรีวงศ์ (2548)	กระทรวงศึกษาธิการ (2553)	สิริภัทร ขจรสมบัติ (2553)	รุ่งรวิ คำเหมือน (2557)		ชญณญา จินาคีรีพูล (2558)
18. ชื่อสัตย์ต่อตนเอง		✓					✓				✓	3	25
19. ชื่อสัตย์ต่อหน้าที่		✓					✓					2	17
20. ชื่อสัตย์ต่องาน							✓					1	8
21. ชื่อตรงต่อคุณธรรมที่ยึดถือปฏิบัติ ชื่อตรงต่อระเบียบแบบแผน ประเพณี		✓										1	8
22. ชื่อตรงต่อหน้าที่การงานของผู้อื่น		✓										1	8
23. เป็นผู้ที่มีจิตใจบริสุทธิ์									✓			1	8
24. ไม่คล้อยตามผู้ที่ชักจูงไปในทางที่เลื่อมเสีย									✓			1	8
25. จ่ายเงินทุกครั้งเมื่อซื้อสิ่งของหรือใช้บริการต่าง ๆ										✓		1	8
26. ไม่ลอกการบ้านเพื่อน										✓		1	8

จากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดองค์ประกอบคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ ที่มีค่าร้อยละ 50 ขึ้นไป ซึ่งได้แก่ 1) ไม่กระทำการใด ๆ ที่ไม่สุจริต 2) ปฏิบัติตามข้อตกลงสัญญา 3) ปฏิบัติตามกฎหมายข้อระเบียบอย่างเคร่งครัดและเมื่อขยายความชัดเจนจะจำแนกคุณลักษณะของความซื่อสัตย์ของทั้ง 3 ข้อ ได้ดังนี้

1. **ชื่อเสียงต่อตนเอง** หมายถึง มีความรู้สึกประทับใจตัวเอง มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด ยึดมั่นและเชื่อมั่นในการทำดีของตัวเอง

2. **ชื่อเสียงต่อบุคคลอื่น** หมายถึง การไม่กระทำการใด ๆ ที่เป็นการละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น ประพฤติตนอย่างสุจริต ยึดมั่นในสัญญาที่ได้ให้ไว้กับบุคคลอื่นทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษร

3. **ชื่อเสียงต่อสังคม** หมายถึง การเคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ไม่กระทำการใด ๆ ที่ทำให้สังคมเกิดปัญหา ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองด้วยความสุจริต ชื่อตรงต่อการคาดหวังของคนในสังคม ไม่น้อราษฎร์บังหลวง

4.6 การปลูกฝังความซื่อสัตย์

พนม พงษ์ไพบูลย์ (2018, ออนไลน์) ได้กล่าวถึงการปลูกฝังความซื่อสัตย์ไว้ว่า คนทุกคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ จำเป็นต้องมีค่านิยมและทัศนคติเรื่องความซื่อสัตย์ และต้องดำเนินชีวิตโดยมีความซื่อสัตย์เป็นพื้นฐาน ดังนั้น การปลูกฝังเรื่องความซื่อสัตย์จึงต้องเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายในสังคมที่จะต้องช่วยกัน ทุกคนต้องมีสำนึกและปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบด้วยความซื่อสัตย์และมีหน้าที่ดูแลช่วยเหลือสร้างจิตสำนึกให้คนอื่นปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ ซึ่งการปลูกฝังความซื่อสัตย์ประกอบด้วยองค์กรหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบที่สำคัญ คือ

1. **ครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง** ต้องช่วยกันดูแลสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกนี้ด้วยการแนะนำ สั่งสอน ทำตัวอย่างที่ดีให้กับคนในครอบครัวของตนเอง ตัวอย่างนิทานเรื่อง “สอนลูกให้เป็นโจร” เป็นอุทาหรณ์เตือนใจที่ดี เรื่องนี้เล่าว่า มีพ่อแม่คนหนึ่งเลี้ยงลูกด้วยความรักจึงตามใจลูกทุกอย่าง ลูกอยากได้อะไรหาให้ลูก ถ้าผิดก็ไม่ตักเตือน ลูกไปหยิบฉวยของผู้อื่นก็ไม่ว่ากล่าว จนเด็กเกิดเป็นนิสัยชอบลักขโมยของผู้อื่น จากของเล็กน้อยก็เป็นของมีค่ามากขึ้น จนกระทั่งเมื่อโตขึ้นก็เป็นโจรลักของคนอื่น วันหนึ่งไปปล้นทรัพย์ฆ่าเจ้าทรัพย์ตายถูกเจ้าหน้าที่จับได้ จะต้องถูกลงโทษถึงประหารชีวิต พ่อแม่ได้ข่าวก็เสียใจ ขอพบลูก เมื่อลูกได้พบพ่อแม่ก็ต่อว่า เป็นเพราะพ่อแม่เลี้ยงดูเขาไม่ดีไม่เคยแนะนำสั่งสอนห้ามปรามเมื่อเขาทำผิดเขาจึงกลายเป็นนักโทษประหารในที่สุด

2. **โรงเรียนและสถานศึกษาเป็นสถาบันสำคัญ** ที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาดอบรม ปมนิสัย คือ ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง การสร้างนิสัย การประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องหัวใจสำคัญของการศึกษา คือ การทำให้คนเป็นคนดีเป็นคนที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ทั้งต่อสังคมที่ตนอยู่อาศัยและต่อประเทศชาติจนถึงมนุษยชาติในที่สุด การสร้างลักษณะ

นิสัยความซื่อสัตย์สุจริต จึงเป็นเรื่องสำคัญที่โรงเรียนและสถานศึกษาจะต้องให้การเอาใจใส่ดูแลไม่น้อยกว่าการทำให้ผู้เรียนมีความรู้ และมีลักษณะอื่น ๆ ที่พึงประสงค์การปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องความซื่อสัตย์ก็เหมือนกับการปลูกฝังคุณลักษณะอื่น ๆ คือต้องทำให้ผู้เรียนเกิดศรัทธา เชื่อว่าสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ดีที่ทุกคนพึงประพฤติปฏิบัติ และต้องให้ผู้เรียนปฏิบัติเป็นกิจนิสัยควบคู่กับการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และได้เห็นตัวอย่างของจริงที่ถูกต้องด้วย การสร้างนิสัยความซื่อสัตย์ให้กับเด็กเป็นเรื่องที่ต้องทำต่อเนื่องเป็นเวลานาน ตลอดเวลาที่เด็กได้ศึกษาเล่าเรียนอยู่ในโรงเรียน เพื่อให้กระบวนการศึกษาเล่าเรียนเป็นไปอย่างเหมาะสม ทุกฝ่ายในโรงเรียนจะช่วยกันรับผิดชอบตั้งแต่ผู้บริหารซึ่งต้องถือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ คอยกำกับดูแล ติดตามอย่างใกล้ชิดกระบวนการเรียนก็ต้องถูกต้องเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานของเด็ก ครูที่สอนทุกคนทุกวิชาก็ต้องถือเป็นหน้าที่คอยดูแลเอาใจใส่ กิจกรรมทุกอย่างที่จัดก็ต้องอยู่บนพื้นฐานที่ถูกต้องเหมาะสมและส่งเสริมให้เกิดความซื่อสัตย์สุจริตไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมเพื่อความรู้ ความบันเทิงหรือการกีฬาก็ตาม ซึ่งจากการศึกษา พบว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังความซื่อสัตย์ควรมีลักษณะ ดังนี้

2.1 การกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจเรื่องความซื่อสัตย์โรงเรียนสามารถทำได้ด้วยวิธีง่าย ๆ เช่น นำข่าวเหตุการณ์ประจำวันที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ หรือเอาเรื่องของคนในชุมชนที่คนยกย่องนับถือในเรื่องความซื่อสัตย์ มาเล่าให้นักเรียนฟังในเด็กเล็ก ๆ อาจต้องเล่าเป็นนิทาน ในเด็กโตขึ้นก็เล่าเรื่องจริง และมีรายละเอียดได้มากขึ้น

2.2 การยกย่องสรรเสริญผู้ที่ทำความดีต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้ที่แสดงออกซึ่งความซื่อสัตย์ ควรยกย่องนักเรียนของตนเอง คนในสังคมรอบ ๆ โรงเรียนหรือคนอื่น ๆ ตามข่าว เหตุการณ์ที่ปรากฏ

2.3 การให้นักเรียนศึกษา ค้นคว้า หาบุคคลตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่าผู้นั้นเป็นคนซื่อสัตย์สุจริตและมีคุณสมบัติที่ดีงามอื่น ๆ นักเรียนควรจะได้ศึกษาโดยการไปพูดคุยกับคนในชุมชน เพื่อหาคนที่ชุมชนยกย่องนับถือ และศึกษาจากหนังสือ เอกสารต่าง ๆ ควรให้นักเรียนได้ให้เหตุผลในการที่เขาเลือกบุคคลนั้นมาเป็นตัวอย่างด้วย

2.4 การให้นักเรียนช่วยกันจัดนิทรรศการแสดงประวัติชีวิต และพฤติกรรมของผู้ที่นักเรียนหรือสังคม หรือองค์กรต่าง ๆ ยกย่องว่าเป็นคนซื่อสัตย์เป็นระยะ ๆ

2.5 โรงเรียนประกาศยกย่องนักเรียนหรือครู หรือบุคคลในสังคม ในสังคมที่มีพฤติกรรม ความซื่อสัตย์สุจริตให้ปรากฏแก่นักเรียน โดยทั่วไปทุกครั้งที่มี เหตุการณ์เกิดขึ้น

2.6 โรงเรียนอาจจัดกิจกรรมประจำภาคเรียนหรือประจำปี ให้นักเรียน ช่วยกันเลือกเพื่อนของเขาเองที่เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สมควรได้รับการยกย่องชมเชย

2.7 ในกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดวิชาใดก็ตาม ครูทุกคน ควรให้ความสำคัญกับการสร้างนิสัย ความมีวินัย ความรู้จักหน้าที่รับผิดชอบและความ ซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น ๆ เสมอ ๆ ไม่ควรแยกการสอนเรื่องความซื่อสัตย์จากการ สอนอื่น ๆ เราสามารถสอนเรื่องความซื่อสัตย์ ควบคู่สอดแทรกผสมกลมกลืนไปกับการ สอนในทุกรายวิชา

2.8 ให้นักเรียนได้ศึกษาจากบุคคลในท้องถิ่น เช่น พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ถึงความดีงามของการเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ และโทษของการไม่เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต พร้อมทั้งหาตัวอย่างที่เป็นจริงมาประกอบ

2.9 โรงเรียนอาจให้นักเรียนเขียนนิทาน เรื่องจริง เกี่ยวกับเรื่องความ ซื่อสัตย์

2.10 ให้นักเรียนสังเกต วิเคราะห์ และวิจารณ์ตนเองในเรื่องความ ซื่อสัตย์ คือการให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง ซึ่งอาจให้ทำไว้เป็นความลับเฉพาะตัว ของแต่ละคน

2.11 โรงเรียนอาจจัดให้มีการปาฐกถา ได้วาที่ เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ โดยให้นักเรียนจัดและดำเนินการกันเอง

2.12 ให้นักเรียนตั้งปณิธานของตนเกี่ยวกับความซื่อสัตย์

2.13 โรงเรียนเชิญผู้มีชื่อเสียง หรือผู้ได้รับยกย่องเรื่องความซื่อสัตย์ มาพูดคุยกับนักเรียน

2.14 โรงเรียนจัดงานวันแห่งความซื่อสัตย์ และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังความซื่อสัตย์

2.15 ครูในโรงเรียนประพฤติตนให้เป็นตัวอย่างแก่นักเรียน

3. สถาบันสังคมต่าง ๆ ต้องมีบทบาทส่งเสริมสนับสนุนการสร้างลักษณะนิสัยความซื่อสัตย์ อดทนและองค์การทางศาสนาต่าง ๆ จะมีส่วนให้ความรู้ ความตระหนัก ความสำนึกในความสำคัญของความซื่อสัตย์ได้มาก ถ้ามีการยกตัวอย่างคนทำความดีให้ปรากฏเสมอ ๆ ก็จะทำให้สังคมเชื่อมั่นในความดีงามนั้น ๆ ได้มากขึ้น จะต้องไม่เพิกเฉยยกย่องคนไม่ซื่อสัตย์ให้คนทั่วไปเห็น เพราะจะทำให้คนทั่วไปรู้สึกว่าเป็นปกติวิสัยที่คนทั่วไปพึงปฏิบัติได้ ไม่ใช่เรื่องเสียหาย เรามักจะได้ยินได้ฟังอยู่เสมอที่บางครั้งสังคมยกย่องเชิดชูคนที่มีฐานะดี บริจาคเพื่อสังคมมาก ๆ แต่เคยมีประวัติชื่อเสียงในทางไม่ดีมาก่อนการทำเช่นนี้ เป็นอันตรายต่อสังคมส่วนรวมมาก ทำให้เยาวชนเห็นว่า ความร่ำรวยมีความสำคัญมากกว่าการเป็นคนดีของสังคม

ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร (2561, ออนไลน์) ได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาความซื่อสัตย์ ดังนี้

- กิจกรรมสร้างสรรค์ เช่น การประดิษฐ์งานศิลปะและงานหัตถกรรม
- กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ การร้องเพลงที่มีเนื้อหาส่งเสริม

คุณธรรม

- การเล่นอย่างมีแบบแผนกติกา เช่น การเล่นเกมกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่น

สนาม

- การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ที่เด็ก ๆ จะต้องช่วยเหลือตนเองและดูแลผู้อื่น การให้บริการครูอาจารย์และผู้ใหญ่
- กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เช่น การเล่านิทานที่มีเนื้อหาสอดแทรกคติธรรม การแสดงบทบาทสมมติ รวมถึงการล้อมวงสนทนาพูดคุยถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งครูสามารถนำมาเป็นตัวอย่าง เป็นกรณีศึกษาในการเรียนรู้และการปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริต ผ่านการฝึกวิเคราะห์ห้จำแนกคุณค่าแท้และคุณค่าเทียมให้กับเด็ก

กระบวนการเหล่านี้จะช่วยให้เกิดเกิดการเรียนรู้ที่จะควบคุมความประพฤติของตนเอง ขณะอยู่กับผู้อื่น เกิดการฝึกฝนวินัย การทำงานร่วมกับผู้อื่น การดูแลรักษาสิ่งของต่าง ๆ ที่เป็นทั้งเครื่องใช้ของตนเองและของส่วนรวม ไม่ล่วงละเมิดในของรักของหวงของผู้อื่น แต่มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีเมตตากรุณา ช่วยเหลือเกื้อกูล ไม่ลักขโมย ไม่เอารัศเอาเปรียบ ไม่ละโมภ ไม่คิดหาทางเอาแต่จะได้ คิดให้ คิดเสียสละ พุดจาสุภาพ ถูกกาลเทศะ มีความรับผิดชอบ รักษากฎ กติกา มารยาท ทำแต่สิ่งที่ดีงามถูกต้อง

จากการศึกษา พบว่า การปลูกฝังให้เยาวชนมีความซื่อสัตย์นั้น เป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายทั้งครอบครัว โรงเรียนและสถานศึกษา สถาบันสังคมต่าง ๆ จะต้องช่วยกันทุกส่วนต้องมีสำนึกและปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมีหน้าที่ดูแลช่วยเหลือสร้างจิตสำนึก ให้คนอื่นปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ ทั้งการอบรมสั่งสอน กระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างการปลูกฝัง สร้างนิสัยให้นักเรียนยึดมั่นในความซื่อสัตย์ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้นักเรียนได้รู้ ได้เห็นจากของจริง เหตุการณ์จริง และได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจริง เพื่อกระตุ้นและหล่อหลอม ให้เด็กเกิดศรัทธาและความเชื่อมั่นสำนึกในความซื่อสัตย์ ทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตร เป็นคำศัพท์ทางการศึกษาคำหนึ่งที่คนส่วนใหญ่คุ้นเคยและมีผู้ให้ความหมาย ไว้มากมายและแตกต่างกันไป

5.1. ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาหลายท่านทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้หลายประการตั้งแต่ความหมายของหลักสูตรระดับชาติจนถึงหลักสูตรระดับการเรียนการสอน และหลักสูตรฝึกอบรม ดังนี้

Good (1973, p. 7 อ้างถึงใน คะนิงนิจ ศรีโตกลิน, 2549, หน้า 23) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ คือ

ประการแรก หลักสูตรคือ เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา เป็นต้น ความหมายของหลักสูตรในข้อนี้หมายถึงหลักสูตรเป็นวิชา

ประการที่สอง หลักสูตรคือเค้าโครงทั่วไปของเนื้อหา หรือสิ่งเฉพาะที่จะต้องสอนซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็ก เพื่อให้มีความรู้จบชั้นหรือได้รับประกาศนียบัตร สามารถเข้าเรียนต่อในทางอาชีพต่อไป ความหมายในข้อนี้หมายถึงหลักสูตรทั้งฉบับรวมทุกวิชาเข้าด้วยกัน

ประการสุดท้าย หลักสูตรคือ กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เล่าเรียน ภายใต้การแนะนำของโรงเรียนและสถาบันการศึกษา ความหมายในข้อนี้ หมายถึง หลักสูตรทั้งฉบับ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาวิชาส่วนหนึ่งและประสบการณ์อีกส่วนหนึ่ง

ธำรง บัวศรี (2531, หน้า 7) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แนวทางในการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งครูจะต้องคอยทะล่อม ชักจูง และตกแต่งการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

สังต์ อุทรานันท์ (2532, หน้า 16) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง สิ่งที่เราสร้างขึ้นใหม่ ในลักษณะรายวิชา ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่จัดลำดับความยากง่าย หรือมีขั้นตอนอย่างดี ซึ่งหลักสูตรประกอบขึ้นด้วยประสบการณ์ในการเรียนที่วางแผนไว้ล่วงหน้า โดยมีเป้าหมาย ให้เด็กเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการ หลักสูตรเป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นสำหรับให้ประสบการณ์ การศึกษาแก่เด็กในโรงเรียน หลักสูตรประกอบด้วยมวลประสบการณ์ทั้งหมดของผู้เรียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้รับรู้ และตอบสนองต่อการแนะนำของโรงเรียน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2551, หน้า 3) กล่าวว่าในความหมายที่แคบที่สุดกล่าวคือ หลักสูตร หมายถึง วิชาที่สอนซึ่งจะบ่งบอกความมุ่งหมาย ขอบข่ายเนื้อหา แนวทางการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน แหล่งทรัพยากร และการประเมินผลให้กับครูผู้สอน

Saylor และ Alexander (1974, หน้า 6) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้ให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือจุดหมายที่วางไว้โดยมีโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปความหมายได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งในและนอกห้องเรียน ที่ถูกจัดทำขึ้นเพื่อให้ เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ ตามความมุ่งหมายของทางการศึกษาที่ได้กำหนดไว้

5.2 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นหัวใจของการศึกษาครั้งนี้เพราะหลักสูตรเป็นเครื่องมือในการแปลงจุดมุ่งหมายและนโยบายทางการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัตินักวิชาการทางการศึกษาได้ให้ความหมายของความสำคัญของหลักสูตร ไว้ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2551, หน้า 23) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรว่า

1. เป็นแผนและแนวทางในการจัดการศึกษาของชาติให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายและนโยบาย
2. เป็นหลักและแนวทางการวางแผนวิชาการและจัดการบริหารการศึกษา การสรรหาและพัฒนาบุคลากรการจัดวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือนวัตกรรมการเรียนการสอน

3. เป็นเครื่องมือในการควบคุมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและ และคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของประเทศและ สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ระบบหลักสูตรจะกำหนดความมุ่งหมาย ขอบข่ายเนื้อหาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแหล่งทรัพยากรและการ ประเมินผลสำหรับการจัดการศึกษาของครูและผู้บริหารเป็นสิ่งบ่งชี้ทิศทางการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาทางสังคม

ปราโมทย์ จันทร์เรือง (2552, หน้า 27) สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้ หลักสูตรเป็นสิ่งชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมุมประสบการณ์แก่ผู้เรียนหลักสูตรจึง เปรียบเสมือนแผนที่เดินเรือซึ่งออกให้กับการหรือผู้สอนรู้ว่าจะต้องคิดไปในทางใดและ จุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนคือต้องใช้อุปกรณ์ช่วยมีการประเมินผลแล้วนำมา ปรับปรุงวิธีการจึงสามารถเรียนรู้และได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมายการเรียนการสอน ที่จะช่วยกำหนดแนวทางเพื่อให้แต่ละฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ได้สอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและ กันนั่นก็คือหลักสูตร

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546, หน้า 17) กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญ เพราะ หลักสูตรมีความเป็นพลวัตและมีการปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการ และความ เปลี่ยนแปลงของสังคม และได้สรุปความสำคัญของหลักสูตร ไว้ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นเหมือนเบ้าหลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ
2. หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการจัดการศึกษา
3. หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษา
4. ในระดับโรงเรียน หลักสูตรจะเป็นแนวทางการปฏิบัติให้แก่ครู
5. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงาม และ พัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
6. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่าผู้เรียน และสังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้าง ที่จะเป็นประโยชน์แก่เด็กโดยตรง
7. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่าเนื้อหาวิชาอะไรบ้าง ที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิต อยู่ในสังคมอย่างราบรื่น เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ แก่สังคม
8. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดวิธีการดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปด้วย ความราบรื่นและผ่าสุกว่าควรเป็นอย่างไร

9. หลักสูตรย่อมทำนายลักษณะของสังคมในอนาคตว่าเป็นอย่างไร

10. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางการรู้ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะ และเจตคติของผู้เรียนในอันที่จะอยู่ร่วมกันในสังคม และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ ต่อชุมชนและบ้านเมือง

สุมน อมรวิวัฒน์ (2542, หน้า 92 อ้างถึงใน ศิริมาศ พงษ์สัมพันธ์ 2543, หน้า 64) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนไว้ว่าหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ นั่นคือกำหนดจุดหมายปลายทางหรือลักษณะของผู้เรียนที่จะเป็นผลผลิตของการศึกษาเช่นผู้เรียนควรจะได้เรียนรู้อะไรมีทักษะอะไรตลอดทั้ง บุคลิกภาพและเจตคติควรเป็นอย่างไร อย่างไรก็ตามหลักสูตรจะถูกกำหนดโดยเป้าหมายทางการศึกษาอีกทีหนึ่งเป้าหมายทางการศึกษาจากพยายามอธิบายถึงผลผลิตทางการศึกษาอย่างกว้างในขณะที่หลักสูตรจากกำหนดในรายละเอียดถึงจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่จะต้องเกิดขึ้นในระหว่างกระบวนการเรียนการสอน

จากความหมายความสำคัญของหลักสูตรข้างต้นสรุปว่าหลักสูตรมีความสำคัญหลักสูตรเป็นเอกสารซึ่งเป็นแผนการหรือโครงการจัดการศึกษาที่ระบุแนวทางการจัดมวลงประสพการณ์ เป็นสิ่งกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำไปปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพทางการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดที่หลักสูตรกำหนดไว้

5.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

ในการจะพัฒนาหลักสูตรให้สมบูรณ์ได้นั้น จะต้องม้องค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดถึงคุณภาพของหลักสูตร นักวิชาการด้านพัฒนาหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร ไว้ดังนี้

Taba (1962, pp. 20–21) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย 1) จุดประสงค์ 2) เนื้อหาวิชา 3) วิธีการสอนและการจัดดำเนินการ 4) การประเมินผล

Kerr (1989, p. 19 อ้างถึงใน สาลีณี อุดมผล, 2542, หน้า 19) ได้แบ่งองค์ประกอบของหลักสูตรไว้คล้ายคลึงกัน 4 ส่วน คือ 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (Curriculum Objective) 2) เนื้อหาความรู้ (Knowledge) 3) ประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning Experience) 4) การประเมินผล (Evaluation)

บุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 11) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่ามี องค์ประกอบพื้นฐาน 4 องค์ประกอบ คือ 1) จุดประสงค์ 2) สาระความรู้ประสบการณ์ 3) กระบวนการเรียนการสอน 4) การประเมินผล

พิสนุ พงศ์ศรี (2549, หน้า 134-135) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหา การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร ในแต่ละองค์ประกอบ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. จุดประสงค์ของหลักสูตร (Curriculum Aim) หมายถึง ความตั้งใจหรือ ความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้ที่จะผ่านหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสำคัญ เพราะเป็นตัวกำหนดทิศทางและขอบเขต ในการให้การศึกษา ช่วยในการเลือกเนื้อหาและกิจกรรม ตลอดจนใช้มาตรการอย่างหนึ่งในการประเมินผล จุดมุ่งหมายของการศึกษามีอยู่หลายระดับ ได้แก่ จุดมุ่งหมายระดับหลักสูตร ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่บอกให้ผู้เกี่ยวข้องรู้เป้าหมายของหลักสูตรนั้น ๆ จุดมุ่งหมายของกลุ่มวิชา วิชาแต่ละกลุ่มจะสร้างคุณลักษณะที่แตกต่างกันให้กับผู้เรียน ดังนั้น แต่ละกลุ่มวิชาจึงมีการกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ต่างกัน จุดมุ่งหมายรายวิชาเป็นจุดมุ่งหมายที่ละเอียด จำเพาะเจาะจงว่า จุดมุ่งหมายกลุ่มวิชา ผู้สอนรายวิชาจะกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนเนื้อหาแต่ละบทแต่ละตอนขึ้นในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

2. เนื้อหา (Content) เป็นการเลือกเนื้อหา ประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การเรียงลำดับเนื้อหาตลอดทั้ง การกำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสม

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดทำวัสดุหลักสูตร ได้แก่ คู่มือครู เอกสารหลักสูตร แผนการสอน แนวการสอน และแบบเรียน เป็นต้น ต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดโต๊ะ เก้าอี้ ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน จำนวนครูและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การดำเนินการสอนเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในขั้นนำหลักสูตรไปใช้เพราะหลักสูตรจะได้ผลหรือไม่ ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการสอนของครู ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ในการถ่ายทอดความรู้ การวัดและประเมินผล จิตวิทยาการสอน ตลอดจนทั้งปรัชญาการศึกษาแต่ละระดับ จึงทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

4. การประเมินผลหลักสูตร (Evaluation) เป็นการหาคำตอบว่าหลักสูตร สัมฤทธิ์ผลตามที่ได้กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายหรือไม่ มากน้อยเพียงใด และอะไรเป็นสาเหตุ การประเมินผลหลักสูตรเป็นงานใหญ่และมีขอบเขตกว้าง ผู้ประเมินจำเป็นต้อง วางโครงการประเมินผลไว้ล่วงหน้า

สุมน อมรวิวัฒน์ (2542, หน้า 6-7 อ้างถึงใน ศิริมาศ พงษ์สนั่น 2543, หน้า 18-19) ให้ความเห็นว่า หลักสูตรควรประกอบด้วย 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแต่ละระดับ 2) รายละเอียดเกี่ยวกับวัยผู้เรียน 3) เวลาและอัตราการเรียน 4) เนื้อหาและมวล ประสพการณ์ 5) กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล 6) กิจกรรมเสริม หลักสูตรและกิจกรรมของโรงเรียน

กล่าวสรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรตามแนวความคิดของนักการศึกษา จะประกอบด้วยหัวข้อหลักดังนี้ จุดมุ่งหมาย ขอบข่าย หรือเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียน หรือฝึกอบรม สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้

ในการวิจัยพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ครั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีมาสรุปเป็น องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมาย 2) โครงสร้างเนื้อหา 3) กิจกรรมการเรียนรู้ (ซึ่งในครั้งนี้อยู่หมายถึงกิจกรรมการฝึกอบรม) 4) การวัดและ ประเมินผล

5.4 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตร เกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ คือ การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดย ไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐาน และการปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้สมบูรณ์มากขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาหลักสูตรทั้งระบบ ได้แก่ การจัดทำเอกสารหลักสูตร การนำ หลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรเอาไว้ดังนี้

พิสมัย ถิระแก้ว (2541, หน้า 47) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร มีความหมาย 2 ลักษณะ คือ

1. การปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเดิมที่มีใช้อยู่ แล้วให้ดีขึ้น มีความสมบูรณ์และเหมาะสมยิ่งขึ้น

2. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึง การสร้างหลักสูตรใหม่ขึ้นมาให้แทนหลักสูตรเดิมซึ่งจะแตกต่างจากหลักสูตรเดิมทั้งระบบ

ปราโมทย์ จันทร์เรือง (2552, หน้า 94) กล่าวว่า “การพัฒนาหลักสูตร” หมายถึงการดำเนินการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่หรือจัดทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นก็ได้ ซึ่งคำศัพท์ที่มีความหมายใกล้เคียงกับการพัฒนาหลักสูตรมากที่สุดคือ การออกแบบหลักสูตร (curriculum desing) และการร่างหลักสูตร (curriculum planning)

สงัด อุทรานันท์ (2532, หน้า 13) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร มีความหมายอยู่ 2 ลักษณะ คือการทำให้ดีขึ้นหรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น การทำให้เกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้การพัฒนาหลักสูตรจึงมีความหมายใน 2 ลักษณะ คือ การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือสมบูรณ์ขึ้น กับการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานเลย

Taba (1962, pp. 422–425) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การจัดผลประเมินผล และอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบหรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมด ตั้งแต่จุดมุ่งหมายและวิธีการ และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรจะมีผลกระทบต่อกระบวนทางด้านความคิด และความรู้สึกนึกคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนการปรับปรุงหลักสูตร เป็นการเปลี่ยนแปลง หลักสูตรเพียงบางส่วนโดยไม่เปลี่ยนแปลงแนวคิดพื้นฐาน หรือรูปแบบของหลักสูตร

Good (1973, p. 166) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเกิดได้ 2 ลักษณะ คือ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่ง เพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุ อุปกรณ์ วิธีสอนรวมทั้งการประเมินผล ส่วนคำว่าเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึงการแก้ไขหลักสูตรให้แตกต่างไปจากเดิม เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นใหม่

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การออกแบบและจัดทำหลักสูตรขึ้นมาตามเนื้อหาสาระและมวลประสพการณ์ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน

5.5 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรและการสอนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นเพราะรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรนั้นเปรียบเสมือนพิมพ์เขียว (blue print) ที่จะดำเนินการต่อไป

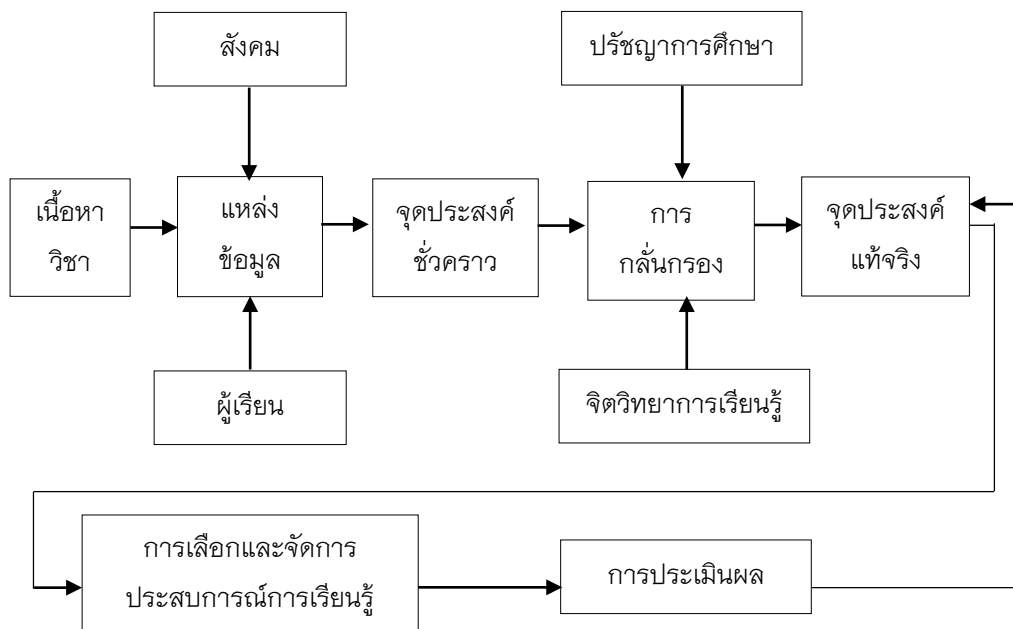
แนวคิดในการหารูปแบบของหลักสูตรนั้นสามารถทำได้หลายวิธี ตามแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน ดังนี้

1. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler

Tyler (1950, pp. 11) ได้ให้แนวคิดในการวางโครงสร้างหลักสูตร โดยใช้วิธี Means-Ends Approach โดยได้ให้หลักการและเหตุผลในการสร้างหลักสูตรไว้ 4 ประการ ซึ่ง Tyler เรียกว่า Tyler Rationale และได้ให้หลักเกณฑ์และเหตุผลในการจัดหลักสูตรและการสอน โดยเน้นที่การตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการ ดังนี้

1. มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรแสวงหา
2. มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจัดขึ้น เพื่อช่วยให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
3. จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไร จึงจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ
4. จะประเมินผลประสิทธิภาพของประสบการณ์ในการเรียนอย่างไร จึงจะตัดสิน ได้ว่าบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler เป็นรูปแบบที่ได้รับการยอมรับและเป็นที่ยุ้จักกันดี ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 รูปแบบกระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวความคิดของ Tyler

ที่มา : Tyler, 1950, p. 11.

จากแนวคิดของ Tyler สามารถอธิบายรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร ได้ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมาย โดยเริ่มจากการกำหนดจุดมุ่งหมายชั่วคราว อาศัยข้อมูลพื้นฐานจาก 3 แหล่งด้วยกัน ได้แก่ ข้อมูลทางสังคม ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน และข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหาของสาขาวิชานั้น ๆ

ข้อมูลที่ได้ทั้ง 3 แหล่งดังกล่าวจะช่วยในการตั้งจุดมุ่งหมายอย่างคร่าว ๆ แต่ บางครั้งอาจจะมีมากเกินไปที่จะจัดไว้ในหลักสูตรได้จึงควรเลือกจุดมุ่งหมายที่มีความสำคัญต่อหลักสูตร ให้เหลือจำนวนน้อยลง โดย Tyler ได้เสนอว่า การเลือกจุดมุ่งหมายควรผ่านการ กลั่นกรอง จากข้อมูล 3 ด้านด้วยกัน ได้แก่ ข้อมูลด้านปรัชญา การศึกษา ข้อมูลด้านปรัชญา สังคม และข้อมูลด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ จุดมุ่งหมายที่ผ่านการกลั่นกรองจะเรียกว่า จุดประสงค์แท้จริง จากนั้นจึงเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดขึ้น

2. การเลือกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในการวางโครงสร้างหลักสูตร Tyler ได้ตั้งคำถามข้อที่สองไว้ว่าจะเลือกประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไรจึงจะช่วยให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้จุดมุ่งหมายที่ระบุทั้งพฤติกรรมและเนื้อหาเป็นจุดหมายปลายทางที่ต้องการไปถึง แต่ประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะจัดขึ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เป็นวิธีการที่จะให้บรรลุถึงจุดหมายปลายทาง

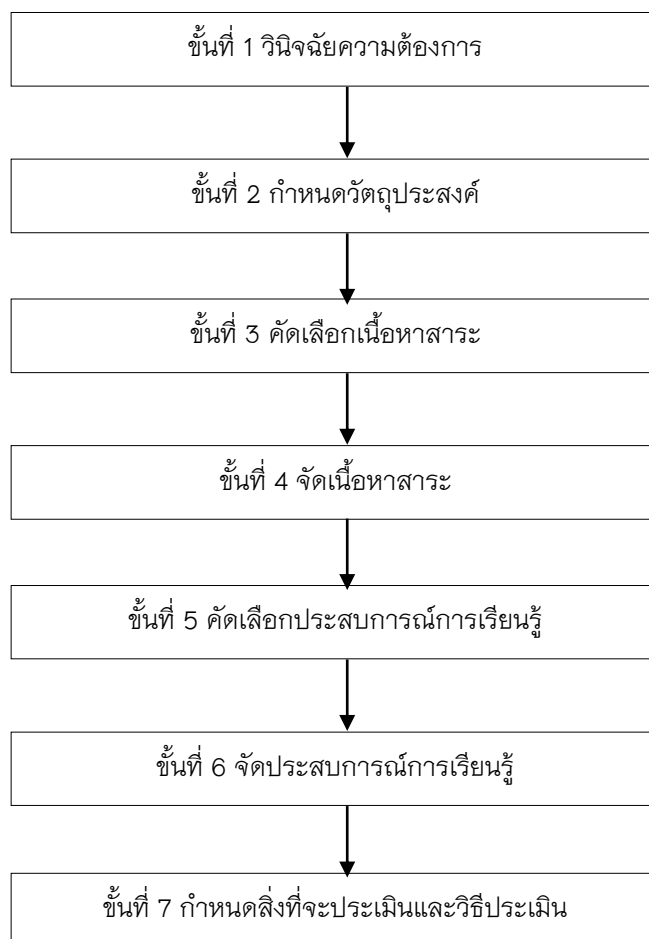
3. การประเมินผล เป็นผลขั้นสุดท้ายตามแนวคิดการสร้างหลักสูตรของ Tyler เพื่อที่จะตรวจสอบดูว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ บรรลุตามจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้เพียงใด

2. รูปแบบพัฒนาหลักสูตรของ Taba

Taba (1962, pp. 422-425) ได้ให้ความเห็นว่าหลักสูตรทั้งหลายจะต้องมีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ 4 ประการ ประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมาย กล่าวถึงจุดมุ่งหมายโดยทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาวิชา กล่าวถึงเนื้อหาที่จัดไว้ในหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาจนมีลักษณะตามจุดมุ่งหมาย
3. กิจกรรมและรูปแบบการเรียนการสอน เป็นส่วนที่กล่าวถึงวิธีการและกระบวนการหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนได้รับเนื้อหาวิชาอย่างมีประสิทธิภาพ
4. การประเมินผล เป็นส่วนที่กล่าวถึงวิธีการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์เพียงใด

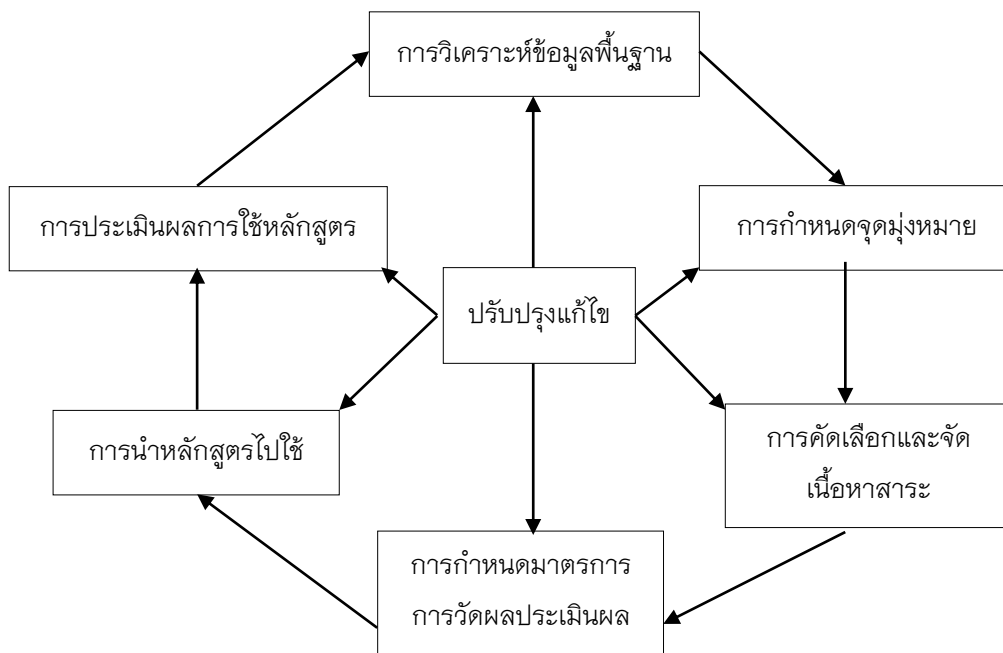
Taba (1962, p. 80) ได้กล่าวถึง กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตามความเชื่อที่ว่าผู้เรียนมีพื้นฐานแตกต่างกัน โดยกำหนดกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 รูปแบบกระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ Taba
ที่มา : Taba, 1962, p. 425.

3. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของสังกัด

สังกัด อุทรานันท์ (2532, หน้า 37-38) ได้เสนอแนวคิดการพัฒนาหลักสูตร โดยยึดหลักการพัฒนาหลักสูตรทั้งระบบ โดยแบ่งออกเป็นกรร่างหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตรทั้งระบบ แบ่งออกเป็นขั้นตอนซึ่งสามารถแสดงเป็นรูปวัฏจักรของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรได้ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 รูปแบบกระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ สังกัด
ที่มา : สังกัด อุทรานันท์. 2532, หน้า 37-38.

ปราโมทย์ จันทรเรือง (2548, หน้า 50) ได้กล่าวถึง กระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ สรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อพัฒนาหลักสูตร ซึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐานด้านประวัติศาสตร์ ปรัชญาการศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน และทฤษฎีการเรียนรู้ ข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรม และข้อมูลเกี่ยวกับธรรมชาติและเนื้อหาวิชา

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อเป็นการมุ่งแก้ปัญหาและสนองความต้องการที่ได้จากการวิเคราะห์

ขั้นที่ 3 การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ และประสบการณ์การเรียนรู้เป็นเสมือนสื่อกลางที่จะพาผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 4 การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผล เพื่อให้ทราบว่าจะวัดและประเมินผลอะไรบ้าง

โปซอง (Beauchamp, 1968, p. 45 อ้างถึงใน จิราภรณ์ วัชรปการ, 2550, หน้า 23) เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย ตัวนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ดังนี้

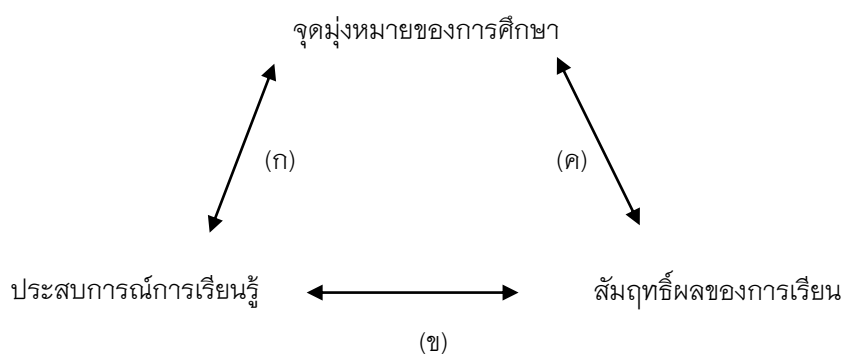
ภาพประกอบ 5 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของโปซอง (Beauchamp)

จากแนวคิดรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของนักวิชาการข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีความคล้ายคลึงในส่วนที่เป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต กระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีขั้นตอน ดังนี้ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 2) การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร 3) การนำหลักสูตรไปใช้และ 4) การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

5.6 การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรทั้งนี้เพราะเป็นภารกิจที่จะนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักสูตรในแง่รูปแบบต่าง ๆ การประเมินหลักสูตรมีหลายรูปแบบด้วยกัน ดังที่ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์และทัศนีย์ บุญเต็ม (2547, หน้า 171) ได้เสนอแนะไว้ 6 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ ไทเลอร์ (Tyler) เป็นรูปแบบที่เน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากหลักสูตร ในทัศนะของ ราล์ฟ ดับเบิลยู ไทเลอร์ (Tyler) เป็นรูปแบบที่เน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากหลักสูตร ในทัศนะของ ราล์ฟ ดับเบิลยู ไทเลอร์ นั้น ถือว่ากระบวนการทางการศึกษามีจุดเน้นอยู่ 3 ส่วน คือ จุดมุ่งหมายของการศึกษา ประสบการณ์การเรียนรู้ และสัมฤทธิ์ผลของการเรียนรู้ ทั้ง 3 ส่วนนี้มีความสัมพันธ์กันดังนี้

ภาพประกอบ 6 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบตามรูปแบบประเมินหลักสูตรของไทเลอร์

ตามรูปแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางการศึกษาข้างบนนี้เป็น การประเมินเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของการเรียนกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งในรูปภาพ แทนด้วยสัญลักษณ์ (ค) นั่นเอง อย่างไรก็ตามรูปแบบการประเมินหลักสูตรตามทัศนะของ ไทเลอร์ อาจจะมีมองถึงความสัมพันธ์ (ก) และ (ข) ด้วย ความสัมพันธ์ของจุดมุ่งหมายของการศึกษาซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ (ก) นั้นหมายถึงการประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ระบุไว้ในหลักสูตรและความสัมพันธ์ของประสบการณ์การเรียนรู้กับสัมฤทธิ์ผลของการเรียนซึ่งแทน

ด้วยสัญลักษณ์ (ค) นั่นก็คือการประเมินเปรียบเทียบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติจริงกับสัมฤทธิ์ผลที่เกิดขึ้นจากปฏิบัติ

2. การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบของสเตค (The Stake Congrency Model) โรเบิร์ต อี สเตค (Robert E. Stake) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร โดยเน้นเกี่ยวกับชนิดของข้อมูลและประเภทของกิจกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในโครงการเป็นสำคัญ ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร จำแนกออกเป็น 2 ชนิด คือ ข้อมูลเชิงบรรยาย (Descriptive) ได้แก่ ข้อมูลที่อธิบายลักษณะความมุ่งหวังของโครงการ (Intents Sources) และข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตได้จากการปฏิบัติตามโครงการนั้น (Observation Sources) และข้อมูลเชิงตัดสิน (Judgemental) ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับการพิจารณาคุณค่าของโครงการ ซึ่งใช้เกณฑ์ในการพิจารณา 2 ลักษณะ คือ เกณฑ์มาตรฐาน (Standard Sources) และเกณฑ์การตัดสิน (Judgements Sources) สำหรับเกณฑ์มาตรฐานนั้น ได้แก่ การนำเอามาตรฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับกันมาเป็นเกณฑ์สำหรับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น คะแนนเฉลี่ยในการสอบ ระดับความเป็นอยู่ด้านอนามัยตามที่คุณเชี่ยวชาญกำหนด เป็นต้น ส่วนเกณฑ์การตัดสินนั้น ได้แก่ การถือเอาผลของวิธีการต่าง ๆ ซึ่งทำเพื่อเป้าหมายเดียวกันมาเปรียบเทียบกันหรือเปรียบเทียบผลของโครงการลักษณะเดียวกันที่จัดอยู่ในชุมชนต่าง ๆ เป็นต้น

3. การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบของโพรวัส (Provus Discrepancy Evaluation Model) การประเมินผลการใช้หลักสูตรตามรูปแบบของโพรวัส 5 ขั้นตอน คือ

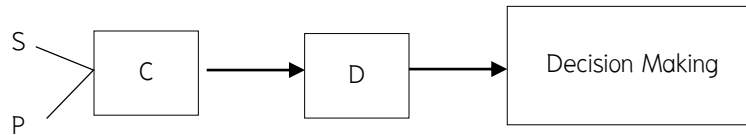
3.1 ตั้งเกณฑ์มาตรฐาน (Standard-S) โดยผู้ประเมินหลักสูตรจะตั้งเกณฑ์มาตรฐานของสิ่งที่ต้องการวัดได้ว่าต้องการในระดับไหน

3.2 รวบรวมผลการปฏิบัติ (Performance-P) ผู้ประเมินจะทำการรวบรวมข้อมูลที่ต้องทราบโดยละเอียดหรือเพียงพอสำหรับการนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

3.3 ทำการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ (Compare-C) โดยผู้ประเมินนำข้อมูลที่รวบรวมได้ในขั้นที่ 2 ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในขั้นที่ 1

3.4 จำแนกความแตกต่าง (Discrepance-D) ระหว่างผลการปฏิบัติกับเกณฑ์มาตรฐาน

3.5 ทำการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นขั้นสุดท้ายของการประเมินหลักสูตรโดยการพิจารณาตัดสินใจที่จะดำเนินการในสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกี่ยวกับหลักสูตร ดังนี้

ภาพประกอบ 7 แสดงขั้นตอนการประเมินหลักสูตรตามรูปแบบของไพรวัส

4. การประเมินผลหลักสูตรตามรูปแบบของ ฟาย เดลตา แคปปา (The Phi Delta Cappa Committee Model) รูปแบบการประเมินหลักสูตรตามแนวความคิดนี้ ได้รับการพัฒนามาจากแนวความคิดในการประเมินโครงการของแดนเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) การประเมินผลในรูปแบบนี้นิยมเรียกชื่อว่า CIPP Model โดยหลักการของการประเมินหลักสูตรตามรูปแบบซีพี (CIPP Model) จะมุ่งการประเมินสภาพการณ์ต่าง ๆ ของหลักสูตร 4 ส่วนด้วยกันคือ

4.1 การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation-C) เป็นการประเมินสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมตลอดจนปรัชญาและแนวคิดต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

4.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation-I) เป็นการตรวจสอบสภาพและความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร เช่น อาคารสถานที่ บุคลากร งบประมาณ ฯลฯ

4.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation-P) เป็นการประเมินกระบวนการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการบริหารและบริการหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนกระบวนการส่งเสริมการใช้หลักสูตร เป็นต้น

4.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation-P) เป็นการประเมินผลผลิตที่ได้จากหลักสูตรว่าตรงกับเจตนารมณ์และเป้าหมายของหลักสูตร หรือเป็นไปตามความคาดหวังหรือความต้องการของสังคมเพียงใด

การประเมินหลักสูตรแบบซิป (CIPP Model) นี้เป็นการประเมินสภาพข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรในด้านต่าง ๆ ให้มีความครอบคลุมมากที่สุดจะกล่าวได้อีกนัยหนึ่งก็คือ การประเมินหลักสูตรแบบซิป (CIPP Model) เป็นแนวทางในการดำเนินการนั่นก็คือ การประเมินระบบหลักสูตร

5. รูปแบบการประเมินของครอนบาช (Cronbach) ประกอบด้วยการประเมินในด้านต่อไปนี้คือ กระบวนการ (Process) ทักษะความชำนาญ (Proficiency) เจตคติ (Attitude) และการติดตามผล (Follow-Up) ซึ่งจะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 การประเมินกระบวนการนั้นเป็นการประเมินกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน เช่น วิธีการสอนของครู และกิจกรรมที่จัดให้กับการประเมิน ผลที่ได้จากการประเมิน กระบวนการนี้ก็จะนำมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

5.2 การประเมินทักษะความชำนาญ เป็นการประเมินความสามารถของนักเรียนโดยใช้พิจารณาการทำงานของนักเรียน หรือใช้ข้อทดสอบที่เป็นมาตรฐานทดสอบนักเรียน ผลจากการประเมินในด้านนี้ก็จะทำให้ทราบถึงคุณภาพหรือความสามารถของนักเรียนในสิ่งที่ได้เรียนมาถ้ามีข้อบกพร่องในด้านใดก็จะได้หาทางช่วยนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

5.3 การประเมินเจตคติ เป็นการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสิ่งที่ได้เรียนไปแล้ว การประเมินความคิดเห็นนี้สามารถใช้การสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ผลที่ได้จากการประเมินจะมีส่วนช่วยในการปรับปรุงหลักสูตรในด้านเนื้อหา เพื่อให้สนองความต้องการของนักเรียน

5.4 การติดตามผล เป็นการประเมินคุณภาพของหลักสูตร โดยติดตามดูผลการทำงานของนักเรียนที่จบจากหลักสูตรที่ต้องการประเมิน และเปรียบเทียบกับผลผลิตจากหลักสูตรอื่น ข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบนี้จะใช้ประกอบการปรับปรุงหลักสูตรหรือวางแผนหลักสูตรใหม่

6. รูปแบบการประเมินของ โรเบิร์ต แอล แฮมมอนด์ (Robert L. Hammond) ซึ่งแนวคิดในการประเมินตามรูปแบบนี้จะประเมินในรูปของ 3 มิติ ได้แก่

6.1 มิติการสอน ซึ่งจะประกอบไปด้วย การจัดการ เนื้อหาวิชา วิธีสอน ความสะดวก ค่าใช้จ่าย

6.2 มิติสถาบัน จะประกอบไปด้วย นักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ชุมชนครอบครัว

6.3 มิติพฤติกรรม จะประกอบไปด้วย พุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย

รูปแบบการประเมินของสคริฟเว่น (Sciven อ้างถึงใน พระศรชัย วังคำ, 2553, หน้า 15) โดย สคริฟเว่นได้ให้ความสำคัญของจุดมุ่งหมายของการประเมินมี 2 ประการ ได้แก่ 1) การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินระหว่างที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น เพราะการประเมินช่วยให้ ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ 2) การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการมีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินใจในคุณค่าของโครงการ ตลอดจนค้นหาสิ่งที่ดีของโครงการเพื่อนำไปใช้ กับสถานการณ์อื่นที่คล้ายคลึงกันต่อไป

กล่าวโดยสรุปได้ว่า รูปแบบการประเมินหลักสูตรมีหลายรูปแบบ การประเมินแต่ละรูปแบบจะมีรายละเอียดและจุดเน้นของการประเมินแตกต่างกันไปบ้างขึ้นอยู่กับแนวคิดของผู้ออกแบบการประเมิน

5.7 การปรับปรุงหลักสูตร

สังต์ อุทรานันท์ (อ้างถึงใน จักรว วรงค์ภาพสินธุ์, 2556, หน้า 78-82) ได้กล่าวว่า การปรับปรุงหลักสูตรจะมีความแตกต่างกันในเรื่องลักษณะของความเปลี่ยนแปลง การปรับปรุงหลักสูตรเป็นการทำให้หลักสูตรดีขึ้นโดยไม่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของหลักสูตร ส่วนการแก้ไขหลักสูตรเป็นการทำให้หลักสูตรดีขึ้นโดยมีการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบบางส่วนของหลักสูตร แต่ก็ไม่ได้ทำให้โครงสร้างของหลักสูตรที่ดีแต่เดิมเปลี่ยนแปลงไป มีวิธีการปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ดังนี้

1. การปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลง จากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง เป็นวิธีการปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรโดยผู้บริหาร เป็นผู้ดำเนินการ เมื่อผู้บริหารตัดสินใจแล้วก็จะประกาศให้ผู้ปฏิบัติได้ดำเนินการตาม การปรับปรุงแก้ไขแบบนี้ได้ทำกันอยู่เสมอโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประถมศึกษา ในประเทศไทย เพราะมีความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินการ แต่ก็มีข้อจำกัดอยู่ที่ผู้ใช้หลักสูตรไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานจึงมักจะทำให้ผู้ใช้หลักสูตรไม่เข้าใจหรือไม่ตั้งใจในการปฏิบัติตาม แนวนโยบายที่ได้รับมา

2. การปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงจากล่างขึ้นไปสูบน โดยเริ่มจาก ผู้ปฏิบัติหรือผู้ใช้หลักสูตร ผู้บริหารหรือผู้ทรงคุณวุฒิจะเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษาเท่านั้นมักจะดำเนินการในลักษณะของการประชุมปฏิบัติการ เพื่อหาแนวทางใน

การปรับปรุงหลักสูตรหรือการเรียนการสอน มีข้อดีคือ ผู้ใช้หลักสูตรได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงด้วย ดังนั้นจึงทำให้การดำเนินงานตามหลักสูตรใหม่เป็นไปอย่างได้ผล สำหรับข้อจำกัดคือ เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงานหรือความไม่เข้าใจปรัชญาของหลักสูตรดั้งเดิมซึ่งอาจจะนำไปสู่การผิดพลาดในการกำหนดเป้าหมายของการศึกษาในระยะยาวได้

3. การปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรโดยวิธีการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และครู โดยอาศัยหลักสูตรและเอกสารต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วเป็นหลักหากพบข้อบกพร่องใด ที่สมควรปรับปรุงแก้ไขขณะทำงานก็จะร่วมมือกันดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงต่อไป การดำเนินการด้วยวิธีนี้เป็นที่นิยมแพร่หลายในปัจจุบัน

4. การปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรโดยอาศัยกระบวนการฝึกอบรม เป็นวิธีการที่ได้ผลอีกวิธีหนึ่ง ในสมัยปัจจุบันการดำเนินการฝึกอบรมหรือการให้การศึกษาแก่ครูประจำการ อาจจะทำเนิการได้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือหลายลักษณะได้ เช่น การให้การศึกษาเป็นกลุ่มย่อย การประชุมปฏิบัติการ การประชุมสัมมนา การฝึกอบรม เป็นต้น ซึ่งสามารถดำเนินการให้มีความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นแต่ละแห่ง

5. การปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรโดยวิธีการวิจัยโดยผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับหลักสูตรจะเป็นผู้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อให้ทราบข้อดีข้อจำกัด ตลอดจนข้อบกพร่องต่าง ๆ ของหลักสูตร แล้วจึงดำเนินการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

กล่าวสรุปได้ว่าการปรับปรุงหลักสูตรเป็นการแก้ไขทำให้เนื้อหาดีขึ้น สมบูรณ์ขึ้น โดยไม่ได้ทำให้โครงสร้างเดิมเปลี่ยนแปลงไปซึ่งกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรก็จะมีหลากหลายวิธี

6. แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม

6.1 ความหมายของการฝึกอบรม

นักวิชาการหลาย ๆ ท่าน ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้อย่างมากมาย ขึ้นอยู่กับมุมมองการฝึกอบรมจากแนวคิด (Approach) ใด ๆ

ฮาร์บิสัน และเมเยอร์ (Harbison and Mayers, 1964, p. 4 อ้างถึงใน ศติกาณูจน์ ทวีสุวรรณ, 2545, หน้า 108) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่าเป็น กระบวนการที่จะเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และความสามารถของบุคคลทั้งมวลในสังคมใด สังคมหนึ่ง

มาโนช โกมลวานิช (2541, หน้า 51 อ้างถึงใน คะนิงนิจ ศรีโตกลิน, 2549, หน้า 41) ได้กล่าวถึง การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถภาพ บุคคลให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมอันมีผลต่อความสำเร็จขององค์กร

อุทุมพร จามรมาน (2537, หน้า 2) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กิจกรรมหรือ ความพยายามที่จะจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีในเรื่องความรู้ทัศนคติ และทักษะ ในการทำงาน

พงศ์ ทรดาล (2539, หน้า 3) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กิจกรรม การเรียนรู้ เฉพาะบุคคลเพื่อที่จะปรับปรุงและเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และทัศนคติอัน เหมาะสม จนก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมและทัศนคติต่อการปฏิบัติงานใน หน้าที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ชูชัย สมितिไกร (2548, หน้า 5) ได้กล่าวว่าการฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการ จัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างหรือเพิ่มความรู้ทักษะความสามารถ และเจตคติ อันจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

Beach (1980, p. 1) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการที่จัดขึ้น เพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้และมีความชำนาญ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ และเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลไปในทางที่ต้องการ

จากที่กล่าวมาของความหมายเกี่ยวกับการฝึกอบรมนั้น สามารถสรุปความหมายของการฝึกอบรมได้ว่า หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เข้ารับการอบรมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรม ไปในทิศทางที่ดีขึ้น

6.2 ความสำคัญของการฝึกอบรม

จงกลณี ชุตติมาเทวินทร์ (2542, หน้า 4-5) กล่าวว่า คนเป็นทรัพยากรที่เป็นกลไกสำคัญต่อความสำเร็จและเป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุดในองค์การหรือหน่วยงาน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ จำเป็นต้องมีการจัดการฝึกอบรมขึ้นมาทุกหน่วยงาน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการฝึกอบรมมีความจำเป็นอย่างต่อเนื่องสำหรับองค์การที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ

เสน่ห์ จุ้ยโต (2544, หน้า 1-2) กล่าวว่า การฝึกอบรม (training) ในปัจจุบันได้รับความสนใจจากผู้บริหาร นักวิชาการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศาสตร์ทางการบริหารได้ให้ความสำคัญของการฝึกอบรมในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการพัฒนาองค์กร เนื่องจากการฝึกอบรมสามารถแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมในการทำงานร่วมกัน การฝึกอบรมเป็นขั้นตอนหนึ่งหรือเป็นกิจกรรม (activities) หนึ่งของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารจำเป็นจะต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการฝึกอบรมให้ถูกต้อง เพื่อที่จะทำให้การฝึกอบรมเป็นเครื่องมือในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

น้อย ศิริโชติ (2546, หน้า 6-7) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่สำคัญและจำเป็นสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะบริหารงานด้านบุคลากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ช่วยแก้ปัญหา การขาดแคลนผู้มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะอย่าง การพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถในการทำงานได้ดียิ่งขึ้น อันจะมีผลไปสู่การพัฒนาประเทศในที่สุด ความสำคัญของการฝึกอบรม มีดังนี้

1. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีช่วยป้องกันปัญหา ตามปกติแล้วผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ ๆ รวมทั้งบุคคลบางกลุ่ม มักจะขาดความรู้ด้านทฤษฎีและความชำนาญในการปฏิบัติจริง ๆ จึงต้องจัดการฝึกอบรมขึ้นเพื่อแนะนำให้บุคคลเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงานในหน่วยงาน มากยิ่งขึ้น ช่วยให้มีกำลังใจ ในการทำงานเพิ่มพูนประสิทธิภาพของงานให้สูงขึ้น

2. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีช่วยแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานของบุคลากรใน แต่ละหน่วยงานนั้นมักจะประสบปัญหาอยู่เสมอ เช่น ปัญหาการไม่รู้จักรู้ใช้เครื่องมือ เครื่องใช้อันทันสมัยที่นำมาใช้ การฝึกอบรมบุคลากรสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้

3. การฝึกอบรม เป็นการเสริมสร้างวิทยาการที่ทันสมัยให้แก่บุคลากร ใน ปัจจุบัน วิทยาการเจริญก้าวหน้าไปมากมีการปรับปรุงสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งบุคลากรเหล่านั้นไม่มี ประสบการณ์ หรือเรียนรู้ การฝึกอบรมจึงมีบทบาทเข้ามาช่วยเหลือได้

4. การฝึกอบรมช่วยประหยัดรายจ่ายได้มาก เนื่องจากการฝึกอบรมเป็น กรรมวิธีที่จัดขึ้นในระยะเวลาอันสั้นภายใต้งบประมาณที่จำกัด และฝึกอบรมเฉพาะบาง หัวข้อที่ต้องการ เสริมความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เท่านั้น จึงไม่ต้องลงทุนมากเท่ากับการ เรียนการสอนในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย

5. การฝึกอบรม เป็นกรรมวิธีที่จะช่วยให้บุคลากรมีการเรียนเพิ่มเติม ประสบการณ์ ไม่ต้องเสียเวลาการทำงานปกติมากจนก่อให้เกิดทั้งการงานหรือเสียนาน เนื่องจากการจัดการอบรม เป็นการจัดในช่วงเวลาที่สั้นอาจจัดนอกเวลาการทำงาน ตามปกติหรือในวันหยุดสุดสัปดาห์จึงไม่มีการลงทุนด้วยเวลามาก

6. การฝึกอบรมเป็นการสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต สามารถสร้างองค์ ความรู้ และพัฒนาศักยภาพ พัฒนาทักษะความรู้ให้กับผู้ที่สนใจอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

จากการศึกษาความสำคัญของการฝึกอบรมที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้พอสรุปได้ ว่า การฝึกอบรมมีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมประสิทธิภาพการ ทำงานของบุคลากร ขององค์กรต่าง ๆ ให้สูงขึ้นซึ่งบุคลากรเหล่านั้นได้ความรู้ที่สามารถ นำไปปฏิบัติได้ตามจุดมุ่งหมายขององค์กรเหล่านั้น

6.3 วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมไม่ว่าจะกระทำด้วยรูปแบบใดก็ตาม ต้องมีจุดมุ่งหมายเจาะจงลง ไปในแต่ละโครงการ แต่จุดมุ่งหมายทั่ว ๆ ไป ย่อมมีลักษณะคล้ายคลึงกัน

สมคิด บางโม (2554, หน้า 14) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นการเพิ่มพูน ความสามารถในการทำงานเฉพาะอย่าง โดยมีจุดประสงค์ 4 ประการ เรียกว่า KUSA ซึ่งประกอบด้วย

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge : K) เป็นการให้ความรู้ หลักการ ทฤษฎี และ แนวคิดเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน

2. เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจ (Understand : U) เป็นลักษณะที่ต่อเนื่องจากการให้ความรู้ กล่าวคือ เมื่อรู้หลักการหรือทฤษฎีแล้ว สามารถตีความ แปลความ ขยายความ และ อธิบายให้คนอื่นทราบได้ รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

3. เพื่อเพิ่มพูนทักษะ(Skill : S) เป็นการฝึกความชำนาญหรือความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงานอย่างหนึ่งอย่างใด

4. เพื่อเปลี่ยนแปลงเจตคติ (Attitude : A) เป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีต่อองค์การต่อผู้บังคับบัญชา ต่อเพื่อนร่วมงานและต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบ

วิน เชื้อโพธิ์หัท (2537, หน้า 30) กล่าวว่า การฝึกอบรมโดยทั่วไปแล้วจะมีวัตถุประสงค์ 4 อย่าง คือ

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้และแนวคิดใหม่ ๆ วัตถุประสงค์ข้อนี้เน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้รับความรู้ หลักการทฤษฎีในเรื่องที่เข้ารับการฝึกอบรม การฝึกอบรมจึงเป็นการบรรยาย อภิปราย สรุปเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับความรู้ นั้น อบรมที่เกี่ยวกับความรู้แนวคิดหรือทฤษฎีใหม่ ๆ ซึ่งเกิดจากการทดลอง ค้นคว้า วิจัย แล้วนำความรู้ นั้นมาเผยแพร่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทราบเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความรู้และแนวคิดใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น

2. เพื่อเพิ่มทักษะและประสบการณ์ในการทำงาน วัตถุประสงค์ข้อนี้เน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความชำนาญ และความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงาน การฝึกอบรมจึงเป็นการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ลงมือปฏิบัติงานโดยใช้เครื่องมือ หรือวัสดุเกือบเหมือนเช่นเดียว หรือคล้ายคลึงกับเครื่องมือ เมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้แก่ปฏิบัติด้วยเครื่องมือเช่นเดียวกับที่ใช้ในองค์การ เมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้แก่ปฏิบัติด้วยเครื่องมือเช่นเดียวกับที่ใช้ในองค์การ เข้าก็จะมี ความชำนาญ คล่องแคล่วในการใช้เครื่องมือที่รู้ปัญหาจะได้ถามไถ่วิทยากรจึงทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะในการทำงานนั้น

3. เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสม วัตถุประสงค์ข้อนี้เน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมปรับเปลี่ยนความประพฤติหรือพฤติกรรมของตนให้เป็นพฤติกรรมที่ดีเป็นที่ต้องการของสังคม บุคคลจำนวนมากมีความรู้ดี แต่เมื่อนำความรู้มาใช้ในการดำรงชีวิต การกระทำบางอย่างของบุคคลเหล่านั้น มีผลกระทบต่อสังคม เช่น ผู้ขับซีรยนต์ รถจักรยานยนต์ผู้ขับชี่ทุกคนมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องหมายการจราจร หรือสัญญาณไฟจราจร บุคคลเหล่านี้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจราจรดีแต่มีความประพฤติไม่สอดคล้องกับ

ความรู้ จึงต้องจัดการฝึกอบรมเพื่อโน้มน้าวจิตใจให้ประพฤติให้ถูกต้อง เพื่อจะไม่เกิดภัยอันตรายกับผู้อื่น ดังนั้น การฝึกอบรมเพื่อปรับเปลี่ยน พฤติกรรมให้เหมาะสมจึงเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นทางด้านจิตใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ให้ผู้เข้ารับการอบรม เห็นคุณค่าของการประพฤติตามกฎของสังคม

4. เพื่อเปลี่ยนเจตคติให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์การ การที่บุคลากรเข้ามาอยู่ในองค์การ บุคลากรจะต้องมีเจตคติตรงกับเจตคติขององค์การ องค์การที่ดีจะต้องมีบุคลากรที่มีความตั้งใจตรงกันในการจัดการองค์การให้บรรลุเป้าหมาย องค์การจึงมีหน้าที่ที่จะต้องปรับเปลี่ยนเจตคติของบุคลากรทุกคนให้มีเจตคติที่ตรงกับองค์การ

จากที่กล่าวมาของวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมข้างต้น สามารถสรุป วัตถุประสงค์ ของการฝึกอบรม ได้ว่า เป็นวิธีช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ เปลี่ยนแปลง ทัศนคติ ยกสมรรถนะทางการทำงานของผู้เข้ารับการอบรมให้สูงขึ้น

6.4 ประเภทของการฝึกอบรม

สุภาพร พิศาลบุตร และยงยุทธ เกษสาคร (2545, หน้า 74-75) ได้จำแนก ประเภทของการฝึกอบรมโดยใช้หลักเกณฑ์ ดังนี้

1. การฝึกอบรมโดยยึดจุดประสงค์เป็นเกณฑ์ จำแนกได้ 2 ประเภท คือ
 - 1.1 การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับงานเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับ องค์การ ที่มีการปรับเปลี่ยนลักษณะงาน ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย วิธีการปฏิบัติต่าง ๆ หรือมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการทำงาน
 - 1.2 การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ บุคลากรในแต่ละระดับของ องค์การอาจต้องใช้ทักษะในการทำงานหรือต้องการทักษะเพิ่มขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่
2. การฝึกอบรมโดยยึดระยะเวลาการทำงานเป็นเกณฑ์จำแนกได้ 2 ประเภท คือ
 - 2.1 การฝึกอบรมก่อนเข้าทำงาน เป็นความต้องการขององค์การที่มุ่ง เสริมสร้าง ความรู้ความสามารถ ความชำนาญเกี่ยวกับงานในส่วนที่บุคคลจะต้อง รับผิดชอบก่อนที่จะเริ่มการปฏิบัติงาน
 - 2.2 การฝึกอบรมเมื่อได้เข้าทำงานแล้ว เป็นการฝึกอบรมตั้งแต่ แรกเริ่ม ที่บุคคล เข้าทำงานในองค์การ และเป็นการฝึกอบรมสำหรับผู้ที่กำลังปฏิบัติงานให้เกิด การเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและเจตคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่

ต้องการ นอกจากการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะเฉพาะเรื่องให้กับบุคลากรแล้ว ยังมีการอบรม ในลักษณะอื่น ๆ เช่น การอบรมเพื่อพื้นความรู้ใหม่ หรือการฝึกอบรมใน ลักษณะที่เป็นการศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งรูปแบบของการอบรมจะแตกต่างกันไปตามความ จำเป็นและลักษณะของงาน

ชูชัย สมิทธิไกร (2548, หน้า 34) แบ่งการฝึกอบรมออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทของการฝึกอบรมที่ยึดจุดประสงค์ของการฝึกอบรมเป็นเกณฑ์ ได้แก่ วิธีการฝึกอบรมที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ (knowledge) ประเภทของการ ฝึกอบรมที่เน้นการเปลี่ยนแปลงด้านทักษะ (skills and ability) ประเภทของการฝึกอบรมที่ เน้นการเปลี่ยนแปลงด้านเจตคติ (attitude)
2. ประเภทของการฝึกอบรมที่ยึดลักษณะของการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการ แบ่งประเภท ได้แก่ วิธีการที่มุ่งเน้นการเรียนรู้เป็นรายบุคคล และวิธีการที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ เป็นรายกลุ่ม

จากที่กล่าวมาของประเภทการฝึกอบรม สามารถสรุปได้ว่า ประเภท การฝึกอบรม ขึ้นอยู่กับสถานการณ์นั้น ๆ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายของการอบรมที่แตกต่างกันตาม ความต้องการ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพของบุคลากรในองค์กร

6.5 เทคนิคการฝึกอบรม

องค์ประกอบที่สำคัญอันจะช่วยให้การจัดฝึกอบรมบรรลุเป้าหมายได้ตาม วัตถุประสงค์ก็คือ การเลือกใช้เทคนิคการฝึกอบรมอย่างเหมาะสม นักการศึกษาได้ กล่าวถึงเทคนิคการฝึกอบรม ไว้ดังนี้

กรีซ อัมโภชน์ (2545, หน้า 55-57) ได้กล่าวว่า เทคนิคการฝึกอบรม (Training technique) หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการสื่อสาร หรือถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น ข้อเท็จจริง ประสบการณ์ หรือข้อมูลต่าง ๆ ระหว่างผู้ให้การอบรมและผู้เข้ารับการอบรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ได้กำหนดไว้ และได้แบ่ง องค์ประกอบของเทคนิค การฝึกอบรมไว้ดังนี้

1. ประเภทของเทคนิคการฝึกอบรม โดยทั่วไปแบ่งประเภทของเทคนิค การฝึกอบรมเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

- 1.1 ประเภทการบรรยายและอภิปรายโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เทคนิค การ ฝึกอบรมประเภทนี้ได้แก่ การบรรยายหรือปาฐกถา การบรรยายเป็นชุดการอภิปราย เป็นคณะ เป็นต้น

1.2 ประเภทให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีบทบาทร่วม เช่น การสัมมนา การอภิปรายกลุ่ม การประชุม การระดมความคิด การแสดงบทบาทสมมติ การประชุม ถกเถียง การศึกษาเฉพาะกรณี การสัมภาษณ์ การสาธิต การประชุมเชิงปฏิบัติการ การทัศนศึกษา เป็นต้น

1.3 ประเภทพัฒนาเฉพาะตัวบุคคล ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถปรับให้เข้ากับระดับความสามารถในการเรียนรู้และความสะดวกของตนได้ เช่น การสอนแบบ สำเร็จรูปการสอนแนะ

1.4 ประเภทใช้สื่อในการฝึกอบรม เช่น การใช้สไลด์ประกอบเสียง การใช้ภาพยนตร์ประกอบ

2. การเลือกใช้เทคนิคการฝึกอบรม การเลือกใช้เทคนิคการฝึกอบรมให้เหมาะกับโครงการฝึกอบรมในแต่ละครั้งนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะการใช้เทคนิคการฝึกอบรมที่เหมาะสมนั้นสามารถช่วยให้เกิดการเรียนและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ตามวัตถุประสงค์ สถานการณ์ และปัจจัยอื่น ๆ ของโครงการฝึกอบรมนั้น ๆ การเลือกใช้เทคนิคการฝึกอบรมต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรม เทคนิคการฝึกอบรมจะต้องคำนึงถึง วัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมว่าต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ เจตคติ หรือทั้ง 3 ด้านไปพร้อม ๆ กัน ถ้าต้องการให้เกิดความรู้ เฉพาะอย่างยิ่ง ความรู้ระดับความจำ ความเข้าใจ และมีผู้เข้ารับการอบรมจำนวนมาก อาจจะใช้เทคนิคการบรรยายได้ แต่ถ้าต้องการให้ผู้เข้าฝึกอบรมจำได้แม่นยำและจำได้นานและเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นนั้น อาจจะต้องใช้กิจกรรม หรือสื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการบรรยายด้วย น่าจะเป็นประโยชน์ได้อย่างมากและน่าจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีโอกาสใช้ประสาทสัมผัสทุกด้านซึ่งจะช่วยให้การฝึกอบรมในแต่ละครั้ง ได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างแน่นอน

2.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระในการเลือกเทคนิคการฝึกอบรมต้องสอดคล้องกับเนื้อหาสาระในหลักสูตร เพราะเนื้อหาสาระนั้นจะต้องมีความยากง่าย พอเหมาะกับความรู้ความสามารถและต้องมีความต่อเนื่องกับพื้นฐานเดิมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยปกติแล้วเพื่อหาสาระของหลักสูตรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมแล้ว มักจะแบ่งเนื้อหาออกได้เป็นเนื้อหาประเภทข้อเท็จจริง ความรู้ทั่วไป

แนวคิดและหลักการ การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติ ซึ่งในทำนองเดียวกัน ก็ไม่อาจแยกเนื้อหาสาระของวิชาใดวิชาหนึ่งออกจากกิจกรรมวิธีการ หรือเทคนิค การฝึกอบรมได้แต่อย่างใด และถ้าหากจะถือหลักการเรียนรู้โดยการกระทำ ด้วยแล้ว จะเห็นได้ชัดเจนมากขึ้นว่า ไม่สามารถจะแยกเนื้อหาสาระของหลักสูตรออกจาก เทคนิคการฝึกอบรมได้เลย เพราะว่ากิจกรรมที่กระทำนั้นเป็นทั้งเนื้อหาสาระและเทคนิค การฝึกอบรมพร้อม ๆ กัน นั่นเอง

2.3 ผู้เข้ารับการอบรม ในการใช้เทคนิคการฝึกอบรมต้องคำนึงถึง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นสำคัญ อันได้แก่

2.3.1 ความรู้ความสามารถ ระดับความสามารถและความฉลาดสูง มาก ๆ ชอบที่จะเรียนรู้ และเรียนได้ดีในบรรยากาศของความเป็นประชาธิปไตยและเป็น กันเอง แต่มุ่งที่จะเรียนโดยกระบวนการกลุ่มน้อยและเน้นการเรียนรู้ตามลำพังมากกว่า จึงเห็นได้ว่าเทคนิคการฝึกอบรมที่นำมาใช้นั้นต้องเปิดโอกาสให้ผู้เข้าฝึกอบรมที่มีความ ฉลาด มากมีอิสรภาพที่จะเรียนรู้ในบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยโดยการฝึกอบรมนั้น ๆ ก็ต้อง ให้อำนวยความสะดวกให้บุคคลเหล่านี้ได้เรียนรู้ตามลำพังให้มากกว่าผู้มีความสามารถและ ความเฉลียวฉลาดไม่ค่อยมากนัก ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความสามารถและมีความฉลาด พอสมควรนั้น ค่อนข้างจะได้รับผลประโยชน์และสามารถเรียนรู้ได้ดี

2.3.2 ระดับการศึกษา ต้องคำนึงถึงระดับการศึกษาหรือ ประสบการณ์เดิมของเขาด้วย กล่าวคือ เทคนิคที่ใช้ต้องไม่ยุ่งยากสลับซับซ้อนมากเกินไป แก่การทำความเข้าใจให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมที่มีระดับการศึกษาไม่สูงนัก และหากใช้ เทคนิค การฝึกอบรมที่ง่ายจนเกินไปกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีระดับการศึกษาสูง ๆ ก็จะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย และไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนรู้แต่อย่างใดเลย

2.3.3 อายุและวัย อายุหรือวัยของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก็มี ความสำคัญที่ต้องคำนึงถึง เพราะธรรมชาติของการเรียนรู้ของเด็กแตกต่างจากธรรมชาติ ของการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ วิธีการ กิจกรรม โสตทัศนูปกรณ์ และเทคนิคการฝึกอบรมก็ จะต้องแตกต่างกันไปด้วย ในการใช้เทคนิคการฝึกอบรมและการจัดกิจกรรมนั้นจะต้องให้ สอดคล้องกับความแตกต่างดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นความต้องการที่จะรู้ถึงเหตุผลที่ว่าทำไม จะต้องเรียนรู้ การมีความเข้าใจในตนเองบทบาทของประสบการณ์ ความรู้เพื่อจะเรียนรู้ แนวโน้มของการเรียนรู้ และรวมถึงแรงจูงใจที่ต้องการจะเรียนรู้อีกด้วย

2.4 ความรู้ความสามารถของวิทยากรเพราะถ้าวิทยากรขาดความรู้ความสามารถและทักษะในการใช้เทคนิคการฝึกอบรมบางประเภทเสียแล้ว จะทำให้การฝึกอบรมขาดประสิทธิภาพ

รสริน พิมลบรรยงก์ (2550, หน้า 16-19) กล่าวถึงข้อสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาในการจัดรูปแบบเทคนิคการอบรม ดังนี้

1. ลักษณะเฉพาะของผู้เรียนและผู้รับการฝึกอบรม ในการจัดรูปแบบการฝึกอบรมและการเรียนรู้ โดยเฉพาะในการจัดการศึกษา การฝึกอบรม และการพัฒนา จะพบว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวกับผู้เรียน/ผู้รับการฝึกอบรมจะมีลักษณะแตกต่างกันเพราะการจัดการเรียนการสอน จะเน้นผู้เรียนตามระดับวัยของการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการตามวัย จึงเป็นสิ่งที่นักออกแบบการสอน ผู้สอน ผู้ฝึกอบรม ต้องคำนึงเพื่อจัดกิจกรรมการสอน/การฝึกอบรมให้สอดคล้องกับวัยสำหรับในการฝึกอบรม ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นวัยผู้ใหญ่ (Adult learner) จะต้องศึกษาและนำมาพิจารณาในการออกแบบ และการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้เหมาะสม

2. การใช้กฎการเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้และการฝึกอบรม พื้นฐานของแนวคิดเรื่องกฎการเรียนรู้มาจากแนวคิดของนักจิตวิทยาการศึกษา คือ ธอร์นไดค์ (Thorndike) ทั้งนี้กฎการเรียนรู้ (Law of learning) ของธอร์นไดค์ ประกอบด้วย

2.1 กฎแห่งการตอบสนอง (Law of effect) กฎข้อนี้กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี เมื่อได้รับความพึงพอใจ และอยู่ในสถานการณ์ที่พึงพอใจ ซึ่งทำได้โดยการจัดสถานที่ที่สะดวกสบาย มีอุปกรณ์ แสงสว่าง และการจัดรูปแบบที่เหมาะสมจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถทำกิจกรรมที่มีปฏิสัมพันธ์ในขณะที่มีการเรียนการสอนหรือการฝึกอบรมได้ การจัดเวลาตารางฝึกอบรม โดยกำหนดเวลาที่ทำให้ผู้เรียนและผู้รับการฝึกอบรมสามารถได้มีเวลาพักผ่อน โดยให้คำนึงเรื่องวัน เวลา ที่จะช่วยไม่ให้เกิดความรู้สึกว่าถูกบังคับ ควรใช้เวลาพักในระหว่างการดำเนินกิจกรรมในแต่ละครั้ง โดยการพักจะช่วยทำให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย ทั้งนี้ควรมีระยะเวลาพักทุก ๆ 90 นาที อาจมีการจัดเครื่องดื่มในระหว่างการพัก เพื่อให้โปรแกรมการฝึกอบรมมีแรงจูงใจให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจมากขึ้น

2.2 กฎแห่งความถี่ (Law of frequency) หรือบางที่ใช้คำว่า กฎแห่งการฝึกฝน (Law of exercise) กฎข้อนี้เน้นว่า การที่ได้ฝึกต้องหรือกระทำซ้ำ ๆ มากเท่าใดก็จะทำให้พฤติกรรมเป้าหมายบรรลุอย่างสมบูรณ์และถูกต้อง ซึ่งมีข้อเสนอแนะดังนี้

2.2.1 ผู้สอนหรือผู้ให้การอบรมต้องมีความแน่ใจว่าได้ฝึกทักษะที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียน หรือผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2.2.2 ใช้เทคนิคบวกหนึ่ง ในการฝึกแต่ละครั้ง หมายความว่าในการเรียนรู้กระบวนการแต่ละขั้นในครั้งหนึ่ง ๆ ก็จะได้ความรู้ในขั้นตอนใหม่ไป ซึ่งจะช่วยลดเวลาการเรียนรู้และการฝึกอบรมได้เป็นอย่างดี

2.2.3 ให้ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการฝึกอบรมฝึกฝนกันเอง เพื่อเป็นการประเมินความรู้ทักษะที่ได้รับ ให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มพูนขึ้น

2.3 กฎแห่งความเชื่อมโยง (Law of association) ก็คือการนำความรู้ที่ได้รับใหม่เชื่อมโยงกับความรู้หรือประสบการณ์ที่ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เดิมอยู่แล้ว โดยการใช้กฎแห่งความเชื่อมโยงสามารถทำได้โดย การใช้การเปรียบเทียบของสองสิ่งที่มีความคล้ายกัน และใช้กระบวนการที่คุ้นเคยมาเปรียบเทียบความต่างกัน

2.4 ความแตกต่างในการรับรู้ การจัดรูปแบบการฝึกอบรมควรคำนึงถึงความแตกต่างกันความสามารถในการเรียนรู้ที่ผ่านประสาทสัมผัสแตกต่างกัน ซึ่งบางคนสามารถเรียนรู้ได้ดีจากการอ่าน คนกลุ่มนี้ควรใช้สื่อบางประเภท ภาพพลิก กระดาษชอล์ก โพรแกรมนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์ (Power point) รูปภาพ เอกสาร วัสดุกราฟิก บางคนชอบฟังและชอบพูด คนกลุ่มนี้จะแสดงความรู้และความคิดของตนโดยการพูด ขณะเดียวกันวิธีการที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนลักษณะนี้ก็คือการใช้วิธีการบรรยายการใช้แผ่นบันทึกเสียง (ซีดี) หรือการนำเสนอภายในกลุ่มเพื่อนด้วยกัน ในขณะที่บางคนชอบที่จะได้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติโดยคนกลุ่มนี้ชอบเรียนโดยการลงมือปฏิบัติ การเคลื่อนไหวร่างกาย การแสดงอารมณ์ความรู้สึก ชอบใช้ภาษากาย มากกว่าการใช้คำพูด การฝึกอบรมจึงควรเป็นกิจกรรมประเภทสถานการณ์จำลอง ให้ได้ลงมือกระทำ บทบาทสมมติเพื่อให้ได้รับประสบการณ์ตรงให้มากที่สุด

สมชาติ กิจยรรยง (2552, หน้า 137) ให้ความหมายของเทคนิคการฝึกอบรมว่า หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการสื่อสารหรือถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น ข้อเท็จจริง ประสบการณ์หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดทัศนคติที่ดี และมีความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่าก่อนที่จะจัดการฝึกอบรมควรที่จะต้องพิจารณาศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อการออกแบบและการนำรูปแบบการฝึกอบรมที่มีความเหมาะสมไปใช้ โดยจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้รับการฝึกอบรมทั้งวัยและระดับการเรียนรู้ เพราะแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านการรับรู้ นอกจากนี้ยังต้องตอบสนองความต้องการของผู้รับการฝึกอบรมให้ได้รับการตอบสนองที่พึงพอใจ เช่น การจัดเวลาในการฝึกอบรม การจัดสถานที่ที่สะดวกสบาย การสร้างแรงจูงใจ เป็นต้น

จากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าเทคนิคและวิธีการฝึกอบรมเป็นวิธีการถ่ายทอดเนื้อหาสาระวิชาประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สามารถทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้เข้าใจทัศนคติหรือทักษะอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรฝึกอบรมโดยก่อนที่จะจัดการฝึกอบรม จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้รับการฝึกอบรมทั้งวัยและระดับการเรียนรู้ เพราะแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านการรับรู้ นอกจากนี้ยังต้องตอบสนองความต้องการของผู้รับการฝึกอบรมให้ได้รับการตอบสนองที่พึงพอใจ เช่น การจัดเวลาในการฝึกอบรม การจัดสถานที่ที่สะดวกสบาย การสร้างแรงจูงใจ เป็นต้น

7. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

7.1 ความหมายของความพึงพอใจ

มีผู้ให้ความหมายของคำว่าความพึงพอใจหรือความพอใจไว้หลายท่าน ดังนี้

ไชยวัฒน์ ชาญปริชาวัฒน์ (2543, หน้า 52) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติในทางบวก คือ รู้สึกชอบ รัก พอใจ หรือเจตคติที่ดีต่องานซึ่งเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ เป็นความรู้สึกที่มีความสุขเมื่อได้รับความสำเร็จตามความต้องการ หรือแรงจูงใจ

อานนท์ กระจบภักโท (2543, หน้า 33) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีต่อการทำงานนั้น เช่น ความรู้สึกรัก ความรู้สึกชอบ ภูมิใจ สุขใจ เต็มใจและยินดี จะมีผลให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน มีการเสียสละ อุทิศร่างกาย และสติปัญญาให้แก่งานอย่างแท้จริง

พิชิต บุตรศรีสวย (2546, หน้า 11) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกชอบ ความรัก ความยินดี ยอมรับและการมีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในเชิงบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงานทำให้เกิดความกระตือรือร้น มุ่งมั่น มีความคิดสร้างสรรค์ และมีกำลังใจต่อการปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานจนบรรลุความสำเร็จขององค์กร

จิราพร นิลกำเนิด (2547, หน้า 63) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เช่น ความรู้สึกชอบ รักพอใจ เต็มใจและยินดี ซึ่งเกิดจากการได้รับการตอบสนองของความต้องการทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ เป็นความรู้สึกที่มีความสุข เมื่อดำเนินการปฏิบัติงานนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

ทองคุณ หนองพร้าว (2547, หน้า 38) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจว่า หมายถึง ระดับความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ เป็นผลต่อเนื่องจากการที่บุคคลประเมินสิ่งเร้านั้นแล้วว่าดี หรือต้องการ

พงศธร หวังกลุ่มกลาง (2547, หน้า 28) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือเจตคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก

มิ่งมณี ศรีงาน (2547, หน้า 45) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจในการเรียนและผลการเรียนจะมีความสัมพันธ์กันในทางบวกทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่า กิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัตินั้น ทำให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองของความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตมากนักน้อยเพียงใดนั่นคือ สิ่งที่ผู้สอนจะคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการเสริมสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

ศนิชา เลิศการ (2547, หน้า 39) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจในการเรียน หมายถึง การตอบสนองทางอารมณ์ของแต่ละบุคคล สภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจ ความรู้สึกชอบ ทำให้มีความสุขในการเรียน เต็มใจที่จะเรียนประสบผลสำเร็จตามจุดประสงค์

มยุรี พวงมาลัย (2549, หน้า 46) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติ ความชอบหรือไม่ชอบของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าในด้านต่าง ๆ ของคนนั้น ๆ ความรู้สึกพึงพอใจเกิดขึ้นเมื่อบุคคลนั้นได้รับในสิ่งที่ตัวเองต้องการหรือเป็นไปตามเป้าหมายที่ตัวเองต้องการ

นัทลียา กำนล (2551, หน้า 62) ได้กล่าววว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สิ่งทีบุคคลเกิดความชอบ รู้สึกสนใจและสบายใจ เมื่อได้รับสิ่งทีทำให้ตนรู้สึกดี หรือได้รับความสำเร็จตามความมุ่งหมาย

โชติก ศรชัยชนะ (2552, หน้า 21) ได้กล่าววว่า ความพึงพอใจมีสาเหตุมาจากความต้องการ เมื่อต้องการได้รับการสนองตอบความพึงพอใจก็จะตามมาในทางบวก เช่นเดียวกับการเรียนการสอน ถ้านักเรียนเกิดความเข้าใจ มีความชัดเจนในการปฏิบัติ เมื่อเกิดการปฏิบัติเป็นผลสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมายก็จะเกิดความพอใจมีความรู้สึกในทางบวก ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นทีอยากจะทำเรียนอยากปฏิบัติด้วยความพอใจ

กล่าวสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติและสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ของผู้ปฏิบัติงานแต่ละคน ทีมีต่องานและปัจจัยหรือองค์ประกอบทีเกี่ยวข้องกับงานนั้น ๆ จนสามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน ทางด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนสามารถลดความเครียดของผู้ปฏิบัติงานให้ต่ำลงได้ และความพึงพอใจเป็นตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของงาน

7.2 แนวคิดทฤษฎีทีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

สก๊อตต์ (Scott, 1970, p. 124 อ้างถึงใน ถาวร เทียงแก้ว, 2548, หน้า 44) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องการจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่องานทีจะให้ผลในเชิงปฏิบัติ มีลักษณะดังนี้

1. งานควรมีความสัมพันธ์กับความปลอดภัยส่วนตัวและมีความหมายสำหรับผู้ทำ
2. งานทีทำต่องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จได้ โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมทีมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้ได้ผลในการสร้างสิ่งจูงใจภายในเป้าหมายของงานต่องมีลักษณะดังนี้
 - 3.1 คนทำงานมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย
 - 3.2 ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง
 - 3.3 งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

มาสโลว์ (Maslow, 1970, pp. 69–80 อ้างถึงใน ธนมณฑชชนก เจริญสวัสดิ์, 2552, หน้า 30) ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of needs) นับว่าเป็นทฤษฎีหนึ่งที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้นดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เน้นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร อากาศ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความต้องการพักผ่อน ความต้องการทางเพศ
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) ความมั่นคงในชีวิตทั้งที่เป็นอยู่ปัจจุบันและอนาคต ความเจริญก้าวหน้าอบอุ่นใจ
3. ความต้องการทางสังคม (Social needs) เป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อการเกิดพฤติกรรม ต้องการให้สังคมยอมรับตัวเองเข้าเป็นสมาชิก ต้องการความเป็นมิตร ความรักจากเพื่อนร่วมงาน
4. ความต้องการมีฐานะ (Esteem needs) มีความอยากเด่นในสังคม มีชื่อเสียง อยากให้บุคคลยกย่องสรรเสริญตัวเอง อยากมีความเป็นอิสระและมีเสรีภาพ
5. ความต้องการที่จะประสบผลสำเร็จในชีวิต (Self-actualization needs) เป็นความต้องการในระดับสูง อยากให้ตัวเองประสบผลสำเร็จทุกอย่างในชีวิต ซึ่งเป็นไปได้อย่างยาก

มาสโลว์ (Maslow) มีความเชื่อว่า มนุษย์ส่วนใหญ่ไม่สามารถบรรลุความต้องการในระดับของความต้องการที่จะรู้จักตัวเองที่แท้จริงได้ ทำให้มนุษย์มีความต้องการในระดับสูงมากขึ้น เพราะความต้องการในระดับสูงเป็นแรงผลักดันให้มนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม และทำการสื่อสารซึ่งกันและกันเพื่อหวังผลส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดอย่างกว้างขวาง เกิดการร่วมมือกัน นำไปสู่การปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการสนองความต้องการต่าง ๆ ของมนุษย์นั่นเอง เมื่อมนุษย์ทุกคนมีความต้องการ และความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองแล้วย่อมทำให้เกิดความพึงพอใจ

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจดังกล่าวข้างต้นนั้น ผู้วิจัยคิดว่าครูผู้สอนสามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ โดยที่ผู้เรียนจะมีความพึงพอใจในการเรียนหรือการทำงานนั้น ๆ ผู้เรียนจะต้องได้รับผลตอบแทนและมีแรงจูงใจจึงจะทำให้การเรียนหรือการทำงานนั้นประสบผลสำเร็จตามต้องการ

สรุปในการวิจัย เรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัย และความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมहाชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ในครั้งนี้ผู้วิจัยประเมิน ความพึงพอใจโดยความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมปฏิบัติกิจกรรม

7.3 การสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (แบบทดสอบ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2)

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นเครื่องมือสำหรับวัดความรู้ความสามารถ พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในช่วงเวลาหนึ่งว่าเกิดการเรียนรู้ตาม จุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใดนักการศึกษา 2 ท่าน ได้อธิบายขั้นตอนการสร้าง แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ ไว้ดังนี้

วารุ เพ็งสวัสดิ์ (2551, หน้า 51 อ้างถึงใน กาญจนาค คิง, 2561, หน้า 91-92) กล่าวถึงการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ มี ขั้นตอนดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาวิชา โดยจะวิเคราะห์ดูว่ามีหัวข้อ เนื้อหา ไต่บ้างที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และแต่ละหัวข้อเหล่านั้นต้องการให้ผู้เรียน เกิดพฤติกรรมอะไร
2. กำหนดพฤติกรรมย่อยที่จะออกข้อสอบ
3. กำหนดรูปแบบของข้อคำถาม และศึกษาวิธีการเขียนข้อสอบ
4. ลงมือเขียนข้อสอบตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้
5. นำข้อสอบที่ได้เขียนไว้ในขั้นที่ 4 มาพิจารณาทบทวน โดยพิจารณาในเรื่องความถูกต้องตามหลักวิชาความชัดเจนของภาษา
6. ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
7. ทดลองใช้ วิเคราะห์ข้อมูล และปรับปรุง
8. พิมพ์แบบทดสอบฉบับจริง

บุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 59–63) กล่าวถึงการสร้างแบบทดสอบ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอิงเกณฑ์ ดังนี้

1. วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหา ชั้นแรกจะต้องทำการวิเคราะห์
ดูว่ามีหัวข้อเนื้อหาใดบ้างที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และหัวข้อเหล่านั้นต้องการให้
ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมหรือสมรรถภาพอะไรกำหนดออกมาให้ชัดเจน
2. กำหนดพฤติกรรมย่อยที่จะออกข้อสอบจากชั้นแรก พิจารณา ต่อไปว่า
จะวัดพฤติกรรมย่อยอะไรบ้าง อย่างละเอียดข้อ พฤติกรรมย่อยดังกล่าวคือ จุดประสงค์เชิง
พฤติกรรมนั่นเอง เมื่อกำหนดจำนวนข้อที่ต้องการจริงเสร็จแล้ว ต่อมาให้พิจารณาว่า
จะต้องออกข้อสอบเกินไว้หัวข้อละกี่ข้อ ควรเกินไว้ไม่ต่ำกว่า 25% ทั้งนี้ หลังจากที่น่าไป
ทดลองใช้และวิเคราะห์หาคุณภาพของข้อสอบรายข้อแล้ว จะคัดข้อที่มี คุณภาพไม่
เข้าเกณฑ์ออก ข้อสอบที่เหลือจะได้ไม่น้อยกว่าจำนวนที่ต้องการจริง
3. กำหนดรูปแบบของข้อคำถามและศึกษาวิธีเขียนข้อสอบ
ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนตัดสินใจว่าจะใช้ข้อคำถามรูปแบบใดและศึกษาวิธีเขียนข้อสอบ เช่น
ศึกษาวิธีเขียนข้อสอบเพื่อวัดจุดประสงค์ประเภทต่าง ๆ ศึกษาเทคโนโลยีในการเขียน
ข้อสอบ เพื่อที่จะนำไปใช้ในการเขียนข้อสอบของตนเอง
4. เขียนข้อสอบ ลงมือเขียนข้อสอบตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ตาม
ตารางที่กำหนดจำนวนข้อสอบของแต่ละจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และใช้รูปแบบ เทคนิค
การเขียนตามที่ได้ศึกษาในขั้นที่ 3
5. ตรวจสอบข้อสอบ นำข้อสอบที่เขียนไว้แล้วในขั้นที่ 4 มาพิจารณา
ทบทวนอีกครั้ง โดยพิจารณาความถูกต้องตามหลักวิชาว่า แต่ละข้อวัดพฤติกรรมย่อยหรือ
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการหรือไม่ ภาษาที่ใช้เขียนชัดเจน เข้าใจง่ายหรือไม่ ตัวถูก
ตัวลวงเหมาะสมเข้าเกณฑ์หรือไม่ ทำการปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
6. ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา นำจุดประสงค์เชิง
พฤติกรรมและข้อสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและด้านเนื้อหาไม่ต่ำกว่า 3 คน
พิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อวัดตามจุดประสงค์ที่ระบุไว้หรือไม่ถ้ามีข้อที่ไม่เข้าเกณฑ์ควร
พิจารณาปรับปรุงให้เหมาะสม เว้นแต่จะไม่สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้อย่างชัดเจน
7. พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง นำข้อสอบทั้งหมดที่ผ่านการพิจารณาว่า
เหมาะสมเข้าเกณฑ์ในขั้นที่ 6 มาพิมพ์เป็นแบบทดสอบ มีคำชี้แจงเกี่ยวกับแบบทดสอบ
วิธีตอบ จัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

8. ทดลองใช้ วิเคราะห์คุณภาพและปรับปรุงแบบทดสอบ

9. พิมพ์แบบทดสอบฉบับจริง นำข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก เข้าเกณฑ์ จากผลการวิเคราะห์ในขั้นที่ 8 มาพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับจริงต่อไป

สรุปได้ว่า การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต้องสร้างให้ สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ มีขั้นตอนการสร้างที่เป็นระบบ คือวิเคราะห์จุดประสงค์ กำหนดรูปแบบ ของข้อสอบ ลงมือเขียนข้อสอบ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาคุณภาพ ทดลองใช้ ปรับปรุงข้อสอบ และพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับจริงนำไปใช้ต่อไป

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ได้มีนักการศึกษาทำการศึกษาวิจัย ไว้ดังนี้

ตนะพล สุนทรรัตน์ (2550, หน้า 99-100) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อ พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยเจตคติและพฤติกรรมการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา เอกชน เมื่อจัดผลของความแตกต่างก่อนการทดลอง (Pre-Test) แล้วปรากฏ ดังนี้

- 1) ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับพฤติกรรมการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนหลัง การทดลอง มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- 2) ผลการเปรียบเทียบเจตคติการมีคุณธรรมจริยธรรมหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่ม ควบคุมกับกลุ่มทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความมีวินัย และความประหยัด กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ส่วนความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์และความขยันหมั่นเพียร มีเจตคติต่อการมี คุณธรรมจริยธรรมไม่แตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีคุณธรรม จริยธรรมหลังการทดลองระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวม ไม่แตกต่างกัน หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมด้านความมีวินัยของกลุ่ม ทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความขยันหมั่นเพียร มีพฤติกรรม การมีคุณธรรมจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

พระสมาน สีสาศ (2552, หน้า 115) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม คุณธรรมจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า เป้าหมายของหลักสูตรกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คือการส่งเสริมให้เยาวชนยึดมั่นในศีลธรรม การทำความดี และค่านิยมที่ดีงาม ส่วนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ให้ความเห็นถึงความสำคัญ ของการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ โดยเฉพาะเด็กนักเรียนที่เป็น เยาวชน โดยเทคนิคการฝึกอบรมใช้กรณีตัวอย่าง วิเคราะห์และอภิปราย 2) ผลการพัฒนา หลักสูตร ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายหลักสูตรเนื้อหาสาระ วิธีการ ฝึกอบรม สื่อและวัสดุอุปกรณ์ และการวัดประเมินผล ซึ่งมีแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน ผู้เชี่ยวชาญประเมินหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องและ เหมาะสม 3) ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลพระพุทธบาท อำเภอพระพุทธบาท จำนวน 7 สัปดาห์ พบว่า นักเรียนมี ความสนใจในการร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ตามกิจกรรมนั้น เป็นอย่างดี และ 4) การประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตร พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรม ความรับผิดชอบหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ส่วนการประเมินผลระหว่างการใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนได้สะท้อนเห็นถึง พฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบที่ดีขึ้น และเจตคติต่อความรับผิดชอบของนักเรียน พบว่า อยู่ในระดับมาก ส่วนการปรับปรุงหลักสูตร ได้ปรับปรุงเวลาให้เหมาะสมกับแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้

สิริลักษณ์ ยืนยง (2552, หน้า 129) ได้พัฒนาหลักสูตรการสร้างเสริม คุณธรรมจริยธรรมและความเป็นไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูล พื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรพบว่านโยบายการจัดการศึกษาของหน่วยงานทางราชการ ต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความ ต้องการของนักเรียนและส่งเสริมให้จัดทำหลักสูตรให้เหมาะกับบริบทของชุมชน สังคม 2) ผลการพัฒนาหลักสูตรการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมและความเป็นไทย พบว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องและเหมาะสม 3) ผลการทดลองใช้หลักสูตรกับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 17 คน พบว่า นักเรียนมีความตั้งใจเรียน ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม และ 4) ผลการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คุณธรรมจริยธรรมและความเป็นไทยหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรเทพ เสถียรนพเกา (2553, หน้า 99) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาครู ผลการวิจัย พบว่า 1) นักศึกษาที่เข้าฝึกอบรมเมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมมีจิตลักษณะสูงกว่าก่อนได้รับการฝึกอบรมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักศึกษาที่เข้าฝึกอบรมมีจิตลักษณะ และพฤติกรรมตามคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาครูเมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมแล้ว 1 เดือน สูงกว่าก่อนได้รับการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านทัศนคติที่ดีต่อ คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาครู 3) นักศึกษาที่เข้ารับการฝึกอบรมมีจิตลักษณะเมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมแล้ว 1 เดือน ไม่แตกต่างจากเมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรม

สมหวัง พรลี (2553, หน้า 145) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง อทินนาทานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม พบว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมจริยธรรม ต้องส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ปลูกจิตสำนึก มุ่งเน้นประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว สถานศึกษา สถาบันศาสนา ในการพัฒนาเด็ก โดยเฉพาะการกล่อมเกลาจิตใจให้เป็นคนดี ซื่อสัตย์ มีจิตสำนึกสาธารณะเป็นการพัฒนาด้านศีลธรรม พร้อมกับด้านสติปัญญาและอารมณ์ 2) ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม (ฉบับร่าง) ประกอบด้วยหลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ กระบวนการฝึกอบรม วิธีการฝึกอบรม กิจกรรม สื่อประกอบ ระยะเวลาการฝึกอบรม และการวัดผลประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องและเหมาะสม 3) ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ 8 แผน ทำการทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน สังเกตพฤติกรรมทางกายด้านอทินนาทาน ก่อนเรียนและหลังเรียน และประเมินเจตคติต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม พบว่า

นักเรียนมีความสนใจ ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของกระบวนการฝึกอบรมได้เป็นอย่างดี และ 4) ผลการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการประเมินพฤติกรรมทางกายด้านอภินันทนาการหลังการฝึกอบรมลดต่ำกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเจตคติต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรม ภาพรวมในระดับมาก ส่วนการปรับปรุงหลักสูตรพบว่าภายหลังการใช้หลักสูตรแล้ว มีการปรับเพิ่มเวลาในการทำกิจกรรมในหลักสูตรจาก 23 ชั่วโมง เป็น 27 ชั่วโมง 30 นาที โดยปรับเพิ่มชั่วโมงในแผนการจัดการเรียนที่ 3 จาก 2 ชั่วโมงเป็น 3 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 จาก 7 ชั่วโมงเป็น 8 ชั่วโมง 30 นาที แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 จาก 3 ชั่วโมง เป็น 5 ชั่วโมง

จันทร์ชัม เอียวเล็ก (2554, หน้า 79) ได้ทำการวิจัยพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูลการศึกษา การวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินร่างความเหมาะสมหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูลเพื่อหาประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูลเพื่อหาประสิทธิผลหลักสูตรฝึกอบรม ผลการวิจัยสรุปว่าหลังจากนำหลักสูตรไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตรกับกลุ่มตัวอย่างพบว่า คะแนนเฉลี่ยได้จากการประเมินคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รุ่งกานต์ แสงสุระ (2554, หน้า 130) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านกตัญญูกตเวที สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ทุกภาคส่วนมีความเห็นตรงกันถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมต่อการจัดการศึกษา และเห็นควรรนำหลักธรรมทาง ศาสนามาจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรม เพราะศาสนาพุทธสอนให้รู้จักกรรม รู้จักบาป รู้จักบุญมีความเมตตาต่อตัวเองและผู้อื่น 2) ผลการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย ขอบข่ายเนื้อหาสาระ ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม การจัดกิจกรรมฝึกอบรม สื่อและวัสดุอุปกรณ์ และการวัดและประเมินผล ซึ่งมีแผนการ

ฝึกอบรม จำนวน 7 แผน ผลการประเมินหลักสูตรของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความสอดคล้องและเหมาะสม 3) ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 วัน พบว่า นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการฝึกอบรมเป็นอย่างดี ในขณะที่รับฟังการบรรยายด้านความรู้จากคณะพระวิทยากร นักเรียนมีการศึกษาและแสวงหาความรู้จากเอกสารและสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรมผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้สนุกสนานและให้ความร่วมมือในการฝึกอบรมเป็นอย่างดี และ 4) ผลการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านพฤติกรรมกตัญญูกตเวทีหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านเจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรมของผู้เข้ารับการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ถ่ายของ รอดเรือง (2557, หน้า 132-134) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ผลของการวิจัย พบว่า 1) หลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย ขอบข่าย เนื้อหาสาระ ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม การจัดกิจกรรมฝึกอบรม สื่อและวัสดุอุปกรณ์ และการวัดและประเมินผลมีแผนการฝึกอบรม 7 แผน พบว่า นักศึกษามีความสนใจและกระตือรือร้นในการฝึกอบรมเป็นอย่างดีจากการบรรยายด้านความรู้จากวิทยากร และค้นคว้าหาความรู้จากเอกสารและสื่อต่าง ๆ ที่ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกในด้านความรับผิดชอบต่อที่ดี ส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกิดจิตสำนึกด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อ และมีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตรฝึกอบรม 2) ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ พบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คุณธรรมด้านความรับผิดชอบต่อของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก และเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก

สุธัญญา วรน้อยพินิจ (2557, หน้า 115-116) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมด้านระเบียบวินัย และความรับผิดชอบต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากการสอบถามนักเรียนและสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีความต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

คุณธรรมจริยธรรม ด้านระเบียบวินัย และความรับผิดชอบขึ้น เนื่องจากต้องการให้โรงเรียนตระหนักถึงการปลูกฝังนักเรียนด้านความมีวินัยความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคม และพัฒนาให้เด็กและเยาวชนให้ซึมซับคุณลักษณะที่พึงประสงค์คือการเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบ ให้เข้าไปในวิถีชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคล จนกลายเป็นวิถีดำรงชีวิตของแต่ละบุคคลในที่สุด 2) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม ด้านระเบียบวินัย และความรับผิดชอบต่อสำหรับนักเรียน ได้ดำเนินการตามขั้นตอน โดยศึกษาค้นคว้าจากแหล่งต่าง ๆ การสัมภาษณ์ สอบถามผู้เกี่ยวข้องในท้องถิ่น และนักเรียน รวบรวมวิเคราะห์เนื้อหาให้มีความสมบูรณ์เหมาะสมกับผู้เรียน และสอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมอันดีงามของสังคม ให้มีองค์ประกอบครบถ้วนของหลักสูตร มีวิธีการฝึกอบรม และการประเมินผลที่หลากหลาย จึงคาดว่าเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพดี 3) จากการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม คุณธรรมจริยธรรม ด้านระเบียบวินัยและความรับผิดชอบต่อกับนักเรียนในจำนวน 20 แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม เป็นเวลา 3 วัน 2 คืน รวม 20 ชั่วโมง ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด นักเรียนให้ความสนใจในกิจกรรมและมีความตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ และเรียนอย่างมีความสุข 4) ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า นักเรียนมีผลของคะแนนการให้เหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรม ด้านระเบียบวินัย และความรับผิดชอบต่อ หลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีพฤติกรรมด้านระเบียบวินัยและความรับผิดชอบต่อหลังการฝึกอบรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมด้านระเบียบวินัย และความรับผิดชอบต่อ อยู่ในระดับมาก ได้ปรับปรุงหลักสูตร โดยเวลาให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับเนื้อหา ซึ่งในแผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่ 3 เวลาที่มีคุณค่าใช้เวลาเพิ่มขึ้นจาก 1 ชั่วโมง เพิ่มเป็น 1 ชั่วโมง 30 นาที

เบญจพร บุญห่อ (2558, หน้า 70-72) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง และมีความต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องเหมาะสม

ผลการทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม พบว่าหลังการฝึกอบรมผู้เข้าฝึกอบรม มีความรู้ความเข้าใจและเจตคติสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผลการประเมิน ความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียด

Wilson (2002, pp. 2024–A) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนวัย อนุบาลชาวญี่ปุ่นและชาวอเมริกัน กลุ่มตัวอย่างเด็กวัยอนุบาลชาวญี่ปุ่น 29 คน และ ชาวอเมริกันอีก 29 คนโดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า เด็กนักเรียนวัยอนุบาล ชาวญี่ปุ่นได้รับอิทธิพลจากรูปแบบสังคมที่เน้นการพึ่งพาอาศัยกันและการแสดงออกทาง อารมณ์ ในขณะที่เด็กนักเรียนอนุบาลชาวอเมริกันได้รับอิทธิพลจากรูปแบบสังคมที่เน้น การอยู่อย่างอิสระและการเรียนรู้คุณธรรมด้านความรับผิดชอบในตัวเองมากกว่าใน ต่างประเทศ

Enciso (2001, p. 961) ได้ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับวินัยนักเรียนอันเป็น การศึกษาทัศนะของนักเรียน ครูและผู้บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลาย โดยการศึกษากฎติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านวินัย ได้แก่ การกระทำที่ไม่เหมาะสม ตลอดทั้ง พฤติกรรมก่อกวนที่ไม่เหมาะสม ผลจากการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า ครูเป็นองค์ประกอบแรก ที่จะต้องทำการศึกษาปัญหาวินัยของนักเรียนก่อนที่จะนำไปปฏิบัติจริงกับนักเรียน เพื่อที่จะ ป้องกันหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไม่เหมาะสมของนักเรียน หมายความว่า ตัวครูนั้นแหละ เป็นองค์ประกอบหลักในการสร้างวินัยในห้องเรียนให้แก่ นักเรียน เพราะวามนโยบายวินัยที่ ประสบผลสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการจัดการชั้นเรียนของครู ขณะที่นักเรียน และผู้ปกครองก็มีส่วนร่วมสำคัญในการทำให้กระบวนการรักษาระเบียบวินัยมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การจะให้ผู้เรียนและคนไทยเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ตามเป้าหมายของการ จัดการศึกษา หรือมาตรฐานการศึกษาของชาติ ในยุคของการแข่งขันกันอย่างเสรีนี้คนไทย จำเป็นจะต้องมีความรู้เป็นภูมิคุ้มกันที่สำคัญเพื่อการดำรงอยู่ในโลกของการแข่งขัน บนฐานเศรษฐกิจ สังคมฐานความรู้ได้อย่างรู้เท่าทันและยั่งยืน และโดยที่โลกมี

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารส่งเสริมสร้าง
คุณธรรมจริยธรรมให้กับเยาวชนจึงมีความสำคัญยิ่งที่จะต้องมีแนวทางการดำเนินงานและ
รูปแบบอย่างมีระบบเป็นกระบวนการ เพื่อพัฒนาให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์และช่วย
แก้ไข

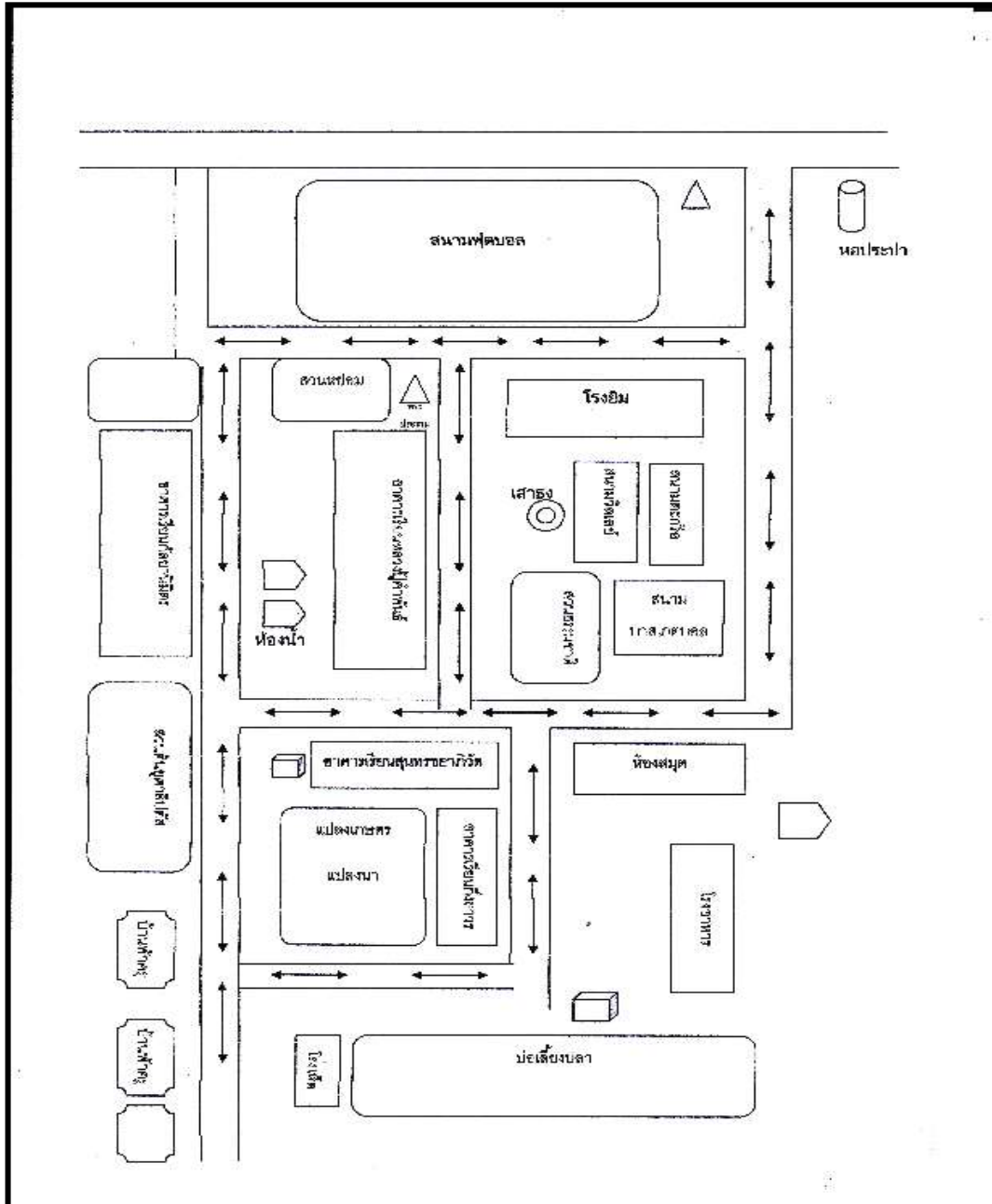
ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม การเสริมสร้างคุณธรรมนั้นมีรูปแบบและวิธีการที่
หลากหลาย ซึ่งในการดำเนินการนั้นขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาและความต้องการและบริบท
ของสังคมนั้น ๆ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้แนวทางทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรมและ
จริยธรรม มาเป็นแนวทางพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและ
ความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนมหาชัยวิทยาคม

1.1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อโรงเรียนมหาชัยวิทยาคม ที่อยู่ 116 หมู่ 2 ตำบลมหาชัย อำเภอปลวก
จังหวัดนครพนม 48160 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
โทรศัพท์ 0-4253-0750 โทรสาร 0-4253-0750 เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1.2 อาคารสถานที่ (ผังโรงเรียน)

ข้อมูลอาคารสถานที่

รายการ	ชื่อแบบอาคาร	ปีงบประมาณที่ได้รับจัดสรร	งบประมาณ (บาท)
อาคารเรียน	แบบเบ็ดเสร็จ ก	2539	9,834,000
	แบบเบ็ดเสร็จ ข	2539	
	แบบเบ็ดเสร็จ ค	2539	
	อาคารเรียนกิ่งถาวร	2542	1,200,000
	แบบ 108 ล/30	2551	4,180,000
หอประชุม	โรงอาหาร/หอประชุม 100/27	2545	3,815,000
บ้านพักครู	แบบ 205/27	2539	670,000
บ้านพักภารโรง	บ้านพักภารโรง/32 บ้านไม้สองชั้น	2539	364,000
บ้านพักครู	แบบ 205/27	2560	722,400

1.3 ข้อมูลบุคลากรของสถานศึกษา

บุคลากร	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	พนักงานราชการ	ครูอัตราจ้าง	เจ้าหน้าที่อื่น ๆ
ปีการศึกษา 2562	1	17	2	-	3

1.4 ข้อมูลนักเรียน

จำนวนนักเรียนปีการศึกษา 2562 รวม 236 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2562)

ระดับชั้นเรียน		ม.1	ม.2	ม.3	ม.4	ม.5	ม.6	รวมทั้งสิ้น
จำนวนห้อง		2	2	2	1	1	1	9
เพศ	ชาย	30	38	23	17	5	6	119
	หญิง	19	28	28	11	16	15	117
รวม		49	66	51	28	21	21	236
เฉลี่ยต่อห้อง		25	33	26	24	11	11	

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะ ของการวิจัยปฏิบัติการ (Research Operation) เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ผู้วิจัยได้กำหนด ระยะเวลาการวิจัยไว้ 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาเอกสารและข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ระยะที่ 3 การทดลองใช้และประเมินหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ระยะที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมหลังจากนำหลักสูตรไปทดลองใช้แล้ว เพื่อให้ได้หลักสูตรฝึกอบรมฉบับสมบูรณ์

การดำเนินงานในแต่ละระยะนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาเอกสารและข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรบเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน

ได้กำหนดวิธีการดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรม และความต้องการในการฝึกอบรบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์หาประเด็นในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรบ

ส่วนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เป็นการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนและการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรบเพื่อนำข้อมูลมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษานำมาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรบและกำหนดเป็นหัวข้อในการสอบถามความคิดเห็นของการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรม และความต้องการในการฝึกอบรบของนักเรียน

1. ศึกษาข้อมูลโดยทำการศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร วิชาการและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยดำเนินการใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กับกลุ่มตัวอย่างนำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นประเด็นปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรบ ซึ่งผู้วิจัยได้ กำหนดวิธีการและระยะไว้ดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากร

ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่าย พระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 431 คน

2.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายพระธาตุมหาชัย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (ยุทท โภยวรรณ, 2550, หน้า 104-105) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 203 คน

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน
(Multi-stage random sampling) ดังนี้

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียน โดยวิธีเทียบสัดส่วนของประชากรในแต่ละโรงเรียน ดังตาราง 3
2. สุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยการจับสลากแบบไม่ใส่คืน เพื่อให้ได้จำนวนนักเรียนตามที่กำหนด

ตาราง 3 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาระดับการปฏิบัติตามคุณธรรม
จริยธรรม และความต้องการในการฝึกอบรม

ชื่อโรงเรียน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนนครพนมวิทยาคม	110	52
โรงเรียนปลาปากวิทยา	68	32
โรงเรียนกุตาไก้วิทยาคม	52	24
โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 1 นครพนม	63	29
โรงเรียนธรรมโฆสิตวิทยา	52	25
โรงเรียนโคกสว่างประชาสรรค์	44	21
โรงเรียนมหาชัยวิทยาคม	42	20
รวม	431	203

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยยึดแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามคุณธรรม จริยธรรมและความต้องการในการฝึกอบรม จำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรม โดยกำหนดเป็น 8 กลุ่มคำถามดังนี้ คือ กลุ่มคำถามเรื่องขยัน กลุ่มคำถามเรื่องประหยัด กลุ่มคำถามเรื่องซื่อสัตย์ กลุ่มคำถามเรื่องมีวินัย กลุ่มคำถามเรื่องสุขภาพ กลุ่มคำถามเรื่องสะอาด กลุ่มคำถามเรื่องสามัคคี และ กลุ่มคำถามเรื่องมีน้ำใจ การวัดระดับการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรม ที่ยึดถือเป็นหลักการปฏิบัติตนนั้น ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่แบ่งการวัดออกเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 100) กำหนดคะแนนการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรมแบ่งออกเป็นดังนี้

ปฏิบัติทุกครั้ง	ให้คะแนน 5
ปฏิบัติสม่ำเสมอ	ให้คะแนน 4
ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ	ให้คะแนน 3
ปฏิบัติน้อยครั้ง	ให้คะแนน 2
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้คะแนน 1

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการฝึกอบรมการวัดระดับความต้องการ ในการฝึกอบรมใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่แบ่งระดับการวัดออกเป็น 5 ระดับ การกำหนดคะแนนเกี่ยวกับความต้องการในการฝึกอบรม (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 100) แบ่งออกเป็น ดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน 5
มาก	ให้คะแนน 4
ปานกลาง	ให้คะแนน 3
น้อย	ให้คะแนน 2
น้อยที่สุด	ให้คะแนน 1

2.3 การตรวจสอบเครื่องมือ

เพื่อให้การศึกษาข้อมูลภาคสนามมีความถูกต้องและเชื่อถือได้ก่อนที่จะนำ เครื่องมือไปใช้เก็บข้อมูลผู้วิจัย ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

2.3.1 การทดสอบเพื่อหาความเที่ยงตรง (Validity)

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบเพื่อความถูกต้องเหมาะสมครอบคลุมเนื้อหา และความสอดคล้อง ของวัตถุประสงค์ที่จะวัดให้ผู้รอบรู้ เฉพาะทาง ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนที่จะนำไปใช้ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบ

นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบพิจารณาถึงความเห็นและให้คะแนนเพื่อนำไปหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง IOC (บุญชม ศรีสะอาด 2554, หน้า 63) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้องกับรายการประเมิน
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้องกับรายการประเมิน
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น ไม่สอดคล้องกับรายการประเมิน

ตรวจสอบความสมบูรณ์โดยหาผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ ทั้งหมดมาหารด้วยจำนวนผู้เชี่ยวชาญค่า IOC ที่ได้จะต้องมากกว่าหรือเท่ากับ .50 ขึ้นไป ซึ่งพบว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยผู้วิจัย เป็นผู้เก็บรวบรวม ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายพระธาตุมหาชัย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 203 คน โดยใช้แบบสอบถามมีขั้นตอน ดังนี้

2.4.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4.2 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานกับครูในโรงเรียน เครือข่ายพระธาตุมหาชัย เพื่อให้ช่วยในการจัดการแจกแบบสอบถามให้กับนักเรียนและ เก็บรวบรวมกลับมา

2.4.3 นำแบบสอบถามที่ได้รวบรวมกลับมาทั้งหมด นำมา วิเคราะห์ข้อมูล

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

2.5.1 วิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS/PC⁺)

2.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.5.2.1 ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อบรรยายจำนวนและ ลักษณะ ของประชากรของข้อมูลทั่วไป

2.5.2.2 ใช้ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อวัด การกระจายของข้อมูล

2.5.2.3 ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางในการลำดับความสำคัญข้อมูล เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

2.5.2.4 การประเมินค่าระดับการปฏิบัติและความต้องการในการฝึกอบรม

ผลจากคำตอบนำมาหาค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติ โดยใช้เกณฑ์น้ำหนักเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนด (บุญชม ศรีสะอาด 2554, หน้า 100) ดังนี้

4.51–5.00	มีระดับมากที่สุด
3.51–4.50	มีระดับมาก
2.51–3.50	มีระดับปานกลาง
1.51–2.50	มีระดับน้อย
1.00–1.50	มีระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์หาประเด็นในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม

เป็นการนำข้อมูลส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 มาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับความต้องการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามประเด็นคำถามที่ได้กำหนดไว้มาสร้างเป็นหลักสูตรฝึกอบรม

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

1. การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรม และความต้องการในการฝึกอบรม การศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในระยะที่ 1 มาเป็นข้อมูลฐานในการพิจารณา โดยกำหนดวิธีการดำเนินงาน ไว้ดังนี้

1.1 การสร้างร่างหลักสูตรฝึกอบรม

การกำหนดหลักสูตรและแนวทางการฝึกอบรม ประกอบด้วย

1.1.1 หลักการและเหตุผล โดยใช้ข้อมูลจากเอกสารจากการศึกษา

ค้นคว้าและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลจากการศึกษาข้อมูลภาคสนามมาใช้เป็นฐานข้อมูล

1.1.2 จุดประสงค์ของร่างหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดความรู้ความเข้าใจและเจตคติเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม

1.1.3 เนื้อหาสาระที่ประกอบด้วยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควมมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

1.1.4 ระยะเวลาการฝึกอบรม

1.1.5 กระบวนการและวิธีการฝึกอบรม

1.1.6 วิธีการวัดและประเมินผล

1.1.7 เอกสารประกอบการฝึกอบรม

1.2. ตรวจสอบร่างหลักสูตร

1.2.1 การตรวจสอบร่างหลักสูตร การตรวจสอบร่างหลักสูตร เป็นการประเมินเพื่อศึกษาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขในด้านความเหมาะสมและความสอดคล้องภายในองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร

2.1.2 สิ่งที่ต้องตรวจสอบ

2.1.2.1 ตรวจสอบความสอดคล้องภายในของร่างหลักสูตร โดยพิจารณาส่วนประกอบต่าง ๆ ของร่างหลักสูตร ได้แก่ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ เพียงใด

2.1.2.2 ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ของร่างหลักสูตร ได้แก่ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงหรือไม่เพียงใด

2.1.3 วิธีตรวจสอบ

2.1.3.1 ตรวจสอบร่างหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรให้สอดคล้อง กับการเสริมสร้างควมมีวินัย และความซื่อสัตย์

2.1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากเนื้อหาในร่างหลักสูตรตามขั้นตอนดังนี้คือ

- 1) คีกรายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตร
- 2) กำหนดประเด็นต่าง ๆ ที่จะตรวจสอบแล้วนำมาเขียนเป็นข้อ

คำถาม

2.1.4 ลักษณะเครื่องมือและหัวข้อที่ใช้ในการตรวจสอบ โดยตรวจสอบใน 2 หัวข้อ ดังนี้

2.1.4.1 ความสอดคล้องของหลักสูตร ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม 3 ระดับ ได้แก่ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ และไม่สอดคล้อง องค์ประกอบที่ประเมินได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม การวัดและการประเมินผล สื่อและการฝึกอบรม

2.1.4.2 ความเหมาะสมของหลักสูตร ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด องค์ประกอบที่ประเมิน ได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหา กิจกรรมฝึกอบรม การวัดและประเมินผล หน่วยการเรียนรู้ และระยะเวลาในการฝึกอบรม

2.1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำร่างหลักสูตรและแบบประเมินร่างหลักสูตร ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

2.1.6 วิธีการจัดกระทำข้อมูลจากแบบประเมินร่างหลักสูตรดำเนินการ ดังนี้

2.1.6.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมิน

2.1.6.2 ตั้งเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

(1) การพิจารณาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency) โดยนำคะแนนผู้เชี่ยวชาญมาตอบเป็นคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 63) ดังนี้

- + 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้องกับรายการประเมิน
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้องกับรายการประเมิน
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น ไม่สอดคล้องกับรายการประเมิน

(2) การพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตร โดยนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาให้ค่าน้ำหนักเป็นคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด 2554, หน้า 100) ดังนี้

คะแนน 5	เหมาะสมมากที่สุด
คะแนน 4	เหมาะสมมาก
คะแนน 3	เหมาะสมปานกลาง
คะแนน 2	เหมาะสมน้อย

คะแนน 1 เหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักของคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ
(บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

2.1.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ

2.1.7.1 ข้อมูลที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง ถ้าได้ค่าความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไป แสดงว่ามีความสอดคล้อง ซึ่งพบว่า หลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

2.1.7.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ถ้าค่าเฉลี่ยของส่วนประกอบของหลักสูตร เท่ากับ 3.51 ขึ้นไป แสดงว่ามีความเหมาะสมมาก ให้คงไว้ในหลักสูตรซึ่งพบว่า หลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 แสดงว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 การปรับปรุงร่างหลักสูตร

นำร่างหลักสูตรส่วนที่ยังมีข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้หลักสูตรที่สมบูรณ์ ซึ่งข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.3.1 หลักการและเหตุผลในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมได้อธิบายเหตุผลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความจำเป็นที่ต้องพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนี้ และปรับปรุงการใช้ภาษาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.3.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรม ได้เขียนให้ชัดเจนขึ้นและสามารถประเมินได้อย่างเป็นรูปธรรม

1.3.3 โครงสร้างเนื้อหา ได้ปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ที่น่าสนใจในปัจจุบัน

1.3.4 กิจกรรมการฝึกอบรม ได้ปรับให้สอดคล้องกับความสนใจกับวัย
ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม และปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

1.3.5 การวัดและประเมินผล ได้ปรับให้ชัดเจนและสอดคล้องกับ
จุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรมมากขึ้น

1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.4.1 แบบทดสอบความรู้ทางการเรียน ชนิดตัวเลือก 4 ตัวเลือก จำนวน
30 ข้อ เพื่อเป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์

1.4.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมเพื่อ
เสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนใน
เครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
ซึ่งเป็นแบบประเมินค่าของ ลิเคิร์ท เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

1.4.3 แบบประเมินที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์

1.5 การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1.5.1 แบบทดสอบความรู้ทางการเรียน

1.5.1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับความมีวินัยความซื่อสัตย์

1.5.1.2 สร้างแบบทดสอบชนิดตอบ 4 ตัวเลือกจากเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง
แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 30 ข้อ

1.5.1.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ
พร้อมทั้งแก้ไข แนะนำ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้อง จำนวน 5 คน
ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
(บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 63) ระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้
โดยผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมประเมินตามเกณฑ์ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบสามารถวัดจุดประสงค์ข้อนั้น

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบสามารถวัดจุดประสงค์ข้อนั้น

หรือไม่

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบไม่สามารถวัดจุดประสงค์ข้อนั้น

พิจารณาคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าดัชนีตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00
มาจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบ พบว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

1.5.1.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบตามผู้เชี่ยวชาญแนะนำ

ในด้านต่าง ๆ

1.5.1.5 แบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 22 คน

1.5.1.6 หาค่าระดับความยาก (Difficulty) (สมนึก ภัททิยธนี, 2546, หน้า 214) เกณฑ์ความยากของข้อสอบกำหนดไว้ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80 ได้ข้อสอบที่มีค่าระดับความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.45–0.79

1.5.1.7 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) (สมนึก ภัททิยธนี, 2546, หน้า 214) โดยใช้สัดส่วนของความแตกต่างกลุ่ม สูง-ต่ำ การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ เกณฑ์อำนาจ จำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ได้ข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.23–0.90 มาใช้เป็นแบบทดสอบ

1.5.1.8 นำแบบทดสอบไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรของ โลเวท (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 96) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

1.5.2 แบบประเมินพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ซึ่งเป็นแบบวัดที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 100) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติทุกครั้ง	ให้คะแนน 5
ปฏิบัติสม่ำเสมอ	ให้คะแนน 4
ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ	ให้คะแนน 3
ปฏิบัติน้อยครั้ง	ให้คะแนน 2
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้คะแนน 1

การสร้างแบบประเมินพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู เนื้อหา คู่มือการวัดผลประเมินผล วิธีการสร้างแบบประเมินพฤติกรรม ศึกษาจุดประสงค์ ขอบเขตเนื้อหา เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่จะวัดพฤติกรรมในด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยยึดจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นหลัก

2. สร้างแบบประเมินพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้สอดคล้องกับเนื้อหา

3. นำแบบประเมินพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุง

4. แบบประเมินพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีข้อคำถามทั้งหมด 12 ข้อ คะแนนข้อละ 5 คะแนน มีคะแนนเต็มทั้งหมด 60 คะแนน

5. นำแบบประเมินพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบพิจารณาถึงความเห็นและให้คะแนนเพื่อนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 63) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+ 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้องกับรายการประเมิน

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้องกับรายการประเมิน

- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น ไม่สอดคล้องกับรายการประเมิน

พิจารณาคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าดัชนีตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 มาจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบ พบว่าแบบประเมินพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้น มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

6. นำแบบประเมินพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

1.5.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ การกำหนดแบบสอบถามความพึงพอใจ ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบของแบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งเป็นแบบประเมินค่าของลิเคิร์ต เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 100) ได้แก่ 5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง น้อย 1 หมายถึง น้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลเป็นค่าเฉลี่ย ดังนี้ คะแนนเฉลี่ยระหว่างแปลผล

4.51–5.00	มากที่สุด
3.51–4.50	มาก
2.51–3.50	ปานกลาง
1.51–2.50	น้อย
1.00–1.50	น้อยที่สุด

1.5.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของคำถาม ความถูกต้อง ความเหมาะสม และความชัดเจนของภาษา รวมทั้งครอบคลุมของเนื้อหาในด้านต่าง ๆ และ ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยการหาค่า IOC ตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 63) ระหว่างข้อความแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมประเมินตามเกณฑ์ ดังนี้

- + 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้น สอดคล้องกับรายการประเมิน
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้น สอดคล้องกับรายการประเมิน
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้น ไม่สอดคล้องกับรายการประเมิน

พิจารณาคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าดัชนีตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 มาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจ พบว่าแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

1.5.5 นำเครื่องมือแก้ไขปรับปรุงใหม่แล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาคู่อีกคนหนึ่ง เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถามความพึงพอใจ

1.5.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

การดำเนินการวิจัยในขั้นนี้เป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในข้อที่ 3 เพื่อนำหลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้และประเมินหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการ ดังนี้

1. รูปแบบและวิธีการทดลอง

1.1 ใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังปฏิบัติการทดลอง One Group Pre-Post test Design (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551, หน้า 133) ซึ่งมีลักษณะการทดลองดังตาราง 4

ตาราง 4 แบบแผนดำเนินการทดลอง

กลุ่ม	ทดสอบก่อนการทดลอง	ทดลอง	ทดสอบหลังการทดลอง
กลุ่มทดลอง	T ₁	X	T ₂

เมื่อ T₁ หมายถึง การทดสอบก่อนการทดลอง (Pre-test)

T₂ หมายถึง การทดสอบหลังการทดลอง (Post-test)

X หมายถึง การทดลอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 431 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมหาชัยวิทยาคม ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยการจับสลากห้องเรียน ได้ห้องเรียนที่ 2/1 มีจำนวนนักเรียน 20 คน ปีการศึกษา 2562

3. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

3.1 หลักสูตรฝึกอบรม

3.2 แบบวัดความรู้

3.3 แบบประเมินพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์

3.4 แบบประเมินความพึงพอใจ

4. วิธีดำเนินการทดลองใช้หลักสูตร

4.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

4.2 ก่อนการเรียนรู้หลักสูตร ผู้วิจัยชี้แจงจุดประสงค์ให้กลุ่มตัวอย่างรับทราบ

4.3 ทำแบบประเมินพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

4.4 ทำการทดสอบก่อนการเรียนรู้หลักสูตร โดยใช้แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเก็บข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบไว้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.5 ทดลองใช้หลักสูตรกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 20 คน ดำเนินการฝึกอบรมโดยครูโรงเรียนมหาชัยวิทยาคม จำนวน 4 คน ร่วมกับวิทยากร 2 คน

4.6 ประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างการเรียนรู้หลักสูตรโดยประเมินความรู้ทักษะ และพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งประเมินโดยวิทยากร แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการประเมินผลหลักสูตรต่อไป

4.7 หลังสิ้นสุดการใช้หลักสูตรทำการทดสอบหลังการเรียนรู้หลักสูตร โดยใช้แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ฉบับเดียวกันกับการทดสอบก่อนการเรียนรู้และประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เพื่อนำผลไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปหลังจากนั้น 1 เดือน ให้นักเรียนทำแบบประเมินพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์นำข้อมูลที่ได้อ้างอิงเปรียบเทียบกับแบบประเมินพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์ ก่อนการเรียนรู้หลักสูตร

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

5.1 สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย

5.1.1 ร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 55)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ
f แทน ค่าความถี่
N แทน จำนวนนักเรียน

5.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 55)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N แทน จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

5.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้

(บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 55)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N แทน จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่ม
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

5.2 สถิติหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

5.2.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง Item-Objective Congruence Index : IOC) ใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 63)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับ
จุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

5.2.2 หาค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์โดยใช้สูตรของ เบรนแนน (Brennan) (สมนึก ภัททิยธนี, 2549, หน้า 214) (ทดสอบโดยใช้โปรแกรม B-Index : สาคร แสงผึ้ง, 2548)

$$B = \frac{U}{N_1} - \frac{L}{N_2}$$

เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนก

U แทน จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก

L แทน จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ถูกต้อง

N_1 แทน จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์

N_2 แทน จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์

5.2.3 หาค่าความยาก (Difficulty) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตร (สมนึก ภัททิยธนี, 2546, หน้า 214) ดังนี้

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากของข้อสอบ

R แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบถูก

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

5.2.4 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์ทางการเรียนโดยใช้สูตรของ โลเวท (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 96) (ทดสอบโดยใช้โปรแกรม B-Index : สาคร แสงผึ้ง, 2548)

$$r_{cc} = 1 - \frac{K \sum x_1 - \sum x_1^2}{(K-1) \sum (x_1 - c)^2}$$

เมื่อ	r_{cc}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	K	แทน	จำนวนข้อสอบ
	X_1	แทน	คะแนนของแต่ละคน
	c	แทน	คะแนนเกณฑ์หรือจุดตัดของแบบทดสอบ

5.2.5 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามความพึงพอใจ
 ทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค
 (Cronbach) โดยคำนวณจากสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 97)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

5.2.6 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t-test (Dependent Samples) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554,
 หน้า 109-111) ใช้โปรแกรม SPSS/PC+ทดสอบ

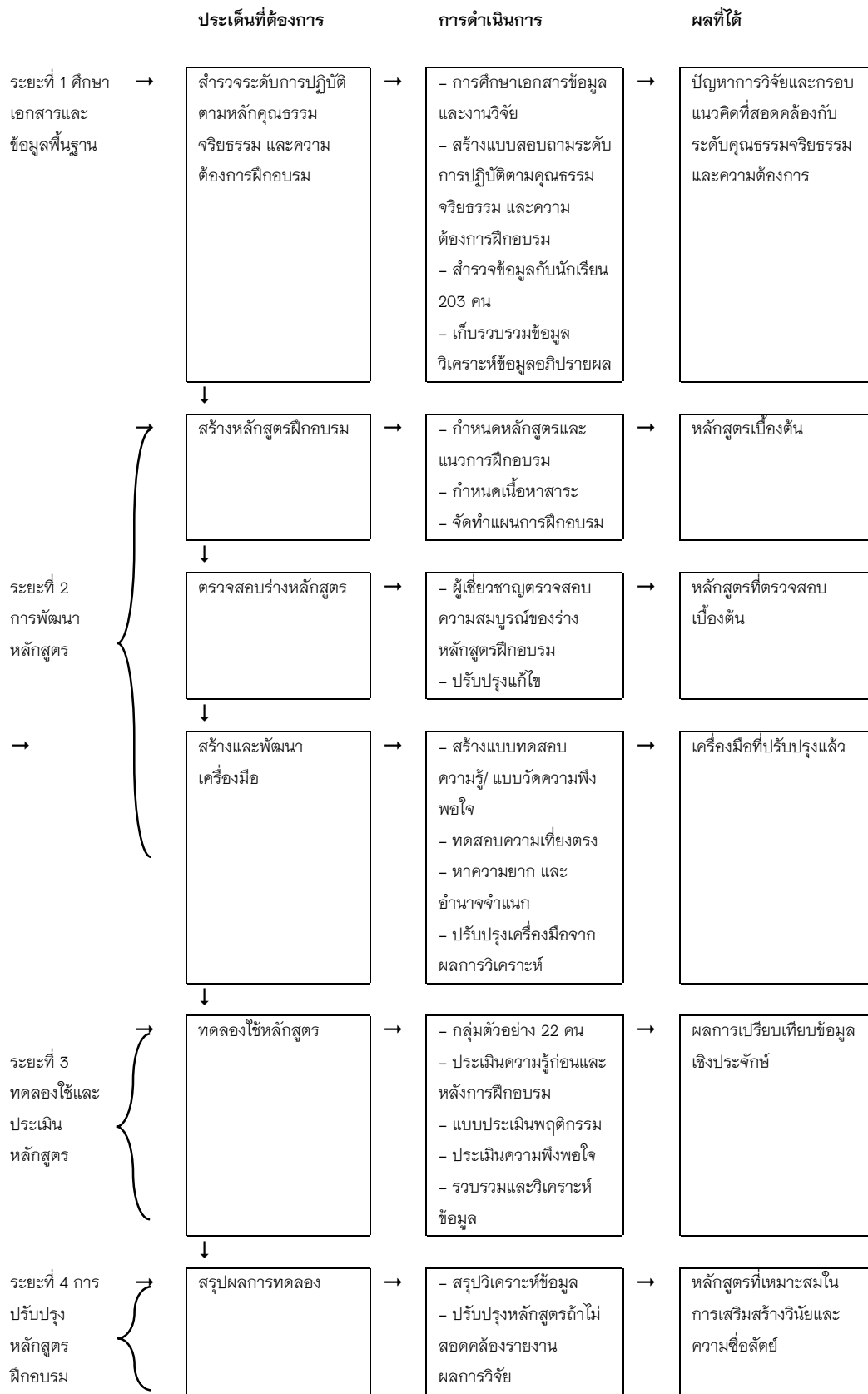
$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ	$\sum D$	แทน	ผลรวมของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังเรียน
	D^2	แทน	ผลรวมของผลต่างของคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 4 ปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม

การปรับปรุงหลักสูตร เป็นการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรหลังจากนำหลักสูตรไปทดลองใช้แล้ว โดยพิจารณาปรับปรุงจากผลการประเมินหลักสูตรจากเครื่องมือต่าง ๆ จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนักเรียน ตลอดจนทั้งปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน มาวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีความเหมาะสมในการนำไปใช้และเผยแพร่ต่อไป

สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จากระยะการดำเนินการวิจัย 4 ระยะดังกล่าวสามารถสรุปได้ดังภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 ระยะเวลาในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ตาราง 5 แผนการดำเนินการวิจัย

ระยะการวิจัย	วิธีการดำเนินการ	เครื่องมือ	ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ	ระยะเวลา
ระยะที่ 1 การศึกษาเอกสารและข้อมูลพื้นฐาน	1. ศึกษาข้อมูลโดยทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสารวิชาการและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2. ศึกษาจากการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยดำเนินการใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กับกลุ่มตัวอย่างนำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นประเด็นปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรม	1.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2.แบบสอบถามระดับการปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรมและความต้องการฝึกอบรม 3.แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวนนักเรียน 203 คน ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน	1.การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา 2.สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 2.1 ใช้ค่าร้อยละ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป 2.2 ใช้ค่าเฉลี่ย เพื่อใช้วัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางข้อมูล 2.3 ใช้ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวัดการกระจายของข้อมูล 3.หาค่าความสอดคล้องแบบ IOC	ปัญหาการวิจัยและกรอบแนวคิดที่สอดคล้องกับระดับคุณธรรมจริยธรรม และความต้องการ	ช่วงเดือน มิ.ย. 2562
ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร	1. การสร้างร่างหลักสูตรฝึกอบรมและการกำหนดหลักสูตรและแนวทางการฝึกอบรมประกอบด้วย 1.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 1.2 เนื้อหา 1.3 กระบวนการฝึกอบรม 1.4 วิธีการวัดและประเมินผล	1.แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของร่างหลักสูตร 2. แบบวัดความรู้ เป็นแบบทดสอบวัดความรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม 3.แบบประเมินพฤติกรรม ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม 1 เดือน 4. แบบประเมินความพึงพอใจ	ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน	1.วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา 2.วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง	หลักสูตรเบื้องต้น/หลักสูตรที่ตรวจสอบเบื้องต้น/เครื่องมือที่ปรับปรุงแล้ว	ช่วงเดือน ต.ค.-พ.ย. 2562

ตาราง 5 (ต่อ)

ระยะการวิจัย	วิธีการดำเนินการ	เครื่องมือ	ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ	ระยะเวลา
ระยะที่ 3 ทดลองใช้ และประเมิน หลักสูตร	1.นำหลักสูตร ฝึกอบรมไป ทดลองใช้กับ นักเรียนระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน มหาชัยวิทยาคม 20 คน เป็นเวลา 2 วัน โดยทำการ ทดสอบก่อน ฝึกอบรม 2.ประเมินผล การใช้หลักสูตร ฝึกอบรมโดย 2.1ประเมิน ความรู้ความ เข้าใจโดยการ ทดสอบหลัง ฝึกอบรม 2.2ประเมิน ความพึงพอใจ	1.หลักสูตร ฝึกอบรมด้านวินัย และความซื่อสัตย์ ของนักเรียน 2.แบบทดสอบวัด ความรู้ความ เข้าใจแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 3.แบบประเมิน พฤติกรรม ก่อน การฝึกอบรมและ หลังการฝึกอบรม 1 เดือน 4.แบบสอบถาม ความพึงพอใจของ นักเรียนมีต่อ หลักสูตรและ วิธีการฝึกอบรม	นักเรียน กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 20 คน	1.วิเคราะห์ข้อมูลโดย ใช้ 1.1 ใช้ค่าเฉลี่ย เพื่อใช้วัดแนวโน้มค่า สู่ส่วนกลางข้อมูล 1.2 ใช้ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน เพื่อวัด การกระจายของ ข้อมูล เฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน 2.วิเคราะห์ข้อมูลโดย ใช้ t-test แบบ Dependent samples	1.ข้อมูล เกี่ยวกับการ ใช้หลักสูตรใน สถานการณ์ จริง 2.ผลการ ประเมิน หลักสูตรตาม สภาพจริง ผลการ เปรียบเทียบ ข้อมูลเชิง ประจักษ์ หลักสูตรที่ เหมาะสมใน การเสริมสร้าง ด้านวินัยและ ความซื่อสัตย์	ช่วงเดือน พ.ย.-ธ.ค. 2562
ระยะที่ 4 การปรับปรุง หลักสูตร	นำผลการ ประเมิน หลักสูตรจาก เครื่องมือต่าง ๆ มาวิเคราะห์ ปรับปรุงแก้ไข	-	-	การวิเคราะห์ข้อมูล เชิงเนื้อหา	หลักสูตรการ ฝึกอบรมที่ เหมาะสมใน การเสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรม	

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤติจากการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
df	แทน	ระดับของความเป็นอิสระ
sig	แทน	ความน่าจะเป็นเพื่อใช้ทดสอบระดับนัยสำคัญ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาเอกสารและข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินหลักสูตร ฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ระยะที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ระยะที่ 1 การศึกษาเอกสารและข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
นำเสนอผล ดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน ประกอบด้วย 1) จุดมุ่งหมาย 2) โครงสร้างเนื้อหา 3) กิจกรรมการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล

2. ศึกษาระดับการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรม และความต้องการในการฝึกอบรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยใช้แบบสอบถามระดับการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรม และความต้องการในการฝึกอบรม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถามปรากฏผล ดังนี้

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	91	44.83
1.2 หญิง	112	55.17
รวม	203	100.00

จากตาราง 6 สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44.83 เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.17

ตอนที่ 2 ระดับการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ตาราง 7 ระดับการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
คุณธรรมเรื่อง ขยัน			
1. นักเรียนส่งการบ้านและงานที่ได้รับมอบหมายตรงเวลาที่กำหนด	3.54	0.50	สม่ำเสมอ
2. นักเรียนชอบศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอื่น ๆ	3.58	0.49	สม่ำเสมอ
3. นักเรียนเรียนวิชาต่าง ๆ ด้วยความมุ่งมั่นและตั้งใจ	3.42	0.50	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
4. นักเรียนใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนให้เป็นประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือ ช่วยงานผู้ปกครอง	3.42	0.50	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
5. เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายงาน จะทำงานให้สำเร็จอย่างมีคุณภาพ	3.60	0.49	สม่ำเสมอ
6. นักเรียนชอบศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอ	3.32	0.45	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
7. นักเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและงานอื่น ๆ ตามบริบทของสังคม	3.70	0.46	สม่ำเสมอ
รวม	3.51	0.13	สม่ำเสมอ
คุณธรรมเรื่อง ประหยัด			
1. นักเรียนวางแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ	3.66	0.48	สม่ำเสมอ
2. นักเรียนใช้เงินเก็บออมของตนซื้อสิ่งที่อยากได้โดยไม่รบกวนผู้ปกครองหรือบุคคลอื่น ๆ	3.56	0.46	สม่ำเสมอ
3. นักเรียนตระหนักการใช้ไฟฟ้าและไฟอย่างประหยัด	3.62	0.49	สม่ำเสมอ
4. นักเรียนเรียนรู้ที่จะนำเศษวัสดุเหลือใช้มาก่อให้เกิดประโยชน์	3.58	0.49	สม่ำเสมอ
5. นักเรียนพยายามดำเนินชีวิตอย่างประหยัดและรู้จักการประมาณตน	3.64	0.48	สม่ำเสมอ
6. นักเรียนร่วมกันดูแลรักษาสมบัติสาธารณะของส่วนรวม	3.56	0.50	สม่ำเสมอ

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
7. นักเรียนแสวงหารายได้ จากการทำงานพิเศษ	2.22	0.71	น้อย
รวม	3.40	0.53	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
คุณธรรมเรื่อง ความซื่อสัตย์			
1. นักเรียนไม่กล่าวคำเท็จกับผู้อื่น	3.26	0.44	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
2. นักเรียนไม่กระทำการใด ๆ ที่บ่งบอกถึงการทุจริตในเรื่อง การเรียนและเรื่องอื่น ๆ	3.34	0.49	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
3. นักเรียนยอมรับเมื่อรู้ว่าตนเอง ทำผิด	3.26	0.44	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
4. นักเรียนปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้ กับผู้อื่น	3.28	0.45	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
5. นักเรียนกระทำตนให้เป็น แบบอย่าง ในด้านความซื่อสัตย์	3.33	0.46	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
6. เมื่อนักเรียนเก็บสิ่งของได้จะ พยายามนำส่งเจ้าของทุกครั้งและ ไม่หยิบฉวยสิ่งของผู้อื่นโดยไม่ได้รับ อนุญาต	3.26	0.48	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
รวม	3.28	0.32	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
คุณธรรมเรื่อง มีวินัย			
1. นักเรียนแต่งตัวถูกระเบียบ	3.36	0.48	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
2. นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาอยู่เสมอ	3.32	0.48	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
3. นักเรียนตรงต่อเวลา ทั้งในการส่งงานและการนัดหมายต่าง ๆ	3.36	0.47	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
4. นักเรียนทำความสะอาดห้องนอน และที่พักรักษาตัวเรียบร้อย	3.32	0.48	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
5. นักเรียนเข้าแถวเป็นระเบียบเพื่อรับบริการต่าง ๆ	3.36	0.49	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
6. นักเรียนปฏิบัติตามแผนการที่ได้กำหนดไว้ จนสำเร็จลุล่วง	3.33	0.49	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
รวม	3.33	0.26	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
คุณธรรมเรื่อง สุภาพ			
1. นักเรียนไม่พูดจาหยาบคาย หรือปฏิบัติตัวไม่สุภาพต่อบุคคลอื่น	3.88	0.46	สม่ำเสมอ
2. นักเรียนไม่กระทำใด ๆ เพื่อให้บุคคลอื่นได้รับความอับอาย	3.64	0.54	สม่ำเสมอ
3. นักเรียนไม่เล่นกับเพื่อนด้วยความรุนแรง	3.78	0.65	สม่ำเสมอ
4. นักเรียนปฏิบัติตนอย่างอ่อนน้อม และมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่	3.96	0.49	สม่ำเสมอ
5. นักเรียนกล่าวคำขอบคุณและขอโทษกับบุคคลอื่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ	4.02	0.56	สม่ำเสมอ

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
6. นักเรียนไม่พูดหรือแสดง ข้อคิดเห็นใดผ่านสื่อออนไลน์ที่ ก่อให้เกิดความเกลียดชัง ต่อบุคคลอื่น	4.04	0.55	สม่ำเสมอ
รวม	3.88	0.15	สม่ำเสมอ
คุณธรรมเรื่อง สะอาด			
1. นักเรียนแปรงฟันและดูแล ช่องปากของตนเองอย่างสม่ำเสมอ	3.46	0.52	สม่ำเสมอ
2. นักเรียนทำความสะอาดที่พักที่ อยู่อาศัยของตนเองอยู่เป็นประจำ	3.40	0.50	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
3. นักเรียนจัดเก็บสิ่งของเครื่องใช้ ตนเองอย่างเป็นระเบียบ	3.32	0.49	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
4. นักเรียนเก็บสิ่งของทุกครั้งเมื่อ ไม่ได้ใช้แล้ว	3.32	0.49	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
5. นักเรียนช่วยดูแลสมบัติ สาธารณะของส่วนร่วมให้อยู่ใน สภาพดี	3.36	0.50	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
6. นักเรียนดูแลรักษาความสะอาด ร่างกายตนเองอย่างสม่ำเสมอ	3.42	0.50	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
7. นักเรียนพยายามรักษาสภาพ จิตใจของตนเองให้ผ่อนคลายอยู่เสมอ	3.28	0.47	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
รวม	3.36	0.63	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
คุณธรรมเรื่อง สามัคคี			
1. นักเรียนยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างของบุคคลอื่น	3.42	0.50	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
2. นักเรียนแก้ไขข้อขัดแย้งกับบุคคลอื่นด้วยสันติวิธี	3.32	0.49	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
3. นักเรียนทำงานร่วมกับบุคคลอื่นด้วยความเต็มใจ	3.42	0.76	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
4. นักเรียนไม่มีปัญหา เมื่อต้องทำงานร่วมกับบุคคลอื่น	3.46	0.67	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
5. นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มโดยไม่ลังเล	3.44	0.62	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
6. นักเรียนมีความสุขในการทำงานร่วมกันเป็นทีม	3.34	0.80	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
7. นักเรียนไม่เอาความคิดของตนเองเป็นใหญ่และเปิดใจรับฟังความคิดของบุคคลอื่นอยู่เสมอ	3.48	0.63	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
8. นักเรียนยินดีให้ความช่วยเหลือเพื่อนในเรื่องที่เห็นว่าถูกต้อง	3.40	0.63	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ
รวม	3.42	0.05	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
คุณธรรมเรื่อง มีน้ำใจ			
1. นักเรียนช่วยเหลืองานครูและงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ	3.58	0.49	สม่าเสมอ
2. นักเรียนอุทิศเงินหรือสิ่งของ เพื่อช่วยเหลือบุคคลอื่นที่ได้รับความลำบาก	3.78	0.76	สม่าเสมอ
3. นักเรียนชอบช่วยเหลือเพื่อนในเรื่องที่ตนมีความรู้ความสามารถ	3.66	0.50	สม่าเสมอ
4. นักเรียนกระตือรือร้นที่จะช่วยบุคคลอื่นอยู่เสมอ	3.50	0.62	สม่าเสมอ
5. นักเรียนร่วมแสดงความยินดีในความสำเร็จของบุคคลอื่นอย่างจริงใจ	3.82	0.49	สม่าเสมอ
6. นักเรียนให้กำลังใจแก่บุคคลอื่นเมื่อเขาท้อแท้เสียใจ	3.90	0.80	สม่าเสมอ
7. นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น	3.74	0.66	สม่าเสมอ
รวม	3.71	0.14	สม่าเสมอ
รวมเฉลี่ย	3.49	0.21	ปฏิบัติพอ ๆ กับไม่ปฏิบัติ

จากตาราง 7 พบว่าระดับการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 เรื่อง สุภาพ ($\bar{X} = 3.88$) ลำดับที่ 2

เรื่อง มีน้ำใจ ($\bar{X} = 3.71$) และลำดับที่ 3 เรื่อง ความขยัน ($\bar{X} = 3.51$) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 ลำดับสุดท้าย ได้แก่ ลำดับที่ 7 เรื่อง วินัย ($\bar{X} = 3.33$) และลำดับที่ 8 เรื่อง ซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 3.28$)

ตอนที่ 3 ความต้องการในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ตาราง 8 ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
1. นักเรียนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมเรื่องคุณธรรมจริยธรรม	4.64	0.48	มากที่สุด
2. นักเรียนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมเรื่องคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของคุณธรรมจริยธรรม	4.52	0.50	มากที่สุด
3. นักเรียนมีความต้องการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้เรื่อง คุณธรรมจริยธรรม	4.74	0.44	มากที่สุด
4. รูปแบบของการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม คุณธรรมจริยธรรม ในครั้งนี้ อย่างไร			
() 4.1 เชิญวิทยากรผู้มีความรู้ความชำนาญมาบรรยาย	4.66	0.48	มากที่สุด
() 4.2 อภิปราย/ซักถาม	4.60	0.49	มากที่สุด
() 4.3 ยกกรณีตัวอย่าง	4.62	0.49	มากที่สุด
() 4.4 การระดมสมองหรืออภิปรายกลุ่ม	4.68	0.47	มากที่สุด
() 4.5 การเล่นเกม	4.70	0.46	มากที่สุด
() 4.6 การแสดงบทบาทสมมติ	4.60	0.50	มากที่สุด
() 4.7 อื่น ๆ โปรดระบุ.....	-	-	-
รวมเฉลี่ย	4.63	0.05	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่าความต้องการในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 นักเรียนมีความต้องการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาความรู้เรื่อง คุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.74$) ลำดับที่ 2 การเล่นเกม ($\bar{X} = 4.70$) และลำดับที่ 3 การระดมสมองหรืออภิปรายกลุ่ม ($\bar{X} = 4.68$) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นักเรียนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมเรื่องคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.52$)

สรุปข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาของแบบสอบถามจากการสำรวจกับ นักเรียน 203 คน ได้ประเด็นเนื้อหาหลัก ๆ ในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมโดยเลือกด้านที่มี ระดับการปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรมที่อยู่ในลำดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านวินัยและด้านซื่อสัตย์ เพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมโดย นักเรียนมีความต้องการฝึกอบรมเพื่อ พัฒนาความรู้เรื่อง คุณธรรมจริยธรรม และมีกิจกรรมเรียนรู้อื่น ๆ ประกอบ เช่น เล่นเกม การระดมสมองหรืออภิปรายกลุ่ม เป็นต้น

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและ ความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผลการร่างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิเคราะห์เนื้อหาของ แบบสอบถามจากการสำรวจระดับการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรม เพื่อหาประเด็น ในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมในขั้นที่ 1 ได้ผลเป็นร่างหลักสูตรฝึกอบรมประกอบด้วย 1) จุดมุ่งหมาย 2) โครงสร้างเนื้อหา 3) กิจกรรมการเรียนรู้ และ 4) การวัดและประเมินผล มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 จุดมุ่งหมาย

2.1.1 เพื่อให้ครูและบุคลากรที่รับผิดชอบกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปลูกฝัง ความมีวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน ได้ศึกษาและใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม เสริมสร้างและพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน

2.1.2 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้หลักสูตรเป็นแนวทางในการควบคุมกำกับติดตามนิเทศตรวจสอบ และประเมินผลการจัดกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายของการจัดกิจกรรมโดยมุ่งเน้นในด้านวินัยและความซื่อสัตย์

2.2 โครงสร้างเนื้อหา

เนื้อหาสาระในการฝึกอบรมตามหลักสูตร แบ่งเป็น 2 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 คือการพัฒนาศักยภาพของตนเอง หน่วยที่ 2 คือ การพัฒนาความมีวินัยและความซื่อสัตย์ ใช้เวลาในการฝึกอบรม 12 ชั่วโมง

หน่วยที่ 1 การพัฒนาศักยภาพของตนเอง ใช้เวลาในการฝึกอบรม 4 ชั่วโมง ได้แก่

1. ก้าวเดินหน้ากล้าเปลี่ยนแปลง
2. เป้าหมายของชีวิต
3. วางแผนสัปดาห์ชีวิตก้าวขึ้น
4. สร้างขวัญกำลังใจ

หน่วยที่ 2 การพัฒนาความมีวินัยและความซื่อสัตย์ ใช้เวลาในการฝึกอบรม 8 ชั่วโมง ได้แก่

1. วินัยหัวใจของการพัฒนาคน
2. ตรงต่อเวลาสร้างความน่าเชื่อถือ
3. แต่งกายดีมีคุณค่า
4. วินัยของคนในชาติดูความสะอาดเป็นพื้นฐาน
5. ความซื่อสัตย์มีค่า
6. ปลุกฝังความซื่อสัตย์
7. ตัดสินใจทำอย่างซื่อสัตย์
8. ซื่อสัตย์ก่อให้เกิดสังคมสันติสุข

2.3 กิจกรรมการเรียนรู้

โดยจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรมนี้ ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยๆ สอดคล้องกลมกลืน ซึ่งกิจกรรมหลักที่สำคัญสรุป ได้ดังนี้

การบรรยาย (lecture)

การบรรยายเป็นเทคนิคที่ใช้ในการถ่ายทอดความคิดเห็น ความรู้ ข้อมูล และข้อเท็จจริงด้วยการพูด อธิบาย หรือเล่าให้ฟัง เป็นเทคนิคที่ใช้กันอย่างแพร่หลายและสามารถใช้ประกอบกับเทคนิคอื่น ๆ ได้ ความสำเร็จของการบรรยาย จะขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์ของวิทยากรผู้ทำหน้าที่บรรยาย กล่าวคือ วิทยากรบางคนสามารถบรรยายเรื่องที่ยากต่อการทำความเข้าใจให้ผู้ฟังเกิดความสนใจเกิดความกระจำง เกิดเป็นรูปธรรม นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ข้อดีของการบรรยายคือ เป็นเทคนิคที่ง่ายต่อการใช้ ผู้ที่มีประสบการณ์จะใช้เวลาในการเตรียมตัวน้อยลง เนื้อหาสาระที่ผู้เข้ารับ การฝึกอบรมจะได้รับ มีปริมาณมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้เวลาในการอบรมด้วย เทคนิควิธีอื่น สามารถให้การอบรมแก่คนเป็นจำนวนมาก ๆ ได้ในแต่ละครั้ง สามารถเน้น เนื้อหาสาระได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการอบรม นำไปเป็นเครื่องมือประกอบในการ ฝึกอบรมด้วยเทคนิคอื่น ๆ เช่น การฝึกปฏิบัติงานจริงจำเป็นต้องใช้การบรรยายนำก่อน จน อาจกล่าวได้ว่า การบรรยายเป็นเทคนิคพื้นฐานของเทคนิคอื่น ๆ

การศึกษาด้วยตนเอง (Self-study)

การศึกษาด้วยตนเอง เป็นเทคนิคฝึกอบรมที่ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เกิดการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจสาระสำคัญในเรื่องต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ใน วัตถุประสงค์ โดยการใช้สื่อการสอนที่เป็นเอกสารหรือสื่อต่าง ๆ จัดทำเป็นใบความรู้ เอกสารประกอบการอบรมไว้อย่างเหมาะสม กำหนดให้ผู้เข้าอบรมได้ศึกษาด้วยตนเอง

การระดมสมอง (brainstorming)

การระดมสมองเป็นการประชุม เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น อย่างเสรีโดยปราศจากข้อจำกัดหรือกฎใด ๆ ในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งหรือปัญหาใดปัญหา หนึ่ง โดยไม่คำนึงว่าจะถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี ความคิดหรือข้อเสนอทุกอย่างจะได้รับ การบันทึกไว้ แล้วมีการนำไปกลั่นกรองอีกชั้นหนึ่ง ดังนั้นข้อดีของการระดมสมอง คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมโดยตรง ได้ช่วยกันคิด ช่วยกันเสนอทำให้เกิดความคิด สร้างสรรค์ และได้ความคิดที่หลากหลายในเวลาจำกัด นำไปสู่การแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ได้ การระดมสมองสามารถสร้างความสนใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ดี และมีบรรยากาศที่เป็นกันเองปัญหาที่นำมาระดมสมอง มักกำหนดได้ครั้งละปัญหาเดียว เพื่อให้มีประเด็น หลักในการคิดหาข้อสรุปได้โดยความคิดไม่กระจัดกระจาย

กรณีศึกษา (case study)

กรณีศึกษาหรือบางคนเรียกว่าการศึกษากรณี เป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่นำเอาเรื่องราวหรือกรณีที่เป็นปัญหาซึ่งเกิดขึ้นจริง ๆ มาเสนอในกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรม แล้วให้สมาชิกในกลุ่มใช้หลักวิชาการและประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติงานมาผสมผสาน เพื่อวิเคราะห์กรณีที่ยกมาให้ โดยมีวิทยากรที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำและให้แนวทาง เพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ตรงตามวัตถุประสงค์ขั้นตอนของการศึกษาจะเริ่มด้วยการให้หลักการและข้อมูลต่าง ๆ ที่จะเป็ประโยชน์ต่อการพิจารณาแก้ไขปัญหา จากนั้นผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะศึกษา อภิปราย และค้นคว้าตามหลักวิชาการ ซึ่งบางครั้งข้อมูลที่ต้องการอาจเป็นข้อมูลที่สำเร็จรูปอยู่แล้ว แต่บางครั้งจำเป็นต้องค้นคว้าหาข้อมูลใหม่ ในขั้นตอนสุดท้ายผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องพิจารณาตัดสินใจแก้ปัญหาในกรณีศึกษา โดยคำนึงถึงสภาพการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด และเพื่อช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตัดสินใจได้ดีขึ้น การนำเสนอกรณีหรือปัญหาจะต้องมีรายละเอียดมากพอที่จะทำให้ผู้ที่ศึกษามองเห็นจุดสำคัญของปัญหา และได้ข้อคิดที่เป็นแนวทางนำไปสู่การตัดสินใจแก้ปัญหา

การแสดงบทบาทสมมติ (role playing)

การแสดงบทบาทสมมติ เป็นเทคนิคที่นำเอาเรื่องที่เป็นกรณีตัวอย่างมาเสนอในรูปแบบการแสดงบทบาท เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมองเห็นภาพสิ่งที่ต้องการให้เรียนรู้ได้ชัดเจนขึ้น จากการได้สัมผัสกับประสบการณ์และความรู้สึกที่แท้จริงเกี่ยวกับปัญหาที่เป็นกรณีตัวอย่าง การแสดงบทบาทสมมติช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับทราบข้อมูลและเรื่องราว ซึ่งตรงกับเนื้อเรื่องที่ใช้ในการศึกษา หลังจากแสดงบทบาทสมมติแล้วผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิเคราะห์ปัญหาพร้อมกันทั้งกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มย่อยก็ได้ เพื่อให้ได้ข้อสรุปสำหรับการแก้ปัญหา

การประชุม/การอภิปรายกลุ่มย่อย (group discussion)

การประชุม/การอภิปรายกลุ่มย่อย เป็นการจัดผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากกลุ่มใหญ่ที่มีคนจำนวนมาก ให้เป็นกลุ่มย่อยที่มีสมาชิกกลุ่มละ 2-6 คน แต่ละกลุ่มจะพิจารณาประเด็นปัญหา ซึ่งอาจเป็นปัญหาเดียวกันหรือต่างกันภายในช่วงเวลาที่กำหนด วิทยากรประจำกลุ่มทำหน้าที่คอยช่วยเหลือ แต่ละกลุ่มต้องเลือกประธานและเลขานุการของกลุ่มเพื่อดำเนินการ เมื่อวิเคราะห์ อภิปรายปัญหาที่ได้รับมอบหมายเรียบร้อยแล้ว แต่ละกลุ่มนำความคิดเห็นของกลุ่มเสนอต่อที่ประชุมใหญ่

กิจกรรมสันทนาการ/นันทนาการ (recreation activities)

กิจกรรมสันทนาการ/นันทนาการ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเสริมบรรยากาศให้มีความสนุกสนานรื่นเริง เพื่อให้คลายจากความตึงเครียดที่เกิดขึ้นในระหว่างการฝึกอบรม เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้มากยิ่งขึ้น ลักษณะของกิจกรรมประเภทนี้คือ ให้ความสนุกสนานและผ่อนคลายความตึงเครียด ร่วมเล่นหรือทำกิจกรรมได้ทุกเพศทุกวัย เสริมสร้างให้ผู้ร่วมกิจกรรมมีความเพลิดเพลิน มีการแสดงออกอิสระ เสริมสร้างการเป็นผู้นำผู้ตาม นิยมใช้จังหวะดนตรีหรือเสียงเพลง ประกอบการทำกิจกรรม ทั้งนี้สามารถจัดได้ทั้งในห้องฝึกอบรมหรือนอกห้องฝึกอบรม

กิจกรรมเข้าจังหวะ (rhythmic activities)

กิจกรรมเข้าจังหวะ เป็นกิจกรรมที่เน้นการกระทำที่ให้ร่างกายและจิตใจ มีปฏิริยาตอบสนองต่อดนตรีและจังหวะที่ใช้ประกอบ ได้แก่ เสียงเพลง การเคาะไม้ เคาะเหล็ก ฉิ่ง ฉาบ กลอง เป็นต้น ขอบข่ายของกิจกรรมเข้าจังหวะมีหลายรูปแบบ ได้แก่

1. การเคลื่อนไหวเบื้องต้น เช่น การเดิน วิ่งกระโดด ฯลฯ

โดยเคลื่อนไหวเข้ากับจังหวะ

2. การเลียนแบบ เช่น วีรชีวีชาวสาร โพงพาง งูกินหาง

มอญซ่อนผ้า ฯลฯ

3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง การเคลื่อนไหวเข้ากับจังหวะดนตรี หรือสอดคล้องกับเนื้อเพลงที่ร้อง

4. การเล่นเกมคิดสร้างสรรค์ เป็นการแสดงบทบาทสมมติ เช่น เป็นคนตัดไม้ เป็นตำรวจ หรือแสดงอาการดีใจ เสียใจ ฯลฯ

5. การเต้นรำพื้นเมืองนานาชาติและลีลาศ เช่น การเต้นระบำสาวาย การเต้นวอลซ์ การเต้นซาลาซ่า ฯลฯ กิจกรรมเข้าจังหวะ จึงเป็นกิจกรรมที่ทำให้ได้รับประสบการณ์ และความสนุกสนานรื่นเริงจากการเล่นเกมแบบต่าง ๆ ช่วยพัฒนาอวัยวะทุกส่วนให้มีความสัมพันธ์อันดีในการเคลื่อนไหว เปิดโอกาสให้ได้แสดงออกด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พัฒนาการรู้จักปรับตัวด้านสังคมและความร่วมมือในหมู่คณะ เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ ทำให้เกิดสุนทรียภาพในการเคลื่อนไหว รวมถึงการได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีจากกิจกรรมบางกิจกรรมด้วย

กิจกรรมทดสอบสมรรถภาพ (self-testing activities)

กิจกรรมทดสอบสมรรถภาพ เป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเชิงสรีระ ซึ่งส่งเสริมความแข็งแรงของสมรรถภาพทางกาย ส่งเสริมความเจริญของกล้ามเนื้อหลักในการเคลื่อนไหวและความยืดหยุ่นของข้อต่อต่าง ๆ ของร่างกาย นอกจากนี้ยังเป็นการวัดประสิทธิภาพของร่างกายอีกด้วย ได้แก่ กิจกรรมทดสอบรายบุคคล อาทิ ทุ่มตุลาล้มลุก ยืนย่อเข้าข้างเดียว ดันพื้นปรบมือ ฯลฯ กิจกรรมทดสอบเป็นคู่เป็นกลุ่ม อาทิ แผลดสยาม แก้อัโยก คนลอย ฯลฯ กิจกรรมพาดโผน อาทิ กบกระโดด หนอนยี่ด ฯลฯ กิจกรรมเหล่านี้ส่งเสริมการใช้ทักษะและกำลังความสามารถเฉพาะตัวเป็นรายบุคคล ช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการเคลื่อนไหว สร้างความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง การตัดสินใจ ความกล้าหาญสร้างเสริมทักษะการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง ความคล่องตัวและความรวดเร็ว และจูงใจให้มีความสนใจกระตือรือร้นต่อการฝึกฝนและสร้างสมรรถภาพตนเอง คุณลักษณะเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความมานะพยายามในการเรียนรู้ และฝึกฝนตนเองเพื่อสามารถปฏิบัติงาน ทั้งในระหว่างการฝึกอบรมและในการดำเนินชีวิต

2.4 การวัดและประเมินผล

2.4.1 ประเมินผลก่อนการอบรม

2.4.1.1 ทดสอบความรู้เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัย และความซื่อสัตย์

2.4.1.2 แบบประเมินพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์

2.4.2 ประเมินผลระหว่างอบรม

2.4.2.1 ประเมินทักษะการปฏิบัติงาน

2.4.2.2 ตรวจใบงาน

2.4.3 ประเมินผลหลังการอบรม

2.4.3.1 ทดสอบความรู้เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัย และความซื่อสัตย์

2.4.3.2 แบบประเมินแสดงถึงพฤติกรรมที่มีคุณธรรมจริยธรรม ด้านวินัยและความซื่อสัตย์

2.4.3.3 ประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมต่อการฝึกอบรม

2.4.4 ผลการตรวจสอบร่างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างควมมี วินัยในตนเอง

ผู้วิจัยได้จัดทำร่างหลักสูตรฝึกอบรมและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 5 คน ตรวจสอบประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสม ของหลักสูตร ดังนี้

ตาราง 9 ผลการประเมินความสอดคล้องของร่างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง
ด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน

ข้อ	รายการประเมิน	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง	สรุปผล
1	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับ โครงสร้างของเนื้อหาฝึกอบรม	1.00	สอดคล้อง
2	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับ กระบวนการฝึกอบรมและ กิจกรรมการฝึกอบรม	1.00	สอดคล้อง
3	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับสื่อ ประกอบการฝึกอบรม	1.00	สอดคล้อง
4	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับ การวัดและประเมินผล	1.00	สอดคล้อง
5	เนื้อหาวิชาฝึกอบรมกับหน่วย การเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
6	เนื้อหาของหลักสูตรกับกิจกรรม การฝึกอบรม	1.00	สอดคล้อง
7	เนื้อหาของหลักสูตรกับสื่อ การฝึกอบรม	1.00	สอดคล้อง
8	เนื้อหาของหลักสูตรกับการวัด ประเมินผล	1.00	สอดคล้อง
9	กิจกรรมการฝึกอบรมกับสื่อ การฝึกอบรม	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง	สรุปผล
10	กิจกรรมการฝึกอบรมกับการวัด ประเมินผล	1.00	สอดคล้อง
11	สื่อการฝึกอบรมกับการวัดผล ประเมินผล	1.00	สอดคล้อง
12	วัตถุประสงค์ในหน่วยการเรียนรู้ กับกิจกรรมและ วิธีการฝึกอบรม	1.00	สอดคล้อง
13	วัตถุประสงค์ในหน่วยการเรียนรู้ กับสื่อการฝึกอบรม	1.00	สอดคล้อง
14	วัตถุประสงค์ในหน่วยการเรียนรู้ กับการวัดผลประเมินผล	1.00	สอดคล้อง
15	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับ วัตถุประสงค์ในแต่ละหน่วย	1.00	สอดคล้อง

จากตาราง 9 พบว่าผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเห็นว่า ส่วนประกอบของหลักสูตร
ฝึกอบรมมีความสอดคล้องกันในทุกประเด็น โดยมีค่าความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 ใช้ได้
เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (ภาคผนวก ง)

2.4.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน รายละเอียดดังตาราง 10

ตาราง 10 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความมีวินัยในตนเอง

ข้อ	ส่วนประกอบของหลักสูตร	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	หลักการและเหตุผลในการนำหลักสูตรไปใช้	5.00	.00	มากที่สุด
2	ความชัดเจนของจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.60	.55	มากที่สุด
3	จุดมุ่งหมายมีความครอบคลุมทุกเนื้อหาสาระ	5.00	.00	มากที่สุด
4	เนื้อหาสาระของหลักสูตรตอบสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.80	.45	มากที่สุด
5	เนื้อหาของหลักสูตรครอบคลุมสาระที่จำเป็น	5.00	.00	มากที่สุด
6	การจัดเรียงลำดับเนื้อหาในแต่ละหัวข้อ	4.60	.55	มากที่สุด
7	กิจกรรมการฝึกอบรมนำไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.60	.55	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	ส่วนประกอบของ หลักสูตร	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
8	กิจกรรมและวิธีการ ฝึกอบรมในแต่ละหัวข้อ	4.80	.45	มากที่สุด
9	ความเหมาะสมของสื่อ กับกิจกรรม	5.00	.00	มากที่สุด
10	วิธีการวัดประเมินผล สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของ หลักสูตร	4.80	.45	มากที่สุด
รวม		4.82	0.18	มากที่สุด

จากตาราง 10 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีค่าระดับความเหมาะสมมากที่สุดเช่นกัน โดยลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4 ข้อ ($\bar{X} = 5.00$) ได้แก่ หลักการและเหตุผลในการนำหลักสูตรไปใช้, จุดมุ่งหมายมีความครอบคลุมทุกเนื้อหาสาระ, เนื้อหาของหลักสูตรครอบคลุมสาระที่จำเป็น และความเหมาะสมของสื่อกับกิจกรรม

2.3 ผลการปรับปรุงร่างหลักสูตรฝึกอบรม

หลังจากที่ผู้วิจัยได้นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาวิเคราะห์แล้ว ก็ได้ปรับปรุงร่างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ มีสาระสำคัญสรุป ได้ดังนี้

2.3.1 หลักการและเหตุผลในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม
ได้อธิบายเหตุผลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความจำเป็นที่ต้องพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนี้ และปรับปรุงการใช้ภาษาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรม ได้เขียนให้ชัดเจนขึ้นและสามารถประเมินได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.3.3 โครงสร้างเนื้อหา ได้ปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ที่น่าสนใจ
ในปัจจุบัน

2.3.4 กิจกรรมการฝึกอบรม ได้ปรับให้สอดคล้องกับความสนใจกับวัยผู้ที่
เข้ารับการฝึกอบรม และปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

2.3.5 การวัดและประเมินผล ได้ปรับให้ชัดเจนและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย
ของหลักสูตรฝึกอบรมมากขึ้น

**ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้าน
วินัยและความซื่อสัตย์ ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22**

3.1 ผลการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	9	45
1.2 หญิง	11	55
รวม	20	100

จากตาราง 11 สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 45
เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55

การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
มีวิธีดำเนินการ 2 ชั้น ดังนี้

3.1.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและ
ความซื่อสัตย์ ระหว่างก่อนและหลังการฝึกอบรม

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์ ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 คน

คะแนน	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนฝึกอบรม	20	12.30	2.08	35.29*	0.00
หลังฝึกอบรม	20	24.65	.99		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า นักเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนการฝึกอบรมเฉลี่ยเท่ากับ 12.30 และมีคะแนนหลังฝึกอบรมเฉลี่ยเท่ากับ 24.65 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบทั้ง 2 ครั้งปรากฏว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่าการฝึกอบรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์ หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.1.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบแสดงถึงพฤติกรรมการวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบแสดงถึงพฤติกรรมการวินัยและความซื่อสัตย์
 ของนักเรียน ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม 1 เดือน
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

คะแนน	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนฝึก	20	32.90	2.07	24.02*	0.00
หลังฝึก 1 เดือน	20	49.55	2.01		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า นักเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยแสดงถึงพฤติกรรมการมีวินัยและความซื่อสัตย์ ก่อนการฝึกอบรมเฉลี่ยเท่ากับ 32.90 หลังการฝึกอบรม 1 เดือนเฉลี่ยเท่ากับ 49.55 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบทั้ง 2 ครั้ง ปรากฏว่า พฤติกรรมการมีวินัยและความซื่อสัตย์ หลังการฝึกอบรม 1 เดือน สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่าการฝึกอบรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พฤติกรรมการมีวินัยและความซื่อสัตย์ หลังการฝึกอบรม 1 เดือน สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.1.3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรม
 เพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปรากฏผล
 ดังตาราง 14

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรม

รายการ/ข้อความ	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
1. หลักสูตรฝึกอบรมมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและน่าสนใจ	4.55	0.55	มากที่สุด
2. เนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมน่าสนใจ	4.53	0.65	มากที่สุด
3. การฝึกอบรมทำให้ได้รับความรู้ที่แปลกและใหม่	4.52	0.61	มากที่สุด
4. กิจกรรมการฝึกอบรมมีประโยชน์ทำให้นักเรียนสามารถปรับปรุงพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์ของตนเองได้	4.76	0.59	มากที่สุด
5. กิจกรรมการฝึกอบรมมีความหลากหลาย กระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน	4.58	0.53	มากที่สุด
6. ข้าพเจ้ารู้สึกเพลิดเพลินต่อการเรียนกิจกรรมการฝึกอบรมครั้งนี้	4.63	0.67	มากที่สุด
7. สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความหลากหลายและน่าสนใจ	4.55	0.60	มากที่สุด
8. สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมสอดคล้องกับเนื้อหา	4.66	0.58	มากที่สุด
9. วิทยากรดำเนินการฝึกอบรมได้เหมาะสม	4.55	0.65	มากที่สุด
10. บรรยากาศการฝึกอบรมสนุกสนาน	4.68	0.53	มากที่สุด

ตาราง 14 (ต่อ)

รายการ/ข้อความ	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
11. ระยะเวลาในการฝึกอบรมมี ความเหมาะสม	4.53	0.69	มากที่สุด
12. สถานที่ของการฝึกอบรม เหมาะสม ปลอดภัย	4.58	0.60	มากที่สุด
13. แนวปฏิบัติที่ได้รับจาก การฝึกอบรมนักเรียนสามารถนำไป ปฏิบัติได้ตลอด	4.45	0.60	มาก
14. ข้าพเจ้าได้รับข้อคิดในการ พัฒนา คุณธรรมจริยธรรมตนเอง ด้านระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์ จากการฝึกอบรม	4.55	0.60	มากที่สุด
15. ข้าพเจ้าตระหนักถึง คุณประโยชน์การมีคุณธรรม จริยธรรมของตนเองด้านระเบียบ วินัย และความซื่อสัตย์	4.74	0.50	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.61	0.19	มากที่สุด

จากตาราง 14 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) ซึ่งสูงกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ดังนี้ ลำดับที่ 1 กิจกรรมการฝึกอบรมมีประโยชน์ทำให้นักเรียนสามารถปรับปรุงพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านระเบียบวินัยและความซื่อสัตย์ของตนเองได้ ($\bar{X} = 4.76$) ลำดับที่ 2 ข้าพเจ้าตระหนักถึงคุณประโยชน์การมีคุณธรรมจริยธรรมของตนเองด้านระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.74$) และ ลำดับที่ 3 บรรยายากาศการฝึกอบรมสนุกสนาน ($\bar{X} = 4.68$)

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนสูงกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้

ระยะที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม

การปรับปรุงหลักสูตร หลังการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของวิทยากรและปัญหาอุปสรรคที่พบขณะดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขในรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้หลักสูตรฝึกอบรม มีความสมบูรณ์ขึ้น ซึ่งได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ในแผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่ 1-2 ในชั้นดำเนินงานกิจกรรมควรมีการปรับระยะเวลาให้มีการยืดหยุ่น ให้แต่ละกลุ่มได้แสดงบทบาทของตนเองที่ได้รับอย่างเต็มที่
2. ในแผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่ 5-7 มีรายละเอียดมากจนเกินไป ทำให้นักเรียนต้องใช้ระยะเวลานานในการทำความเข้าใจ ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ควรมีการปรับเนื้อหาให้สั้นลงและกระชับมากขึ้น
3. สื่อที่ใช้ประกอบเพื่อสนับสนุนในการฝึกอบรม ควรมีเนื้อหาสาระที่เหมาะสมและตรงกับวัยของผู้อบรม ไม่ควรมีเนื้อหาที่ซับซ้อนหรือเป็นอุตมคติมากจนเกินไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 สรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 - 2.1 เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์ก่อนและหลังฝึกอบรม
 - 2.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์ก่อนและหลังฝึกอบรม 1 เดือน
 - 2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรม

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม

2. พฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น หลังการฝึกอบรม
1 เดือนสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัย
และความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะของการวิจัย
ปฏิบัติการ (Research Operation) เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ผู้วิจัยได้กำหนดระยะ
การวิจัยไว้ 4 ระยะ ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาเอกสารและข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนา
หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 ดำเนินการโดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร
ฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 22 ด้วยแบบสอบถามเพื่อหาประเด็นในการสร้างหลักสูตร โดยการวิเคราะห์ข้อมูล
โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัย
และความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดำเนินการใน 2 ประเด็น ดังนี้ ประเด็น
ที่ 1 การสร้างหลักสูตร ดำเนินการโดยสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและ
ความซื่อสัตย์ของนักเรียนที่มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ แล้วนำร่างหลักสูตรไปให้
ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
ความเหมาะสมเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูล
โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความสอดคล้อง
ของหลักสูตรเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
ดัชนีความสอดคล้อง แล้วนำร่างหลักสูตรมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

และจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร ประเด็นที่ 2 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภท ได้แก่ 1) แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับ ความมีวินัย และความซื่อสัตย์ ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ค่าความยาก อยู่ระหว่าง 0.45–0.79 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.23–0.90 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 แบบประเมินพฤติกรรมการมีคุณธรรมจริยธรรมด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และแบบประเมินความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

การวิจัยระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินหลักสูตร ดำเนินการ โดยนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนในเครือข่าย พระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ประจำปี การศึกษา 2562 จำนวน 20 คน ประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความมีวินัย และความซื่อสัตย์ สำหรับนักเรียน แบบประเมินที่แสดงถึงการมี คุณธรรมจริยธรรมด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้าง ด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test for Dependent samples

การวิจัยระยะที่ 4 ปรับปรุงหลักสูตร ดำเนินการโดยนำผลจาก การประเมินหลักสูตร จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนักเรียนตลอดทั้งปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน มาวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อ เสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ฉบับสมบูรณ์ มีความเหมาะสมในการนำไปใช้และเผยแพร่ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปตามความมุ่งหมายของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน

ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ได้องค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมาย 2) โครงสร้างเนื้อหา 3) กิจกรรมการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาในผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนได้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ก้าวเดินหน้ากล้าเปลี่ยนแปลง 2) เป้าหมายของชีวิต 3) วางแผนสักนิดชีวิตก็ง่ายขึ้น 4) สร้างขวัญกำลังใจ 5) วินัยหัวใจของการพัฒนาคน 6) ตรงต่อเวลาสร้างความน่าเชื่อถือ 7) แต่งกายดีมีคุณค่า 8) วินัยของคนในชาติคือความสะอาดเป็นพื้นฐาน 9) ความซื่อสัตย์มีค่า 10) ปลูกฝังความซื่อสัตย์ 11) ตัดสินใจทำอย่างซื่อสัตย์ 12) ซื่อสัตย์ก่อให้เกิดสังคมสันติสุข

ผลการตรวจสอบร่างหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านและความซื่อสัตย์ของนักเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) และมีความสอดคล้องกันทุกประเด็น

ผลการปรับปรุงร่างหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขร่างหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้หลักสูตรที่สมบูรณ์และสามารถนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้ผลการจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนมีองค์ประกอบดังนี้ คำชี้แจงการใช้คู่มือ คุณสมบัติของนักเรียนและหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนซึ่งประกอบด้วย หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ โครงสร้างหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน คำอธิบายรายวิชา กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ ใบงาน แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนระหว่างเรียนรู้

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์ ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม

นักเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนการฝึกอบรมเฉลี่ยเท่ากับ 12.30 และมีคะแนนหลังฝึกอบรมเฉลี่ยเท่ากับ 24.65 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบทั้ง 2 ครั้ง ปรากฏว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม 1 เดือน

นักเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยแสดงถึงพฤติกรรมการมีวินัยและความซื่อสัตย์ก่อนการฝึกอบรมเฉลี่ยเท่ากับ 32.90 หลังการฝึกอบรม 1 เดือนเฉลี่ยเท่ากับ 49.55 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบทั้ง 2 ครั้ง ปรากฏว่า พฤติกรรมการมีวินัยและความซื่อสัตย์หลังการฝึกอบรม 1 เดือน สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์

พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) ซึ่งสูงกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ดังนี้ ลำดับที่ 1 กิจกรรมการฝึกอบรมมีประโยชน์ ทำให้นักเรียนสามารถปรับปรุงพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์ของตนเองได้ ($\bar{X} = 4.76$) ลำดับที่ 2 ข้าพเจ้าตระหนักถึงคุณประโยชน์การมีคุณธรรมจริยธรรมของตนเองด้านระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.74$) และลำดับที่ 3 บรรยากาศการฝึกอบรมสนุกสนาน ($\bar{X} = 4.68$)

อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ได้นำผลมาเสนอเป็นประเด็นเพื่ออภิปรายผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ ผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมาย 2) โครงสร้างเนื้อหา 3) กิจกรรมการเรียนรู้ และ 4) การวัดและประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นโดยยึดหลักการแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของนักวิชาการด้านหลักสูตร เช่น Taba (1962, หน้า 80); Tyler (1950, หน้า 11) โดยเริ่มต้นจากการศึกษาเอกสารและข้อมูลพื้นฐาน ศีขาระดับการปฏิบัติตามคุณธรรม จริยธรรม และความต้องการในการฝึกอบรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เพื่อหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นำมากำหนดจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรม หลังจากนั้นจัดทำร่างหลักสูตร ตรวจสอบหลักสูตร นำหลักสูตรไปใช้ และประเมินผลการใช้หลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สังกัด อุทรานันท์ (2532, หน้า 13) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตร มีขั้นตอนแรกได้แก่ ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การวิเคราะห์ความต้องการ การดำเนินการในขั้นนี้เน้นว่ามีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เป็นอย่างมาก เพราะเป็นพื้นฐานที่จะดำเนินการในขั้นอื่น ๆ ต่อไป และสอดคล้องกับปราโมทย์ จันทร์เรือง (2548, หน้า 50) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ สรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อพัฒนาหลักสูตร ซึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐานด้านประวัติศาสตร์ ปรัชญาการศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน และทฤษฎีการเรียนรู้ ข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรม และข้อมูลเกี่ยวกับธรรมชาติและเนื้อหาวิชา

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อเป็นการมุ่งแก้ปัญหา และสนองความต้องการที่ได้จากการวิเคราะห์

ขั้นที่ 3 การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ และประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นเสมือนสื่อกลางที่จะพาผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 4 การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผล เพื่อให้ทราบว่าควร จะวัดและประเมินผลอะไรบ้าง

ผลการตรวจสอบหลักสูตรฝึกอบรม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่า ค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) ในขณะที่เดียวกันความ สอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตรในแต่ละด้านเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือมีค่า ความสอดคล้องมากกว่า .50 ทุกประเด็น หมายความว่าองค์ประกอบของร่างหลักสูตร ฝึกอบรมมีความสอดคล้องกันทั้งนี้ เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ ดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของนักวิชาการด้านหลักสูตร ได้แก่ Tyler (1950, p. 11); Taba (1962, pp. 422-425) และ Beauchamp (1968, p. 45) หลักสูตร ฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผ่านกระบวนการหาคุณภาพตามขั้นตอนโดยเริ่มตั้งแต่ การตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้แก่ ไซตาม ข้อเสนอแนะตลอดจนผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ได้ทำการประเมินความเหมาะสมและ ความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรมและหน่วยการฝึกอบรมมีการนำส่วนที่บกพร่องมา ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จนสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของนักการศึกษาหลายท่านที่ได้พัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมแล้วพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ สามารถเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและทัศนคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ เช่น สมหวัง พรสี (2553, หน้า 145) ได้ทำ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง อทินนาทานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 จันทรัชต์ เอี้ยวเล็ก (2554, หน้า 79) ได้ทำการวิจัยพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 42 จังหวัดสตูล รุ่งกานต์ แสงสุระ (2554, หน้า 130) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้าง คุณธรรมด้านกตัญญูกตเวที สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ล้ายอง รอดเรือง (2557, หน้า 132-134) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้าน ความรับผิดชอบ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี

สุธัญญา วรรณย์พินิจ (2557, หน้า 115-116) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรมด้านระเบียบวินัย และความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เบญจพร บุญหอร (2558, หน้า 70-72) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความมีวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนและหลังการฝึกอบรม

ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนหลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 แสดงว่าหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความมีวินัย และความซื่อสัตย์ได้จริง ทั้งนี้เนื่องจากองค์ประกอบของหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการนักเรียน อีกทั้งผู้วิจัยได้จัดทำรูปแบบและเทคนิคการฝึกอบรมที่หลากหลาย น่าสนใจสามารถกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ดังเช่น กริช อัมโภชน (2545, หน้า 55-57) ได้กล่าวว่า การเลือกเทคนิคการฝึกอบรมจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาสาระในหลักสูตร เพราะเนื้อหาสาระนั้นจะต้องมีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถและต้องมีความต่อเนื่องกับพื้นฐานเดิมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนับสนุนแนวคิดเรื่องกฎการเรียนรู้มาจากแนวคิดของนักจิตวิทยาการศึกษา คือ ธอร์นไดค์ (Thorndike) ที่กล่าวถึง กฎแห่งความเชื่อมโยง (Law of association) ว่าการนำความรู้ที่ได้รับใหม่เชื่อมโยงกับความรู้หรือประสบการณ์ที่ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เดิมอยู่แล้ว โดยการใช้กฎแห่งความเชื่อมโยงสามารถทำได้โดยการใช้การเปรียบเทียบของสองสิ่งที่มีความคล้ายกัน และใช้กระบวนการที่คุ้นเคยมาเปรียบเทียบความต่างกัน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้สร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองตามขั้นตอนของการสร้างแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบที่ดี และการตรวจสอบหาคุณภาพของแบบทดสอบ ตามหลักการแนวคิด ของ วาโร เฟ็งสวัสต์ (2551, หน้า 213-214 และ บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 59-663 อ้างถึงใน กาญจนาคิง, 2561, หน้า 91-93) ซึ่งมีแนวคิดสอดคล้องกัน ดังนี้ 1) วิเคราะห์จุดประสงค์และเนื้อหาที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ 2) กำหนดพฤติกรรมย่อยที่จะออกข้อสอบ และ

พิจารณาว่าจะต้องออกข้อสอบเกินไว้กี่ข้อ ทั้งนี้หลังจากที่นำไปทดลองใช้และวิเคราะห์หาคุณภาพของข้อสอบรายข้อแล้วจะตัดข้อที่มีคุณภาพไม่เข้าเกณฑ์ออกข้อสอบที่เหลือจะได้ไม่น้อยกว่าจำนวนที่ต้องการจริง 3) กำหนดรูปแบบของข้อคำถาม 4) ลงมือเขียนข้อสอบตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ 5) ตรวจสอบข้อสอบโดยพิจารณาในเรื่องความถูกต้องตามหลักวิชา ความชัดเจนของภาษา 6) ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา 7) พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง 8) ทดลองใช้วิเคราะห์ข้อมูลและปรับปรุง 9) พิมพ์แบบทดสอบฉบับจริง ผลจากการสร้างแบบทดสอบตามขั้นตอนดังกล่าว

ปรากฏว่า แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกันในทุกประเด็น ผลการทดลองเพื่อหาคุณภาพแบบทดสอบ ได้ค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.45-0.79 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.23-0.79 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92 ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับสูงด้วย

เหตุผลสนับสนุนดังกล่าว จึงเชื่อได้ว่าแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองมีคุณภาพทั้งในด้านความเที่ยงตรงและค่าความเชื่อมั่น ส่งผลให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้ความเข้าใจหลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริลักษณ์ ยืนยง (2552, หน้า 129) ได้พัฒนาหลักสูตรการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมและความเป็นไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คุณธรรมจริยธรรมและความเป็นไทยหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ รุ่งกานต์ แสงสุระ (2554, หน้า 130) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างเสริมสร้างคุณธรรมด้านกตัญญูกตเวที สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ สุทธิญา วรณัยพินิจ (2557, หน้า 115-116) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมด้านระเบียบวินัย และความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลของคะแนนการให้เหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรม ด้านระเบียบวินัย และความรับผิดชอบ หลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. พฤติกรรมแสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คะแนนก่อนการฝึกอบรมเฉลี่ยเท่ากับ 32.90 หลังการฝึกอบรม
 1 เดือนเฉลี่ยเท่ากับ 49.55 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบทั้ง 2 ครั้ง ปรากฏว่า
 พฤติกรรมการมีวินัยและความซื่อสัตย์ หลังการฝึกอบรม 1 เดือน สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก กิจกรรมการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นช่วย
 ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว มีเนื้อหาที่ใกล้ตัวและ เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของ
 นักเรียนทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์โดยตรง สามารถจดจำความรู้ ได้ดีกว่าการท่องจำ
 โดยได้นำเอาเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมาให้นักเรียนได้ระดมสมองและ
 แสดงความคิดเห็น ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึง ผลดีของการมี วินัยและความซื่อสัตย์ และ
 ผลเสียของการขาดวินัยและความซื่อสัตย์ ซึ่งจะทำให้ นักเรียนตระหนักถึง เห็นความสำคัญ
 ของความมีวินัยและความซื่อสัตย์ ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนี้จะช่วยให้ นักเรียนมีพฤติกรรม
 ด้านความมีวินัยและซื่อสัตย์สุจริตและประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมอีกทั้ง
 การจัดทำหลักสูตรอบรมได้จัดทำขึ้นตาม แนวคิด ทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรม
 จริยธรรม เช่น ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของบันดูรา (Bandura, 1977, p.63
 อ้างถึงใน สมชาย ธีชญนกุล, ม.ป.ป., หน้า 34-36) ที่กล่าวถึง มนุษย์สามารถคิดในเชิง
 ประเมินว่า พฤติกรรมหนึ่ง ๆ จะทำให้เกิดผลกิจกรรมอะไรบ้าง และผลกิจกรรมต่าง ๆ
 มีความเท่าปรารภนามากน้อยเพียงใดในเชิงประเมินจะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะทำหรือไม่
 ทำพฤติกรรมหนึ่งและนำไปสู่การบังคับตัวเองให้ประพฤติปฏิบัติตามที่ตนตั้งไว้ และเป็นไป
 ในทิศทางเดียวกันกับ ทฤษฎีต้นไม้อัจริยธรรม ดวงเดือน พันธุมนาวิณ กล่าวถึง
 1) ทศนคติ คุณธรรม ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของคนดี และคนเก่ง 2) เหตุผล
 เชิงจริยธรรม หรือการเห็นแก่ผู้อื่นส่วนรวม และหลักสากลมากกว่าเห็นแก่ตัว 3) ลักษณะ
 มุ่งอนาคต สามารถคาดการณ์ไกล และสามารถควบคุมตัวเองได้อย่างเหมาะสม
 4) ความเชื่ออำนาจในตนว่าทำได้ดี ทำชั่วจะต้องได้รับโทษ 5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หรือ
 ความมานะบากบั่นฝ่าฟันอุปสรรคจนได้รับประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้
 ปัจจัยเหล่านี้เป็นตัวส่งผลถึงพฤติกรรมของคนจากเหตุผลดังกล่าวหลังจากผ่าน
 การฝึกอบรม 1 เดือน เมื่อมีการวัดคะแนนเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยและ
 ความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการฝึกอบรม 1 เดือน สูงกว่าก่อน
 การฝึกอบรม ทำให้สามารถประเมินผลได้ว่าการฝึกอบรมครั้งเกิดผลสัมฤทธิ์ได้จริง

ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเปลี่ยนพฤติกรรมไปในรูปแบบที่ต้องการ สอดคล้องการงานวิจัยของเนาวรัตน์ ทองโสภา (2558, หน้า 80) ได้ทำการพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 พบว่า การเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ หัททยา โกฏีรัตน์ (2549, หน้า 91) ได้ทำการพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความซื่อสัตย์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านมีวินัย และความซื่อสัตย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาของกิจกรรมในแต่ละหน่วยเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม อีกทั้งวิทยากรก็เป็นบุคคลที่มีความสามารถอย่างสูง เพราะสังเกตได้จากการเตรียมรูปแบบเนื้อหาการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดี มีการวิเคราะห์โดยได้ประเมินจากระดับวัย ระดับการศึกษาของที่เข้ารับการอบรมเป็นเกณฑ์หลักแล้วก็ได้นำแนวคิดและวิธีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการฝึกอบรมอีกทั้งมีวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจ การฝึกอบรมจึงเป็นการเรียนรู้ที่สนุกสนานผ่อนคลาย โดยเฉพาะรูปแบบดำเนินวิธีสอนโดยใช้เกมซึ่งเป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ อย่างสนุกสนานและท้าทายความสามารถโดยผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่ตรงเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูง นอกจากนั้นนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มแบบร่วมมือกัน มีการทำเป็นทีมเป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลลัพธ์ที่ได้ก็เป็นไปตามที่มุ่งหวังไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ Johnson, Johnson and Holube, 1994, pp. 1.3-1.4 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี 2553, หน้า 103) กล่าวถึงการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้ 1) มีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายมากขึ้น เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้นและมีผลงานมากขึ้น การเรียนรู้มีความคงทนมากขึ้น มีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เหตุผลดีขึ้น และคิดอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น 2) มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนดีขึ้น เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีน้ำใจนักกีฬามากขึ้น ใส่ใจในผู้อื่นมากขึ้น เห็นคุณค่าของความแตกต่าง ความหลากหลาย

การประสานสัมพันธ์และการรวมกลุ่ม 3) มีสุขภาพจิตดีขึ้น เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือ ช่วยให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดีขึ้น มีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมและความสามารถในการเผชิญกับความเครียดและความผันแปรต่าง ๆ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจที่ดีต่อหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยมความมีวินัย และความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งกานต์ แสงสุระ (2554, หน้า 130) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านกตัญญูทวดเวที สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ด้านเจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรมของผู้เข้ารับการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ล้ายอง รอดเรือง (2557, หน้า 132-134) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ผลของการวิจัย พบว่าเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก และ เบญจพร บุญหอย (2558, หน้า 70-72) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนได้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ควรดำเนินการศึกษาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบถึงข้อบกพร่องในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนเพื่อนำมาพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ผู้บริหารควรเล็งเห็นความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่งคนดีมีความสุข

1.3 ควรจัดระบบการนิเทศภายในกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม
ของนักเรียน

1.4 ครูควรสอดแทรกการเรียนการสอนในประเด็นความมีวินัยและ
ความซื่อสัตย์โดยอาจสอดแทรกในรูปแบบของการเล่าเรื่องการเขียนบทความ หรือ
ในเนื้อหาการเรียนรู้ต่าง ๆ

1.5 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมจำเป็นที่ต้องมีการกระทำอย่าง
ต่อเนื่องเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่ถาวรจะต้องไม่กระทำไปเพียงชั่วคราวเท่านั้น และ
ควรได้มีความร่วมมือกับทุกฝ่ายทั้งโรงเรียนและผู้ปกครอง ไม่ปล่อยให้เป็นบทบาทของ
ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแต่เพียงฝ่ายเดียว

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงทดลองในรูปแบบอื่น ๆ เกี่ยวกับกระบวนการวิธีการ
เพื่อนำมาพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนที่อยู่ในระดับต่ำให้ดีขึ้นเพื่อยกระดับ
มาตรฐานคุณธรรมจริยธรรมจะได้ทำให้สูงขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของ
นักเรียน

2.3 ควรมีการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม
ของนักเรียน

2.4 ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้อง
กับความต้องการของนักเรียนเพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง
และเกิดการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางด้านคุณธรรมจริยธรรม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ. (2550). *การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- กรมวิชาการ. (2542). *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย ด้านความรับผิดชอบ และมีวินัยในตัวเอง*. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย : การประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2552). *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สหกรณ์ชุมนุม การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย จำกัด.
- กาญจนา ดิง. (2561). *การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความมีวินัย และความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักการศึกษาเทศบาลนครสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กรีช อัมโภชน. (2545). *การสร้างหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม. เอกสารประกอบการบรรยายในการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารงานฝึกอบรม สำนักฝึกอบรม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*.
- กิติมา ปรีดีดิถ. (2545). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: อักษรภาพิพัฒนา.
- กิริติ บุญเจือ. (2542). *จริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- คะเนิงนิจ ศรีโตกลีน. (2549). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว สำหรับตำรวจภูธร จังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- งามนิธย์ สิริพงษ์. (2547). *การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนของครูโรงเรียนพระวิสุทธิวงศ์ อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี*. สารนิพนธ์ปริญญา กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จงกลณี ชุติมาเทวินทร์. (2542). *การฝึกอบรมเชิงพัฒนา*. นครปฐม: สถาบันพัฒนา การสาธารณสุขอาเซียน.
- จตุพร คีลาเดช. (2543). *ตัวแปรที่เกี่ยวกับคุณธรรม พื้นฐานของนักเรียนระดับ ชั้นประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จตุณญา จินาศรีพูล. (2558). *การเสริมสร้างความซื่อสัตย์โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จักรา วงศ์กาฬสินธุ์. (2556). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมโดยใช้หลักการเจริญสติ ปฏิฐาน 4 ตามแนวทางของหลวงปู่เทียณ จิตตสุโภ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการอารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- จันทร์ชัม เอี้ยวเล็ก. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 42 จังหวัดสตูล*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จิราพร นิลกำเนิด. (2547). *การพัฒนาแผนการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง บทประยุกต์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการเรียนแบบร่วมมือ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิราพร อรุณพูลทรัพย์. (2541). *การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัย ในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ สส.ม. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

- จิราภรณ์ วัชรปราคาการ. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประเมินผลตามสภาพจริง สำหรับวิทยากรอาชีพระยะสั้น อำเภอปอพลอย จังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จุมพล พลุภัทรชีวิน. (2548). *การวิจัยและพัฒนากระบวนการสร้างความดี มีคุณธรรม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน).
- ชาญวิทย์ โสภิตะชา. (2546). *การดำเนินงานเพื่อพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนโรงเรียนบ้านโคกเลาะ (มิตรภาพที่ 159) อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชุตินา ปัญญาพินิจนุจร. (2540). *รูปแบบการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมทางพยาบาล โดยบูรณาการแนวความคิดเชิงพุทธและการเน้นปัญหาเป็นหลัก*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชูชัย สมितिโกร. (2548). *การฝึกอบรมบุคลากรในองค์การ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เชาว์ มณีวงศ์. (ม.ป.ป.). *การบริหารกิจการนักเรียน*. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- โชติก ศรชัยชนะ. (2552). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการวาดภาพสีน้ำมันและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยวิธีการสอนของ อารี สุทธิพันธ์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ไชยวัฒน์ชาญรัตน์. (2543). *ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไชยา พรหมวิชุดกุล. (2541). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของวัยรุ่น : ศึกษาเฉพาะลูกของข้าราชการตำรวจในกรุงเทพมหานครและสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ สส.ม. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ณัฐพร สตาภรณ์. (2540). *การศึกษาองค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนทหารและพลเรือน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- คณกุล สุรินทร์. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. ชลบุรี:
มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ดาวณา กิตติสาโร. (2546). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผล
ต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร
กลุ่มเจ้าพระยา โดยใช้วิธีวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงคาโนนิคัล.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.*
- ดิษฐ คำมา. (2546). *การปฏิบัติงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ คม. เลย:
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.*
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2548). *ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม : การวิจัยและพัฒนาบุคคล.
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ถาวร เทียงแก้ว. (2548). *การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง
การอ่านคำควบกล้ำโดยใช้แบบฝึกทักษะ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- ทีศนา แคมมณี. (2546). *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมจากทฤษฎี
สู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: เมธีทีปส์.*
- _____. (2553). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้
ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- เทพวณี วิจิธกำจร. (2548). *การปลูกฝังค่านิยมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการตามแนวคิด
ของบลูมและแรทส์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ทองคุณ หนองพร้าว. (2547). *การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียน
สำเร็จรูป เรื่อง จังหวัดของเรา (บุรีรัมย์) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาสารคาม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- ธนมณฑชนก เจริญสวัสดิ์. (2552). *การพัฒนาคุณภาพบริการอย่างต่อเนื่องของ
พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลค่ายประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี.
วิทยานิพนธ์ ส.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*

- ชนาภรณ์ คำอ่อน. (2552). *การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความซื่อสัตย์
สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3.*
วิทยานิพนธ์ ค.ม. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ธีราพร กุลนันทน์. (2544). *การพัฒนาลักษณะนิสัยทางจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย
ทฤษฎีแนวคิดและแนวปฏิบัติ.* นครสวรรค์: คอมพิวเตอร์แอนด์กราฟฟิค.
- อึ้ง บั้วศรี. (2531). *ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา.* กรุงเทพฯ:
ธนรัชการพิมพ์.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และรุ่งนภา ตั้งจิตตเจริญกุล. (2551). *การวิเคราะห์แนวโน้ม
การเปลี่ยนแปลงคุณธรรมจริยธรรมของคนไทย.* กรุงเทพฯ: ศูนย์คุณธรรม.
- นฤดี สมมิตรปรีชา. (2553). *พฤติกรรมการไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. งานวิจัยได้รับงบประมาณ
เงินรายได้ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลพระนคร.
- นัทลีญา กำนล. (2551). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้บทเรียน
คอมพิวเตอร์กับการสอนปกติของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย เรื่องชนิดของคำในภาษาไทย. ปรินญาณิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.*
- เนาวรัตน์ ทองโสภา. (2558). *การพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้าน
ความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1.*
วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- น้อย ศิริโชติ. (2546). *เทคนิคการฝึกอบรม. สงขลา: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9).* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจพร บุญหอย. (2558). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม
พื้นฐานของนักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอบ้านนาเดิม
จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสุราษฎร์ธานี.*
- ประถม แสงสว่าง. (2542). *การบริหารการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ประยูรวงศ์.*

- ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร. (2561). *คุณธรรมพื้นฐานเรื่องซื่อสัตย์*. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก [HTTP://TAAMKRU.COM/TH/คุณธรรมพื้นฐาน-เรื่องซื่อสัตย์/](http://TAAMKRU.COM/TH/คุณธรรมพื้นฐาน-เรื่องซื่อสัตย์/). 13 กรกฎาคม 2561.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2540). *พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม*.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2550). *วัฒนธรรมทางภาษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสานศรี วงศ์สวัสดิ์. (2542). *การอบรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนในโรงเรียนคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาสังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ*.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปราโมทย์ จันท์เรือง. (2548). *เอกสารประกอบการสอน รายวิชา หลักการและแนวทางการพัฒนาหลักสูตร*. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- _____. (2552). *เอกสารประกอบการสอน รายวิชา การพัฒนาหลักสูตรและเทคนิคการฝึกอบรม*. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
- พงศ์ หรดาล. (2539). *การวางแผนการฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากร*.
กรุงเทพฯ: คณะอุตสาหกรรมศึกษา สถาบันราชภัฏพระนคร.
- พงศธร หวังกลุ่มกลาง. (2547). *การพัฒนาแผนการเรียนรู้ โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบจำนวนเต็ม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2018). *การศึกษากับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์*. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://www.moe.go.th/main2/article/article11.htm>
10 กรกฎาคม 2561.
- พนัส หันนาคินทร. (2542). *การบริหารบุคลากรในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมณศพรเทพ เสถียรนพเกา.
- พรเทพ เสถียรนพเกา. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาครู*. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2543). *ความคิดแหล่งสำคัญของการศึกษา*.
กรุงเทพฯ: สหธรรมมิก.

- พระมหาวิบูลย์ สิริภัสสรโรทัย. (2545). *การส่งเสริมจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชน
ในสถานสงเคราะห์*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระศรชัย วังคำ. (2553). *การประเมินผลสัมฤทธิ์หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรม
“คายพุทธบุตร-พุทธธรรม*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี:
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พระสมชาย ฐานวุฑโฒ. (2545). *มงคลชีวิต ฉบับทางก้าวหน้า*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- พระสมาน ลีลาศ. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมด้าน
ความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พันธ์ทิพย์ คิมแหน. (2552). *ประสบการณ์ครูและผู้ปกครองในการส่งเสริมจริยธรรม
ของนักเรียนระดับปฐมวัยโรงเรียนเซนต์แมรี จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- พิชิต บุตรศรีสว. (2546). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงาน
ศึกษาธิการจังหวัดเขตการศึกษา 9*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลข: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลย.
- พิสนุ พงศ์ศรี. (2549). *การวิจัยการศึกษา*. สุราษฎร์ธานี: สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- _____. (2549). *การประเมินทางการศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: เทียมฟ้า
การพิมพ์.
- พิสมัย ถิระแก้ว. (2541). *หลักสูตรประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- พิสมัย ทินเด. (2545). *การใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พุทธทาสภิกขุ. (2553). *แนะแนวจริยธรรมร่วมสมัย ชุดที่ 3 จุดหมายปลายทาง
และตัวแท้ของจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดวงตะวัน.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2542). *ความรู้คู่คุณธรรม*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- มยุรี เฝ้าพงษ์. (2550). *การเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยวิธีสอนแบบสถานการณ์จำลองกับวิธีสอนแบบบทบาทสมมติ*.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มยุรี พวงมาลัย. (2549). *การพัฒนาแผนการเรียนรู้โดยกิจกรรมโครงการ เรื่อง การประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุธรรมชาติ รายวิชางานประดิษฐ์ตามสมัยนิยม สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มาลัย รอดประดิษฐ์. (2554). *ความซื่อสัตย์*. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก http://thn21543-01.blogspot.com/2011/12/blog-post_19.html. 13 กรกฎาคม 2561.
- มิ่งมณี ศรีงาน. (2547). *การพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการแปรรูปอาหารจากธัญพืช ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยุทธ โกยวรรณ. (2550). *การสร้างเครื่องมือวิจัย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2553). *ความเป็นครู Self actualization for teacher*. (พิมพ์ครั้งที่ 5).
กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ยุภา เกิดศิริ. (2558). *การพัฒนาแบบวัดความมีวินัยในตนเองสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี*.
วิทยานิพนธ์ คม. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
- รสริน พิมพ์บรรยงก์. (2550). *ระบบการสอนและการฝึกอบรม : การออกแบบ การพัฒนา และการนำไปใช้*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- รัตนาภรณ์ พลชา. (2544). *ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบและความมีระเบียบวินัยในการเรียนโดยใช้ตัวแบบบุคคลจริง ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภูกระดึงวิทยา อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์.

- รุ่งกานต์ แสงสุระ. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรม
ด้านความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.*
วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- รุ่งรวี คำเหมื่อน. (2557). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อสร้างเสริมความซื่อสัตย์
ต่อส่วนรวมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านอาบช้าง
ตำบลกุดดินจี่ อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รุจิร ภู่อาระ. (2551). *การพัฒนาหลักสูตรตามแนวปฏิรูปการศึกษา.* กรุงเทพฯ:
ป๋าคพอยท์.
- โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย. (2559). *ระดับการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรม.*
นครพนม: อัดลำเนา.
- ลำยอง รอดเรือง. (2557). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรม
ด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันการพลศึกษา
วิทยาเขตสุพรรณบุรี.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2548). *คนไทยในอุดมคติ.* กรุงเทพฯ: แม็ค.
- วคิน อินทสระ. (2549). *พุทธจริยศาสตร์.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เม็ดทราย.
- วาโร พึ่งสวัสดิ์ (2551). *วิธีวิทยาการวิจัย.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2551). *การพัฒนาหลักสูตร.* กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการอุดมศึกษา.
- วิน เชื้อโพธิ์หัก. (2537). *การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม.* กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ศนิชา เลิศการ. (2547). *ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระ
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศศิกานัญณ์ ทวิสุวรรณ. (2545). *รูปแบบและวิธีการฝึกอบรมการศึกษานอกระบบ
ใน ประมวลสาระชุดวิชาการศึกษานอกระบบ หน่วยที่ 7-10.* นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริมาศ พงษ์สนั่น. (2543). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องทักษะและวิธีสอน
สำหรับครูอาชีวศึกษา สังกัดสังฆมณฑลราชบุรี.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- สังัด อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (พิมพ์ ธรรมธรเถร). (2548). *ศาสนาสากล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ กรมการศาสนา.
- สมคิด บางโม. (2554). *เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม*. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา.
- สมชาติ กิจบรรจง. (2552). *สูตรสำเร็จการจัดการฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เน็ท.
- สมชาย ธีญธนกุล. (ม.ป.ป.). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. พิษณุโลก: ภาควิชาการแนะแนวและ จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2549). *การวัดผลการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กอฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมพร เทพสิทธิทา. (2542). *คุณธรรมจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: สภาสังคมสงเคราะห์ แห่งประเทศไทย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และ ทศนีย์ บุญเติม. (2547). *การสอนแบบ Research-Based Teaching ใน ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (บรรณาธิการ), การเรียนการสอนที่มีการวิจัย เป็นฐาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พรลี. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง อทินนาทานกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3-6*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สาคร แสงผึ้ง. (2548). *การวิเคราะห์ข้อสอบแบบเลือกตอบโดยวิธี B-Index และ การวิเคราะห์ข้อสอบคะแนนไม่ใช่ 0-1 ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์*. เชียงใหม่: หน่วยงานนิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 เชียงใหม่.
- สามารถ กลางบุญเรือง. (2547). *การสร้างแบบสอบวัดจริยธรรมความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สาลินี อุดมผล. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่องการเจียรไนนิล*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2555). *แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรื.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2551). *พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต*. กรุงเทพฯ: กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักบริหารงานกลาง สำนักงาน ป.ป.ช.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2540). *การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมด้านคู่มือแนะแนวทางปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ศรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2540). *คู่มือการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน*. กรุงเทพฯ: ศรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *การส่งเสริมสร้างคุณธรรมในระบบการศึกษา*. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สินีนานู สุทธิจินดา (2543). *การศึกษาวินัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพาณิชยการโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร*. รายงานการศึกษา คนควาอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สิริภัทร ขจรสมบัติ. (2553). *การเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีการอบรมเลี้ยงดูและลักษณะมุ่งอนาคต แตกต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สิริลักษณ์ ยืนยง. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมและความเป็นไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สุชา จันทรเอม และสุรางค์ จันทรเอม. (2542). *จิตวิทยาเด็ก*. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- สุชาติ น้ำประสานใจ. (2542). *วิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- สุชาติ รมโพธิ์สระ. (2547). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับปัญหาวินัยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระบุรี.*
วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สุภารัตน สิทองวัฒนา. (2549). *คู่มือพัฒนาความซื่อสัตย์ของนักเรียนวงชั้นที่ 2.*
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สุธัญญา วรรณพิณิจ (2557) *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม
ด้านระเบียบวินัย และความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.*
วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สุนี ภูพันธ์. (2546). *แนวคิดพื้นฐานในการสร้าง พัฒนาหลักสูตรยุคปฏิรูปการศึกษาไทย.*
เชียงใหม่: โรงพิมพ์แสงพิมพ์.
- สุภาพร พิศาลบุตร และยงยุทธ เกษสาคร. (2545). *การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม.*
กรุงเทพฯ: วี.จี.พรินติ้ง.
- เสนห์ จุ้ยโต. (2544). *การฝึกอบรมเชิงระบบ.* นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- หัตยา โกฏรัตน์. (2549). *คู่มือพัฒนาความซื่อสัตย์ของนักเรียนวงชั้นที่ 1.*
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- หัสตินทร์ เขาวนปรีชา. (2542). *การบริหารงานกิจการนักเรียน. อุดรดิตต์:*
สถาบันราชภัฏอุดรดิตต์.
- อรรณพ อุ๋นจะนำ. (2541). *รายงานในโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และเสริมสร้าง
วินัยนักเรียนโรงเรียนเกาะคาวิทยา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. ลำปาง:
โรงเรียนเกาะคาวิทยาคม.*
- อัจนา ประสานชาติ. (2545). *ผลการฝึกจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมวินัยในตนเอง
ของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- อานนท์ กระจบอุโท. (2543). *ความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาทหารที่มีต่อวิชาทหาร
ในหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารทหารบก จังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2542.*
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อารีพรรณ อะทะวงษา. (2553). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรม
ซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*

- อำนาจ จันทร์มหา (2542). *การศึกษาศรีธรรม ด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน นักศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- อุทุมพร จามรมาน. (2537). *คู่มือการประเมินโครงการฝึกอบรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: พันปีพับลิชชิง.
- Beauchamp, G.A. (1968). *The Curriculum of the Elementary School*. Boston, Massachusetts : Allyn and Bacon, Inc.
- Beach, Dale S. (1980). *Personnel : The Management of People at Work*. New York : Macmillan Publishing Company
- Enciso, R. P. (2001). *Perceptions of Students Discipline : Viewpoints o Students, Teachers, and Administrators*. Maters Abstracts International.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw–Hill Book.
- Saylor Galen J. and Alexander, W.M. (1974). *Planning Curriculum for Schools*. 3rd ed. New York: Holt Rinchart and Winston.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York : Harcourts Brace & World.
- Tyler, R.W. (1950). *Basic Principles of Curriculum Development and Instruction*. Chicago : University of Chicago Press.
- Wilson, J. T. (2002). *Moral Development of Japanese and America Kindergarten Aged Children : A Comparative Study*. *Dissertation Abstracts international*.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. นางรุ่งนภา แสนแก้ว

การศึกษา ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยนครพนม

ตำแหน่ง คีษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

2. จ.ส.ต.พีระพัฒน์ ไวแสน

การศึกษา ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนกกเหาะ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

3. นายสุระกัณฑ์ ต້องเดช

การศึกษา ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยนครพนม

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองบัวราษฎร์รัฐบำรุง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

4. นายนรินทร์ แสนแก้ว

การศึกษา ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยนครพนม

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองแซง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

5. นางจูนารัต วังคะฮาด

การศึกษา ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร
และนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยนครพนม

ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองคำโคกกุง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน
2. แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
3. แบบตรวจสอบร่างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน
4. แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม
5. แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินพฤติกรรม
6. แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจ

แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้าน
วินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ชื่อผู้วิจัย นริศรา ภูมทอง นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 22 เกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรมและความต้องการ
ในการฝึกอบรม
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามฉบับนี้ ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยเท่านั้น
3. แบบสอบถามมี 4 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรม
 - ตอนที่ 3 ความต้องการในการฝึกอบรม
 - ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
4. เมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จสมบูรณ์แล้ว กรุณาส่งคืนรูปประจำชั้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ให้เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับสถานภาพของนักเรียน

เพศ ชาย

หญิง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรม

ข้อคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
	ทุก ครั้ง	สม่ำเสมอ	ปฏิบัติ พอ ๆ กับ ไม่ปฏิบัติ	บ่อยครั้ง	ไม่เคย เลย
คุณธรรมเรื่อง ขยัน					
1. นักเรียนส่งการบ้านและงานที่ได้รับมอบหมายตรงเวลาที่กำหนด					
2. นักเรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ได้เรียนในห้องเรียน					
3. นักเรียนเรียนวิชาต่าง ๆ ด้วยความตั้งใจ					
4. นักเรียนใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนให้เป็นประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือ ช่วยงานผู้ปกครอง					
5. เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายงาน จะทำงานให้เสร็จรวดเร็ว และมีคุณภาพมากที่สุด					
6. นักเรียนศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอ					
7. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชน					
คุณธรรมเรื่อง ประหยัด					
1. นักเรียนวางแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบในแต่ละเดือน					
2. นักเรียนใช้เงินเก็บออมของตนซื้อสิ่งที่อยากได้โดยไม่รบกวนผู้ปกครองหรือบุคคลอื่น ๆ					
3. นักเรียนตระหนักการใช้น้ำและไฟอย่างประหยัด					

ข้อคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
	ทุก ครั้ง	สม่ำเสมอ	ปฏิบัติ พอๆ กับ ไม่ปฏิบัติ	บ่อย ครั้ง	ไม่เคย เลย
4. นักเรียนเรียนรู้ที่จะนำเศษวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์สิ่งของให้เกิดประโยชน์					
5. นักเรียนพยายามดำเนินชีวิตอย่างประหยัดและรู้จักการประมาณตนเอง					
6. นักเรียนร่วมกันดูแลรักษาสมบัติสาธารณะของส่วนรวม					
7. นักเรียนหารายได้/ทำงานพิเศษ					
คุณธรรมเรื่อง ความซื่อสัตย์					
1. นักเรียนไม่พูดโกหกกับผู้อื่น					
2. นักเรียนไม่กระทำการใด ๆ ที่บ่งบอกถึงการทุจริตในเรื่องการเรียนและเรื่องอื่น ๆ					
3. นักเรียนยอมรับเมื่อรู้ว่าตนเองทำผิด					
4. นักเรียนปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น					
5. นักเรียนกระทำตนให้เป็นแบบอย่าง ในด้านความซื่อสัตย์					
6. นักเรียนเก็บสิ่งของได้จะนำส่งครูเพื่อประกาศหาเจ้าของ ไม่หยิบฉวยสิ่งของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต					
คุณธรรมเรื่อง มีวินัย					
1. นักเรียนแต่งตัวดูกระเปียบ					
2. นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาอยู่เสมอ					
3. นักเรียนตรงต่อเวลา ทั้งในการส่งงานและการนัดหมาย					
4. นักเรียนทำความสะอาดห้องนอนและที่พักออาศัยเรียบร้อย					
5. นักเรียนเข้าแถวเป็นระเบียบเพื่อรับบริการต่าง ๆ					
6. นักเรียนปฏิบัติตามแผนการที่ได้ตั้งเป้าไว้ให้สำเร็จลุล่วง					

ข้อคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
	ทุก ครั้ง	สม่ำเสมอ	ปฏิบัติ พอๆ กับ ไม่ปฏิบัติ	บ่อยครั้ง	ไม่เคย เลย
คุณธรรมเรื่อง สุภาพ					
1. นักเรียนไม่พูดจาหยาบค้าย หรือปฏิบัติตัวไม่สุภาพต่อบุคคลอื่น					
2. นักเรียนไม่กระทำใด ๆ เพื่อให้บุคคลอื่นได้รับความอับอาย					
3. นักเรียนไม่เล่นกับเพื่อนด้วยความรุนแรง					
4. นักเรียนปฏิบัติตนอย่างอ่อนน้อมและมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่					
5. นักเรียนกล่าวคำขอบคุณและขอโทษผู้อื่นให้เหมาะสมกับกาลเทศะ					
6. นักเรียนไม่พูดหรือแสดงข้อคิดเห็นใดผ่านสื่อออนไลน์ที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังต่อบุคคลอื่น					
คุณธรรมเรื่อง สะอาด					
1. นักเรียนแปรงฟันทุกวันอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง					
2. นักเรียนทำความสะอาดบ้านเป็นประจำ					
3. นักเรียนจัดของใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบ					
4. นักเรียนเก็บของใช้เข้าที่ทุกครั้งเมื่อไม่ใช้					
5. นักเรียนช่วยดูแลสมบัติสาธารณะของส่วนร่วมให้อยู่ในสภาพดี					
6. นักเรียนดูแลรักษาความสะอาดร่างกายตนเองอย่างสม่ำเสมอ					
7. นักเรียนพยายามรักษาสภาพจิตใจของตนเองให้ผ่อนคลายอยู่เสมอ					
คุณธรรมเรื่อง สามัคคี					
1. นักเรียนยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างของบุคคลอื่น					
2. นักเรียนพยายามยุติปัญหาข้อขัดแย้งกับผู้อื่นด้วยสันติวิธี และยุติธรรม					

ข้อคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
	ทุก ครั้ง	สม่ำเสมอ	ปฏิบัติ พอๆ กับ ไม่ปฏิบัติ	บ่อยครั้ง	ไม่เคย เลย
3. นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความเต็มใจ					
4. นักเรียนไม่มีปัญหาทะเลาะวิวาท เมื่อต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น					
5. ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มโดยไม่บิดพลิ้ว					
6. นักเรียนมีความสุขกับการทำงานเป็นทีม					
7. นักเรียนไม่เอาความคิดของตนเองเป็นใหญ่					
8. นักเรียนยินดีให้ความช่วยเหลือเพื่อนในเรื่องที่เห็นว่าถูกต้อง					
คุณธรรมเรื่อง มีน้ำใจ					
1. นักเรียนช่วยเหลืองานครูและงานโรงเรียนด้วยความเต็มใจ					
2. นักเรียนบริจาคเงิน เพื่อช่วยเหลือบุคคลอื่นที่ได้รับความลำบาก					
3. นักเรียนให้คำแนะนำช่วยเหลือเพื่อนในเรื่องที่ตนมีความรู้และเป็นประโยชน์ต่อเพื่อน					
4. นักเรียนกระตือรือร้นที่จะช่วยบุคคลอื่น อยู่เสมอ					
5. นักเรียนแสดงความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่นโดยปราศจากความอิจฉา					
6. นักเรียนให้กำลังใจแก่ผู้อื่นเมื่อเขาท้อแท้ เสียใจ ไม่พุดจาในแง่ลบ					
7. นักเรียนร่าเริงยิ้มแย้มมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					

ตอนที่ 3 ความต้องการในการฝึกอบรม

ข้อคำถาม	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. นักเรียนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมเรื่องคุณธรรมจริยธรรม					
2. นักเรียนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมเรื่องคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของ คุณธรรมจริยธรรม					
3. นักเรียนมีความต้องการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้เรื่อง คุณธรรมจริยธรรม					
4. รูปแบบของการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม ในครั้งนี้อย่างไร () 4.1 เชิญวิทยากรผู้มีความรู้ความชำนาญมาบรรยาย () 4.2 อภิปราย/ซักถาม () 4.3 ยกกรณีตัวอย่าง () 4.4 การระดมสมองหรืออภิปรายกลุ่ม () 4.5 การเล่นเกม () 4.6 การแสดงบทบาทสมมติ () 4.7 อื่น ๆ โปรดระบุ.....					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง โปรดพิจารณาแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัยและให้คะแนนความสอดคล้องโดยให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคะแนนของแบบประเมินในแต่ละข้อ และขอความกรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่อง

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้องกับรายการประเมิน
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้องกับรายการประเมิน
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น ไม่สอดคล้องกับรายการประเมิน

เนื้อหา	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ		
		เห็น ด้วย(+ 1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่เห็น ด้วย(-1)
ชยัน	1. นักเรียนส่งการบ้านและงานที่ได้รับมอบหมายตรงเวลาที่กำหนด			
	2. นักเรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ได้เรียนในห้อง			
	3. นักเรียนเรียนวิชาต่าง ๆ ด้วยความตั้งใจ			
	4. นักเรียนใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนให้เป็นประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือ ช่วยงานผู้ปกครอง			

เนื้อหา	ข้อความถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ		
		เห็น ด้วย(+ 1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่เห็น ด้วย(-1)
	5. เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายงาน จะทำงานให้เสร็จรวดเร็วและมีคุณภาพมากที่สุด			
	6. นักเรียนศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอ			
	7. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชน			
ประหยัด	1. นักเรียนวางแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบในแต่ละเดือน			
	2. นักเรียนใช้เงินเก็บออมของตนเองซื้อสิ่งที่อยากได้โดยไม่รบกวนผู้ปกครองหรือบุคคลอื่น ๆ			
	3. นักเรียนตระหนักการใช้น้ำและไฟอย่างประหยัด			
	4. นักเรียนเรียนรู้ที่จะนำเศษวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์สิ่งของให้เกิดประโยชน์			
	5. นักเรียนพยายามดำเนินชีวิตอย่างประหยัดและรู้จักการประมาณตนเอง			
	6. นักเรียนร่วมกันดูแลรักษาสมบัติสาธารณะของส่วนรวม			
	7. นักเรียนหารายได้/ทำงานพิเศษ			

เนื้อหา	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ		
		เห็น ด้วย(+ 1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่เห็น ด้วย(-1)
ความซื่อสัตย์	1. นักเรียนไม่พูดโกหกกับผู้อื่น			
	2. นักเรียนไม่กระทำการใด ๆ ที่บ่งบอกถึงการทุจริตในเรื่องการเรียนและเรื่องอื่น ๆ			
	3. นักเรียนยอมรับเมื่อรู้ว่าตนเองทำผิด			
	4. นักเรียนปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น			
	5. นักเรียนกระทำตนให้เป็นแบบอย่าง ในด้านความซื่อสัตย์			
	6. นักเรียนเก็บสิ่งของได้จะนำส่งครูเพื่อประกาศหาเจ้าของ ไม่หยิบฉวยสิ่งของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต			
วินัย	1. นักเรียนแต่งตัวถูกระเบียบ			
	2. นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลา			
	3. นักเรียนตรงต่อเวลา ทั้งในการส่งงานและการนัดหมาย			
	4. นักเรียนทำความสะอาดห้องนอนและที่พักอาศัยเรียบร้อย			
	5. นักเรียนเข้าแถวเป็นระเบียบเพื่อรับบริการต่าง ๆ			
	6. นักเรียนปฏิบัติตามแผนการที่ได้ตั้งเป้าไว้ให้สำเร็จลุล่วง			

เนื้อหา	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ		
		เห็น ด้วย(+ 1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่เห็น ด้วย(-1)
สุภาพ	1. นักเรียนไม่พูดจาหยาบคายน หรือปฏิบัติตัวไม่สุภาพต่อบุคคล อื่น			
	2. นักเรียนไม่กระทำใด ๆ เพื่อให้ บุคคลอื่นได้รับความอับอาย			
	3. นักเรียนไม่เล่นกับเพื่อนด้วย ความรุนแรง			
	4. นักเรียนปฏิบัติตนอย่างอ่อน น้อมและมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่			
	5. นักเรียนกล่าวคำขอบคุณและ ขอโทษผู้อื่นให้เหมาะสมกับ กาลเทศะ			
	6. นักเรียนไม่พูดหรือแสดง ข้อคิดเห็นใดผ่านสื่อออนไลน์ที่ ก่อให้เกิดความเกลียดชังต่อคน อื่น			
สะอาด	1. นักเรียนแปรงฟันทุกวันอย่าง น้อยวันละ 2 ครั้ง			
	2. นักเรียนทำความสะอาดบ้าน เป็นประจำ			
	3. นักเรียนจัดของใช้ส่วนตัวให้ เป็นระเบียบ			
	4. นักเรียนเก็บของใช้เข้าที่ทุก ครั้งเมื่อไม่ใช้			

เนื้อหา	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ		
		เห็น ด้วย(+ 1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่เห็น ด้วย(-1)
	5. นักเรียนช่วยดูแลสมบัติ สาธารณะของส่วนร่วมให้อยู่ใน สภาพดี			
	6. นักเรียนดูแลรักษาความ สะอาดร่างกายตนเองอย่างสม่ำเสมอ			
	7. นักเรียนพยายามรักษาสภาพ จิตใจของตนเองให้ผ่อนคลายอยู่เสมอ			
สามัคคี	1. นักเรียนยอมรับความคิดเห็นที่ แตกต่างของบุคคลอื่น			
	2. นักเรียนพยายามยุติปัญหาข้อ ขัดแย้งกับผู้อื่นด้วยสันติวิธี และ ยุติธรรม			
	3. นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้วยความเต็มใจ			
	4. นักเรียนไม่มีปัญหาทะเลาะ วิวาท เมื่อต้องทำงานร่วมกับ ผู้อื่น			
	5. ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม โดยไม่บิดพลิ้ว			
	6. นักเรียนมีความสุขกับการ ทำงานเป็นทีม			
	7. นักเรียนไม่เอาความคิดของ ตนเองเป็นใหญ่			

เนื้อหา	ข้อความถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ		
		เห็น ด้วย(+ 1)	เห็น ด้วย(+ 1)	เห็นด้วย (+1)
	8. นักเรียนยินดีให้ความช่วยเหลือเพื่อนในเรื่องที่เห็นว่าถูกต้อง			
มีน้ำใจ	1. นักเรียนช่วยเหลืองานครูและงานโรงเรียนด้วยความเต็มใจ			
	2. นักเรียนบริจาคเงิน เพื่อช่วยเหลือบุคคลอื่นที่ได้รับความลำบาก			
	3. นักเรียนให้คำแนะนำช่วยเหลือเพื่อนในเรื่องที่ตนมีความรู้และเป็นประโยชน์ต่อเพื่อน			
	4. นักเรียนกระตือรือร้นที่จะช่วยบุคคลอื่นอยู่เสมอ			
	5. นักเรียนแสดงความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่นโดยปราศจากความอิจฉา			
	6. นักเรียนให้กำลังใจแก่ผู้อื่นเมื่อเขาท้อแท้เสียใจ ไม่พุดจาในแง่ลบ			
	7. นักเรียนร่าเริงยิ้มแย้มมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี			

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ
(.....)

แบบตรวจสอบร่างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง แบบประเมินร่างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ “ท่าน” ซึ่งเป็น
ผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาพิจารณาความเหมาะสมและสอดคล้องกันระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ
ของหลักสูตรโดยขอให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
และขอความกรุณาเขียนข้อความอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความ
สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ทั้งนี้แบบประเมินร่างหลักสูตรแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบประเมินความสอดคล้องของร่างหลักสูตรเป็นการพิจารณาว่า
องค์ประกอบของหลักสูตรมีความสอดคล้องกันหรือไม่

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมของร่างหลักสูตรเป็นการพิจารณาว่า
องค์ประกอบของหลักสูตรมีความสอดคล้องเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

ตอนที่ 1 แบบประเมินความสอดคล้องของร่างหลักสูตรเป็นการพิจารณาว่าองค์ประกอบของหลักสูตรมีความสอดคล้องกันหรือไม่

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ
		เห็นด้วย(+1)	ไม่แน่ใจ(0)	ไม่เห็นด้วย(-1)	
1	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับโครงสร้างของเนื้อหาฝึกอบรบ				
2	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับกระบวนการฝึกอบรบและกิจกรรมการฝึกอบรบ				
3	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับสื่อประกอบการฝึกอบรบ				
4	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับการวัดและประเมินผล				
5	เนื้อหาวิชาฝึกอบรบกับหน่วยการเรียนรู้				
6	เนื้อหาของหลักสูตรกับกิจกรรมการฝึกอบรบ				

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ
		เห็นด้วย (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่เห็นด้วย (-1)	
7	เนื้อหาของหลักสูตร กับสื่อการฝึกอบรม				
8	เนื้อหาของหลักสูตร กับการวัดประเมินผล				
9	กิจกรรมการ ฝึกอบรมกับสื่อการ ฝึกอบรม				
10	กิจกรรมการ ฝึกอบรมกับการวัด ประเมินผล				
11	สื่อการฝึกอบรมกับ การวัดผลประเมินผล				
12	วัตถุประสงค์ในหน่วย การเรียนรู้กับ กิจกรรมและ วิธีการฝึกอบรม				
13	วัตถุประสงค์ในหน่วย การเรียนรู้กับสื่อการ ฝึกอบรม				
14	วัตถุประสงค์ในหน่วย การเรียนรู้กับการ วัดผลประเมินผล				

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ
		เห็นด้วย (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่เห็นด้วย (-1)	
15	จุดมุ่งหมายของ หลักสูตรกับ วัตถุประสงค์ในแต่ละ หน่วย				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ
(.....)

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมของร่างหลักสูตรเป็นการพิจารณาว่าองค์ประกอบของหลักสูตรมีความสอดคล้องเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

ข้อ	ส่วนประกอบของหลักสูตร	ความคิดเห็น/ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	หลักการและเหตุผลในการนำหลักสูตรไปใช้					
2	ความชัดเจนของจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
3	จุดมุ่งหมายมีความครอบคลุมทุกเนื้อหาสาระ					
4	เนื้อหาสาระของหลักสูตรตอบสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
5	เนื้อหาของหลักสูตรครอบคลุมสาระที่จำเป็น					
6	การจัดเรียงลำดับเนื้อหาในแต่ละหัวข้อ					

ข้อ	ส่วนประกอบของ หลักสูตร	ความคิดเห็น/ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
7	กิจกรรมการ ฝึกอบรมนำไปสู่ การบรรลุ จุดมุ่งหมายของ หลักสูตร					
8	กิจกรรมและ วิธีการฝึกอบรมใน แต่ละหัวข้อ					
9	ความเหมาะสม ของสื่อกับ กิจกรรม					
10	วิธีการวัด ประเมินผล สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของ หลักสูตร					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
วินัยและความซื่อสัตย์ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง โปรดพิจารณาแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องและให้คะแนนโดยให้ท่านทำ
เครื่องหมาย / ลงในช่องคะแนนของแบบประเมินในแต่ละข้อ และขอความกรุณาให้
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนที่บกรรอง

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้องกับรายการประเมิน
0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้องกับรายการประเมิน
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น ไม่สอดคล้องกับรายการประเมิน

ข้อ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย(+1)	ไม่แน่ใจ(0)	ไม่เห็นด้วย(-1)	
<p>1. มานพเป็นเพื่อนกับวิชัยและในครั้งหนึ่งมีโครงการการประกวดแปลงผักเกษตรอินทรีย์ วิชัยได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการการประเมินแปลงผัก ซึ่งแปลงผักเกษตรอินทรีย์ที่มานพทำอยู่ก็ได้รับการประเมินเช่นกัน มานพได้บอกกับวิชัยว่าเราเป็นเพื่อนสนิทกันอยากให้วิชัยช่วยให้คะแนนเต็มและถ้าสมมติว่านักเรียนเป็นวิชัยนักเรียนควรทำอย่างไรที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์</p> <p>ก. ช่วยเหลือเพื่อนเต็มที่อย่างที่เพื่อนต้องการ</p> <p>ข. ให้คะแนนตามความเป็นจริง</p> <p>ค. ยื่นข้อต่อรองเพื่อเสนอข้อแลกเปลี่ยนต่าง ๆ</p> <p>ง. ฟังเสียงกรรมการคนอื่น ๆ ว่าเป็นอย่างไร แล้วค่อยให้คะแนน</p>				

ข้อ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่เห็นด้วย (-1)	
<p>2. คุณแม่ของวราพรเปิดร้านซักรีดเสื้อผ้า วันหนึ่ง วราพรช่วยคุณแม่แยกเสื้อผ้าของลูกค้าเพื่อนำไปซัก แล้วพบว่าในกระเป๋ากางเกงของลูกค้ามีธนบัตร 500 บาท ติดอยู่ด้วย ถ้านักเรียนเป็นวราพรจะทำอย่างไร</p> <p>ก. เก็บเงินนั้นไว้ใช้เองโดยไม่ต้องบอกใคร</p> <p>ข. นำเงินไปให้แม่เพื่อคืนลูกค้า</p> <p>ค. ให้แม่เก็บไว้ใช้เป็นทุนสำรองใช้เวลาจำเป็น</p> <p>ง. นำไปซื้อสิ่งของทันที</p>				
<p>3. สมภพซื้อกับข้าวที่โรงอาหารของโรงเรียน พบว่าแม่ค้าทอนเงินเกินมา 20 บาท ถ้านักเรียนเป็นสมภพจะทำอย่างไร</p> <p>ก. คืนเงินส่วนที่เกินให้กับแม่ค้า</p> <p>ข. เก็บเงินนั้นไว้ใช้เอง</p> <p>ค. นำเงินที่ได้ไปซื้อของกับแม่ค้าคนเดิม</p> <p>ง. ไม่มีข้อใดถูกต้อง</p>				
<p>4. กำพลพบแท็บเล็ตที่มีคนลืมไว้บนม้านั่งข้าง ๆ สนามฟุตบอล ถ้านักเรียนเป็นกำพลจะทำอย่างไร</p> <p>ก. เก็บไว้ก่อน รอดูว่ามีคนแจ้งหายหรือเปล่า แล้วค่อยตัดสินใจอีกที</p> <p>ข. นำไปขายที่ร้านค้าที่รับซื้อแท็บเล็ตที่ให้ราคาดี</p> <p>ค. นำไปแจ้งครูว่ามีคนลืมสิ่งของไว้เพื่อตามหาเจ้าของ</p> <p>ง. พยายามสืบหาเจ้าของ เพื่อขอรางวัลตอบแทน</p>				

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย(+1)	ไม่แน่ใจ(0)	ไม่เห็นด้วย(-1)	
<p>5. ข้อใดต่อไปนี้นำแสดงถึงการมีวินัยในตนเอง</p> <p>ก. โตได้ทานอาหารช่วงเวลากลางวันที่มีไขมันและน้ำตาลในปริมาณสูงอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>ข. สิริชัยนอนตื่นสายทุกวัน ทำให้มาโรงเรียนสายเสมอ</p> <p>ค. สมบัติทบทวนเนื้อหาที่เรียนอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>ง. สมพงษ์เล่นเกมสล็อตออนไลน์กับเพื่อน ๆ ในเวลาเดียวกันอย่างต่อเนื่อง</p>				
<p>6. ข้อใดต่อไปนี้นำแสดงถึงคุณลักษณะของการมีวินัย</p> <p>ก. เข้าแถวรอรับบริการอย่างเป็นระเบียบ</p> <p>ข. แสวงหาคิวคนอื่นเพื่อให้ได้รับบริการก่อน</p> <p>ค. นัดหมายไม่ค่อยตรงเวลา</p> <p>ง. การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าราคาแพง</p>				
<p>7. คุณแม่ให้เงินปริดามาใช้โดยให้เป็นอาทิตย์ละ 500 บาท เพื่อเป็นค่าอาหารกลางวันและซื้อสินค้าอื่น ๆ ปริดาใช้เงินหมดก่อนทุกครั้งและต้องขอยืมเงินเพื่อนเป็นประจำ แสดงว่าเขาขาดคุณสมบัติในข้อใดต่อไปนี้</p> <p>ก. ความขยัน</p> <p>ข. ความมีวินัย</p> <p>ค. ความซื่อสัตย์</p> <p>ง. ความสามัคคี</p>				

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย(+1)	ไม่แน่ใจ(0)	ไม่เห็นด้วย(-1)	
<p>8. ดนัยเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง ถ้าต้องการประหยัดค่าใช้จ่ายดนัยควรทำอย่างไรที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ในวิชาชีพของตนเอง</p> <p>ก. ลดขนาดของเหล็กเส้นเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย</p> <p>ข. หาทางลดค่าแรงของคนงานที่เป็นกรรมกรให้ต่ำกว่าค่าแรงงานขั้นต่ำที่กำหนดไว้</p> <p>ค. เพิ่มชั่วโมงการทำงานและมอบหมายงานให้ทำงานมากขึ้นกว่าเดิม</p> <p>ง. หาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน</p>				
<p>9. ถ้านักเรียนเป็นผู้บริหารองค์กรแห่งหนึ่งซึ่งได้ซื้อสินค้าจากบริษัท ABC โดยในสิ้นปีทางบริษัทได้คืนกำไรให้กับลูกค้าโดยจ่ายเป็นเงินสดตามเปอร์เซ็นต์ของสินค้าที่ได้สั่งซื้อ เงินดังกล่าวที่ได้รับ ในฐานะที่นักเรียนเป็นผู้บริหารองค์กรแห่งนี้จะทำอย่างไรกับจำนวนเงินที่ได้รับ</p> <p>ก. เก็บเงินไว้ใช้เอง</p> <p>ข. เก็บไว้ใช้ส่วนหนึ่งและส่วนที่เหลือแบ่งให้กับคนที่ใกล้ชิด</p> <p>ค. นำมาเป็นเงินส่วนกลางเพื่อบริหารและจัดการต่อไป</p> <p>ง. นำมาจัดเลี้ยง</p>				
<p>10. วารัตตา จัดเปลี่ยนหนังสือในกระเป๋าของตนตามตารางเรียนทุกวัน นักเรียนคิดว่าเหตุใดวารัตตา จึงทำเช่นนั้น</p> <p>ก. ไม่ต้องนำหนังสือไปมากโดยไม่จำเป็น</p> <p>ข. เพื่อความเรียบร้อยในการเรียนของส่วนร่วม</p> <p>ค. ตนเองจะได้ไม่ต้องไปรบกวนดูหนังสือกับเพื่อน</p> <p>ง. ต้องการให้ตนเองมีความรับผิดชอบและมีระเบียบในการเรียน</p>				

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย(+1)	ไม่แน่ใจ(0)	ไม่เห็นด้วย(-1)	
<p>11. นิติพลปลูกผักขายและผักของเขาปลูกแบบเกษตรอินทรีย์ (ไม่ใช้สารเคมี) และผักก็ขายดี มียอดสั่งซื้อขึ้นเรื่อย ๆ เขาอยากมีรายได้เพิ่มมากขึ้นก็นำผักอื่น ๆ ที่ไม่ใช้การปลูกแบบเกษตรอินทรีย์มาขายด้วย โดยโฆษณาว่าเป็นผักที่ปลูกแบบเกษตรอินทรีย์ นักเรียนคิดว่าเขาขาดคุณธรรมในข้อใดมากที่สุด</p> <p>ก. ความซื่อสัตย์</p> <p>ข. ความขยัน</p> <p>ค. ความมีวินัย</p> <p>ง. ความประหยัด</p>				
<p>12. ศรรามชอบเดินทางท่องเที่ยวไปในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ทุกครั้งก็ไปถึงสถานที่แห่งนั้นเขามักชอบเขียนชื่อ สลักชื่อ หรือพินสี ไว้ตามแหล่งต่าง ๆ ในข้อความ “ศรรามมาเยือนวันที่” นักเรียนคิดว่าศรรามขาดหลักคุณธรรมข้อใด</p> <p>ก. ความซื่อสัตย์</p> <p>ข. ความขยัน</p> <p>ค. ความมีวินัย</p> <p>ง. ความมีน้ำใจ</p>				
<p>13. อุบัติเหตุตามท้องถนนที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดจากความประมาท ความเลินเล่อ นักเรียนคิดว่าข้อใดต่อไปนี้เป็นคือการขาดหลักคุณธรรมที่นำไปสู่การทำให้เกิดอุบัติเหตุ</p> <p>ก. ความมีน้ำใจ</p> <p>ข. ความสามัคคี</p> <p>ค. ความมีวินัย</p> <p>ง. ความซื่อสัตย์</p>				

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย(+1)	ไม่แน่ใจ(0)	ไม่เห็นด้วย(-1)	
14. บุคคลที่อยู่ในสถานะใดที่ควรมีวินัยในตนเอง ก. พระภิกษุสงฆ์ ข. คุณครู ค. นักเรียน ง. ถูกทุกข้อ				
15. ในการแข่งขันฟุตบอลครั้งหนึ่งกรรมการตัดสินได้พยายามช่วยเหลือหรือเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การกระทำของกรรมการท่านนี้ขาดคุณธรรมข้อใด ก. ความซื่อสัตย์และความเสียสละ ข. ความขยันและความเสียสละ ค. ความซื่อสัตย์และควมมีวินัย ง. ความมีวินัยและความมีน้ำใจ				
16. คมกริชได้ลงสมัครแข่งขันเพื่อคัดเลือกเป็นประธานนักเรียน และใช้เวลาหาเสียงกับเพื่อน ๆ นักเรียนด้วยกัน แต่เมื่อใกล้ถึงวันลงคะแนนคมกริชประเมินตัวเองว่าเสียงข้างตนเองไม่มากพอและยังห่างจากคู่แข่งคนอื่น ๆ ถ้านักเรียนเป็นคมกริชนักเรียนจะทำอย่างไร ก. พบปะเพื่อนนักเรียนและหาเสียงหนักขึ้นกว่าเดิม ข. หาเสียงโดยการสัญญาว่าจะให้สิ่งต่าง ๆ เมื่อตนเองได้รับเลือกตั้ง ค. โจมตีคู่แข่งโดยให้ข้อมูลเท็จ ง. พยายามติดสินบนกรรมการนับคะแนนการเลือกตั้ง				
17. การประพฤติตนในข้อใดที่แสดงถึงการมีวินัยในชั้นเรียน ก. คอยโทรศัพท์ขณะเรียนหนังสือ ข. ส่งเสียงรบกวนคนอื่นขณะกำลังทดลองวิทยาศาสตร์ ค. ทิ้งขยะเรี่ยราดในห้องเรียน ง. จดบันทึกและตั้งใจฟังครูสอน				

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย(+1)	ไม่แน่ใจ(0)	ไม่เห็นด้วย(-1)	
<p>18. “ช็อกกินไม่หมดคดกินไม่นาน” ข้อความนี้เกี่ยวข้องกับคุณธรรมในข้อใด</p> <p>ก. ความกตัญญูกตเวที</p> <p>ข. ความขยันหมั่นเพียร</p> <p>ค. ความซื่อสัตย์สุจริต</p> <p>ง. หน้าที่ความรับผิดชอบ</p>				
<p>19. บุคคลที่มีคุณธรรมพื้นฐานเรื่อง การมีวินัยในตนเองจะมีลักษณะอย่างไร</p> <p>ก. เป็นคนที่ตรงต่อเวลา</p> <p>ข. เป็นคนที่โดดเด่นกว่าคนอื่น</p> <p>ค. เป็นคนที่พูดจาไพเราะ</p> <p>ง. เป็นคนที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่น</p>				
<p>20. ข้อใดเป็นการปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยอย่างถูกต้อง</p> <p>ก. ปฏิบัติตามข้อกำหนดของสถานที่ต่าง ๆ</p> <p>ข. ปฏิบัติตามเป็นบางครั้ง</p> <p>ค. ปฏิบัติตามทั้งต่อหน้าและลับหลัง</p> <p>ง. ปฏิบัติตามเฉพาะสิ่งที่สามารถปฏิบัติได้</p>				
<p>21. ถ้าคนในชาติขาดระเบียบวินัยชาตินั้นจะเป็นอย่างไร</p> <p>ก. มีจำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจมากขึ้น</p> <p>ข. สังคมมีความสุข</p> <p>ค. เกิดความวุ่นวาย</p> <p>ง. มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว</p>				
<p>22. การกระทำของบุคคลใดแสดงถึงการมีวินัย</p> <p>ก. สมปองทำงานเมื่อเห็นว่าตนได้ผลประโยชน์เท่านั้น</p> <p>ข. สมควรทำงานเองจนเป็นนิสัย</p> <p>ค. สมหวังทำงานได้ดีเมื่อถูกบังคับ</p> <p>ง. สมจิตปฏิบัติตามกฎจราจรเมื่อเห็นตำรวจเท่านั้น</p>				

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย(+1)	ไม่แน่ใจ(0)	ไม่เห็นด้วย(-1)	
<p>23. การกระทำใดแสดงถึงการมีคุณธรรมพื้นฐานเกี่ยวกับการมีระเบียบวินัย</p> <p>ก. ดันกล้าไม่สวมหมวกนิรภัยเพราะไม่เห็นตำรวจ</p> <p>ข. ดันข้าวชอบลัดคิวเพื่อน ๆ เสมอตอนซื้ออาหารกลางวัน</p> <p>ค. ดันหอมชอบจอดรถในที่ห้ามจอด</p> <p>ง. ดันอ้อเดินข้ามสะพานลอย</p>				
<p>24. คนที่ปฏิบัติต่อหน้าเรียบร้อย แต่ลับหลังไม่เรียบร้อยเพราะขาดอะไร</p> <p>ก. ความรู้</p> <p>ข. ความอดทน</p> <p>ค. ความมีวินัย</p> <p>ง. ความสามารถ</p>				
<p>25. ผลของความซื่อสัตย์ คือข้อใด</p> <p>ก. ตนเองสบายใจ</p> <p>ข. รางวัลเงินทอง</p> <p>ค. ได้รับโล่หรือรางวัลดีเด่น</p> <p>ง. การยกย่องสรรเสริญ</p>				
<p>“ในวันที่มีการสอบ ก่อนตอนพักรับประทานอาหารกลางวัน ครูมีคำสั่งให้นักเรียนมาพร้อมกันที่ห้องสอบตามเวลาที่กำหนด หากใครมาสายเกิน 15 นาที ครูจะไม่ให้เข้าสอบ”</p> <p>26. นักเรียนคิดว่านักเรียนจะอย่างไรเพื่อไม่ให้ไปเข้าสอบสาย</p> <p>ก. วางแผนทำธุระส่วนตัวให้เสร็จโดยเร็ว แล้วไปเข้าห้องสอบให้ทันพอดี</p> <p>ข. วางแผนทำธุระส่วนตัวให้เสร็จ และเตรียมพร้อมไปเข้าห้องสอบก่อนเวลาสอบ</p>				

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย(+1)	ไม่แน่ใจ(0)	ไม่เห็นด้วย(-1)	
<p>ค. รีบเข้าห้องสอบอย่าให้เกินเวลาที่กำหนด 15 นาที</p> <p>ง. พอถึงเวลาที่จะสอบก็เดินไปเข้าห้องสอบ</p>				
<p>27. ในวันหยุดเสาร์ และอาทิตย์ กิจกรรมอะไรต่อไปนี้นักเรียนคิดว่าควรทำเพื่อให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนในอนาคต</p> <p>ก. เล่นเกมออนไลน์เพื่อฝึกสมอง</p> <p>ข. ทำกิจกรรมที่ชอบ เพื่อผ่อนคลายความเครียด</p> <p>ค. ทบทวนบทเรียน และอ่านหนังสือเรียนล่วงหน้าอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>ง. ออกไปท่องเที่ยวเพื่อหาประสบการณ์ชีวิต</p>				
<p>“คนที่ชื่นชอบกีฬาแบดมินตันมาก และนั้นก็เล่นกีฬาประเภทนี้ได้เก่งมาก ได้เหรียญทองกีฬาของโรงเรียนทุกครั้ง จึงทำให้คนที่อยากเป็นนักกีฬาทีมชาติ”</p> <p>28. ถ้านักเรียนเป็นคนที่นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ชยันฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ และมุ่งมั่นต่อการไปสมัครคัดเลือกนักเรียนกีฬาทีมชาติ</p> <p>ข. บอกกับตัวเองว่ายากมาก อย่าไปคิดอะไรมาก</p> <p>ค. ฝึกซ้อมเมื่อถึงเวลาการแข่งขันกีฬาโรงเรียน</p> <p>ง. แข่งขันให้ชนะแล้วเป็นตัวแทนของโรงเรียนไปแข่งระดับเขตต่อไป</p>				
<p>“นภาเป็นนักเรียนที่ได้รับรางวัลแต่งกายดี”</p> <p>29. นักเรียนคิดว่านภาเป็นผู้ที่มีนิสัยแบบใด</p> <p>ก. เป็นคนที่มีมารยาทงาม</p> <p>ข. เป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง</p> <p>ค. เป็นคนที่มีระเบียบวินัย</p> <p>ง. เป็นคนสุภาพอ่อนหวาน</p>				

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย(+1)	ไม่แน่ใจ(0)	ไม่เห็นด้วย(-1)	
30. กฎ ระเบียบวินัยมีไว้ให้เราปฏิบัติตามเพื่ออะไร ก. เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยสวยงาม ข. เพื่อไว้ควบคุมสิ่งที่ไม่ดีไม่ให้ปรากฏ ค. เพื่อไว้สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ง. เพื่อไว้ให้บุคคลสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข				

**แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินพฤติกรรมที่แสดงถึงการมี
วินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 22
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

คำชี้แจง โปรดพิจารณาแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องและให้คะแนนโดยให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคะแนนของแบบประเมินในแต่ละข้อ และขอความกรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่อง

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้องกับรายการประเมิน
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้องกับรายการประเมิน
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น ไม่สอดคล้องกับรายการประเมิน

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+ 1	0	- 1	
คุณธรรมเรื่อง มีวินัย				
1. นักเรียนแต่งตัวถูกระเบียบ				
2. นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาอยู่เสมอ				
3. นักเรียนตรงต่อเวลา ทั้งในการส่งงานและการนัดหมายต่าง ๆ				
4. นักเรียนทำความสะอาดห้องนอนและที่พักออาศัยเรียบร้อย				
5. นักเรียนเข้าแถวเป็นระเบียบเพื่อรับบริการต่าง ๆ				
6. นักเรียนปฏิบัติตามแผนการที่ได้กำหนดไว้จนสำเร็จลุล่วง				
คุณธรรมเรื่อง ความซื่อสัตย์				
1. นักเรียนไม่กล่าวคำเท็จกับผู้อื่น				
2. นักเรียนไม่กระทำการใด ๆ ที่บ่งบอกถึงการทุจริตในเรื่องการเรียนและเรื่องอื่น ๆ				

ข้อความคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+ 1	0	- 1	
3. นักเรียนยอมรับเมื่อรู้ว่าตนเองทำผิด				
4. นักเรียนปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น				
5. นักเรียนกระทำตนให้เป็นแบบอย่าง ในด้านความซื่อสัตย์				
6. เมื่อนักเรียนเก็บสิ่งของได้จะพยายามนำส่งเจ้าของทุกครั้งและไม่หยิบฉวยสิ่งของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

**แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจ
ต่อหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

คำชี้แจง โปรดพิจารณาแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 และให้คะแนนความสอดคล้องโดยให้ท่านทำเครื่องหมาย /ลงในช่องคะแนนของแบบประเมินในแต่ละข้อ และขอความกรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่อง

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้องกับรายการประเมิน
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้องกับรายการประเมิน
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น ไม่สอดคล้องกับรายการประเมิน

ข้อ	ประเด็น	ระดับความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	- 1	
1.	หลักสูตรฝึกอบรมมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและน่าสนใจ				
2.	เนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมน่าสนใจ				
3.	การฝึกอบรมทำให้ได้รับความรู้ที่แปลกและใหม่				
4.	กิจกรรมการฝึกอบรมมีประโยชน์ทำให้นักเรียนสามารถปรับปรุงพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์ของตนเองได้				
5.	กิจกรรมการฝึกอบรมมีความหลากหลายกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน				

ข้อ	ประเด็น	ระดับความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	- 1	
6.	ข้าพเจ้ารู้สึกเพลิดเพลินต่อ การเรียนกิจกรรมการฝึกอบรมครั้งนี้				
7.	สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมน่าสนใจ				
8.	สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมสอดคล้องกับเนื้อหา				
9.	วิทยากรดำเนินการฝึกอบรมได้เหมาะสม				
10.	บรรยากาศการฝึกอบรมสนุกสนาน				
11.	ระยะเวลาในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม				
12.	สถานที่ของการฝึกอบรมเหมาะสม ปลอดภัย				
13.	แนวปฏิบัติที่ได้รับจากการฝึกอบรมนักเรียน สามารถนำไปปฏิบัติได้ตลอด				
14.	ข้าพเจ้าได้รับข้อคิดในการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมตนเองด้านระเบียบวินัย และความ ซื่อสัตย์จากการฝึกอบรม				
15.	ข้าพเจ้าตระหนักถึงคุณประโยชน์การมี คุณธรรมจริยธรรมของตนเองด้านระเบียบ วินัย และความซื่อสัตย์				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี)

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ
(.....)

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้อง

1. มานพเป็นเพื่อนกับวิชัยและในครั้งหนึ่งมีโครงการการประกวดแปลงผักเกษตรอินทรีย์ วิชัยได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการการประเมินแปลงผัก ซึ่งแปลงผักเกษตรอินทรีย์ที่มานพทำอยู่ก็ได้รับการประเมินเช่นกัน มานพได้บอกกับวิชัยว่าเราเป็นเพื่อนสนิทกันอยากให่วิชัยช่วยให้คะแนนเต็มและถ้าสมมติว่านักเรียนเป็นวิชัยนักเรียนควรทำอย่างไรที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์

- ก. ช่วยเหลือเพื่อนเต็มที่อย่างที่เพื่อนต้องการ
- ข. ให้คะแนนตามความเป็นจริง
- ค. ยื่นข้อต่อรองเพื่อเสนอข้อแลกเปลี่ยนต่าง ๆ
- ง. ฟังเสียงกรรมการคนอื่น ๆ ว่าเป็นอย่างไร แล้วค่อยให้คะแนน

2. คุณแม่ของวราพรเปิดร้านซักรีดเสื้อผ้า วันหนึ่งวราพรช่วยคุณแม่แยกเสื้อผ้าของลูกค้าเพื่อนำไปซัก แล้วพบว่าในกระเป๋าทางเกงของลูกค้ามีธนบัตร 500 บาท ติดอยู่ด้วย ถ้านักเรียนเป็น

วราพรจะทำอย่างไร

- ก. เก็บเงินนั้นไว้ใช้เองโดยไม่ต้องบอกใคร
- ข. นำเงินไปให้แม่เพื่อคืนลูกค้า
- ค. ให้แม่เก็บไว้ใช้เป็นทุนสำรองใช้เวลาจำเป็น
- ง. นำไปซื้อสิ่งของทันที

3. สมภพซื้อกับข้าวที่โรงอาหารของโรงเรียน พบว่าแม่ค้าทอนเงินเกินมา 20 บาท ถ้านักเรียนเป็นสมภพจะทำอย่างไร

- ก. คืนเงินส่วนที่เกินให้กับแม่ค้า
- ข. เก็บเงินนั้นไว้ใช้เอง
- ค. นำเงินที่ได้ไปซื้อของกับแม่ค้าคนเดิม
- ง. ไม่มีข้อใดถูกต้อง

4. กำพลพบแท็บเล็ตที่มีคนลืมไว้บนม้านั่งข้าง ๆ สนามฟุตบอล ถ้านักเรียนเป็นกำพลจะทำอย่างไร

- ก. เก็บไว้ก่อน รอดูว่ามีคนแจ้งหายหรือเปล่า แล้วค่อยตัดสินใจอีกที
- ข. นำไปขายที่ร้านค้าที่รับซื้อแท็บเล็ตที่ให้ราคาดี
- ค. นำไปแจ้งครูว่ามีคนลืมสิ่งของไว้เพื่อตามหาเจ้าของ
- ง. พยายามสืบหาเจ้าของ เพื่อขอรางวัลตอบแทน

5. ข้อใดต่อไปนี้เป็นแสดงถึงการมีวินัยในตนเอง

- ก. โต๊ะทานอาหารช่วงเวลากลางวันที่มีไขมันและน้ำตาลในปริมาณสูงอย่างสม่ำเสมอ
- ข. สิริชัยนอนตื่นสายทุกวัน ทำให้มาโรงเรียนสายเสมอ
- ค. สมบัติทบทวนเนื้อหาที่เรียนอย่างสม่ำเสมอ
- ง. สมพงษ์เล่นเกมออนไลน์กับเพื่อน ๆ ในเวลาเดียวกันอย่างต่อเนื่อง

6. ข้อใดต่อไปนี้เป็นแสดงถึงคุณลักษณะของการมีวินัย

- ก. เข้าแถวรอรับบริการอย่างเป็นระเบียบ
- ข. แขงคิวคนอื่นเพื่อให้ได้รับบริการก่อน
- ค. นัดหมายไม่คอยตรงเวลา
- ง. การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าราคาแพง

7. คุณแม่ให้เงินปริตมาใช้จ่ายโดยให้เป็นอาทิตย์ละ 500 บาท เพื่อเป็นค่าอาหารกลางวันและซื้อสินค้าอื่น ๆ ปริตใช้จ่ายเงินหมดก่อนทุกครั้งและต้องขอยืมเงินเพื่อนเป็นประจำ แสดงว่าเขาขาดคุณสมบัติในข้อใดต่อไปนี้เป็น

- ก. ความขยัน
- ข. ความมีวินัย
- ค. ความซื่อสัตย์
- ง. ความสามัคคี

8. ดนัยเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง ถ้าต้องการประหยัดค่าใช้จ่ายดนัยควรทำอย่างไรที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ในวิชาชีพของตนเอง

- ก. ลดขนาดของเหล็กเส้นเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย
- ข. หาทางลดค่าแรงของคนงานที่เป็นกรรมกรให้ต่ำกว่าค่าแรงงานขั้นต่ำที่กำหนดไว้
- ค. เพิ่มชั่วโมงการทำงานและมอบหมายงานให้ทำงานมากขึ้นกว่าเดิม
- ง. หาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน

9. ถ้านักเรียนเป็นผู้บริหารองค์กรแห่งหนึ่งซึ่งได้ซื้อสินค้าจากบริษัท ABC โดยในสิ้นปีทางบริษัทได้คืนกำไรให้กับลูกค้าโดยจ่ายเป็นเงินสดตามเปอร์เซ็นต์ของสินค้าที่ได้สั่งซื้อ เงินดังกล่าวที่ได้รับ ในฐานะที่นักเรียนเป็นผู้บริหารองค์กรแห่งนี้จะอย่างไรกับจำนวนเงินที่ได้รับ

- ก. เก็บเงินไว้ใช้เอง
- ข. เก็บไว้ใช้ส่วนหนึ่งและส่วนที่เหลือแบ่งให้กับคนที่ใกล้ชิด
- ค. นำมาเป็นเงินส่วนกลางเพื่อบริหารและจัดการต่อไป
- ง. นำมาจัดเลี้ยง

10. วารัตตา จัดเปลี่ยนหนังสือในกระเป๋าของตนตามตารางเรียนทุกวัน นักเรียนคิดว่าเหตุใด

วารัตตา จึงทำเช่นนั้น

- ก. ไม่ต้องนำหนังสือไปมากโดยไม่จำเป็น
- ข. เพื่อความเรียบร้อยในการเรียนของส่วนร่วม
- ค. ตนเองจะได้ไม่ต้องไปรบกวนดูหนังสือกับเพื่อน
- ง. ต้องการให้ตนเองมีความรับผิดชอบและมีระเบียบในการเรียน

11. นิติพลปลูกผักขายและผักของเขาปลูกแบบเกษตรอินทรีย์ (ไม่ใช่สารเคมี) และผักก็ขายดี มียอดสั่งซื้อขึ้นเรื่อย ๆ เขาอยากมีรายได้เพิ่มมากขึ้นก็นำผักอื่น ๆ ที่ไม่ใช้การปลูกแบบเกษตรอินทรีย์มาขายด้วย โดยโฆษณาว่าเป็นผักที่ปลูกแบบเกษตรอินทรีย์ นักเรียนคิดว่าเขาขาดคุณธรรมในข้อใดมากที่สุด

- ก. ความซื่อสัตย์
- ข. ความขยัน
- ค. ความมีวินัย
- ง. ความประหยัด

12. ธรรมชาติชอบเดินทางท่องเที่ยวไปในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ทุกครั้งทีไปถึงสถานที่แห่งนั้นเขามักชอบเขียนชื่อ สลักชื่อ หรือพ่นสี ไว้ตามแหล่งต่าง ๆ ในข้อความ “ธรรมชาติมาเยือนวันที่” นักเรียนคิดว่าธรรมชาติหลักคุณธรรมข้อใด

- ก. ความซื่อสัตย์
- ข. ความขยัน
- ค. ความมีวินัย
- ง. ความมีน้ำใจ

13. อุบัติเหตุตามท้องถนนที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดจากความประมาท ความเลินเล่อ นักเรียนคิดว่าข้อใดต่อไปนี้เป็นสาเหตุหลักคุณธรรมที่นำไปสู่การทำให้เกิดอุบัติเหตุ

- ก. ความมีน้ำใจ
- ข. ความสามัคคี
- ค. ความมีวินัย
- ง. ความซื่อสัตย์

14. บุคคลที่อยู่ในสถานะใดที่ควรมีวินัยในตนเอง

- ก. พระภิกษุสงฆ์
- ข. คุณครู
- ค. นักเรียน
- ง. ถูกทุกข้อ

15. ในการแข่งขันฟุตบอลครั้งหนึ่งกรรมการตัดสินได้พยายามช่วยเหลือหรือเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การกระทำของกรรมการท่านนี้ขาดคุณธรรมข้อใด

- ก. ความซื่อสัตย์และความเสียสละ
- ข. ความขยันและความเสียสละ
- ค. ความซื่อสัตย์และความมีวินัย
- ง. ความมีวินัยและความมีน้ำใจ

16. คมกริชได้ลงสมัครแข่งขันเพื่อคัดเลือกเป็นประธานนักเรียน และใช้เวลาหาเสียงกับเพื่อน ๆ นักเรียนด้วยกัน แต่เมื่อใกล้ถึงวันลงคะแนนคมกริชประเมินดูว่าเสียงข้างตนเองไม่มากพอและยังห่างจากคู่แข่งคนอื่น ๆ ถ้านักเรียนเป็นคมกริชนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. พบปะเพื่อนนักเรียนและหาเสียงหนักขึ้นกว่าเดิม
- ข. หาเสียงโดยการสัญญาว่าจะให้สิ่งต่าง ๆ เมื่อตนเองได้รับเลือกตั้ง
- ค. โจมตีคู่แข่งโดยให้ข้อมูลเท็จ
- ง. พยายามติดสินบนกรรมการนับคะแนนการเลือกตั้ง

17. การประพฤติตนในข้อใดที่แสดงถึงการมีวินัยในชั้นเรียน

- ก. คุยโทรศัพท์ขณะเรียนหนังสือ
- ข. ส่งเสียงรบกวนคนอื่นขณะกำลังทดลองวิทยาศาสตร์
- ค. ทิ้งขยะเรี่ยราดในห้องเรียน
- ง. จดบันทึกและตั้งใจฟังครูสอน

18. “ซื่อกินไม่หมดคดกินไม่นาน” ข้อความนี้เกี่ยวข้องกับคุณธรรมในข้อใด

- ก. ความกตัญญูกตเวที
- ข. ความขยันหมั่นเพียร
- ค. ความซื่อสัตย์สุจริต
- ง. หน้าที่ความรับผิดชอบ

19. บุคคลที่มีคุณธรรมพื้นฐานเรื่อง การมีวินัยในตนเองจะมีลักษณะอย่างไร
- ก. เป็นคนที่ตรงต่อเวลา
 - ข. เป็นคนที่โดดเด่นกว่าคนอื่น
 - ค. เป็นคนที่พูดจาไพเราะ
 - ง. เป็นคนที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่น
20. ข้อใดเป็นการปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยอย่างถูกต้อง
- ก. ปฏิบัติตามข้อกำหนดของสถานที่ต่าง ๆ
 - ข. ปฏิบัติตามเป็นบางครั้ง
 - ค. ปฏิบัติตามทั้งต่อหน้าและลับหลัง
 - ง. ปฏิบัติตามเฉพาะสิ่งที่สามารถปฏิบัติได้
21. ถ้าคนในชาติขาดระเบียบวินัยชาตินั้นจะเป็นอย่างไร
- ก. มีจำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจมากขึ้น
 - ข. สังคมมีความสุข
 - ค. เกิดความวุ่นวาย
 - ง. มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว
22. การกระทำของบุคคลใดแสดงถึงการมีวินัย
- ก. สมปองทำงานเมื่อเห็นว่าตนได้ผลประโยชน์เท่านั้น
 - ข. สมควรทำงานเองจนเป็นนิสัย
 - ค. สมหวังทำงานได้ดีเมื่อถูกบังคับ
 - ง. สมจิตปฏิบัติตามกฎจราจรเมื่อเห็นตำรวจเท่านั้น
23. การกระทำใดแสดงถึงการมีคุณธรรมพื้นฐานเกี่ยวกับการมีระเบียบวินัย
- ก. ต้นกล้าไม่สวมหมวกนิรภัยเพราะไม่เห็นตำรวจ
 - ข. ต้นข้าวชอบลัดคิวเพื่อน ๆ เสมอตอนซื้ออาหารกลางวัน
 - ค. ต้นหอมชอบจอดรถในที่ห้ามจอด
 - ง. ต้นอ้อเดินข้ามสะพานลอย

24. คนที่ปฏิบัติต่อหน้าเรียบร้อย แต่ลับหลังไม่เรียบร้อย เพราะขาดอะไร

- ก. ความรู้
- ข. ความอดทน
- ค. ความมีวินัย
- ง. ความสามารถ

25. ผลของความซื่อสัตย์ คือข้อใด

- ก. ตนเองสบายใจ
- ข. รางวัลเงินทอง
- ค. ได้รับโล่หรือรางวัลดีเด่น
- ง. การยกย่องสรรเสริญ

“ในวันที่มีการสอบ ก่อนตอนพักรับประทานอาหารกลางวัน ครูมีคำสั่งให้นักเรียนมาพร้อมกันที่ห้องสอบตามเวลาที่กำหนด หากใครมาสายเกิน 15 นาที ครูจะไม่ให้เข้าสอบ”

26. นักเรียนคิดว่านักเรียนจะอย่างไรเพื่อไม่ให้ไปเข้าสอบสาย

- ก. วางแผนทำธุระส่วนตัวให้เสร็จโดยเร็ว แล้วไปเข้าห้องสอบให้ทันพอดี
- ข. วางแผนทำธุระส่วนตัวให้เสร็จ และเตรียมพร้อมไปเข้าห้องสอบก่อนเวลาสอบ
- ค. รีบเข้าห้องสอบอย่าให้เกินเวลาที่กำหนด 15 นาที
- ง. พอถึงเวลาที่จะสอบก็เดินไปเข้าห้องสอบ

27. ในวันหยุดเสาร์ และอาทิตย์ กิจกรรมอะไรต่อไปนี้นักเรียนคิดว่าควรทำเพื่อให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนในอนาคต

- ก. เล่นเกมออนไลน์เพื่อฝึกสมอง
- ข. ทำกิจกรรมที่ชอบ เพื่อผ่อนคลายความเครียด
- ค. ทบทวนบทเรียน และอ่านหนังสือเรียนล่วงหน้าอย่างสม่ำเสมอ
- ง. ออกไปท่องเที่ยวเพื่อหาประสบการณ์ชีวิต

“คนที่ชื่นชอบกีฬาแบดมินตันมาก และคนที่เล่นกีฬาประเภทนี้ได้เก่งมาก ได้เหรียญทองกีฬาสีของโรงเรียนทุกครั้ง จึงทำให้คนที่อยากเป็นนักกีฬาทีมชาติ”

28. ถ้านักเรียนเป็นคนที่นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ขยันฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ และมุ่งมั่นต่อการไปสมัครคัดเลือกนักเรียนกีฬาทีมชาติ
- ข. บอกกับตัวเองว่ายากมาก อย่าไปคิดอะไรมาก
- ค. ฝึกซ้อมเมื่อถึงเวลาการแข่งขันกีฬาสีโรงเรียน
- ง. แข่งขันให้ชนะแล้วเป็นตัวแทนของโรงเรียนไปแข่งระดับเขตต่อไป

“นภาเป็นนักเรียนที่ได้รับรางวัลแต่งกายดี”

29. นักเรียนคิดว่านภาเป็นผู้ที่มีนิสัยแบบใด

- ก. เป็นคนที่มีมารยาทงาม
- ข. เป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง
- ค. เป็นคนที่มีระเบียบวินัย
- ง. เป็นคนสุภาพอ่อนหวาน

30. กฎ ระเบียบวินัยมีไว้ให้เราปฏิบัติตามเพื่ออะไร

- ก. เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยสวยงาม
- ข. เพื่อไว้ควบคุมสิ่งที่ไม่ดีไม่ให้ปรากฏ
- ค. เพื่อไว้สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ
- ง. เพื่อไว้ให้บุคคลสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

1. ข	2. ข	3. ก	4. ค	5. ค
6. ก	7. ข	8. ง	9. ค	10. ง
11. ก	12. ค	13. ค	14. ง	15. ค
16. ก	17. ง	18. ค	19. ก	20. ค
21. ค	22. ข	23. ง	24. ค	25. ก
26. ข	27. ค	28. ก	29. ค	30. ง

ภาคผนวก ค

สรุปผลการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามการปฏิบัติตามหลัก
คุณธรรมจริยธรรม
2. ดัชนีความสอดคล้องของหลักสูตร
3. การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร
4. ดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ
5. ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์
6. ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม
7. ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินพฤติกรรมที่แสดงถึงการมี
วินัยและความซื่อสัตย์
8. ดัชนีความสอดคล้องของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีการฝึกอบรม

ตาราง 15 ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรม
โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

ตอนที่ 1

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum x$	IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
คุณธรรมเรื่อง ขยัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
1. นักเรียนส่งการบ้านและงานที่ได้รับมอบหมายตรงเวลาที่กำหนด								
2. นักเรียนชอบศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอื่น ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. นักเรียนเรียนวิชาต่าง ๆ ด้วยความมุ่งมั่นและตั้งใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4. นักเรียนใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนให้เป็นประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือ ช่วยงานผู้ปกครอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5. เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายงาน จะทำงานให้สำเร็จอย่างมีคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6. นักเรียนชอบศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7. นักเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและงานอื่น ๆ ตามบริบทของสังคม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
คุณธรรมเรื่อง ประหยัด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
1. นักเรียนวางแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ								
2. นักเรียนใช้เงินเก็บออมของตนซื้อสิ่งที่อยากได้โดยไม่รบกวนผู้ปกครองหรือบุคคลอื่น ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. นักเรียนตระหนักการใช้น้ำและไฟอย่างประหยัด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4. นักเรียนเรียนรู้ที่จะนำเศษวัสดุเหลือใช้มาก่อให้เกิดประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5. นักเรียนพยายามดำเนินชีวิตอย่างประหยัดและรู้จักการประมาณตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6. นักเรียนร่วมกันดูแลรักษาสมบัติสาธารณะของส่วนรวม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7. นักเรียนแสวงหารายได้จากการทำงานพิเศษ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum x$	IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
คุณธรรมเรื่อง ความซื่อสัตย์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
1. นักเรียนไม่กล่าวคำเท็จกับผู้อื่น								
2. นักเรียนไม่กระทำการใด ๆ ที่บ่งบอกถึงการทุจริตในเรื่องการเรียนและเรื่องอื่น ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. นักเรียนยอมรับเมื่อรู้ว่าตนเองทำผิด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4. นักเรียนปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5. นักเรียนกระทำตนให้เป็นแบบอย่าง ในด้านความซื่อสัตย์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6. เมื่อนักเรียนเก็บสิ่งของได้จะพยายามนำส่งเจ้าของทุกครั้งและไม่หยิบฉวยสิ่งของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
คุณธรรมเรื่อง มีวินัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
1. นักเรียนแต่งตัวถูกระเบียบ								
2. นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. นักเรียนตรงต่อเวลา ทั้งในการส่งงานและการนัดหมายต่าง ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4. นักเรียนทำความสะอาดห้องนอนและที่พักรักษาตัวเรียบร้อย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5. นักเรียนเข้าแถวเป็นระเบียบเพื่อรับบริการต่างๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6. นักเรียนปฏิบัติตามแผนการที่ได้กำหนดไว้ จนสำเร็จลุล่วง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
คุณธรรมเรื่อง สุขภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
1. นักเรียนไม่พูดจาหยาบค้าย หรือปฏิบัติตัวไม่สุภาพต่อบุคคลอื่น								
2. นักเรียนไม่กระทำใด ๆ เพื่อให้บุคคลอื่นได้รับความอับอาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. นักเรียนไม่เล่นกับเพื่อนด้วยความรุนแรง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4. นักเรียนปฏิบัติตนอย่างอ่อนน้อมและมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum x$	IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
5. นักเรียนกล่าวคำขอบคุณและขอโทษกับบุคคลอื่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6. นักเรียนไม่พูดหรือแสดงข้อคิดเห็นใดผ่านสื่อออนไลน์ที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังต่อบุคคลอื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
คุณธรรมเรื่อง สะอาด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
1. นักเรียนแปรงฟันและดูแลช่องปากของตนเองอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. นักเรียนทำความสะอาดที่พักที่อยู่อาศัยของตนเองอยู่เป็นประจำ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. นักเรียนจัดเก็บสิ่งของเครื่องใช้ตนเองอย่างเป็นระเบียบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4. นักเรียนเก็บสิ่งของทุกครั้งเมื่อไม่ได้ใช้แล้ว	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5. นักเรียนช่วยดูแลสมบัติสาธารณะของส่วนร่วมให้อยู่ในสภาพดี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6. นักเรียนดูแลรักษาความสะอาดร่างกายตนเองอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7. นักเรียนพยายามรักษาสุขภาพจิตใจของตนเองให้ผ่อนคลายอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
คุณธรรมเรื่อง สามัคคี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
1. นักเรียนยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างของบุคคลอื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. นักเรียนแก้ไขข้อขัดแย้งกับบุคคลอื่นด้วยสันติวิธี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. นักเรียนทำงานร่วมกับบุคคลอื่นด้วยความเต็มใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4. นักเรียนไม่มีปัญหา เมื่อต้องทำงานร่วมกับบุคคลอื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5. นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มโดยไม่มีลังเล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6. นักเรียนมีความสุขในการทำงานร่วมกันเป็นทีม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum x$	IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
7. นักเรียนไม่เอาความคิดของตนเองเป็นใหญ่และเปิดใจรับฟังความคิดของบุคคลอื่นอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8. นักเรียนยินดีให้ความช่วยเหลือเพื่อนในเรื่องที่เห็นว่าถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
คุณธรรมเรื่อง มีน้ำใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
1. นักเรียนช่วยเหลืองานครูและงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. นักเรียนอุทิศเงินหรือสิ่งของ เพื่อช่วยเหลือบุคคลอื่นที่ได้รับความลำบาก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. นักเรียนชอบช่วยเหลือเพื่อนในเรื่องที่ตนมีความรู้ความสามารถ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4. นักเรียนกระตือรือร้นที่จะช่วยบุคคลอื่นอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5. นักเรียนร่วมแสดงความยินดีในความสำเร็จของบุคคลอื่นอย่างจริงใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6. นักเรียนให้กำลังใจแก่บุคคลอื่นเมื่อเขาท้อแท้เสียใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7. นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ตาราง 16 ดัชนีความสอดคล้องของร่างหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

ข้อที่	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum X$	IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างควมมีวินัยในตนเอง
โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ส่วนประกอบ ของหลักสูตร	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	\bar{X}	S.D.	สรุปผล การ ประเมิน
1	หลักการและ เหตุผลในการ นำหลักสูตรไป ใช้	5	5	5	5	5	5.00	.00	มาก ที่สุด
2	ความชัดเจน ของ จุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร	5	4	5	5	4	4.60	.55	มาก ที่สุด
3	จุดมุ่งหมายมี ความ ครอบคลุมทุก เนื้อหาสาระ	5	5	5	5	5	5.00	.00	มาก ที่สุด
4	เนื้อหาของสาระ ของหลักสูตร ตอบสนอง จุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร	5	4	5	5	5	4.80	.45	มาก ที่สุด
5	เนื้อหาของ หลักสูตร ครอบคลุม สาระที่จำเป็น	5	5	5	5	5	5.00	.00	มาก ที่สุด

ข้อ	ส่วนประกอบ ของหลักสูตร	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	\bar{X}	S.D.	สรุปผล การ ประเมิน
6	การจัด เรียงลำดับ เนื้อหาในแต่ละ หัวข้อ	4	5	5	5	4	4.60	.55	มาก ที่สุด
7	กิจกรรมการ ฝึกอบรม นำไปสู่การ บรรลุ จุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร	4	5	4	5	5	4.60	.55	มาก ที่สุด
8	กิจกรรมและ วิธีการ ฝึกอบรมในแต่ละ หัวข้อ	5	5	5	5	4	4.80	.45	มาก ที่สุด
9	ความ เหมาะสมของ สื่อกับกิจกรรม	5	5	5	5	5	5.00	.00	มาก ที่สุด
10	วิธีการวัด ประเมินผล สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร	5	5	5	4	5	4.80	.45	มาก ที่สุด
รวม							4.82	0.18	มาก ที่สุด

ตาราง 17 ดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและ
ความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

ข้อที่	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum x$	IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum X$	IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ตาราง 18 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินพฤติกรรมที่แสดงถึงการมี
วินัยและความซื่อสัตย์

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					$\sum x$	IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
คุณธรรมเรื่อง มีวินัย								
1. นักเรียนแต่งตัวถูกระเบียบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. นักเรียนตรงต่อเวลา ทั้งในการส่ง งานและการนัดหมายต่าง ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4. นักเรียนทำความสะอาดห้องนอน และที่พักรักษาตัวเรียบร้อย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5. นักเรียนเข้าแถวเป็นระเบียบเพื่อรับ บริการต่าง ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6. นักเรียนปฏิบัติตามแผนการที่ได้ กำหนดไว้ จนสำเร็จลุล่วง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
คุณธรรมเรื่อง ความซื่อสัตย์								
1. นักเรียนไม่กล่าวคำเท็จกับผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. นักเรียนไม่กระทำการใด ๆ ที่บ่งบอก ถึงการทุจริตในเรื่องการเรียนและเรื่อง อื่น ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. นักเรียนยอมรับเมื่อรู้ว่าตนเองทำผิด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4. นักเรียนปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับ ผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5. นักเรียนกระทำตนให้เป็นแบบอย่าง ในด้านความซื่อสัตย์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6. เมื่อนักเรียนเก็บสิ่งของได้จะพยายาม นำส่งเจ้าของทุกครั้งและไม่หยิบฉวย สิ่งของผู้อื่นโดยมิได้รับอนุญาต	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ตาราง 19 ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

ข้อที่	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum x$	IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ตาราง 20 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น

ของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำนวน 40 ข้อ

ข้อ	ค่าความยาก	ค่าอำนาจจำแนก	สรุปผล
1	0.76	0.78	ใช้ได้
2	0.79	0.81	ใช้ได้
3	1.00	0.00	ใช้ไม่ได้
4	0.79	0.81	ใช้ได้
5	1.00	0.00	ใช้ไม่ได้
6	0.94	-0.06	ใช้ไม่ได้
7	0.79	0.81	ใช้ได้
8	0.76	0.78	ใช้ได้
9	0.79	0.81	ใช้ได้
10	0.94	-0.06	ใช้ไม่ได้
11	0.79	0.87	ใช้ได้
12	0.76	0.83	ใช้ได้
13	0.79	0.50	ใช้ได้
14	0.79	0.50	ใช้ได้
15	0.79	-0.03	ใช้ไม่ได้
16	0.79	0.84	ใช้ได้
17	0.76	0.81	ใช้ได้
18	0.76	0.81	ใช้ได้
19	0.79	0.31	ใช้ได้
20	1.00	0.00	ใช้ไม่ได้
21	0.79	0.87	ใช้ได้
22	0.76	0.83	ใช้ได้
23	0.76	0.83	ใช้ได้

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	ค่าความยาก	ค่าอำนาจจำแนก	สรุปผล
24	0.76	0.47	ใช้ได้
25	1.00	0.00	ใช้ไม่ได้
26	0.76	0.66	ใช้ได้
27	0.76	0.89	ใช้ได้
28	0.79	0.69	ใช้ได้
29	0.79	0.46	ใช้ได้
30	0.61	0.24	ใช้ได้
31	0.76	0.52	ใช้ได้
32	0.79	0.35	ใช้ได้
33	0.76	0.52	ใช้ได้
34	0.73	0.69	ใช้ได้
35	0.79	0.35	ใช้ได้
36	0.79	0.61	ใช้ได้
37	0.45	0.23	ใช้ได้
38	0.79	0.90	ใช้ได้
39	0.79	0.33	ใช้ได้
40	0.97	-0.03	ใช้ไม่ได้

จำนวนชุดข้อสอบที่วิเคราะห์ 22 ฉบับ

ค่าความยาก (p) 0.45–0.79

ค่าอำนาจในการจำแนก (r) 0.23–0.90

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (r_{cc}) 0.92

ข้อสอบทั้งหมด 40 ข้อ คัดเลือกมาเพียง 30 ข้อ

โดยคัดเลือกจากข้อที่มีค่าอำนาจในการจำแนกอยู่ในช่วง 0.23–0.90

หมายเหตุ

การทดสอบ Try out ข้อมูลจากจำนวนนักเรียน 22 คน

โรงเรียนมหาชัยวิทยาคม ห้อง 2/2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ภาคผนวก ง

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คะแนนทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์
2. คะแนนพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์

ตาราง 21 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์
ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คนที่	คะแนนการทดสอบจำนวนนักเรียน 20 คน		ผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน	
	ก่อนฝึก (30 คะแนน)	หลังฝึก (30 คะแนน)	ผลต่าง (D)	ผลต่างกำลังสอง (D ²)
1	12	25	13	169
2	9	24	12	144
3	15	26	11	121
4	14	27	13	169
5	11	24	13	169
6	8	23	15	225
7	14	25	11	121
8	13	25	12	144
9	14	24	10	100
10	10	23	13	169
11	13	24	11	121
12	15	26	11	121
13	14	25	11	121
14	13	25	12	144
15	14	24	10	100
16	13	25	12	144
17	11	24	13	169
18	11	25	14	196
19	9	24	15	225
20	13	25	12	144
Σ	246	493	-	-
\bar{x}	12.30	24.65	-	-
S.D.	2.07998	.98809	$\Sigma D = 244$	$\Sigma D^2 = 3016$

ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยและความซื่อสัตย์
ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

Paired Samples Statistics การทดสอบค่า t-test

	Mean	n	Std. deviation	Std. Error Mean
Pair 1 หลังฝึก	24.65	20	.99	.22
ก่อนฝึก	12.30	20	2.08	.47

Paired Samples Correlations

	n	Correlation	Sig.
Pair 1 หลังฝึก & ก่อนฝึก	20	.69	.001

Paired Samples Test

	Paired Differences					t	df	Sig. (2- tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval Of the Difference				
				Lower	Upper			
Pair 1 หลังฝึก ก่อนฝึก	12.35	1.57	.35	11.62	13.08	35.29	19	.00

ตาราง 22 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์
ก่อนฝึกและหลังฝึก 1 เดือน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คนที่	คะแนนพฤติกรรม จำนวนนักเรียน 20 คน		ผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน	
	หลังฝึก (60 คะแนน)	ก่อนฝึก (60 คะแนน)	ผลต่าง (D)	ผลต่างกำลังสอง (D ²)
1	52.00	34.00	18	324
2	50.00	31.00	19	361
3	48.00	35.00	13	169
4	50.00	30.00	20	400
5	47.00	34.00	13	169
6	45.00	33.00	12	144
7	51.00	35.00	16	256
8	49.00	32.00	17	289
9	50.00	36.00	14	196
10	49.00	34.00	15	225
11	49.00	30.00	19	361
12	53.00	31.00	22	484
13	50.00	34.00	16	256
14	51.00	36.00	15	225
15	48.00	34.00	14	196
16	47.00	32.00	15	225
17	49.00	30.00	19	361
18	51.00	32.00	19	361
19	53.00	30.00	23	529
20	49.00	35.00	14	196
Σ	991	658	-	-
\bar{x}	32.90	49.55	-	-
S.D.	2.07491	2.01246	$\Sigma D = 333$	$\Sigma D^2 = 5727$

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยและความซื่อสัตย์
ก่อนฝึกและหลังฝึก 1 เดือน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

Paired Samples Statistics การทดสอบค่า t-test

	Mean	n	Std. deviation	Std. Error Mean
Pair 1 หลังฝึก 1 เดือน	49.55	20	2.01	.45
ก่อนฝึก	32.90	20	2.07	.46

Paired Samples Correlations

	n	Correlation	Sig.
Pair 1 หลังฝึก 1 เดือน & ก่อนฝึก	20	.15	.53

Paired Samples Test

	Paired Differences					t	df	Sig. (2- tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval Of the Difference				
				Lower	Upper			
Pair 1 หลังฝึก 1 เดือน ก่อนฝึก	16.65	3.09	.69	15.19	18.10	24.02	19	.00

ภาคผนวก จ

หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

นริศรา ภูมทอง

สาขาเนติกรรมการบริหารการศึกษา
ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

คำนำ

หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูและบุคลากรที่รับผิดชอบกิจกรรม
เกี่ยวกับการปลูกฝังความมีวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา
สามารถใช้หลักสูตรเป็นแนวทางในการควบคุมกำกับติดตามนิเทศ ตรวจสอบ และ
ประเมินผลการจัดกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายของการจัดกิจกรรมพัฒนาความมีวินัยและ
ความซื่อสัตย์โดยมุ่งเน้น ในด้านความอดทน ความรับผิดชอบ การปฏิบัติตามกฎระเบียบ
และความซื่อสัตย์ในบทบาทต่าง ๆ ในการนำหลักสูตรฝึกอบรมนี้ไปใช้ ผู้ดำเนินการทุกคน
จะต้องศึกษาคู่มือการใช้หลักสูตรให้มีความเข้าใจตรงกันก่อน

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาตรวจสอบความเหมาะสมและ
ความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรมฉบับนี้ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข
หลักสูตรฝึกอบรม

ขอขอบพระคุณคณะ ดร.พรเทพ เสถียรนพเก้า ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ นันทะศรี กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณา
ตรวจสอบเสนอแนะรวมทั้งเป็นที่ปรึกษาในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง
ด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตั้งแต่เริ่มจัดทำร่างของ
หลักสูตรฝึกอบรม จนเป็นหลักสูตรฉบับสมบูรณ์

นริศรา ภูมทอง

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน	1
หลักการและเหตุผล	1
จุดมุ่งหมาย	2
เนื้อหาสาระ	2
กระบวนการและวิธีการฝึกอบรม	3
การวัดและประเมินผล	3
สื่อและเอกสารประกอบการฝึกอบรมตามหลักสูตร	3
คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม	3
ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม	4
แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม	6
 หมวดพัฒนาศักยภาพของตนเอง	
แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่ 1	6
เรื่อง ก้าวเดินหน้ากล้าเปลี่ยนแปลง	8
เพลง : ชัยชนะ	20
กิจกรรมบทบาทสมมติ	22
ใบกิจกรรมที่ 1	23
ใบกิจกรรมที่ 2	24
แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่ 2	26
เรื่อง เป้าหมายของชีวิต	28
เพลง : Rhinestone Cowboy	39
เกมปาเป้า	43
ใบกิจกรรมที่ 1	44
ใบกิจกรรมที่ 2	45
แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่ 3	47

สารบัญ (ต่อ)

เนื้อหา	หน้า
เรื่อง วางแผนสัปดาห์ชีวิตที่ง่ายขึ้น	49
กรณีศึกษาตัวอย่าง	54
เพลง : If Tomorrow Never Come	57
ใบกิจกรรมที่ 1	59
ใบกิจกรรมที่ 2	60
แผนการจัดกิจกรรมฝึกรอบที่ 4	62
เรื่อง สร้างขวัญกำลังใจ	64
กรณีศึกษาตัวอย่าง	68
เพลง : Hero	70
เกมสะพานเชือก	73
ใบกิจกรรมที่ 1	74
ใบกิจกรรมที่ 2	75
หมวดพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านวินัย	
แผนการจัดกิจกรรมฝึกรอบที่ 5	77
เรื่อง วินัยหัวใจของการพัฒนาคน	79
กรณีศึกษาตัวอย่าง	88
เกมผูกเชือกสัมพันธ์	93
ใบกิจกรรมที่ 1	94
ใบกิจกรรมที่ 2	95
แผนการจัดกิจกรรมฝึกรอบที่ 6	97
เรื่อง ตรงต่อเวลาสร้างความน่าเชื่อถือ	100
กรณีศึกษาตัวอย่าง	105
ใบกิจกรรมที่ 1	110
ใบกิจกรรมที่ 2	111

สารบัญ (ต่อ)

เนื้อหา	หน้า
แผนการจัดกิจกรรมฝึกรวมที่ 7	113
เรื่อง มารยาทการแต่งกาย	115
ใบกิจกรรมที่ 1	126
ใบกิจกรรมที่ 2	127
แผนการจัดกิจกรรมฝึกรวมที่ 8	129
เรื่อง วินัยของคนในชาติดูความสะอาดเป็นพื้นฐาน	131
กรณีศึกษาตัวอย่าง	136
กิจกรรม 5 ส	138
ใบกิจกรรมที่ 1	139
ใบกิจกรรมที่ 2	140
แผนการจัดกิจกรรมฝึกรวมที่ 9	142
เรื่อง ความซื่อสัตย์มีจิตใจ	144
กรณีศึกษาตัวอย่าง	147
เกมวาดภาพข้าง	151
ใบกิจกรรมที่ 1	152
ใบกิจกรรมที่ 2	153
แผนการจัดกิจกรรมฝึกรวมที่ 10	155
เรื่อง ปลุกฝังความซื่อสัตย์	157
กรณีศึกษาตัวอย่าง	158
ใบกิจกรรมที่ 1	168
ใบกิจกรรมที่ 2	169
แผนการจัดกิจกรรมฝึกรวมที่ 11	171
เรื่อง ความซื่อสัตย์นั้น สำคัญไหน?	173
เพลงความซื่อสัตย์	176
ใบกิจกรรมที่ 1	177

สารบัญ (ต่อ)

เนื้อหา	หน้า
ใบกิจกรรมที่ 2	181
แผนการจัดกิจกรรมฝึกรบที่ 12	183
เรื่อง ซื่อสัตย์ก่อให้เกิดสังคมสันติสุข	185
เพลง Heal The World	196
ใบกิจกรรมที่ 1	199
ใบกิจกรรมที่ 2	200

หลักสูตรฝึกอบรม

เพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 22

หลักการและเหตุผล

สังคมไทยในปัจจุบันได้แปรเปลี่ยนไปตามกระแสของสังคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์ จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ทศนคติและ พฤติกรรมของคนในสังคมไทย ในบางครั้งคนไทยรับเอารูปแบบการดำเนินชีวิตเข้ามา โดยขาดความยั้งคิดมุ่งพัฒนาประเทศในสิ่งที่เป็นวัตถุละเลยที่จะพัฒนาคุณธรรม

การบรรลุจุดมุ่งหมายในการเสริมสร้างคุณธรรม และการเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์และเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข ความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบ และสอดคล้องตามแนวนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับ 8 คุณธรรมพื้นฐาน คือ ชยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ สำหรับเด็กและเยาวชนทุกคนได้ประพฤติปฏิบัติให้เป็นนิสัย เพื่อช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมและแนวทางการประพฤติปฏิบัติที่ดีงาม ยังผลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้กับคนในสังคมการดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีรูปแบบในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และ ค่านิยมที่พึงประสงค์ ให้กับเด็กและเยาวชนไทยที่เป็นระบบ เป็นกระบวนการ และ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนคนไทยทุกคน กล่าวคือ ต้องเป็นการพัฒนาแบบการบูรณาการ อีกทั้งแนวทางหรือรูปแบบในการพัฒนาและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์นั้นจะต้องมี สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ สอดคล้องกับบริบทเป็นสำคัญ

จากหลักการดังกล่าวเพื่อเป็นการพัฒนาหรือการสร้างรูปแบบในการเสริมสร้าง และพัฒนาความรู้เรื่องคุณธรรมพื้นฐานที่มีระบบเป็นกระบวนการมีความสอดคล้องกับ สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริง สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษาและชุมชนท้องถิ่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ขึ้นโดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และรูปแบบการ เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมลักษณะงานวิจัยที่ใกล้เคียงกันเป็นแนวทางในการจัดทำโครง ร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมหาชัยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจด้านวินัยและความซื่อสัตย์
2. เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีด้านวินัยและความซื่อสัตย์
3. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาตัวเอง

เนื้อหาสาระ

เนื้อหาสาระของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เนื้อหาสาระกิจกรรมการฝึกเพื่อพัฒนา			
การพัฒนาศักยภาพของ ตัวเอง	เวลาที่ ใช้ (ชั่วโมง)	การพัฒนาความมีวินัยและ ความซื่อสัตย์	เวลาที่ใช้ (ชั่วโมง)
1. ก้าวเดินหน้ากล้า เปลี่ยนแปลง	1	5. วินัยหัวใจของการพัฒนาคน	1
2. เป้าหมายของชีวิต	1	6. ตรงต่อเวลาสร้างความ น่าเชื่อถือ	1
3. วางแผนลัคนิดชีวิตที่ง่าย ขึ้น	1	7. แต่งกายดีมีคุณค่า	1
4. สร้างขวัญกำลังใจ	1	8. วินัยของคนในชาติดูความ สะอาดเป็นพื้นฐาน	1
		9. ความซื่อสัตย์มีจิตใจ	1
		10. ปฏิเสธความซื่อสัตย์	1

การพัฒนาศักยภาพของ ตัวเอง	เวลาที่ ใช้ (ชั่วโมง)	การพัฒนาความมีวินัยและ ความซื่อสัตย์	เวลาที่ใช้ (ชั่วโมง)
		11. ตัดสินใจทำอย่างซื่อสัตย์	1
		12. ซื่อสัตย์ก่อให้เกิดสังคมสันติ สุข	1
รวม	4	รวม	8
รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง			

ระยะเวลาการฝึกอบรม

ระยะเวลาการฝึกอบรม 2 วัน

กระบวนการและวิธีการฝึกอบรม

แนวการดำเนินการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยแต่ละแผนการฝึกอบรมประกอบด้วย ชื่อเรื่อง จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ ระยะเวลา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินผลก่อนและหลังการฝึกอบรม โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ
2. ประเมินความคิดเห็น โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ
3. ประเมินระหว่างการฝึกอบรม โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรม

สื่อและเอกสารประกอบการฝึกอบรมตามหลักสูตร

สื่อและเอกสารประกอบการฝึกอบรมตามหลักสูตร ประกอบด้วยรายละเอียดของภาคผนวกที่นำเสนอรายละเอียดไว้ในแผนการจัดกิจกรรม

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2562

ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม

เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างด้านวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2562 ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมฝึกอบรม
เป็นเวลา 2 วัน จำนวน 12 ชั่วโมง มีรายละเอียด ดังนี้

การ อบรม	เวลา	เรื่อง
วันที่ 1	08.00 น.–08.10 น.	ลงทะเบียนเข้ารับการฝึกอบรม
	08.10 น.–08.40 น.	ทำพิธีเปิด
	08.40 น.–09.00 น.	ประเมินการให้เหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรม และการพัฒนาศักยภาพของตัวเอง ก่อน ฝึกอบรม
	09.00 น.–10.00 น.	กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 1 เรื่อง ก้าวเดินหน้า กล้าเปลี่ยนแปลง
	10.00 น.–10.15 น.	รับประทานอาหารว่าง
	10.15 น.–11.15 น.	กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 2 เรื่อง เป้าหมายของ ชีวิต
	11.15 น.–12.45 น.	กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 3 เรื่อง วางแผนสัปดาห์ ชีวิตได้ง่ายขึ้น
	12.45 น.–13.45 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
	13.45 น.–14.45 น.	กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 4 เรื่อง สร้างขวัญ กำลังใจ
	14.45 น.–15.45 น.	กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 5 เรื่อง วินัยหัวใจของ การพัฒนาคน

การ อบรม	เวลา	เรื่อง
	15.45 น.–16.00 น.	รับประทานอาหารว่าง
	16.00 น.–17.00 น.	กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 6 เรื่อง ตรงต่อเวลา สร้างความน่าเชื่อถือ
	17.00 น.–17.30 น.	รับประทานอาหารเย็น
	17.30 น.–18.30 น.	ปฏิบัติการกิจส่วนตัว
	18.30 น.–19.30 น.	กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 7 เรื่อง ตรงต่อเวลา สร้างความน่าเชื่อถือ
	19.30 น.–20.30 น.	กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 8 เรื่อง วินัยของคนใน ชาติดูความสะอาดเป็นพื้นฐาน
	20.30 น.–06.00 น.	นอนหลับพักผ่อน
วันที่ 2	06.00 น.–07.00 น.	ตื่นนอน ทำภารกิจส่วนตัว
	07.00 น.–08.00 น.	รับประทานอาหารเช้า
	08.00 น.–09.00 น.	กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 9 เรื่อง ความซื่อสัตย์ มดใจ
	09.00 น.–10.00 น.	กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 10 เรื่อง ปลุกฝังความ ซื่อสัตย์
	10.00 น.–10.15 น.	รับประทานอาหารว่าง
	10.15 น.–11.15 น.	กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 11 เรื่อง ตัดสินใจทำ อย่างซื่อสัตย์
	11.15 น.–12.45 น.	กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 12 เรื่อง ซื่อสัตย์ ก่อให้เกิดสังคมสันติสุข
	12.45 น.–13.45 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
	13.45 น.–14.45 น.	ประเมินการให้เหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรม และการพัฒนาศักยภาพของตัวเอง หลัง ฝึกอบรม
	14.45 น.–15.45 น.	ประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมและ การพัฒนาศักยภาพของตัวเอง

การ อบรม	เวลา	เรื่อง
	15.45 น.-16.00 น.	ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ หลักสูตร ฝึกอบรม
	16.00 น.-17.00 น.	ทำพิธีปิด

ต้องการข้อมูลสื่อ เอกสารประกอบการฝึกอบรมตามหลักสูตรฉบับเต็ม
ติดต่อได้ที่ patty_narisa@hotmail.com

ภาคผนวก จ
ภาพประกอบการวิจัย

ภาพประกอบการวิจัย

ภาพประกอบการวิจัย

ภาพประกอบการวิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวนริศรา ภูมทอง
วัน เดือน ปีเกิด	26 มิถุนายน 2517
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	92 หมู่ 2 ตำบลคุ้มเก่า อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครูชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนพระราชทานบ้านหนองหมู ตำบลพังแดง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2541	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
พ.ศ. 2563	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขานวัตกรรมการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2545	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนบ้านห้วยโค้ง อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. 2550	ครู คศ. 2 โรงเรียนบ้านผึ้งวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
พ.ศ. 2555	ครู คศ. 3 โรงเรียนมหาชัยวิทยาคม อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม
พ.ศ. 2562	ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนพระราชทาน-บ้านหนองหมู อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร